

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Том I ÷ Дел II

Регистър на участниците в освободителните
борби в Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Регистър на участниците в освободителните борби в
Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

Съставител и отговорен редактор

Филип Пеловски

София
2021

„Аз разбирам света единствено като поле за културно съревнование между народите.“

Македоно-одрински свидетелства

Регистър на участниците в освободителните борби в
Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия през 1943 г.

Отговорен редактор: Филип Пеловски

Редактор: М. Блажева

Корица: К. Филкова

Идеологическа подготовка: Атанас Струмски

Библиотека Струмски

www.strumski.com

ISBN 978-619-92088

© Филип Пеловски – отговорен редактор и съставител, 2021.

Издава Библиотека Струмски и С. Л. 138, 2021.

Филип Пеловски

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ СВИДЕТЕЛСТВА

Регистър на участниците в освободителните
борби в Македония, Тракия и Добруджа,
получили българска народна пенсия
през 1943 г.

Том I
Дел II

*„Да живееш, значи да се бориш.
Робът – за свобода,
а свободният за съвершенство.“*

*Авторът благодари на Държавна агенция „Архиви“ за съдействието.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	17
501. Нешо Станикев Тошев (с. Глуво, Скопско).....	19
502. Никола Илиев Геджов (с. Смърдеш, Костурско).....	19
503. Никола Гелов Янчев (Велес)	20
504. Никола Димитров Бияров (с. Борово, Неврокопско)	21
505. Никола Георгиев Килуханов (с. Момчиловци, Смолянско)	21
506. Никола Т. Каридов (с. Пирок, Лозенградско).....	22
507. Никола Григоров Бродев (с. Либяхово, Неврокопско)	23
508. Наум Панайотов Христов (с. Жупанища, Костурско).....	24
509. Никола Маринов Зайков (с. Осиково, Неврокопско)	24
510. Насо Стойков Джорлев (Кукуш)	25
511. Насо Лазаров Христов (с. Опила, Кратовско)	25
512. Ночо Ненов Ночев (Смядово)	26
513. Наум Ставрев Богданов (Връбник, Костурско)	27
514. Никола Димитров Мраценков (Белица, Разложко)	27
515. Нако Илиев Парталов (Дойран)	28
516. Наце Янев Левков (с. Павлешенци, Светиниколско)	28
517. Наум Попзахариев Попов (с. Смилево, Битолско)	29
518. Никола Димитров Николов (с. Ениджия, Лозенградско)	30
519. Найденов Дафков Чолев (с. Баничан, Неврокопско)	30
520. Никола Ангелов Поюков (с. Лещен, Неврокопско)	31
521. Петър Иванов Христов (с. Елшани, Охридско)	31
522. Паун Атанасов Иванов (с. Саса, Кочанско)	32
523. Партений Тодоров Калоянов (с. Годлево, Разложко)	33
524. Петър Костов Бележков (с. Годлево, Разложко)	34
525. Петко Атанасов Киров (с. Карадере, Лозенградско)	34
526. Продан Киров Ангелов (с. Едига, Лозенградско)	35
527. Пею Тодоров Маджаров (Малко Търново)	36
528. Петко Стоянов Казаков (Малко Търново)	37
529. Петко Тодоров Петков (с. Карадере, Лозенградско)	37
530. Панфил Иванов Миразчиски (с. Смиймирово, Беровско).....	38
531. Петър Христов Попконстантинов (с. Търсие, Леринско)	39
532. Продан Петков Сираков (с. Коево, Лозенградско)	40
533. Пано Андонов Зафиров (с. Чифлик, Щипско)	41
534. Пандо Настов Малезанов (с. Войница, Велешко)	41
535. Петър Георгиев Йотов (с. Драгомирци, Кукушко)	42
536. Петър Иванов Камишев (Велес)	43
537. Павле Киров Димов (с. Танатарци, Щипско)	44
538. Петко Димитров Войков (Малко Търново)	45
539. Павли Пандов Парушев (с. Константиново, Варненско)	45
540. Пено Атанасов Митров (с. Петрово, Гевгелийско)	46
541. Панде Георгиев Мазнейков (Струмица)	47
542. Петър Иванов Панчев (Кратово)	48

543. Петко Пенчев Беязов (неизв.)	49
544. Панайот Костадинов Николов (с. Курудере, Бунархисарско)	49
545. Петър Янев Кренчев (неизв.)	50
546. Петър Николов Копанаров (Разлог)	50
547. Пано Иванов Стоянов (с. Ракитец, Радовишко)	51
548. Петър Димитров Манзувчев (с. Сребрено, Леринско)	51
549. Петко Кирязов Киров (с. Камилите, Лозенградско)	52
550. Пандо Ацев Карамбулев (Прилеп)	53
551. Пенчо Наумов Лексовски (с. Дреновени, Костурско)	53
552. Панчо Петров Ничев (с. Осничани, Костурско)	54
553. Петър Янев Мирчев (Велес)	54
554. Петър Георгиев Шумаров (с. Обидим, Неврокопско)	55
555. Петър Димитров Чакъров (с. Садово, Неврокопско)	55
556. Петър Иванов Гушлев (Ново село, Щип)	56
557. Пандо Андреев Динев (с. Въмбел, Костурско)	57
558. Петър Илиев Йосмов (Велес)	58
559. Полимен Тодоров (с. Курудере, Лозенградско)	58
560. Райко Петров Калоянов (с. Граматиково, Малкотърновско)	59
561. Рашко Николов Неделков (Кичево)	60
562. Спиро Иванов Олчев (с. Дърмени, Ресенско)	60
563. Стойчо Тодоров Цанкин (Малко Търново)	61
564. Симеон Петров Ведев (с. Скребатно, Неврокопско)	62
565. Санде Колев Самарджия (Щип)	63
566. Славе Александров Лазов (Щип)	64
567. Христо Георгиев Манчов (Долна Баня)	64
568. Христина Алексова Стефанова (Ресен)	65
569. Горица Стефанова Дишлиева (Свиленград)	66
570. Добра Ганева Колева (с. Узово, Добричко)	67
571. Елена Петрова Чапкънова (Добрич)	67
572. Железа Цаню Ганева Желева (с. Пчеларово, Добричко)	68
573. Ирина Димитрова Иванова (с. Кранево, Балчишко)	69
574. Йордана Вълканова Петрова (с. Попгригорово, Добричко)	69
575. Ивана Желева Петрова (с. Пчеларово, Добричко)	70
576. Ивана Иванова Бойчева (с. Крушари, Добричко)	71
577. Костадинка Монева Кратовска (Щип)	71
578. Канта Георгиева Давиткова (с. Драгобраще, Кочанско)	72
579. Керана Иванова Янакиева (с. Кожани, Румъния)	73
580. Кояна Колева Константинова (с. Котленци, Добричко)	74
581. Кръстина Стоянова Колева (с. Коритен, Добричко)	75
582. Кина Христова Николова (с. Кранево, Балчишко)	75
583. Калъопя Илия Димушева (Лерин)	76
584. Милка Стоянова Годжерова (с. Ковчас, Лозенградско)	77
585. Мария Стефанова Апостолова (с. Баница, Леринско)	77
586. Мария Стоянова Аврамова (с. Гърмен, Неврокопско)	78
587. Мара Дражева Кирова Узунова (Малко Търново)	79
588. Миропя Георгиева Димова (Пехчево)	80
589. Мария Костадинова Германова (с. Гюреджик, Драмско)	81

590. Мара Райкова Чапаразова (с. Урумбеглия, Лозенградско)	82
591. Петра Илиев Данева (с. Гърмен, Неврокопско)	83
592. Парашкева Пеева Димова (с. Кранево, Балчишко)	83
593. Петра Крумова Добрева (с. Александрия, Добричко)	84
594. Палагия Гаврилова Стоилова (с. Смоймирово, Малешевско)	84
595. Парашкева Иванова Кошулянова (с. Чифлик, Малешевско)	85
596. Парашкева Симеонова Костова (с. Мокрени, Костурско)	86
597. Райна Томова Баракова (Битоля)	87
598. Райна Петрова Дельова (Велес)	88
599. Съба Петрова Колчова Трасиева (с. Челопеч, Пирдопско)	89
600. Андон Христов Колев (с. Долна Вращица, Радовишко)	89
601. Пандора Христова Шмакева (Прилеп)	90
602. Атанас Стоянов Атанасов (с. Цикнихор, Лозенградско)	91
603. Анастас Янчев Малчев (с. Ново село, Радовишко)	92
604. Атанас Тодор Манев (с. Инево, Радовишко)	92
605. Александър Ангов Шамов (с. Просечен, Драмско)	93
606. Атанас Иванов Темелков (с. Куманич, Неврокопско)	94
607. Ангел Стойков Платнаров (с. Бугариево, Солунско)	95
608. Ангел М. Карамитрев (с. Доганхисар, Дедеагачко)	96
609. Алекси Чколев (Прилеп)	99
610. Ангел Търпов Нинев (с. Кочища, Дебърско)	100
611. Андон Христов Трифонов (с. Подвис, Кичевско)	100
612. Атанас Митрев Ичев (Кукуш)	101
613. Атанас Христов Арnaudов (неиз.)	102
614. Атанас Недялков Сариев (с. Булгаркьой, Кешанско)	102
615. Аспарух Димитров Яранов (Кукуш)	103
616. Атанас Богданов Кузманов (Охрид)	103
617. Атанас Мицев Болпачов (Кукуш)	104
618. Ангел Колев Кастрев (с. Покрован, Ивайловградско)	105
619. Богдан Тодоров Добровски (с. Славейно, Смолянско)	105
620. Благо П. Коемджиев (с. Обидим, Неврокопско)	107
621. Благо Спасов Кюлев (с. Обидим, Неврокопско)	108
622. Вангел Илиев Четалов (с. Гявато, Битолско)	109
623. Васил Костадинов Оклев (Прилеп)	110
624. Вангел Котев Ачев (с. Цапари, Битолско)	111
625. Ванчо Илиев Станков (с. Слоещица, Крушевско)	111
626. Велян Иванов Стойчев (с. Вирово, Крушевско)	112
627. Велян Йованов Рочо (с. Големо Илино, Крушевско)	113
628. Ванчо Момиров (с. Брезово, Крушевско)	113
629. Видан Талев Матев (с. Клепач, Прилепско)	114
630. Васил Михайлов Наумов (с. Рамна, Битолско)	115
631. Велко Костов Христов (с. Търпейца, Охридско)	116
632. Веле Христов Цветков (с. Могила, Битолско)	117
633. Ванчо Милев Петков (с. Бабино, Крушевско)	117
634. Васил Тодоров Гърков (Кукуш)	118
635. Вангел Толев Миленков (Битоля)	119
636. Васил Томов Клисаров (Крушево)	120

637. Вангел Мицков Трайков (Битоля).....	121
638. Веле Иванов Рахманов (с. Смилево, Битолско)	122
639. Васил Найдов Бошев (с. Вирово, Крушевско)	123
640. Веле Георгиев Саторот (с. Сопотница, Крушевско)	124
641. Вангел Николов Дамянов (с. Бабино, Крушевско)	124
642. Васил Ставров Додов (с. Гявато, Битолско).....	125
643. Вангел Павлов Дурмишов (с. Гявато, Битолско).....	126
644. Вангел Наумов Перчев (с. Гявато, Битолско)	127
645. Вангел Милошев Тарунджиев (с. Ижища, Кичевско)	128
646. Велян Андреев Гурджев (Смилево, Битолско)	128
647. Васил Георгиев Асиров (с. Робово, Малешевско).....	129
648. Вълчо Петков Василев (с. Бръшлян, Малкотърновско)	130
649. Васил Ставрев Пандов (с. Дреновени, Костурско)	131
650. Велко Стоянов Лански (с. Селце, Крушевско)	131
651. Велко Цветанов Алексов (с. Сланско, Порече)	132
652. Васил Димитров Петров (Охрид).....	132
653. Васил Наумов Даскалов (с. Гявато, Битолско)	133
654. Глигор Иларионов Бояджиев (Белица, Разложко).....	134
655. Георги Христов Тромбев (с. Смилево, Битолско)	135
656. Георги Босев Папалев (с. Гявато, Битолско).....	136
657. Георги Василев Атанасов (с. Сович, Битолско)	136
658. Георги Тодоров Недев (Малко Търново)	137
659. Георги Диков Станев (с. Резово, Бургаско).....	138
660. Георги Грудов Морфелов (с. Граматиково, Малкотърновско)	138
661. Гаврил Георгиев Алексов (с. Брезово, Крушевско)	139
662. Георги Христов Юруков (с. Гявато, Битолско).....	140
663. Гроздан Стоянов Митров (с. Слепче, Прилепско)	140
664. Груд Георгиев Кандалов (с. Граматиково, Малкотърновско)	141
665. Груд Георгиев Кабамуков (с. Граматиково, Малкотърновско)	142
666. Георги Грудов Язаджиев (с. Граматиково, Малкотърновско)	142
667. Георги Митров Димков (с. Кукуречани, Битолско).....	143
668. Георги Атанасов Байраков (с. Обидим, Неврокопско)	143
669. Георги Марков Стефанов (с. Боище, Битолско)	144
670. Георги Димитров Ючев (с. Кономлади, Костурско).....	145
671. Георги Василев Банчев (с. Видраре, Софийско)	145
672. Калчо Димов Вълков (с. Ямище, Кратовско)	146
673. Георги Стефанов Трайков (с. Любанци, Скопско)	147
674. Георги Николов Велев (Прилеп).....	147
675. Герман Христов Цветков (с. Любойно, Ресенско)	148
676. Георги Павлов Соколов (с. Златари, Ресенско)	149
677. Георги Андреев (с. Големо Илино, Крушевско).....	149
678. Георги Илиев Шапкалиски (Кратово)	150
679. Георги Марков Петков (с. Плевня, Драмско)	151
680. Георги Лозев Найденов (с. Облаково, Битолско)	151
681. Григор Аврамов Тръпчев (с. Тресонче, Реканско)	152
682. Дино Петров Петрушев (Богданци, Гевгелийско).....	152
683. Димитър Киряков Знаменов (с. Петково, Смолянско).....	153

684. Димитър Карапетков Калудов (с. Едига, Лозенградско)	154
685. Димо Наков Кирлиев (Кукуш)	155
686. Дамян Ангелов Пашов (с. Веселчани, Прилепско).....	156
687. Димо Янчев Кутлев (с. Граматиково, Малкотърновско).....	156
688. Димитър Иванов Карафилов (с. Цапари, Битолско)	157
689. Доне Стоянов (с. Велмей, Дебърца)	158
690. Димитър Христов Мулев (с. Чеган, Воденско)	158
691. Диме Талев Котев (с. Стругово, Битолско).....	159
692. Димо Арсов Минчев (с. Тресонче, Реканско).....	160
693. Димитър Ташков Панзов (Крушево)	160
694. Димитър Анастасов Гашеев (с. Разловци, Царевоселско)	161
695. Димитър Петров Трайков (с. Цапари, Битолско)	161
696. Дело Христов Трошев (с. Смилево, Битолско).....	162
697. Димитър Досев Чеканьов (Разлог)	162
697а. Димитър Атанасов Костов (с. Нестрам, Костурско).....	164
698. Дукадин Аврамов (с. Павлешенци, Светиниколско)	164
699. Ефтим Стоилов Илиев (с. Лалинци, Прешовско)	165
700. Зако Гинов Рокоманов (с. Луково, Дебърско).....	165
701. Зано Николов Минчов (с. Киречкьой, Солунско)	166
702. Иван Савев Тричков (Белица, Разложко)	167
703. Иван Тодоров Иванов (с. Дерекьой, Лозенградско).....	168
704. Илия Петров Вълканов (с. Смилево, Битолско).....	168
705. Иван Попвелков (с. Моноспитово, Струмичко)	169
706. Илия Константинов Ангелов (Ресен).....	170
707. Иван Георгиев Попов (с. Добринище, Разложко)	171
708. Иван Николов Комитата (с. Курудере, Лозенградско).....	171
709. Иван Георгиев Сърбов (Енидже Вардар).....	172
710. Иван Янев Богатинов (с. Дедино, Радовишко).....	173
711. Илия Велев Тотин (с. Дедино, Радовишко)	173
712. Иван Пенев Георгиев (с. Брягово, Пловдивско).....	174
713. Иван Г. Стоянов (с. Голем Цалим, Мелнишко).....	175
714. Илия Стоянов Караманов (с. Христос, Серско)	175
715. Илия Иванов Костадинов (с. Татарларе, Одринско).....	176
716. Йосиф Димитров Богданов (с. Радибуш, Паланечко).....	176
717. Илия Димков Барбутов (Велес)	177
718. Иван Димитров Огнянов (Охрид)	177
719. Иван Димов Ивков (с. Градище, Кумановско).....	178
720. Илия Гичев Кондов (с. Ленище, Прилепско).....	179
721. Иван Михайлов Талев (Битоля)	179
722. Иван Траянов Тодоров (с. Дедино, Радовишко).....	180
723. Иван Георгиев Згурев (с. Райково, Ахчелебийско)	181
724. Иван Димов Дубров (Кавадарци)	181
725. Иван Божинов Ноев (с. Турие, Дебърца)	182
726. Иван Георгиев Перелов (с. Дреновени, Костурско).....	182
727. Косто Иванов Герасков (с. Болно, Ресенско).....	183
728. Косто Панайотов Манчов (Девня).....	183
729. Костадин Русинов Бошнаков (с. Пишманкьой, Суфлийско).....	184

730. Коце Иванов Бърлев (Щип).....	184
731. Карамфил Неданов Здравков (с. Слоещица, Демирхисарско).....	185
732. Коста Симеонов Цветанов (с. Големо Илино, Демирхисарско).....	186
733. Коста Иванов Траянов (с. Мренога, Демирхисарско).....	186
734. Кръсто Иванов Ристов (Тройкърсти, Прилепско).....	187
735. Кирил Георгиев Танев (Кукуш).....	187
736. Карамфил Трайков Савов (с. Сливово, Дебърца).....	188
737. Коста Стойков Жабянков (Прилеп).....	188
738. Лука Григоров Джеров (Битоля).....	189
739. Лазар Китанов Блажев (с. Гари, Реканско).....	190
740. Михаил Антонов Хафузов (Прилеп).....	190
741. Мицо Христов Пиргов (Кукуш).....	191
742. Милан Георгиев Звездов (Прилеп).....	192
743. Миле Денков Думановски (Куманово).....	193
744. Милан Иванов Матов (Струга).....	193
745. Неделко Богданов Стоянов (с. Лопатица, Битолско).....	194
746. Николина Иванова Лазарова (Ресен).....	194
747. Недан Дамянов Пашов (Прилеп).....	195
748. Никола Стоянов Джаров (с. Ковачевица, Неврокопско).....	196
749. Никола Христов Търпенев (с.Пополжани, Леринско).....	197
750. Никола Игев Георгиев (с. Ракле, Прилепско).....	198
751. Никола Иванов Цонев (с. Драгобраща, Кочанско).....	198
752. Никола Наумов Чобанов (с. Големо Илино, Демирхисарско).....	199
753. Никола Христов Градошорски (с. Градошорци, Струмичко).....	200
754. Никола Андреев Филипов (с. Мъклен, Серско).....	200
755. Никола Ефтимов Пефкев (Струмица).....	201
756. Никола Витанов Пицанов (с. Градошорци, Струмичко).....	202
757. Панайот Георгиев Гайдов (с. Корията, Лозенградско).....	202
758. Петре С. Иванов Йончев (с. Христофор, Битолско).....	203
759. Петър Трайков Бошев (с. Могила, Битолско).....	204
760. Петър Димов Павлов (с. Граматиково, Малкотърновско).....	205
761. Павел Трайков Галъов (с. Смилево, Битолско).....	205
762. Панде Наков Куюмджиев (Дойран).....	206
763. Петър Гулев Карушев (с. Христофор, Битолско).....	207
764. Петър Димев Нечев (с. Метимир, Битолско).....	208
765. Петре Богоев Димов (с. Драгожани, Битолско).....	209
766. Поне Иванов Дурсанлийски (Кукуш).....	210
767. Петър Христов Коликокошков (Прилеп).....	210
768. Панайот Костов Тошев (Велес).....	211
769. Петруш Илиев Додев (с. Отошница, Паланечко).....	211
770. Пано Манев Златев (с. Жиганци, Кочанско).....	212
771. Пандил Аврамов Дичев (с. Тресонче, Реканско).....	213
772. Перикли Христов Димов (с. Ракита, Кайлярско).....	213
773. Петър Киров Ковачев (с. Яна, Лозенградско).....	214
774. Панде Костадинов Каламерников (с. Требиchino, Струмичко).....	215
775. Пантелей Георгиев Скарлатов (с. Арнауткьой, Чаталджанско).....	215
776. Петър Миялков Милошев (Кратово).....	216

777. Петруш Младенов Атанасов (с. Туралево, Кратовско)	216
778. Панчо Димов Симонов (Свети Николе).....	217
779. Пандо Андреев (с. Царев двор, Ресенско)	218
780. Панде Стоян Гунчев (Струмица)	219
781. Полон Михайлов Петров (с. Карадере, Лозенградско).....	219
782. Петко Теофилов Йосифов (с. Лазарополе, Реканско).....	220
783. Райко Янев Добрев (с. Урумбеглия, Лозенградско)	220
784. Руси Тодоров Георгиев (с. Макелари, Дебърско).....	221
785. Русе Аврамов Михайлов (Галичник, Реканско).....	222
786. Симеон Танев Хаджиянев (с. Мачуково, Гевгелийско).....	222
787. Станко Стоянов Кешишев (с. Ковчас, Лозенградско).....	223
788. Стойко Желязков Иванов (Лозенград)	224
789. Станьо Георгиев Филчев (Малко Търново).....	225
790. Станко Стойков Димитров (с. Ковчас, Лозенградско).....	225
791. Станко Петков Гачев (с. Ковчас, Лозенградско).....	226
792. Стоян Ламбов Панайотов (с. Паспалево, Лозенградско).....	227
793. Слав Николов Славов (с. Мегалово, Лозенградско)	228
794. Стефан Тасев Алабаков (Струга).....	228
795. Саве Тодоров Говедаров (с. Баня, Разложко).....	229
796. Спас Георгиев Соколов (с. Бигла, Кочанско).....	231
797. Стоян Вълчев Карадаев (с. Кушланли, Гюмюрджинско)	231
798. Стоян Рашков Малинов (с. Небойни, Кочанско)	232
799. Стайко Тодоров Хубчев (с. Полк. Серафимово, Смолянско)	233
800. Станчо Георгиев Казаков (с. Коево, Лозенградско)	234
801. Стоян Донев Ников (с. Мокрени, Костурско).....	235
802. Стоян Стоев Канин (с. Скребатно, Неврокопско)	236
803. Стефан Димитров Гебеджиев (Варна).....	236
804. Стойчо Лазов Ризов (с. Павлешенци, Светиниколско).....	237
805. Спас Серафимов Механджиев (с. Бачево, Разложко)	238
806. Стойко Бойчев Стойков (Лозенград)	239
807. Стоил Михайлов Кръстев (Кочани).....	240
808. Спас Манев Гогов (с. Загорци, Радовишко).....	242
809. Стойчо Иванов Бъчваров (с. Цикнихор, Лозенградско)	243
810. Стоян Тодоров Карабишев (с. Стоилово, Малкотърновско)	243
811. Стоян Андонов Пецов (с. Чугунци, Кукушко)	244
812. Ставри Димитров Пинзов (с. Косинец, Костурско)	245
813. Стефан Георгиев Хаджикостов (Кратово)	246
814. Сотир Христов Гарелов (с. Нисия, Воденско).....	248
815. Слави Калудов Иванов (неизв.)	248
816. Спиро Иванов Хаджиев (с. Вишени, Костурско).....	249
817. Стоян Йовков Раканов (Малко Търново)	250
818. Стамен Ангелов Паунчев (с. Балдево, Неврокопско)	250
819. Стоян Петков Кукоринков (с. Мегалово, Лозенградско)	251
820. Стоян Петров Гавазов (с. Добротино, Неврокопско).....	252
821. Санде Митев Ваковски (с. Мечкуевци, Щипско).....	252
822. Стоил Стоянов Жерев (с. Ковачевица, Неврокопско)	253
823. Слави Грудов Славов (с. Паспалово, Лозенградско)	254

824. Стефан Димитров Желчев (Прилеп)	255
825. Стоимен Костадинов Чолев (с. Скрбатно, Неврокопско)	256
826. Стоян Тодоров Димитров (с. Дедино, Радовишко)	256
827. Стоян Костов Мушев (неизв.)	257
828. Славко Георгиев Кангалов (Шип)	257
829. Стоян Димитров Гайдаджиев (с. Скрбатно, Неврокопско)	258
830. Спас Лазаров Дъмаков (с. Негован, Солунско)	258
831. Ставре Янев Тонев (Бунар Хисар)	259
832. Стоян Вълканов Стоянов (с. Паспалово, Лозенградско)	260
833. Стойко Христов Ичев (с. Постолар, Кукушко)	261
834. Стойко Георгиев Биволаров (с. Ериклер, Лозенградско)	262
835. Стефан Иванов Тасев (с. Мокрени, Костурско)	263
836. Стоица Иванов Кантуров (с. Будинарци, Малешевско)	263
837. Стоян Димов Стоянов (с. Коево, Лозенградско)	264
838. Стоян Христов Карастоянов (с. Ениджия, Лозенградско)	265
839. Стефан Тенов Динов (с. Соколарци, Кочанско)	266
840. Серафим Богданов Иванов (с. Ветуница, Паланечко)	266
841. Станоя Георгиев Костадинов (с. Брест, Шипско)	267
842. Стоимен Лазов Петров (с. Шипковица, Радовишко)	267
843. Стойчо Денков Стоянов (с. Горни Стубол, Кратовско)	268
844. Сенто Ангелов Златев (с. Добрево, Кратовско)	269
845. Стоян Йосифов Дамянов (с. Горни Стубол, Кратовско)	269
846. Славе Вълчев (с. Устово, Ахчелебийско)	270
847. Стале Арсов Стойков (с. Тресонче, Реканско)	270
848. Серафим Наумов Угренев (с. Годивье, Дебърца)	271
849. Стоян Илиев Пирев (Скопие)	272
850. Сотир Иванов Маджаров (с. Долни Порои, Валовишко)	272
851. Спиро Василев Челебиев (с. Бомбоки, Костурско)	273
852. Ставри Димитров Велянов (с. Избица, Ресенско)	274
853. Стойко Найденов Мицков (с. Големо Илино, Демирхисарско)	274
854. Спас Блажев Тиранов (с. Гари, Реканско)	275
855. Симеон Арсов Иванов (с. Битуше, Реканско)	276
856. Стефан Илиев Органджиев (с. Пирава, Струмичко)	276
857. Спиро Хаджитодоров (Тетово)	278
858. Спас Янев Стойков (с. Горно Коняре, Кумановско)	279
859. Стоил Костадинов Великов (с. Делчево, Неврокопско)	279
860. Станоя Найдов Мойсов (с. Курия, Тиквешко)	280
861. Спиро Тръпчев Петков (с. Копанце, Тетовско)	280
862. Спиро Пандов Руфов (с. Въмбел, Костурско)	281
863. Стоимен Илиев Петков (с. Крилатица, Кратовско)	282
864. Стоян Трайчев Китанов (с. Търкане, Кочанско)	282
865. Славе Илиев Станков (с. Къркля, Паланечко)	283
866. Спиро Джеков Захов (Струмица)	284
867. Стефан Илиев Стоянов (Струмица)	284
868. Стоян Мирчев Стоянов (с. Търново, Узункюприйско)	285
869. Спас Ангелов Иванов (с. Битуше, Реканско)	286
870. Спиро Николов Търпков (с. Банища, Дебърско)	286

871. Софрони Димитров Топузов (Галичник, Реканско).....	287
872. Тодор Янчев Сербезов (с. Стоилово, Малкотърновско)	288
873. Трайчо Митев Стоилов (с. Драгобраще, Кочанско).....	288
874. Темелко Маринов Апостолов (с. Стоилово, Малкотърновско)	289
875. Тодор Костадинов Тодоров (с. Коджатарла, Лозенградско).....	290
876. Тодор Димитров Георгиев (с. Пирок, Лозенградско).....	291
877. Търпо Лазаров Жагров (с. Косинец, Костурско).....	292
878. Трайко Георгиев Попов (с. Междурек, Кукушко)	293
879. Тимо Коцев Иляшев (с. Попчево, Струмичко).....	293
880. Траян Василев Коларов (с. Стрежево, Битолско).....	294
881. Тодор Иванов Рунтев (с. Негрево, Малешевско)	295
882. Тодор Вълчанов Тодоров (с. Пенека, Лозенградско)	296
883. Трайко Анастасов Ракот (Велес).....	297
884. Тосе Трайчов Андов (с. Горни Балван, Щипско)	298
885. Трайко Лазов Караянков (Щип).....	298
886. Трайко Митрев Гушалката (Клиново, Мариово)	299
887. Тодор Иванов Крачанов (Разлог).....	299
888. Тома Атанасов Трайков Кехая (с. Радомир, Ениджевардарско).....	301
889. Темелко Георгиев Михайлов (с. Бистрица, Велешко)	302
890. Тодос Якимов Тодоров (с. Псача, Паланечко).....	303
891. Тодор Костов Михайлов (Лозенград).....	303
892. Тодор Христов Иванов (с. Велгощи, Охридско)	304
893. Трайко Арсов Здравев (с. Филиповци, Кратовско)	305
894. Тодор Стоев Караянков (с. Фатово, Смолянско)	305
895. Тодор Георгиев Стоянов (с. Пирок, Лозенградско).....	306
896. Тома Продромов Стоянов (с. Хума, Гевгелийско).....	307
897. Ташко Манолов Стоянов (с. Дебрец, Кайлярско)	307
898. Тодор Георгиев Игнев (с. Куманич, Неврокопско).....	308
899. Теофил Ненчов Илиев Чибуков (с. Селце, Реканско).....	308
900. Теофил Георгиев Костов (с. Ърбино, Дебърца).....	309
901. Тодор Блажев Димитров (с. Горно Елевци, Дебърско).....	309
902. Филип Андреев Москов (с. Дъмбени, Костурско)	310
903. Филип Андонов Гелев (с. Неред, Леринско)	311
904. Фидан Найденов Петров (с. Мало Коняри, Прилепско)	312
905. Филип Трифунов Лулков (с. Вруток, Гостиварско)	313
906. Христо Наков Иванов (неизв.).....	313
907. Христо Атанасов Терзиев (с. Тумба, Ениджевардарско).....	314
908. Христо Георгиев Кривошиев (Дойран).....	315
909. Христо Попгригоров Хаджийорданов (с. Ваташа, Тиквешко)	316
910. Христо Коджакостов Стоев (с. Лелово, Кукушко).....	317
911. Христо Георгиев Килуханов (с. Момчиловци, Смолянско)	318
912. Христо Димов Николов (с. Крайници, Велешко).....	319
913. Христо Георгиев Радушин (Разлог).....	319
914. Христо Стоянов Тенишев (Лозенград).....	320
915. Христо Велев Донев (с. Смилево, Битолско)	321
916. Христо Иванов Бабаеленов (с. Куманичево, Костурско).....	322
917. Христо Кузманов Константинов (с. Прекопана, Леринско).....	323

918. Христо Янев Рагушков (с. Долно Трогерци, Щипско)	324
919. Христо Цветков Митров (с. Люботен, Скопско)	324
920. Христо Димитров Кръстев (с. Горно Броди, Серско)	325
921. Христо Костадинов Пандов (с. Долно Котори, Леринско)	326
922. Христо Георгиев Бенчаров (с. Карайотица, Ениджевардарско)	328
923. Харитон Янков Самалиев (с. Киречкьой, Солунско)	328
924. Христо Георгиев Кишков (Свиленград)	329
925. Христо Атанасов Кляшев (с. Жупанища, Костурско)	330
926. Христо Димитров Неделков (Царево село)	330
927. Христо Димитров Лазаров (неизв.)	331
928. Цветан Димов Спасев (с. Мренога, Демирхисарско)	331
929. Цветан Стойчев Ристов (с. Цлоещица, Демирхисарско)	332
930. Цветан Николов Кръстев Кулумче (с. Гол. Илино, Демирхис.)	333
931. Цветан Иванов Трайков (с. Големо Илино, Демирхисарско)	333
932. Щерю Кръстев Танев (с. Душегубица, Кичевско)	334
933. Янак Милошев Танчев (с. Ратеш, Кукушко)	335
934. Янко Димов Пасков (с. Стоилово, Малкотърновско)	335
935. Яно Димов Георгиев (с. Мегалово, Лозенградско)	336
936. Янак Тодоров Куюмджиев (с. Стоилово, Малкотърновско)	337
937. Янко Илчов Богданов (с. Саса, Кочанско)	337
938. Янак Костадинов Плачков (с. Стоилово, Малкотърновско)	338
939. Янко Георгиев Войнов (с. Лещен, Неврокопско)	339
940. Янко Василев Чука (с. Осничани, Костурско)	339
941. Янаки Ангелов Маслинков (с. Урумбеглия, Лозенградско)	341
942. Янко Георгиев Иванов (с. Едига, Бунархисарско)	342
943. Янко Спасев Стоянов (с. Нестрам, Костурско)	343
944. Яким Лазаров Николов (с. Крилатица, Кратовско)	343
945. Тана Тодорова Иванова (с. Зърновци, Кочанско)	344
946. Евангелия Ташева Дацева (Радовиш)	345
947. Велика Лазарева Ташева (с. Живойно, Битолско)	345
948. Вета Христова Спирова (с. Вранещица, Кичевско)	346
949. Велика Георгиева Михова (с. Славеево, Добричко)	347
950. Виктория Томова Куюмджиева (Струмица)	347
951. Гина Петкова Кирева Гашева (с. Българи, Малкотърновско)	348
952. Гергина Славова Георгиева (с. Пчеларово, Добричко)	349
953. Гергина Костадинова Руева (с. Пчеларово, Добричко)	349
954. Герга Добрева Стоева (с. Житен, Добричко)	350
955. Гиргина Тодорова Стоянова (с. Каменик, Кюстендилско)	350
955а. Дона Ан. Комитова (с. Граматиково, Малкотърновско)	351
956. Дукена Ан. Янгъзова (с. Граматиково, Малкотърновско)	351
957. Дафина Иванова Михалева (с. Резово, Малкотърновско)	352
958. Димитрина Николова Маринчева (Търговище)	353
959. Димитра Тодорова Петрова (с. Пчеларово, Добричко)	354
960. Елена Якимова Апостолова (Кратово)	355
961. Жела Стоянова Караиванова (с. Пчеларово, Добричко)	355
962. Илина Илиева Иванова (с. Лазарополе, Реканско)	356
963. Катерина Христова Петрова (с. Петгъс, Ениджевардарско)	357

964. Мария Димитрова Георгиева (с. Коево, Лозенградско).....	358
965. Параскева Вангелова Църномарова (Битоля)	358
966. Руска Георгиева Сярова (с. Кула, Лозенградско)	359
967. Станка Ташева Касабова (Ямбол)	360
968. Софка Лазарова Попянчева (с. Смърдеш, Костурско).....	361
969. София Митева Петрова Ацка (Кочани).....	362
970. София Николова Чакърва (Дойран).....	362
971. Санда Панчева Бошкова (с. Вракуповица, Петричко)	363
972. София Костова Михайлова (с. Чурилово, Костурско)	364
973. Спасена Зафир Петрова (с. Разловци, Царевоселско)	365
974. Стана Филчева Донева (с. Смоларе, Струмичко).....	366
975. Сава Атанасова Балабанова (Щип)	367
976. Стоянка Стоянова Георгиева (с. Байково, Струмичко).....	367
977. Тойна Жекова Лиркова (Малко Търново)	368
978. Тодора Вълкова Коева (Малко Търново)	369
979. Тона Матева Иванова (Русе)	370
980. Таска Зафирова Колева (с. Танатарци, Щипско)	370
981. Фима Митева Чукчукова (Кратово).....	371
982. Фима Ангелова Симеонова (Царево село).....	372
983. Фрона Иванова Пецова Странджова (с. Ратево, Малешевско)	372
984. Фета Тодева Коцева (с. Пиперово, Щипско).....	373
985. Юрдана Георгиева Доколянкова (с. Карадере, Лозенградско).....	374
986. Яна Иванова Янгелова (с. Полаки, Кочанско)	375
987. Яна Захаријева Кошова (Белица, Разложко)	375
988. Александър Николов Сапунджиев (с. Ваташа, Тиквешко)	377
989. Ангел Димов Дуртанов (с. Цер, Демирхисарско)	377
990. Атанас Ристев Стоянов (с. Селце, Крушевско)	378
991. Ангеле Степанов (с. Брезово, Демирхисарско)	379
992. Арсо Мицков (с. Брезово, Демирхисарско)	379
993. Ангеле Василев Трайков (с. Прибилци, Демирхисарско)	380
994. Андрея Трайчев Гайтанов (с. Златари, Ресенско)	381
995. Алексо Настев Наумов (с. Радово, Демирхисарско).....	381
996. Ангел Христов Тодоров (Битоля)	382
997. Александър Димитров Анатков (Велес)	383
998. Андрея Георгиев Марковски (с. Ехла, Ресенско).....	383
999. Александър Ив. Александров (с. Сив кладенец, Ортакойско).....	384
1000. Аце Здравев Костов (Прилеп)	385
Документи.....	387
Именен показалец	422
Географски показалец.....	434

ВЪВЕДЕНИЕ

Том I, дел II на „Македоно-одрински свидетелства. Регистър на участниците в освободителните борби в Македония, Тракия и Добруджа, получили българска народна пенсия през 1943 г.“ съдържа петстотин и две (502) пенсионни дела. От тях триста и седемдесет (370) са на революционери, родени в област Македония, деветдесет и четири (94) – на дейци с потекло от Одринска Тракия, осемнайсет (18) – на борци от Добруджа, дванайсет (12) – на дейци, родени в пределите на тогавашното Царство България, едно (1) – на деец, роден в Румъния, едно (1) – на деец от Моравско, и шест (6) – на революционери с неизвестен произход поради унищожаването на документацията, съхранявана в гр. Бяла Слатина, по време на британско-американските бомбардировки над България през 1944 г.

От тези триста и седемдесет (370) пенсионни дела на български революционери и опълченци от Македония двеста петдесет и девет (259) са на дейци, родени във Вардарска Македония, седемдесет и три (73) – на революционери, родом от Егейска Македония, тридесет и седем (37) – на родени в Пиринска Македония, и едно (1) – на деец от македонските области, останали в пределите на Албания.

Седемдесет и осем (78) от делата съдържат пенсионни молби, изпратени от жени. Две (2) – от заслужили деятелки, три (3) – от майки на дейци, една (1) – от дъщеря на (убит) революционер, седемдесет (70) – от вдовици на дейци, и две (2) – от заслужили деятелки и вдовици на загинали революционери.

Текстът на животописните бележки на заслужилите дейци в настоящото издание е нормализиран в най-малка степен. Навсякъде, където това е било възможно, са оставени правописните и диалектни особености, като стремежът е да се запази максимално оригиналният вид и звучене на текста. Използваната до 1945 г. буква Ъ („ят“) е предадена с „е“ или с „я“ в зависимост от родното място на кандидата за народна пенсия и според преценката на съставителя.

Имената на кандидатите се предават така, както са изписани в животописните бележки. В някои случаи обаче името на кандидата се среща повече от веднъж в пенсионната документация, и то в различни варианти, като тогава в текста на изданието се използва варианта на името, с което кандидатът се е подписвал най-често.

В бележки под линия тук се дава информация само за личностите, за които не е дадена такава в том I, дел I.

№ 501

Нешо Станикев Тошев (70 г.)
род. от с. Глухово¹, Скопско
жив. в с. Глухово, Скопско
20.02.1943 г.

Заслуги: бил е куриер на всички български чети, които са минавали през селото му; през 1905 г. се сражавал със сръбска чета в местността Под Село.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Заявявам, че през време на освободителните борби в Македония съм взел участие като куриер на всички български чети, които са минали през селото ми. В 1905 г. участвувал съм в сражението, което се е водило със сръбската чета и нашия войвода Йордан Кюстендилец² (местност Под село). През Сръбския режим малтретиран до крайност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е. 501.

№ 502

Никола Илиев Геджов (67 г.)
род. от с. Смърдеш, Костурско
жив. в Пловдив
01.03.1943 г.

Заслуги: взел участие с пушка в ръка в Илинденското въстание; участвувал при освобождението на Борис Сарафов, обграден в с. Смърдеш; взел участие в сражения при с. Желево, с. Жервени, с. Биглища, в Мариовско, при с. Пожарско, с. Чанище и с. Лагени, Леринско.

Семейство: съпруга Елена, р. 1882 г., син Любомир, р. 1925 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Смърдеш, Костурско, на 15 март 1876 г. През 1902 г. работех в гр. Кънък, Мала Азия, когато пристигна от

¹ Дн. Глуво.

² Вер. Йордан Спасов (1875–1908), български хайдутин и войвода на ВМОРО, родом от с. Кнеже, Светиниколско.

Македония Наум Митрушев³, пред когото се заклех и постъпих в редовете на комитите. Веднага напуснах работа и заминах за Македония. В 1903 г. въстанието се вдигна. Наскоро почнаха и военните действия.

1. Взех участие в освобождаването на Борис Сарафов, обграден в с. Смърдеш;

2. Борба с турците и гърците в с. Желево;

3. Наше нападение на с. Жервени;

4. Нападение на гр. Биглища и с. Кепешица;

5. Голем бой в Смърдишката планина, в т.нар. местност Локвата и заемането планината на с. Апоксеп.

След това настъпи разформироването. Веднага се запътих за с. Кономлади, където постъпих в редовете на наказателната чета с войвода Васил Кономладски. С тази чета се запътихме за Мариовско. При с. Пожарово се разви сражение между нас и редовна турска войска. Тръгнахме за Прилеп, но срещнахме четата на Гьорче Петров и Лука Иванов, които идваха от България. Върнахме се назад. При с. Чанище се сблъскахме с турците. В Леринското поле се срещнахме с четата на Борис Сарафов. По нататък, при с. Лагени, се разви ново сражение между нас и турците. От там ние се разформироввахме и отидохме по домовете си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.502.

№ 503

Никола Гелов Янчев (66 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

08.03.1943 г.

Заслуги: четник през 1903–1908 г.; взел е участие във всички сражения, които четите на Панчо Константинов и Иван Наумов са водили.

Семейство: съпруга Веса, р. 1886 г., син Ангел, р. 1914 г., дъщеря Свободка, р. 1921 г., дъщеря Марика, р. 1924 г., дъщеря Ружа, р. 1927 г., дъщеря Любица, р. 1933 г.

Животописна бележка: „Бил съм нелегален четник с четите на Стефан Димитров, Панчо Константинов и Иван Наумов и съм взел участие във всичките сражения за освобождението на Македония от турското робство

³ Наум Митрушев е член на ръководното тело на ВМОРО в с. Смърдеш, вж. пенсия № 389.

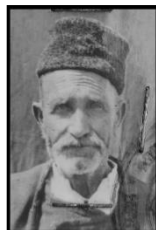
и обединението на българския народ. Нелегален съм бил непрекъснато от 1903 г. до 1908 г., до прокламирането на турската конституция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е. 503.

№ 504

Никола Димитров Бикяров (75 г.)
род. от с. Борово⁴, Неврокопско
жив. в с. Борово, Неврокопско
23.03.1943 г.

Заслуги: четник влизал в сражение при с. Обидим.

Семейство: женен с двама сина и една дъщеря.

Животописна бележка: „През 1903 г., във време на въстанието, взех живо участие с пушка в ръка във четата на войводата Стоимен Мърваков⁵ от с. Баничан. Стражавахме се с турската войска в с. Балдево. През същата година бех и в четата на дедо Атанас Тешовски. Стражавах се в с. Обидим с турска войска. Взех участие в убийството на мюдюра в с. Скребатно. До 1908 г. изпълнявах и куриерска длъжност, пренасях оръжие през граница.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.504.

№ 505

Никола Георгиев Килюханов (60 г.)
род. от с. Момчиловци, Смолянско
жив. в с. Момчиловци, Смолянско
08.03.1943 г.

⁴ Дн. Потами в Гърция.

⁵ Стоимен Стоянов Мърваков е неврокопски селски войвода на ВМОРО, родом от с. Баничан, Неврокопско.

Заслуги: осъждан на затвор от османските власти.

Семейство: съпруга Мария, р. 1874 г., син Георги, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Подтикнат от родолюбиви чувства през време на турското владичество до 1912 г., виждайки и чувствайки турското робство, в мен се появи желанието за свободен живот, като виждах нашите братя българи освободени отвъд тогавашната турска граница в Родопите. Аз заедно с брат ми Христо Г. Килюханов влезнахме във връзка с тогава съществуващата чета в с. Чепеларе, която също работеше за нашето освобождение; по нареждане на тогавашния водач Пожарлиев⁶ през 1905 г. бяхме заклетни в с. Момчиловци, в църквата, от покойния свещеник Саво Димитров, като коленичили целувахме светото Евангелие, револвер и кама за туй, че ще се борим за нашето освобождение от турската власт и че ще пазим всичко в тайна. За горната цел ни бяха дадени пушки, патрони и бомби, които съхранявахме в къщата ни в с. Момчиловци до деня, в който щяхме да бъдем повикани от четата за борба – въстание. През 1907 г. в с. Момчиловци беше предизвикан пожар по невнимание, от който изгоряха и нашите с брат ми къщи под един покрив, в които се намираха скрити пушките и бомбите; вследствие на пожара те се възпламеняват и от гърмежите на бомбите и патроните всред населението се създава паника, за която цел идват и турски войници от близкия пограничен пост, които уведомяват турските власти в гр. Смолян. Установило се, че действително в къщите ни имало скрити бойни припаси. Аз и брат ми през това време бяхме на работа в гр. Крумовград, от където бяхме арестувани като комити-четници и закарани в гр. Кърджали; от там вързани ни закараха в гр. Смолян и от там в гр. Гюмюрджина, където за горните ни деяния бяхме осъдени на три месеца строг тъмничен затвор, което наказание изтърпяхме в затвора на същия град.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.505.

№ 506

Никола Т. Каридов (63 г.)
род. от с. Пирок, Лозенградско
жив. в Бургас
23.02.1943 г.

⁶ Тома Пожарлиев (1870–1938) е войвода на ВМОК във Воденско и войвода на ВМОРО в Кратовско и Чепеларско, родом от Енидже Вардар.

Заслуги: четник, взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Наталия, р. 1895 г., дъщеря Славка, р. 1919 г., дъщеря Тодорка, р. 1923 г., син Георги, р. 1927 г.

Животописна бележка: „Никола Т. Каридов е порядъчен гражданин, бивш кръчмар. Не принадлежи към никоя противодържавна партия; той е един от най-активните членове на Илинденската организация, при която е деятелен член. При организирането на четите през 1903 г. той, на свои средства, е оборудвал още двама четника и себе си – трима, и ги е въоръжил и заминали: себе си, Ради Иванов и Атанас Б. Коилов; зачислил ги в четата на войводата Киро Узунов⁷, поручик Стоянов⁸; влизал в сражение при с. Гьок тепе с турски аскер, с. Колибите и др. След разформироване на организациите четите са се прибрали в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.506.

№ 507

Никола Григоров Бродев (64 г.)
род. от с. Либяхово, Неврокопско
жив. в с. Садово, Неврокопско
26.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Вангелия на 54 г., дъщеря Злата (по мъж Димитрова Терзиева) на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване от българските военни власти, в XIV Воденска дружина, 2-ра бригада, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.507.

⁷ Киро Димитров Узунов (1864–1938) е войвода на ВМОРО, родом от Малък Самоков, Лозенградско.

⁸ Коста Стоянов Сапунджиев е български офицер и малкотърновски войвода на ВМОРО, роден в с. Малка поляна, Айтоско.

№ 508

Наум Панайотов Христов (61 г.)
род. от с. Жупанища⁹, Костурско
жив. във Варна
09.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Катерина, р. 1888 г.

Животописна бележка: „Подписаният Наум Панайотов Христов, родом от Жупаница, Костурско, на 61 г., живущ във Варна. През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Взех участие във всички походи на VIII Костурска дружина и боевете при Софлу, Бидикли, Фере, Дедеагач, Шаркьой, Радкова скала, Каменица, връх Говедар и Китка. Също взел съм участие в Европейската война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.508.

№ 509

Никола Маринов Зайков (61 г.)
род. от с. Осиково, Неврокопско
жив. в с. Осиково, Неврокопско
05.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Мара Зайкова, р. 1882 г., дъщеря Митра, р. 1924 г., дъщеря Райна, р. 1926 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Взимал участие в боевете при Емирица, Парадли, Пониква и Говедарника.“

⁹ Дн. Левки в Гърция.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.509.

№ 510

Насо Стойков Джорлев¹⁰ (66 г.)

род. от Кукуш

жив. в Струмица

23.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: син Тодор, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, нестроева рота; бил съм деец като легален от 1895 г. до 1908 г.; бил съм в затвор през 1893 г. и 1913 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.510.

№ 511

Насо Лазаров Христов (71 г.)

род. от с. Опила, Кратовско

жив. в с. Опила, Кратовско

18.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Стойна, синове Стефан и Стоян, снахи Станика и Цвета, внуци Ванчо, Раде, Любен, Стоянка и Радка.

¹⁰ Негов потомък е изтъкнатият македонски музикант и композитор Наско Джорлев (1932–2006) от Струмица.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в III Солунска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.511.

№ 512

Ночо Ненов Ночев (60 г.)

род. от Смядово

жив. в Бяла, Варненско

31.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Мария на 50 г., син Петър на 27 г., син Ненчо на 20 г.

Животописна бележка: „2-ра бригада, V Одринска дружина, 3-та рота, 4-ти взвод; взел участие в походите на 23 октомври от София до Саранбей по сухо, Саранбей до Любимец по железница, Любимец до Мустафа паша, Димотика, Софлу, Дедеагач (06.11.1912 г.) и обратно до Софлу; Софлу до Мерхамлъ (14 и 15 ноември – Явер паша); Мерхамлъ, Софлу, Димотика, Узункюпрю, Кешан, Малгара, брега на Мраморно море, от Мраморното море (Шаркьой) до Кешан, Дедеагач, Гюмюрджина, Гюмюрджина до Демир Хисар по железница, Демир Хисар, Струмица, Щип, Кочани, Кочани до София и в боевете на 04 ноември 1912 г. при с. Бедекли; на 05 ноември 1912 г. при с. Саранлъ; на 06 ноември 1912 г. при Дедеагач; на 14 ноември 1912 г. при Мерхамлъ и с. Теке; на 22, 23, 24 януари 1913 г. при Щернакьой и Шаркьой; на 27 и 28 януари при Шаркьой (десанта); на 17 и 18 юни 1913 г. при Парадли, на 22 юни при с. Полаки; от 4 до 18 юли 1913 г. при връх Повиен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.512.

№ 513

Наум Ставрев Богданов (62 г.)
род. от Връбник¹¹, Костурско
жив. в Пловдив
15.03.1943 г.

Заслуги: постъпил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912 г., служил в XII Лозенградска дружина.

Семейство: съпруга Митра, р. 1895 г., син Крум, р. 1920 г., дъщеря Невена, р. 1922 г., син Кръстю, р. 1925 г., тъща Ангелина Янева Апостолова, р. 1859 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в XII Лозенградска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.513.

№ 514

Никола Димитров Мраценков (67 г.)
род. от Белица, Разложко
жив. във Белица, Разложко
02.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение; служил в V Одринска дружина.

Семейство: съпруга Катерина на 51 г., син Димитър на 16 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; бех в София на работа и като потегли всичкия народ за отбраната на отечеството, и аз, като бех избегал от турското робство, реших доброволно да отида и да изгоним петстотингодишния враг; V Одринска дружина, нестроева рота.“

¹¹ Дн. Върник/Вернику в Албания.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.514.

№ 515

Нако Илиев Парталов (60 г.)

род. от Дойран

жив. в Струмица

29.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Ленка, р. 1891 г., син Дионис, р. 1891 г., дъщеря София, р. 1923 г., дъщеря Мария, р. 1925 г., дъщеря Цвета, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска дружина, 4-та рота; отличен съм с орден „За храброст“ IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4 а.е.515.

№ 516

Наце Янев Левков (62 г.)

род. от с. Павлешенци, Светиниколско

жив. в с. Павлешенци, Светиниколско

13.04.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Ката на 60 г., син Никола на 18 г., син Крум на 17 г. и дъщеря¹² на 23 г.

¹² В документацията не е посочено име.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; участвувал в боевете в Дедеагач, Лозенград, Люлебургаз и в гр. Саркис¹³.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4 а.е.516.

№ 517

Наум поп Захариев Попов (72 г.)
род. от с. Смилево, Битолско
жив. във Варна
22.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО и четник, доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Василка, р. 1881 г.

Животописна бележка: „Подписаният Наум поп Захариев Попов, роден на 14 ноември 1871 г. в с. Смилево, Битолско, на възраст 72 години. Посветен във ВМОРО от Даме Груев и учителя Димитър Христов през 1893 г. През м. септемврий 1898 г. бех подозрян от турската власт като член на организацията и бех принуден да се прибера в пределите на България през Илинденското въстание. Турците в с. Смилево ни ограбиха имота и къщите опожариха до основи. През 1912–1913 г. постъпих в партизанския отред на г-н подпоручик Никола Лефтеров, на 17 септемврий 1912 г., без да подлежа на набор и повикване (справка: заповед на дружина №80, 6), и взех живо участие във всички походи и боеве, които води партизанският отред-чета до формируването му; 4-та рота на Х Прилепска дружина, 3-та бригада от МОО, гдето бех причислен и взех живо участие във всички походи и боеве на поменатата дружина и рота до 10.08.1913 г. (заповед №90, 1).

През Общоевропейската война бех зачислен в 60-и п. полк (2-ри македонски), 2-ра рота и взех живо участие във всички походи и боеве, които води полкът и ротата до демобилизацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.517.

¹³ Не е ясно за кой град става въпрос, може би за Саръкъз.

№ 518

Никола Димитров Николов (67 г.)
род. от с. Ениджия¹⁴, Лозенградско
жив. във Варна¹⁵
29.04.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; участвувал в походите на VIII Костурска дружина като доброволец, редник, през Балканската война 1912–1913 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 08.01.1944 г.

388к. оп. 4, а.е.518.

№ 519

Найден Дафков Чолев (62 г.)
род. от с. Баничан, Неврокопско
жив. в с. Баничан, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: син Георги на 23 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, XIII Кукушка дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

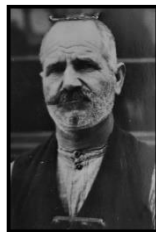
¹⁴ Дн. Инедже в Турция.

¹⁵ Живее във Варненския общински старчески дом.

388к. оп. 4, а.е.519.

№ 520

Никола Ангелов Поюков (60 г.)
род. от с. Лещен, Неврокопско
жив. в с. Гелеменово, Пазарджишко
12.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Димитрия на 53 г., дъщеря Юрданка на 16 г., син Петко на 21 г., дъщеря Цена на 14 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, от 3 март 1913 г. (спр. заповед №163 от 1913 г.) до 28 юли 1913 г. (спр. запов. №108 1913 г.).“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.520.

№ 521

Петър Иванов Христов (67 г.)
род. от с. Елшани, Охридско
жив. във Варна
22.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение; четник в четите на Никола Лефтеров¹⁶, ген. Цончев и полк. Анастас Янков, взел участия в сражения.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: „При създаването на Македоно-одринския комитет и освободителното движение в родината ми, бех на работа като

¹⁶ Вж. пенсия № 325.

гурбетчия във Варна. Станах член на комитета и изявих желание да отида, като комита в Македония. Желанието ми се изпълни. От 10.06.1902 г. до Илинденското въстание и през въстанието 1903 г. бех четник и взведен командир в четата на Никола Лефтеров. Като такъв взех участие във всички акции и сражения с турския аскер в Горноджумайско, Разложко, Мелнишко, Малашевско и пр. за освобождението на Македония, а именно: през 1902 г. ведно със сборните чети на Т. Саев и Дончо Златков на 23.08. в местността Коматница при с. Тросково, Горноджумайско; след това ведно с четата на Т. Саев в сражение на 21 септември при с. Железница в местността Куклите, на 20 октомври при с. Падеж в местността Сейменци, на 30 октомври при с. Лесково (Лешко) в местността Прикреш в Горноджумайско, на 26 октомври при местността Сейкова поляна, Разложко, и през 1903 г. само с нашата чета, на 06 април, при местността Готен, Малашевско. През Илинденското въстание 1903 г. наедно със сборните чети под командването на полковник Янков взех участие в сраженията с турския аскер на 01 септември при с. Пирин в местността Цветков гроб, Мелнишко, и на 14 септември в местността Капишник при с. Бачево, Разложко. През Балканската война бех в партизанския отряд на Никола Лефтеров и взех участие в сраженията с турския аскер в Горноджумайско, Мелнишко и Петричко. С гръцките войски при Чай Ази, Ангиста и Пърнар Даг, а така също и със сръбските войски при Султан тепе, с. Цера и Дулица. През Общоевропейската война бех в 4-та рота на 60/2 македонски полк, а през 1915 г. бех подвойвода в четата на Наум Йосифов¹⁷ в Охридския район.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.521.

№ 522

Паун Атанасов Иванов (67 г.)

род. от с. Саса, Кочанско

жив. в с. Саса, Кочанско

20.03.1943 г.

Заслуги: четник в четите на Владо Черноземски¹⁸ и Ефтим Полски.

¹⁷ Наум (Наумче) Йосифов Митрев е войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от Охрид.

¹⁸ Величко Димитров Керин, известен като Владо Черноземски, (1897–1934) е деец на ВМРО и виден атентатор на организацията, убил Александър I Караджорджевич през 1934 г.

Семейство: вдовец, син Деспод на 45 г., син Христо на 37 г. и син Младен на 25 г.

Животописна бележка: „От 1900 до 1912 г. участвувах като милиция с оръжие в ръка с разни чети, които проходаха от България за Македония. 1904 г. имах големо сражение с турския аскер, когато беше открита четата на поручик Константинов. От 1918 до 1927 г. работих като легален и като куриер презграничен, като превеждах чети, пренасях храни, пощи и др. между ръководителите на четите. През 1927 г. бех открит от сръбските власти и избегах в България и стъпих в организацията като презграничен куриер. Като четник с четата на Владо Черноземски се сражавахме със сърбите, след което действах с четата на Ефтим Полски, а след това презграничен куриер до освобождението и обединението.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.522.

№ 523

Партений Тодоров Калоянов (64 г.)
род. от с. Годлево, Разложко
жив. в с. Годлево, Разложко
05.04.1943 г.

Заслуги: четник и се е сражавал с оръжие в ръка.

Семейство: съпруга Султана, р. 1881 г., син Христо, р. 1907 г., снаха Елеонора, р. 1909 г., внучка Елена, р. 1938 г., внук Славчо, р. 1935 г.

Животописна бележка: „През време на Илинденското въстание, респективно за Разложка околия от 14.09.1903 г. до 23.09.1903 г., бех четник-милиционер в Годлевската местна чета под началството на Симеон поп Костадинов. Четата обслужваше през горното време куриерската служба на бежанците за Рилския манастир. На 22.09.1903 г. вземах живо участие с оръжие в ръка в битката, която стана на Годлевската планина срещу турската войска и башибозуци.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.523.

№ 524

Петър Костов Бележков (69 г.)
род. от с. Годлево, Разложко
жив. в с. Годлево, Разложко
05.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; сражавал се е като четник срещу поробителите в четата на Симеон поп Костадинов и Радон Г. Тодев.

Семейство: дъщеря Велика, р. 1905 г., син Никола 1924 г., дъщеря Стойна, р. 1921 г. и син Борис 1925 г.

Животописна бележка: „През време на Илинденското въстание, респективно за Разложка околия от 14.09.1903 г. до 23.09.1903 г., бех четник-милиционер в Годлевската местна чета под началството на Симеон поп Костадинов. Четата обслужваше през горното време куриерската служба на бежанците за Рилския манастир. На 22.09.1903 г. вземах живо участие с оръжие в ръка в битката, която стана на Годлевската планина срещу турската войска и башибозуци¹⁹.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.524.

№ 525

Петко Атанасов²⁰ Киров (82 г.)
род. от с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Ръжица, Айтоско
13.04.1943 г.

Заслуги: взел дейно участие с оръжие в ръка с четата на войводата Георги Кондолов през Илинденското въстание 1903 г., осъден в турските съдилища на 15 г. затвор, от които излежал само 25 дни затвор в гр. Лозенград.

Семейство: съпруга Тодора на 59 г., дъщеря Ана на 33 г., зет Иван Киряков Тодоров на 38 г., внучка Вида Иванова Кирякова на 13 г., внучка Тодорка Иванова на 10 г.

¹⁹ Животописните бележки на Петър Бележков и Партений Калоянов са еднакви.

²⁰ Среща се и като Атанасов и като Анастасов.

Животописна бележка: „Именувам се Петко Анастасов Киров, роден през 1861 г. в с. Карадере, Малкотърновско, сега Лозенградско, Турция. През 1900 г. бях организиран против турската власт от Георги Кондолов за Илинденското въстание, който при вдигане на самото въстание през 1903 г. бе убит от турците в с. Паспалово, където се сражавахме с турската войска. Но понеже турската войска ни разби, ние избягахме в България, където се установих в с. Мъглен, Айтоско. В това село престоях една зима и на пролетта пак се завърнах в родното си село при семейството си. Но тук бях предаден от един българин – Петко Налбанчето, подкупен от турците за разкриване на аферата, и ме осъдиха от турския военен съд в гр. Лозенград на 15 г. затвор. За излежаването си на затвора щях да бъда изпратен на Акя²¹, но поради дадената амнистия от Султана излежах само 25 дни затвор в гр. Лозенград и бях освободен от присъдата ми и се върнах отново пак при семейството си в с. Карадере. Там до 1913 г., Балканската война, работих и се препитавах, но турската власт ни изгони и аз дойдох с цялото си семейство в с. Мъглен, Айтоска околия, като бежанец, където се помина жена ми, и на другата година се ожених за повторна жена в с. Ръжица, където се установих на постоянно местожителство; и до сега живея в с. Ръжица, Айтоска околия, настанен като бежанец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 17.11.1943

388к. оп. 4, а.е.525.

№ 526

Продан Киров Ангелов (63 г.)
род. от с. Едига, Лозенградско
жив. в с. Венелин, Варненско
03.04.1943 г.

Заслуги: четник взел участие с оръжие в ръка през време на Преображенското въстание през 1903 г. в четата на войводата Георги Кондолов и Тодор Акбунарлията²².

Семейство: съпруга Кирияки на 59 г., син Киро на 29 г., син Калчо на 23 г., снаха Тодора на 23 г.

²¹ Дн. Акра или Акко в Израел.

²² Тодор Жилизков е деец на ВМОРО, четник на Георги Кондолов и Кръстьо Българията, родом от с. Акбунар, Одринско.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Едига, Лозенградско, през 1881 г. от родители българи. На млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. аз участвах като четник с оръжие в ръка в четата на войводата Георги Кондолов, а после под войводството на Тодор Акбунарлията, и водихме сражения срещу Турците при с. Сазара, при с. Курудере и други. При потушаването на въстанието с четите помагахме да се изтегли населението в България, като го пазихме от нападенията на турския башибозук и аскера. След въстанието се установих в с. Венелин, Варненско, но не съм престанал да мисля за свободата на поробената ми родина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.526.

№ 527

Пею Тодоров Маджаров (63 г.)
род. от Малко Търново
жив. в Камено, Бургаско
25.02.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Васила Пеева на 59 г.

Животописна бележка: „Бях посветен за борбата и свободата на Тракия и Македония в началото на 1903 г. В деня на въстанието постъпих в четата на Георги Кондолов и участвах в сражението в с. Паспалово, където падна убит войводата Г. Кондолов. След няколко време се завърнахме в България и се демобилизирахме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.527.

№ 528

Петко Стоянов Казаков (63 г.)
род. от Малко Търново
жив. в с. Равна гора, Бургаско
14.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; с оръжие в ръка взел участие в сражения през 1903 г.

Семейство: съпруга Жека на 56 г., син Стоян на 34 г., син Илю на 29 г., дъщеря Дона на 28 г., дъщеря Стана на 26 г., син Никола на 21 г., син Димо на 19 г., дъщеря Кера на 17 г.

Животописна бележка: „Давам за себе си следната живописна бележка: че съм родом от гр. Малко Търново; че сега живея в с. Равна гора, Бургаско; че съм по произход българин, български поданик; че съм грамотен; че по занятие съм земеделец; че съм женен със седем деца; че бях член в организираната чета на войводата Георги Кондолов и че като такъв с оръжие в ръка взимах живо участие в станалото на 6 август 1903 г. сражение в с. Паспалово, Турция, между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители; че не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.528.

№ 529

Петко Тодоров Петков (65 г.)
род. от с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Долен Близнак, Варненско
15.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; с оръжие в ръка взел участие в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: съпруга Димка, р.1880 г., син Станко, р.1919 г., дъщеря Марула, р. 1922 г., снаха Стояна, р. 1922 г. и внук Петър, р. 1942 г.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.529.

№ 530

Памфил Иванов Миразчиски²³ (64 г.)
род. от с. Смоймирово, Малешевско
жив. в с. Смоймирово, Малешевско
19.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО и ВМРО; бил четник; взел участие в сраженията срещу сърбите в местността Огнаница и др., Беровско, през 1923 г. Арестуван и осъден на 20 г. тъмничен затвор, от които излежал 16 г.

Семейство: съпруга Елена на 58 г., син Иван на 22 г., дъщеря Филка на 15 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Смоймирово, Беровско, на 03.03.1879 г. от родители чисти българи. Постъпих в редовете на ВМРО през 1901 г. За тая ми революционна дейност бех арестуван от турската власт и осъден през 1905 г. на една година затвор. Наказанието изтърпех в Скопския затвор. След завърщането ми наново постъпих в ВМРО като ръководител в селото ни. На този пост престоях до 1912 г. При обявяване на Балканската война аз постъпих като доброволец в 69 п. полк, Драмска бригада, и взех участие във всички боеве на частта. През 1914 г. избегах от родното ми село, понеже не можах да понасям робството на сърбите. През 1915 г. постъпих войник в 6-и македонски полк, а от 16.06.1916 г. ме зачислиха в III дружина, 1-ва картечна рота от 12-а сборна дивизия. След войната, когато Македония падна отново под робство, аз не можах да остана спокоен. Постъпих в новообразуваната Вътрешна Македонска Революционна Организация като ръководител в Смоймирово и бех такъв до 1922 г. Научиха се сърбите, че съм в редовете на ВМРО и ме подгониха. Тогава постъпих като нелегален четник в Малешевската околийска чета с войвода Стефан Кръстев²⁴, а после Борис Тиков. Четник бех до 1923 г. Взимах участие в сраженията на четата срещу сърбите при местността Огнаница, Владимирско землище, местността Шабан, Беровско, местността Дебелия рид, Беровско землище. Завърнах се в родното ми село през 1927 г. Сърбите ме

²³ Из документацията се среща и като Миразчиев.

²⁴ Вер. Стефан Кръстев-Пиперката – светиврачки околийски войвода на ВМРО, роден в с. Левуново, Светиврачко.

арестуваха на 23.01.1930 г. и ме осъдиха на 20 г. тъмничен затвор, че съм бил македонски революционер. Това наказание изтърпех до 13.04.1941 г., когато ме освободиха Германските войски. Сега старините си преживевам в с. Смоймирово, Беровско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.530.

№ 531

Петър Христов поп Константинов (71 г.)
род. от с. Търсие²⁵, Леринско
жив. в с. Мадара, Шуменско
13.04.1943 г.

Заслуги: бил в четата на войводата Митре Влаха в Костурско и участвувал в сраженията при с. Търсие, Леринско, и с. Гявата, Преспанско.

Семейство: съпруга Яна, р. 1883 г., син Христо, р. 1916 г., син Пантелей, р. 1915 г., внук Георги Христов, р. 1940 г., внук Иван Пантелеев, р. 1943 г., дъщеря Евдокия, р. 1919 г., дъщеря Свобода, р. 1913 г., дъщерите са омъжени и живеят отделно.

Животописна бележка: „Земал съм участие като четник в четата на Геле Василев от с. Търсие, като ми бе възложено езекутирането на поп Коста Зиси през 1900 г., което извършихме, а другари ми беха Геле²⁶ войвода, четници Трайче Петков, Митре Димев. Участвувах в четата на Митре Влаха от с. Кономлади. Влезнахме в стражение с турците в Търсие, Леринско. Влезнах в стражение и като четник в Гелевата чета с турците в местността Гявата, Преспанско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.531.

²⁵ Дн. Тривуно в Гърция.

²⁶ Вангел (Геле) Апостолов Плачков-Търсиянски е войвода на ВМОРО. По-късно се присъединява към гръцката въоръжена пропаганда. Роден е в с. Търсие, Леринско.

Продан Петков Сираков²⁷ (70 г.)
род. от с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Владиславово, Варненско
22.02.1943 г.

Заслуги: през време на турското владичество бил четник и взел участие с оръжие в ръка в борбите, като е бил осъден от турската власт.

Семейство: съпруга Стана на 64 г., син Костадин на 38 г., син на Атанас на 36 г., син Петко на 32 г., син Димо на 25 г.

Животописна бележка: „Аз съм роден в с. Коево, Лозенградско, от родители българи. Още от млади години съм се посветил на делото за освобождение на поробената ни родна земя – Източна Тракия, и съм участвувал в революционните тайни комитети, а също и в четите, които бродиха из Странджа. През време на Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. аз участвах с оръжие в ръка за освобождението на родната земя срещу турците и бях в четата на организатора на въстанието Лазар Маджаров – главния ръководител на въстаническите борби. След въстанието и по време на борбите ни срещу турците аз бях заловен като четник и бях осъден на 15 г. затвор, които излежавах в Одрин, Цариград и пак Одрин. А след амнистирането ни, понеже селото ни беше опожарено от турците, ние дойдохме в майка България и се заселихме в с. Владислав, Варненско. Поради тази моя дейност и политически деяния, целящи освобождението на българската народност, съгласно чл. 1 от Закона за отпускане на народни пенсии Д.В. бр. 24, 1943 г., аз считам, че имам право да искам народна пенсия, понеже съм в бедно положение и имам един много малък доход. Затова и съгласно чл. 7 и др. от същия закон моля да наредите потребното да ми се отпусне народна пенсия като четник, който с оръжие в ръка е взел участие в Преображенското въстание за освобождаването ни от чужда, турска власт и съм малтретиран и осъден на 15 г. затвор. Заявявам, че получавам 300 лв. пенсия като земеделец, от която ще се откажа, като ми се отпусне народната пенсия, и че нямам месечен доход над 2500 лв.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 28.08.1943 г.

388к, оп. 4, а.е.532.

²⁷ На фотографията е неговата вдовица Стана Петкова.

№ 533

Пано Андонов Зафиров (80 г.)
род. от с. Чифлик, Щипско
жив. в с. Чифлик, Щипско
03.04.1943 г.

Заслуги: четник при войводата Ефрем Криводолски²⁸; сражавал се с пушка в ръка; осъден на 20 г. затвор, лежал 3 г.

Семейство: съпруга Фимка на 70 г., син Коце на 48 г., син Ладе на 36 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в освободителните борби в македонската организация като легален и нелегален член. Бех четник в четата на Ефрем Криводолски. Участвувах в сражението в Дълбока река, дето падна войводата ни убит и съм го носил на рамо, за да не го хванат сърбите, и бех осъден на 20 г. С тежки окови лежах 8 г. затвор в Скопие“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.533.

№ 534

Пандо Настов Малезанов (67 г.)
род. от с. Войница, Велешко
жив. в с. Войница, Велешко
23.03.1943 г.

Заслуги: бил куриер на ВМОРО; през 1914 г. избегал в България и през 1915 г. бил мобилизиран в 6-и пехотен полк при полковник Дрангов до свършването на войната.

Семейство: съпруга Тодорка на 50 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че още от 1903 г. аз съм работил като активен куриер с четата на Георги Сугарев, Стефан Димитров, Дачо, Петър Лесов и Мирчо²⁹. През 1914 г., като непокорен на сърбското правителство, избегах за България и от там 1915 г. бех мобилизиран, и до

²⁸ Ефрем Миладинов-Криводолски е щипски околийски войвода на ВМОРО, родом от с. Криви дол, Щипско.

²⁹ Мирчо Найденов Георгиев - Свалярчето (1878–1917) е велешки и прилепски войвода на ВМОРО, родом от с. Мажучище, Прилепско.

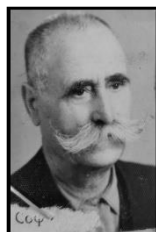
свършването на войната служех в 6-и з. пехотен полк при подполковник Дрангов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.534.

№ 535

Петър Георгиев Йотов (67 г.)
род. от с. Драгомирци³⁰, Кукушко
жив. в Пловдив
19.02.1943 г.

Заслуги: бил куриер и четник на ВМОРО; през 1912 г. е в четата на Трайко Йотов и участва в превземането на Кукуш.

Семейство: съпруга Велика, р. 1877 г., дъщеря Елисавета, р. 1904 г., дъщеря Цветана, р. 1908 г., син Ангел, р. 1911 г.

Животописна бележка: „Роден съм през 1872 г. в с. Драгомирци, Кукушка околия, Македония. Работил съм във В.Р.О. от 1892 г. като куриер до 1902 г. с четата на войводата Трайко Минов Йотов от Кукушкия район, когото съм и укривал, за което съм бит на три пъти от турските власти. Също 10 г. съм обслужвал и четите на Христо Чернопеев и Глигор Тотито³¹. През 1903 г., когато се откри четата на Трайко Йотов в нашата местност, пожелах да се присъединя към четата с оръжие. След няколко дни избухна Илинденското въстание. Четата на Трайко Йотов и Кръстю Асенов от България се присъединиха наедно на брой около 100 души. Чакайки решението на конгреса от Солун, Илинденското въстание ни завари в село Постолар, където през нощта бяхме оградени от турската войска. След като се бихме един ден и една нощ и като оставихме няколко жертви, успехме да си пробием път и да излезнем от селото. След това по решение на войводите прекъснахме телефоните и бомбардирахме влака от Солун за Кукуш. След два дни имаме сражение край Коджамарлийското езеро пред многобройна турска войска, на която не можахме да устоим, и се принудихме да се оттеглим и да се скрием в езерото, преследвани от тези, които ни оградиха. Дванадесет дни без никаква храна, измъчвани от глад, решихме да излезнем с бой, като

³⁰ Дн. Вафиохори в Гърция.

³¹ Глигор Иванов Тотев-Тотето (1868–1934) е кукушки войвода на ВМОРО, родом от с. Сехово, Гевгелийско.

оставихме няколко жертви. Понеже турските войски измъчваха много населението, четата се оттегли временно в Кожух планина. А мен и още един другар ни оставиха да се грижим за ранените ни другари. През 1903 г., м. ноемврий, реши се от главния комитет всички чети да се оттеглят в България, като от всеки район оставиха по 25 души, между които бех и аз, за да поддържам духа на населението. През 1904 г., когато Турция даде амнистия на четите, които ги засегна амнистия, се завърнаха в Македония. А които не ги засегна, се върнаха да работят пак срещу Турция. Войводата Христо Чернопеев, когото не засегна амнистия, дойде с четата си да замести нас, които имахме право на Хуриета (амнистия). Вследствие на това всички останали заминахме за България. Българското правителство ни прие. Изпратиха ни до турската граница, където ни освободиха и се върнахме в Македония. Въпреки помирението, което стана, организацията продължаваше своята дейност, макар и много тайно и рисковано. През 1912 г., когато между България и Турция избухна война, четата, която беше напълно готова под войводството на Трайко Минков Йотов, наброи повече от 200 души, между които имаше много милиция, и нападناхме град Кукуш, превзехме казармата и управлението. Турците, мислейки, че това е българска войска, а не чета, напуснаха града. След два дни българската войска пристигна и се настани в града, а нас ни освободиха. Целта на нашата борба бе за освобождението на Македония от турското иго – тежкото робство. Въпреки желанието за свобода, на следната 1913 г. избухна гръцко-българската война, която война ни прокуди далеч от родината, като намерихме утеха и спокойствие във втората ни родина – старите предели на България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.535.

№ 536

Петър Иванов Камишев (63 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

26.03.1943 г.

Заслуги: като нелегален с пушка в ръка е бил в четата на Велко Попадинецът и е взел участие в сражението в Никодинската планина при местността Ножот.

Семейство: съпруга Васа, р. 1882 г., майка Султана, р. 1859 г., брат Кирил, р. 1902 г., син Тодор, р. 1923 г., син Димче, р. 1926 г., дъщеря Десанка, р. 1933 г., син Александър, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Роден съм в гр. Велес от родители от български народностен произход. По занятие съм градинар. През турско време взимал съм участие в революционните борби. Ходил съм с четата на войводата Велко и участвувал съм в сражението на Никодинската планина³² през 1907 г. Не съм проявявал противобългарска или противодържавна дейност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.536.

№ 537

Павле Киров Димов (65 г.)
род. от с. Танатарци, Щипско
жив. в с. Танатарци, Щипско
26.03.1943 г.

Заслуги: бил четник на ВМОРО и се е сражавал в Дълбока река.

Семейство: съпруга Велика на 60 г., дъщеря Стойка на 25 г., дъщеря Зорка на 22 г., дъщеря Борянка на 18 г., дъщеря Гълъба³³ на 15 г., дъщеря Верка на 11 г.

Животописна бележка: „Участвувал съм в революционните борби за освобождението на Македония като революционер. Четник ходих с Ефрем Криводелеца, а след убийството негово заминахме в България. Там останахме до почването на войната и до края участвувахме в 6-и македонски полк – от през 1915 до 1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.537.

³² Става дума за битката на Ножот.

³³ В документацията се среща и като Гълба.

№ 538

Петко Димитров Войков (60 г.)
род. от Малко Търново
жив. в Бургас
25.02.1943 г.

Заслуги: сражавал се с турската войска; взел участие в сражението при с. Цикнихор.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1900 г. посещавах образуваното тогава стрелково дружество, където ни упражняваха във войнишки упражнения. След като привърши в 1903 г., се записах и постъпих в четата на г. Герджиков, с която чета минахме в турска територия. После, на конгреса на Петрова нива, при разпределението на четите, мене ми се случи да отида в Цикнихорския район и в същото село взехме участие в нападението над тамошната турска войска. След това въстанието продължи, като разделихме смъртните дружини на четири отделни; единият отдел предадох на мене – с 35 души четници, и ми определиха район до края на въстанието.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.538.

№ 539

Павли Пандов Парушев³⁴ (70 г.)
род. от с. Константиново, Варненско
жив. в Бургас
02.03.1943 г.

Заслуги: четник от четата на войводата Михаил Герджиков; взел участие в сражението при Василико по време на въстанието.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Общ работник, чистокръвен българин, бивш въстаник, движил се е с четите, търсещи начин и средства как да помогнат

³⁴ Среща се и като Павли Панко Парушев Великов на друго място в документацията.

на брата роб и да го освободат. Не се числи към никаква противодържавна организация. Зачислен в четата на Михаил Герджиков, е взел активно участие в сражението при гр. Василико (сега Царево); разбили турските пълчища, изтрепали много турци и заловили и пленници – цивилни и военни, и ги изпратили в България и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.539.

№ 540

Пано Атанасов Митров (63 г.)
род. от с. Петрово, Гевгелийско
жив. в с. Петрово, Гевгелийско
24.03.1943 г.

Заслуги: осъждан на 10 г. строг тъмничен затвор от сръбските власти.

Семейство: съпруга Куза, р. 1886, син Димитър, р. 1912 г., снаха Камена, р. 1914 г., внучка Живка, р. 1940 г., син Спас, р. 1918 г., снаха Неда, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Като българин от поробена Македония и вдъхновен от българските си чувства за борба за освобождението на Македония и присъединението ѝ към България, аз не си жалех труда, нито живота и неуморно работих във всичките освободителни борби. Особено се отличих през 1914 г., когато с цел взвод наши българи-македонци, които бежа ни повикали в сръбската армия, за да се бием против брата си българин, избегахме от гр. Кавадарци с всичките си бойни припаси и низ Кожух планина. Четовахме цяла година, докато през 1915 г. се присъединихме с българската освободителна войска, и със същата взех участие във всички походи и сражения, особено на Криволачката битка, където храбро понесохме войнишки жертви, останали от взвод от 70 души след ожесточени сражения. Хвърляйки се на нож, превзехме Криволак, обаче от взвод останахме само по 35 души. Освободителната европейска война издържах до 1918 г., но ето пак роб. Подир Ньойския договор пак не скръстих ръце, но поддържах отново българските комитски чети, които чети ни изпращаше майката България. Хранихме ги, ятакувах ги и за това мое деяние сръбските власти през 1923 г. арестуваха ме, биха ме и осъдиха на 10 г. строг тъмничен затвор. Днес съм напълно свободен, радвам се на родната власт, слушам звучния глас

на моите внучета, синове и дъщери, когато пеят български национални и бойни песни.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.540.

№ 541

Панде Георгиев Мазнейков (72 г.)
род. от Струмица
жив. в с. Градошорци, Струмичко
27.02.1943 г.

Заслуги: осъден на 101 г. затвор.

Семейство: син Томе на 43 г., снаха Савета на 42 г., внук Асен на 23 г., внучка Павлина на 20 г., внучка Василка на 18 г., внук Георги на 16 г., внучка Верка на 14 г., внучка Любинка на 11 г., внучка Милка на 9 г., внучка Зорка на 7 г.

Животописна бележка: „От 1898 г. зел съм участие в МОР организация като член. А 1903 г. бех избран член в ръководителното тело в Струмица и като такъв бех отишъл при четата на Коста Мазнейков³⁵ в Радовишко, Смърдеш планина, и при откриването на четата земах участие в сражението. А 1905 г., като ръководител в чифлико, бех делегат на конгреса на Червено поле в Огражден планина. След малко време, като падна убит Аджи Иван в с. Едрениково, дозна турската власт от един документ за конгреса и бидех арестуван в Солунската крепост Едикуле. Съден и осъден на 101 г. затвор. От пресъдата излежах 4 г. в Адена кале³⁶. След преврата в турската империя на Хуриета с амнистия бидех освободен. След връщането ми в гр. Струмица бидех пак ръководител в Чифлико през 1911 г. и 1912 г. Арестуван съм бил и от гърците 1913 г. Бил съм и доброволец; имам два ордена.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.541.

³⁵ Войводата Коста Мазнейков е брат на подаващия молбата за пенсия Панде Мазнейков.

³⁶ Вер. Паяс Кале до Адана, дн. Турция.

Петър Иванов Панчев (61 г.)

род. от Кратово

жив. в Кочани

01.03.1943 г.

Заслуги: през време на Илинденското въстание е бил осъден на 101 г. затвор.

Семейство: съпруга Витора, р. 1886 г., дъщеря Мария, р. 1917 г., дъщеря Николина, р. 1923 г.

Животописна бележка: „През 1900 г. завърших педагогическата гимназия в гр. Скопие. Наред 13 г. бех екзархийски учител и 6 г. в старите предели³⁷. В края на 1918 г. дойдох да си земам децата от Кочани, обаче сръбите не ме пуснаха да се завърнам обратно. Предлагаха ми няколко пъти да бъда сръбски учител или чиновник, но аз категорически отказвах, защото съвестта ми не позволяваше да учам нашите българчета, че са сърби и че Македония е сръбска. А за да не ме интернират от Македония, където бех полезен за народното ни дело, отворих дука̀н. Този дука̀н ми служеше повече да държа връзка с народа и да поддържам будно българския национален дух, всекогаш умотвал съм по некая българска книга, за което бех и осъден като антидържавник и разпространител на българските книжа. Гонен, преследван, мъчен, осъждан на смърт. Тия почти непрекъснати душевни и телесни изтезания подеждуваха доста зле на очните ми нерви, атрофираха ми и през 1935 г. изгубих зрението – ослепех и со това неприятелят ме осъди на вечен тъмничен затвор и материално сосем сосипа. За обединението на България съм започнал да работам още от своята 16 г. възраст, за което съм бил осъждан и лежал в затвор много пъти, но през 1903 г. във време на Илинденското въстание бех арестуван и осъден на 101 г. затвор, и при общата амнистия бех освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.542.

³⁷ Вж. раздел Документи (№ 3).

№ 543

Петко Пенчев Беязов (неизв.)
род. (неизв.)
жив. в с. Сеново, Разградско
25.03.1943 г.

Заслуги: преписката е изгоряла на 10.01.1944 г. при бомбардировката над Бяла Слатина.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.543.

№ 544

Панайот Костадинов Николов (70 г.)
род. от с. Курудере, Лозенградско
жив. в с. Галата, Варненско
22.03.1943 г.

Заслуги: четник на Никола Лефтеров и Яни Попов, доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1902 г. бил в четата на Н. Лефтеров в Горна Джумая, а през 1903 г. в четата на Яне Попов в Лозенградския район и взел участие във всички боеве на въстаналите българи за свободата на Тракия. По време на Балканската война също постъпил доброволец в VIII Костурска дружина, 4-та рота, 1-ви взвод, и взема участие във всички боеве, в които влиза дружината. Сега недъгав и болен, жител на с. Галата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.544.

№ 545

Петър Янев Кренчев (неизв.)
род. от (неизв.)
жив. в Белоградец, Новопазарско
29.03.1943 г.

Заслуги: участник в македоно-одринското движение през 1902 г.

Семейство: няма данни.

Животописна бележка: преписката е изгоряла на 10.01.1944 г. при бомбардировката над Бяла Слатина.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.545.

№ 546

Петър Николов Копанаров (75 г.)
род. от Разлог
жив. в Разлог
05.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО, осъден на 8 г. затвор от османските власти.

Семейство: син Костадин на 37 г.³⁸, снаха Миланка на 35 г., син Атанас на 28 г., внук Димитър К. на 15 г., внук Славчо К. на 9 г., снаха Катерина Ат. на 22 г., внук Никола Ат. на 2 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм взел дейно участие в борбите за политическа свобода като член на ВМОРО до 1912 г. През 1903 г. бех осъден от турския съд в Солун на 8 г. строг тъмничен затвор във връзка с борбата за свободата и след излежаването на девет месеци и половина в Солунския затвор бидох освободен по силата на дадената след въстанието политическа амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.546.

³⁸ Костадин Петров Копанаров (1912–1999) е виден деец на БКП.

№ 547

Пано Иванов Стоянов (67 г.)
род. от с. Ракитец, Радовишко
жив. в с. Ракитец, Радовишко
30.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМРО; ръководител на чета; селски войвода; осъден на 3 г. затвор от сръбските съдилища.

Семейство: съпруга Яна на 50 г., син Данаил на 35 г., син Траян на 21 г., дъщеря Инда на 15 г., дъщеря Мария на 13 г., снаха Йордана на 33 г., внучка Советка на 2 г.

Животописна бележка: „Бех в затвора на сърбите осъден 3 г. с най-тешките окови и като куриер през 1913–1914 г. няколко хиляди македонци българи прекарах преко границата за България в гр. Струмица. Също бех и като ръководител на четата в селото; бех селски войвода. Баща ми Иван Стоянов биде убит у селото от сърбите затова че аз съм бил български разбойник. И много ред други заслужени работи съм направил, които не мога да ги изкажа за моето страдание.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.547.

№ 548

Петър Димитров Манзувчев (63 г.)
род. от с. Сребрено, Леринско
жив. във Варна
04.03.1943 г.

Заслуга: четник с оръжие в ръка, взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Лена, р. 1866 г.

Животописна бележка: „Като член на ВМОРО в родното ми село до Илинденското въстание бех куриер на организацията. През въстанието през 1903 г. бех в селската чета под воеводството на Пандил Шишков, а след общата амнистия се легализирах в родното ми село. От 1904 до 1907 г. бех организатор за продоволствието на доброволческите междуселски

отряди против нахлулите от Гърция андартски чети и взех участие с оръжие при сражението ни над с. Сребърно, в което впоследствие пристигна и турска войска, на която андартите – 35 души, се предадоха, след като ние бяхме убили няколко души от тях и ги пръснахме. През 1907 г. при нападението над селото ни повторно от гръцките андарты убиха баща ми, майка ми, дедо ми и баба ми. През 1913 г. бях арестуван от гърците, заточен в Трикери, където лежах 8 месеци в затвор. През Илинденското въстание взех участие в акцията при нападението на админ. център Невеска и разрушаването на казармите ведно с леринското горско началство – Г. поп Христов, Хр. Настев, Мих. Чеков³⁹, наедно с костурските чети и горското началство.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.548.

№ 549

Петко Кирязов Киров (75 г.)
род. от с. Камилите⁴⁰, Лозенградско
жив. в Бургас
01.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО, сражавал се с турска войска при с. Цикнихор.

Семейство: син Киряза, р. 1896 г.

Животописна бележка: „От 1900 г. до 1903 г. въстанието бях натоварен от Лазар Маджаров да подготвям българското население за въстание. Затова обикалях селата Камила, Цикнихор, Керациново и Мегалово и сбирах пари за покупки на оръжие. Във въстанието взимах живо участие. В сражението в с. Цикнихор с аскера, където избихме всички и пленихме двама души, бях с четата на Стоян Камилски. Отпосле бях в смъртната дружина и след това оставен да пазим населението. През Балканската война бях повикан от войводата Герджиков, където четата се движеше по крайбрежието – Царево (Василико) до Мидия, и преследвахме турците. В Мидия вече бяхме заместени с редовната войска.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁹ Михаил Наумов Чеков (1873–1957) е лерински войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, родом от с. Екши Су, Леринско.

⁴⁰ Дн. Егитбаши в Турция.

388к. оп. 4, а.е.549.

№ 550

Пандо Ацев Карамбулев (75 г.)
род. от Прилеп
жив. в с. Брест, Никополско
13.02.1943 г.

Заслуга: деец на ВМОРО; четник на Георги Сугарев и Петър Ацев, сражавал се е пушка в ръка с турската войска при с. Витолища, Мариовско, и при с. Облаково, Битолско, през 1903 г.

Семейство: син Стефан Пандов на 40 г., снаха Кирка на 40 г.

Животописна бележка: „От основаването на М.О.Р.О. неин деен член, осъждан от турската власт през 1896 г. и малтретиран по отвлечение на гърчето Мацанче от гр. Крушово и още много пъти в Битоля и Прилеп. Като четник с Георги Сугарев по случай конгреса в Смилево през 1903 г. и през същата година с четата на Петър Ацев взех участие в нападението над аскера в с. Витолища, Мариово, и като ръководител през I Сръбско бех осъден от сърбите за поддържане на българските чети под войводството на Даме Попов⁴¹.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.550.

№ 551

Пенчо Наумов Лексовски (67 г.)
род. от Дреновени, Костурско
жив. в Бургас
14.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 година.

⁴¹ Дамян Попиванов (1874–1948) е дългогодишен четник и войвода на ВМОРО, родом от с. Долнени, Прилепско.

Семейство: съпруга Велика, р. 1884 г., син Димитър, р. 1909 г., син Илия, р. 1915 г., дъщеря Боянка, р. 1921 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XII Лозенградска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.551.

№ 552

Панчо Петров Ничев (64 г.)
род. от с. Осничани⁴², Костурско
жив. в с. Чешнегирово, Пловдивско
28.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: само той живее в с. Чешнегирово; другите членове на семейството живеят в Пловдив; съпруга Мария на 55 г., син Петър на 21 г., син Димитър на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.552.

№ 553

Петър Янев Мирчев (78 г.)
род. от Велес
жив. във Велес
29.03.1943 г.

⁴² Дн. Кастанوفито в Гърция.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Пандора.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Притежавам уволнителен билет от VI Охридска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.553.

№ 554

Петър Георгов Шумаров (62 г.)
род. от с. Обидим, Неврокопско
жив. в с. Обидим, Неврокопско
20.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Вангелия на 42 г., дъщеря Мария на 19 г., син Димитър на 15 г., дъщеря Янка на 10 г., син Христо на 7 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 2-ра рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.554.

№ 555

Петър Димитров Чакъров (62 г.)
род. от с. Садово, Неврокопско
жив. в с. Садово, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение, служил от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Митра, р. 1899 г., син Атанас, р. 1916 г., дъщеря Латинка (по мъж Глигорова Янчева), р. 1919 г., дъщеря Вангелия (по мъж Ангелова П. Ирмиева), р. 1924 г., син Димитър, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.555.

№ 556

Петър Иванов Гушлев (64 г.)
род. от Ново село, Щип
жив. във Варна
07.04.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; куриер, взел участия в сражения; бил четник в Щипската районна чета на ВМОРО при Мише Развигоров; доброволец в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Невена Попкоцева, р. 1903 г., дъщеря Стефка, р. 1925 г., син Георги, р. 1928, дъщеря Николинка, р. 1931 г.

*Животописна бележка*⁴³: „Още от 1894 г., с основаването на ВМОРО в родния ми град, бех член на същата организация. До 18.06.1903 г. бех куриер и обслужвах специално тайния канал от Щип до Радовиш, Неготино и Велес. Като такъв по цели нощи с оръжие превеждах всички нелегални дейци, а впоследствие и чети, пренасяне на оръжие и материали. През 1903 г., при превеждане на четата на Диме Берберчето⁴⁴ от Велес до с. Софулар⁴⁵, Щипско, поради аферата в това село с убийството на бега, бех арестуван, тежко изтезаван и лежах в Скопския затвор Куршумли хан, откъдето ме освободиха поради общата амнистия същата година след Илинденското въстание. През 1904 г., за да се спаси

⁴³ Свидетели на Петър Гушлев са войводата Христо Настев Зметинов, Юрдан Сим. Пенински и Андон Паликаров, и тримата от Щип.

⁴⁴ Диме Стоянов-Берберчето (1875–1910) е войвода на ВМОРО, родом от Велес.

⁴⁵ Дн. с. Софилари.

положението на обсадените чети на Ст. Бъчваров⁴⁶, Йордан Варналиев⁴⁷ и др. в с. Карбинци, Щипско, като милиционер с оръжие взех участие в сражението. Също така като милиционер на 04.10.1904 г. взех участие в помощната акция на обсадената районна чета на Мише Развигоров в с. Лезово, Щипско, където в сражението падна Мише Камчев Топликлията. Поради тази афера (Лезовската) станах нелегален и от 18.11.1904 г. до 12.11.1905 г. бех четник в четата на Мише Развигоров в Щипския район. Като такъв взех участие във всички акции и в сраженията при с. Дедино Радовишко, и при помощната акция в гр. Радовиш, където беше открит и обсаден Молеров⁴⁸. След това емигрирах в България. Като емигрант в Кюстендил през Балканската война бех доброволец в МОО и съм награден с медал за заслуги – като член на VII Кумановска дружина и през Общата война в 5-ти (63) Македонски полк, от който се зачислих четник в партизанския отряд на Тане Николов и Крум Зографов в Моравската област. Като такъв взех участие за унищожението на сръбските банди на Пекаянец⁴⁹ и Войнович⁵⁰ в Прекуплянско и Куршумлийско в планината Ястребец. Там заловихме и четниците на Пекаянец. За подвига ми при залавянето им бех представен за награда с кръст „За храброст“, но скоро стана демобилизацията през 1918 г. и не получих нищо.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.556.

№ 557

Пандо Андреев Динев (60 г.)
род. от с. Въмбел⁵¹, Костурско
жив. в Провадия
29.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

⁴⁶ Стоян Атанасов Бъчваров (1879–1903) е щипски войвода на ВМОК и ВМОРО, роден в Разград.

⁴⁷ Йордан Варналиев (1883–1903) е кравовски войвода на ВМОРО и ВМОК, родом от Велес.

⁴⁸ Симеон Вишанов Молеров (1875–1923) е участник в Четническата акция (1895 г.), войвода на ВМОРО и деец на БЗНС, роден в Банско.

⁴⁹ Константин Милованович или Коста Пекаянац (1879–1944) е виден сръбски четнически войвода и командир по времето на Първата и Втората световна война.

⁵⁰ Коста Йованович Войнович Косовац (1891–1917) е сръбски четнически войвода.

⁵¹ Дн. Мосхохори в Гърция.

Семейство: съпруга Евгения, р. 1883 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.557.

№ 558

Петър Илиев Йосмов (64 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

31.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: син Коце, р. 1919 г., дъщеря Петранка, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Притежавам уволнителен билет, служил във IV Битолска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.558.

№ 559

Полимен Тодоров (63 г.)

род. от с. Курудере, Лозенградско

жив. в Провадия

20.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Стана, р. 1884 г., син Димитър, р. 1922 г., син Неделчо, р. 1926 г., снаха Гина, р. 1922 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в МОО като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, за освобождение на поробените българи в Македония и Тракия от турското робство. По мое желание като доброволец вземах участие с оръжие в ръце в походите Варна, София, Хасково, Кърджали, границата Гюмюрджина, Дедеагач, Фере, Софлу, Димотика, Кулели, Бургаз, Узункюпру, Кешан, Малгара, Айнарджик, Шаркбой и обратно, Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмюрджина, Ксанти, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Радовиш, Щип, Кочани. Участвувах във всички сражения и бойове против турците. Участвувах в бойовете против сърбите и черногорците в Султан тепе – бой на 16, 17, 18. и 19.06.1913 г. Числех се в XI Серска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.559.

№ 560

Райко Петров Калоянов (68 г.)
род. от с. Граматиково, Малко Търново
жив. в с. Ново Паничарево, Бургаско
23.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Стана, р. 1880 г.

Животописна бележка: „Подписаният Райко Тодоров Калоянов, родом от с. Граматиково, Малкотърновска околия, бивша Турска Тракия, живущ в с. Ново Паничарево, Бургаска околия, син на Петър Грудов и Злата Петрова, заявявам, че през 1902 г. в с. Граматиково се образува селска смъртна дружина, в която и аз бях зачислен като четник. Войводата на смъртната ни дружина беше Санто Димитров (поч.). Войводата на районната ни чета беше Пенчо Шиваров (поч.). На 6 август 1903 г., Преображение, със смъртната ни дружина и районната чета на войводата Пенчо Шиваров взех участие в сражението с турския аскер при нападение на турската казарма в Граматиково. Горното се удостоверява от свидетелите Велко Янчев, Георги Димитров Ангъзов от с. Ясна поляна

и Стоян Вълчанов Граматички от Ново Паничарево, Бургаска околия, които бяха мои съучастници.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 20.11.1943 г.

388к. оп. 4, а.е.560.

№ 561

Рашко Николов Неделков (60 г.)

род. от Кичево

жив. в Русе

03.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в IV Битолска дружина на Македоно-одринското опълчение от 5.10.1912 г. до 28.08.1913 г.

Семейство: съпруга Юрданка на 51 г., син Георги на 22 г., дъщеря Стефанка на 17 г.

Животописна бележка: „Вземал съм участие като доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. в IV Битолска дружина, 4-та рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.561.

№ 562

Спиро Иванов Олчев (72 г.)

род. от с. Дърмени, Ресенско

жив. в София

16.02.1943 г.

Заслуги: бил четник и войвода на ВМОРО и се сражавал на 20.07.1903 г. при гр. Ресен, на 5.08. при с. Ехла, на 14.08. при с. Покървеник, на 15.09.

при о-в Град, Ресенско; през 1904 г. при Гявато, Гевгелийско; през 1905 г. при с. Габреш, Костурско, и при с. Неред, Леринско, на Великден.

Семейство: съпруга Анета на 58 г., дъщеря Николина, р. 1911 г.

Животописна бележка: „През месец септември 1902 г. влезнах в четата на войводата Славейко Арсов в Ресенско; като четник бех до Илинденското въстание. През самото въстание водих четата от с. Дърмени. Влизах в сражения: 1. На 20.07. при нападението на града Ресен; 2. На 5.08. при село Ехла; 3. На 14.08. при с. Покървеник; 4. На 15.09. при о-ва Град в Ресенско.

След потушаване на въстанието на път за България попаднах в гръцки затвори: в Калабая⁵², Трикала, Волос, о-в Халки, Пирея и Атина, където от побой бидох осакатен в левия крак. През септември 1904 г. събрах чета в София от 32 души, въоръжих ги и заминах за Македония. При минаването ни на Вардара имахме сражение при с. Гявато, Гевгелийско, където ми убиха куриера. В края на м. март 1905 г. имах сражение с турски войски при калето до с. Габреш, Костурско; същата година на ден Великден пак с турски войски влизах в бой при с. Неред, Леринско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.562.

№ 563

Стойчо Тодоров Цанкин (69 г.)
род. от Малко Търново
жив. в Малко Търново
20.02.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО и е взел участие с оръжие в ръка в сражения.

Семейство: съпруга Стана на 58 г., дъщеря Кица на 43 г., дъщеря Жера на 40 г.

Животописна бележка: „Декларирам, че съм роден на 05.04.1873 г. в гр. Малко Търново, че по настоящем живея в гр. М. Търново, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм шивач, че съм женен – с жена и две женски деца, че бех

⁵² Каламбака.

член на организираната през 1903 г. чета на воеводата Стоян Камилски. Като такъв и санитарен четник с оръжие в ръка взех живо участие в станалото сражение на 6 август 1903 г. в с. Цикнихор, Турция, между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители; бил съм арестуван и малтретиран от турската власт и не съм проявявал противобългарски и противодържавни чувства и дейност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.563.

№ 564

Симеон Петров Ведев (69 г.)
род. от с. Скребатно, Неврокопско
жив. в с. Скребатно, Неврокопско
29.03.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО, участвал в сражения.

Семейство: вдовец; син Георги, р. 1903 г., снаха Илинка, р. 1902 г., внук Аспарух, р. 1926 г., внук Крум, р. 1928 г., внучка Петрунка, р. 1933 г., внук Симон, р. 1938 г., внучка Марийка, р. 1941 г.

Животописна бележка: „Като нелегален взех участие по изсичане телеграфа от с. Баничан до с. Обидим, Неврокопска околия, в боя при местността Харамии Бунар, Разложко поле, и върха Айгидик, също и при разбиране границата в четата на Стоян Мълчанков. На 07.06.1903 г. като куриер на преследваната чета от турския аскер бех заловен след обкръжаване на същата в местността Селца, Скребатско землище, и при жесток побой прикрих самоличността на убитите трима четника. След това бех арестуван и затворен в Неврокопския затвор, където лежах 49 дни. Като член на В.М.Р.О. през 1903 г. бех заподозрен и бит от турския аскер до положение, че от джамията в селото до дома ми бех отнесен на носилка без да откроя тайните на организацията. През 1912 г. като доброволец в четата на дедо Георги Батаченин⁵³ преминахме границата като партизански отред и нападнахме турския аскер в...⁵⁴

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

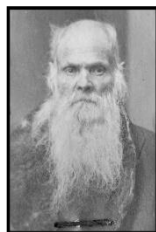
⁵³ Георги Ан. Мяхов е български военен деец, войвода на чета № 58 на МОО, роден в Батак.

⁵⁴ Края на бележката липсва, тъй като листът е скъсан.

388к оп. 4, а.е. 564.

№ 565

дедо Санде Колев Самарджия⁵⁵ (93 г.)
род. от Щип
жив. в Щип
26.02.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО, осъждан от турските и сръбски власти на затвор, малтретиран.

Семейство: съпруга Ленка на 88 г.

Животописна бележка: „Най-стария гражданин и мъченик от гр. Щип. Дедо Санде Колев Самарджия от гр. Щип, роден на 10.03.1850 г., по народност българин, от български произход, като активен член и организатор на Македонската организация в гр. Щип е участвувал във всички борби за освобождението и обединението на Македония към майката България. Бил е осъждан от турските власти с най-големи мъки. Така също е бил осъждан на строг тъмничен затвор с тежки вериги от сръбските тиранически власти. В затвора Дедо Санде е бил от сърбите най-свирепо – мъчен и биен, а най-големата мъка е била, когато са му сърбите в затвора скубали дългите му мустаци. В затвора е легал дълги години с тежки вериги. Настоящата животописна бележка я даваме на Дедо Санде Колев Самарджия от гр. Щип, за да му послужи при поискване на народна пенсия като първ организатор на македонската организация в гр. Щип и като най-голем мъченик за освобождението на Македония и присъединението към България. Свидетели Глигор Чешларов, Христо Чучков и Христо Синев – и тримата честити българи търговци от Щип.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.565.

⁵⁵ Заявлението е приложено в раздел Документи (№ 2)

№ 566

Славе Александров Лазов (59 г.)

род. от Щип

жив. в София

13.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912 и 1913 г. в III Солунска дружина.

Семейство: съпруга Магдалина на 50 г., дъщеря София на 23 г., син Александър на 19 г., Иван на 16 г.

Животописна бележка: „Подписаните свидетели Младен Цв. Банов (Волга 5), Никола Киселинов (Царибродска 150) и Анастас Наумов (Нишка 53) удостоверяваме, че познаваме Слави Александров Лазов, родом от Щип, сега софийски жител, от преди 40 г. и за него можем с чиста съвест да потвърдим следното: че той, Славе Александров Лазов, по занятие бакърджия, е дошел да живее в София още в Турско време. Занимавал се е през всичкото време с бакърджийство; бил е честен и благонадежден; взел участие във войната като доброволец в Македоно-Одринското опълчение и откакто го познаваме до днес не се е числил към организации, противни на съществуващия обществен строй, и не се е проявявал в никаква противодържавна дейност, а напротив бил е винаги отличен патриот и на фронта на държавата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.566.

№ 567

Христо Георгиев Манчов (61 г.)

род. от Долна Баня

жив. в Долна Баня

08.03.1943 г.

Заслуги: по време на Илинденското въстание е четник в четата на полковник Янков, към която се присъединила и четата на Иван Ботушанов, и при с. Белица е имала сражение с турска войска; след опожаряването на с. Белица при турско-българската граница имал второ сражение и се завърнал в България.

Семейство: липсват данни.

Животописна бележка: „По народност българин, от източно-православно вероизповедание, женен с 4 деца, от които две женени, досега неосъждан за никакви престъпления, взел участие през войните 1912–1913 г. и 1915–1918 г. като редник в 50-и и 54-ти пехотни полкове. През 1903 г. бех четник в четата на г-н полковник Янков и Сандански, но впоследствие се разделихме от четата на Сандански и заминахме по Разложко и Бачево. В тази чета беха и подписаните по-долу лица от Долна Баня – Истилиян Луков, Иван Н. Чешмеджийски и Георги Николов хаджи Тодоров. От Бачево заминахме за с. Белица с четата на Иван Ботушано и заедно с него се стражавахме с турския аскер, и запалихме с. Белица, и изкарахме бежанците на поста Семково, и там се сражавахме с турците на поста. След това полковник Янков ме изпрати с двама ранени в гр. Самоков, от които единият беше подпоручик Герджиков, а другият – не си спомням точното име. В това време раниха и самия подпоручик Герджиков в ръката, а другият беше ранен в двете ръце. След това аз си заминах за дома.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.567.

№ 568

Христина Алексова Стефанова (62 г.)

род. от Ресен

жив. в София

02.03.1943 г.

Заслуги: учителка; куриер на ВМОРО; осъждана на затвор от османските власти; вдовица на войводата Алексо Стефанов⁵⁶.

Семейство: вдовица, продавачка на гребени в София.

Животописна бележка: „Родена съм през м. март 1880 г. в Ресен. Завършила съм курса на девическото училище в гр. Битоля и през 1901 г. станах учителка в с. Жван (Битолско). Там станах членка на ВМРО като бех касиерка, секретарка, ръководителка и куриерка на четите. През 1907 г. след сражението, станало в с. Белче, с четата на войводата Алексо

⁵⁶ Алексо Стефанов Симоновски (1869–1935) е изтъкнат войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Радово, Демирхисарско.

Стефанов бех арестувана в Битоля и осъдена на 5 г. затвор. Успех да избегам от затвора и да се прехвърля в България, където Н.В. Царица Елеонора⁵⁷ ме прие за своя възпитаница. През 1908 г. обаче аз се завърнах в Македония след Хуриета, за да продължа своята родолюбива дейност и пак станах учителка в същото с. Жван. Там след известно време се омъжих за войводата Алексо Стефанов. Турците наново ме подгониха и ме арестуваха, и ме изпратиха в Битолския затвор, където се освободих от бременност. След три седмици успех пак да избегам с детето си. Мъж ми Алексо Стефанов се помина през 1935 г. и оттогава останах без средства и в крайна нужда. Моята дейност в Македония е била предмет на доста писания и за това прилагам към настоящето сборник „Илинден“ от 1929 г., в който се описват моите борби и страдания, както и спомените на покойния ми мъж, издадени в отделна книга от Македонския научен институт.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.568.

№ 569

Горица Стефанова Дишлиева (62 г.)
род. от Свиленград
жив. в Бургас
31.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стефан Петров Дишлиев – деец на ВМОРО, лежал в Одринския затвор.

Семейство: сама; съпругът ѝ починал през 1938 г.

Животописна бележка: „Покойният ѝ съпруг Стефан Дишлиев действително той е бил учител в гр. Свиленград и другаде в Тракия, членувал е в тайната Македоно-одринска революционна организация и за проявяваната от него дейност е бил заподозрян от турската власт, арестуван, съден и осъждан, лежал в затвор повече от 1 г. След освобождаването му е забегнал в България, обаче и от тук продължавал със същата дейност. Той не се е числил в никоя организация, която да е била противодържавна. Заради революционната му дейност е бил тормозен, бит, арестуван и пр.“

⁵⁷ Елеонора Каролина Гаспарина Луиза, принцеса Ройс цу Кьостриц – българска царица (1908–1917), втора съпруга на цар Фердинанд I, родена в Тшебехов, Полша.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.569.

№ 570

Добра Ганева Колева (79 г.)
род. от с. Узово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: през 1916 г. при окупацията на Добруджа съпругът ѝ Ганю Колев Кулев бива отвлечен от румънските военни власти и почива в лагера Биолари.

Семейство: вдовица, р. 1864 г., с един син и пет дъщери: дъщеря Елка, р. 1882 г., дъщеря Мира, р. 1889 г., дъщеря Василка, р. 1892 г., дъщеря Марийка, р. 1900 г. и син Кольо, р. 1903 г.

Животописна бележка: „Мъжът ѝ Ганю Колев Кулев е отвлечен при окупацията на Добруджа от румънските власти и умира като пленник във военнопленническия лагер Биолари, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.570.

№ 571

Елена Петрова Чапкънова (47 г.)
род. от Добрич
жив. в Добрич
03.05.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петър Чапкънов, борил се за освобождението на Добруджа, участвал в Европейската война, убит от румънеца Стойка Баланеску, когато лепял партизански афиши.

Семейство: един син.

Животописна бележка: „Покойният Петър Александров Чапкънов – бивш жител на гр. Добрич и убит на 08.12.1937 г., е роден в с. Осман факъ⁵⁸, Добричко. Младините си е прекарал в гр. Добрич, където се е задомил и сега има наследници – съпруга и син. Когато е бил убит е имал възраст 44 г. Участвал е в Европейската война като подофицер в 48-и пех. полк. в 1916–1918 г. и е взел дейно участие в боевете в Добруджа и при завоя на Черна. За проявена храброст е награден с два ордена „За храброст“, като има и други военни отличия. През цялото време на робството е бил един от будните и твърди българи в Добрич. Винаги е бил добър българин и националист. Това негово поведение и дейността му като българин е била забелязана от румънците-цинцари и той е бил един от нарочените да станат изкупителна жертва на българската народност. На 08.12.1937 г. към 8 ч. вечерта на улицата е бил застрелян от цинцарина Стойка Баланеску. Никакъв съд, никаква присъда и никакво обезщетение не са последвали след това подло убийство. Приживе се е ползвал с името на почтен, честен и добър гражданин и българин.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.571.

№ 572

Железа Цаню Ганева Желева (65 г.)
род. от с. Айдън чофа⁵⁹, Добруджанско
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Цаню Ганев Желев, който през окупацията на Добруджа бива отвлечен от румънските военни власти и във военнопленническия лагер почива.

Семейство: баща Кольо Неделков (поч.), син Ганю Цанев Ганев, р. 1909 г. и дъщери Станка, р. 1900 г., Яна, р. 1902 г., Цвета, Донка, р. 1912 г., Радка, р. 1914 г. и Николина.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Цаню Ганев Желев при окупацията на Добруджа биде отвлечен от румънските власти (военни власти) и на 01.01.1917 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в с. Рангелещи, Румъния.“

⁵⁸ Дн. с. Козлодуйци.

⁵⁹ Селото е изселено от румънските власти.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.572.

№ 573

Ирина Димитрова Иванова (64 г.)
род. от с. Кранево, Балчишко
жив. в с. Кранево, Балчишко
14.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Димитър Иванов, малтретиран и починал в Румъния.

Семейство: син Иван на 40 г., син Костадин на 35 г., дъщеря Рада (по мъж Димитрова) на 37 г., дъщеря Стойка (по мъж Костадинова) на 33 г., дъщеря Станка (по мъж Пенчева) на 31 г., син Тодор на 28 г.

Животописна бележка: „Подписаните Гешо Милчев Гешев, Киро Петков Стоев и Петко Юрданов Петков – всички жители от с. Кранево, околия Балчишка, с настоящата удостоверяваме, че жителката на с. Кранево – Ирина Димитрова Иванова, остана вдовица след смъртта на съпруга си Димитър Иванов – отвлечен от румънските власти през 1916 г. и като военнопленник починал в Молдова през 1917 г. Същата остана със седем невръстни деца, които ги отгледа и е още до днес вдовица. Не получава никаква пенсия и няма доход за издръжка над 2500 лв.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.573.

№ 574

Йордана Вълканова Петрова (68 г.)
род. от с. Попгригорово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Вълкан Петров Коев, отвлечен от румънските власти на 18.02.1916 г. като военнопленник и починал в лагера Рангелещи.

Семейство: син Иван, р. 1900 г., дъщеря Бойка (по мъж Костадинова Ст. Рашкова), р. 1909 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Вълкан Петров Коев при окупацията на Добруджа биде отвлечен от румънските военни власти и през 1916 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в с. Рангелещи, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.574.

№ 575

Ивана Желева Петрова (85 г.)
род. от с. Пчеларово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Желю Петров Драганов, откаран от румънските войски в лагера Рангелещи и там починал на 22.12.1916 г.

Семейство: дъщеря Димитра, р. 1898 г, син Петко, р. 1895 г., син Коста, р. 1904 г., дъщеря Ивана, р. 1900 г., дъщеря Василя, р. 1902 г., син Слави, р. 1907 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Желю Петров Драганов при окупацията на Добруджа биде отвлечен от румънските военни власти и на 22.12.1916 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в с. Рангелещи, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.575.

№ 576

Ивана Иванова Бойчева (66 г.)
род. от с. Армутлий⁶⁰, Добричко
жив. в с. Армутлий, Добричко
30.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Бойчев Иванов, отвлечен от румънските военни власти през 1916 г. и починал като пленник във вътрешността на Румъния.

Семейство: син Бойчо на 42 г., дъщеря Дена на 39 г., син Велико на 36 г., дъщеря Руса на 31 г., дъщеря Величка на 28 г., дъщеря Герга на 25 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Иван Бойчев Иванов при окупацията на Добруджа биде отвлечен от Румънските военни власти и през 1916 г. почина като пленник във военнопленнически лагер в Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.576.

№ 577

Костадинка Монева Кратовска (70 г.)
род. от Щип
жив. в Щип
22.02.1943 г.

Заслуги: майка на Благой Монов Кратовски, член в Македонската младежка тайна революционна организация⁶¹, взел живо участие в борбите за освобождението, убит от сърбите на 13.08.1929 г.

Семейство: вдовица, сама тя.

Животописна бележка: „Моят починал син Благой Монов Кратовски⁶² – бивш студент от Щип е убит на 13.08.1929 г. неизвестно къде, така щото и ден днеска гроба му не зная.

⁶⁰ Дн. Крушари.

⁶¹ Вж. раздел Документи (№)

⁶² Вж. пенсия № 356.

Починалият Благой Монеv Кратовски – бивш студент от Щип, по народност българин, от български произход, като активен деец-ръководител на Вътрешната младежка македонска революционна организация в Щип е убит по зверски начин и закопан неизвестно къде от сръбските тиранически власти на 13.08.1929 г. и до ден днеска не му се знае гробът, къде е закопан. Настоящата животописна бележка я даваме на Костадинка Монева Кратовска, вдовица от гр. Щип, за да ѝ послужи при поискване на народна пенсия като майка, която е дала единствения си син за освобождението и обединението на родината ни Македония към майката България. Свидетели: д-р Тодор Гичев⁶³ – окол. мед. лекар, д-р Панче Станчев и Кирил Е. Кожинков – ст. контролър, и тримата от Щип.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.577.

№ 578

Канта Стоянова Давиткова (35 г.)
род. от с. Драгобраща, Кочанско
жив. в с. Драгобраща, Кочанско
23.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стоян Георгиев Давитков, убит при сражение със сръбските поробители като четник.

Семейство: дъщеря Надежда, р. 1928 г., син Георги, р. 1931г.

Животописна бележка: „Стоян Георгиев Давитков е роден в с. Драгобраще, Кочанска околия, убит 1932 г. в с. Драмче, Царевоселска околия, като член и четник на ВМРО на 35-годишна възраст. Не можейки повече да търпи тежкото и непоносимо сръбско робство, избегва 1922 г. в уточището за всички тогава, па и по-късно, емигранти – България. С дохождането си тук той влиза като член на ВМРО. В организацията е заивимал едно обикновено место на четник, обаче неговият храбър и непобедим дух е винаги тласкал другарите му към освета над неприятеля – сърбите. Вземал е живи участия във всички освободителни със сърбите борби. В жестокото сражение със сърбите 1923 г. под войводството на

⁶³ Д-р Тодор Герасимов Гичев е български лекар, общественик и деец на ММТРО, осъден от сръбските власти по време на Скопския студентски процес през 1927 г., родом от Щип.

Герасим Атанасов Трайчев⁶⁴ от с. Блатец се е нарочно изтъкнал с един собствен подвиг; победата е била спечелена. След това взима пак участие в сражението, пак със сърби, в местността Катуно при с. Пекляни. През 1932 г. месец април, когато четата от ВМРО целела да замине в Сърбско, да би подигнала духа в поробените и да направи атентати над видни поробители, да начини смут между населението и да наговести идващата свобода, пада убит от неприятелски куршум при с. Драмче, Царевоселско, оставяйки другарите си вечно да тъгуват за бившия си другар и най-голем между тех хуморист-четник, който и в най-жестоките сражения е със своите хумори причинувал смех между другарите си. Изобщо взето Стоян Георгиев Давитков от с. Драгобраще е взимал живи участия във всички борби на ВМРО със сърбите поробители.

Подписаните Герасим Атанасов Трайчев, бивш негов войвода, Трайчо Димитров Стойчев и Йордан Иванов Малчев, жители на с. Блатец, удостоверяват истинността на изложеното тук по отношение дейността на бившия жител на с. Драгобраще Стоян Георгиев Давитков.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.578.

№ 579

Керана Иванова Янакиева (73 г.)
род. от с. Кожани⁶⁵, Румъния
жив. в с. Александрия, Добричко
24.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Янакиев Иванов; през 1916 г. при окупацията на Добруджа е бил отвлечен от румънските военни власти и във военнопленническия лагер е починал.

Семейство: син Янаки, р. 1892 г., син Костадин, р. 1902 г., син Петър, р. 1903 г., син Калчо, р. 1905 г., син Велико, р. 1910 г., дъщеря Станка, р. 1897 г., дъщеря Куна (поч.), дъщеря Марийка на 30 г., омъжена в с. Надежда.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Иван Янакиев Иванов при окупацията на Добруджа биде отвлечен от румънските военни власти

⁶⁴ Герасим Атанасов Трайчев е войвода на ВМРО, родом от с. Блатец, Кочанско.

⁶⁵ Село в Югозападна Румъния, окръг Горж.

и на 5.12.1916 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в Ромънешти, Молдова, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.579.

№ 580

Кояна Колева Константинова (57 г.)
род. от с. Котленци, Добричко
жив. в с. Котленци, Добричко
23.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Колю Костадинов Неделчев, отвлечен от румънските власти в Молдова и във военнопленническия лагер починал.

Семейство: син Марин на 30 г., снаха Марийка на 26 г., внук Колю на 1 г. и половина.

Животописна бележка: „Подписаните свидетели, жители от с. Котленци, общ. Победа, Добричка околия, а именно: Колю Йорданов Колев, 46 г., Тодор Господинов Минев на 70 г. и Колю Димитров Стоянов на 56 г., засвидетелстваме, че бившият жител на селото ни, а именно: Колю Костадинов Неделчев, починал през 1917 г. в Молдова, Румъния, беше насилствено отвлечен от румънските власти заедно с два коня и 40 крини пшеница, като беше измамен, че ще закара тази храна донякъде си, ще я предаде, ще получи парите и ще се завърне. Обаче от там, след като му вземат каруцата, конете и пшеницата, без да му се плати нещо, той самият бива откаран във вътрешността на румънската държава под строга военна стража заедно с много така отвлечени българи, местни жители на Южна Добруджа, които, третиращи като военни пленници, биват закарани в Молдова. През зимата на 1916–1917 г. бива оставен да живее с многото други в подземните бордеи, направени от самите тях, където биват най-лошо третиращи, без храна, без облекло, боси крака и в неопикуема мизерия, просто изядени от паразити и заразителни болести, много измират, между които почина и бившият ни жител Колю Костадинов Неделчев пред нашите очи, без и ние да имаме възможност да му помогнем с нещо. Настоящото знаеме и потвърждаваме с нашите си и саморъчни подписи, като знаеме, че за истинността му сме отговорни пред законите в страната, и го издаваме на вдовицата на покойния Кояна Колева Костадинова, за да ѝ послужи пред съответните власти за

поискване на народна пенсия съгласно закона за отпускане на народни пенсии.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.580.

№ 581

Кръстина Стоянова Колева (55 г.)
род. от с. Коритен, Добричко
жив. в с. Коритен, Добричко
27.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стоян Колев Стоянов, отвлечен от румънските военни власти при окупацията на Добруджа през 1916 г. и във военнопленническия лагер е починал.

Семейство: син Колю, р. 1914 г., снаха Неделя, р. 1917 г., внучка Кръстина, р. 1937 г., внук Георги, р. 1940 г., внучка Мария, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Стоян Колев Стоянов при окупацията на Добруджа биде отвлечен от Румънските военни власти и на 10.03.1916 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в Галац, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.581.

№ 582

Кина Христова Николова (72 г.)
род. от с. Кранево, Балчишко
жив. в с. Кранево, Балчишко
12.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Христо Николов, бил отвлечен от румънската власт при отстъплението на Южна Добруджа през септември 1916 г. и през 1917 г. е починал в Молдова от мизерия и глад.

Семейство: дъщеря Станка на 51 г., дъщеря Димитра на 49 г., дъщеря Мария на 47 г., дъщеря Яна на 45 г., дъщеря Гергина на 43 г., дъщеря Тодора на 41 г., син Васил на 36 г., син Никола на 48 г.

Животописна бележка: „Подписаните: Александър Г. Иванов на 57 г., Никола М. Гюров на 50 г. и Киро П. Стоев на 52 г., всички жители на с. Кранево, околия Балчишка, с настоящето удостоверяваме, че Кина Христова Николова, жителка на с. Кранево, околия Балчишка, е останала вдовица от 1916 г., на която съпругът ѝ Христо Николов беше откаран от румънската власт в Молдовата и там починал през 1917 г. Синовете и дъщерите ѝ са оженени и отделени. По настоящем живее с най-малката си дъщеря Тодорка, която е неомъжена. Не получава никаква пенсия. Няма доход над 2500 лв. За неверност на горното отговаряме пред законите на страната.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.582.

№ 583

Кальопа Илия Димушева (61 г.)
род. от Костур⁶⁶
жив. в Бургас
01.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на видния революционер Илия Димушев, бил войвода на чета в Костурско и с пушка в ръка преди и по време на въстанието 1903 г. е взел участие във всички сражения в Битолския въстанически район.

Семейство: брат Никола Иванов Янев, понастоящем в Ксанти.

Животописна бележка: „Кальопа Илия Димушева е съпруга на покойния си мъж Илия Димушев Търпенев, тоже от Лерин, бивш член на Илинденската организация, бивш председател на същата; бил е войвода на чета, водил е борба за освобождението на брата роб през, пред и подир въстанието в Македония 1903 г. и участвувал във всички сражения. Съпругата му тоже е членка на Илинденската организация, не се числи към никоя противодържавна организация и е почтена гражданка с висок патриотичен дух.“

⁶⁶ В документите като родно място се среща и Лерин.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.583.

№ 584

Милка Стойкова Годжерова (64 г.)
род. от с. Ковчас, Лозенградско
жив. в с. Голямо Буково, Бургаско
03.05.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стойко Тодоров Годжеров, четник от четата на Лазар Маджаров през 1903 г.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Стойко Тодоров Годжеров, родом от с. Ковчас, Лозенградско, представен от съпругата му Милка Стойкова Годжерова на 64 г., живуща в с. Голямо Буково, Средецка околия, декларира, че той е бил член на ВМРО през живота си, че е бил почтен гражданин, че през въстанието 1903 г. като четник в четата на Лазар Маджаров е влизал в сражение с турските войски в местността Кукурдан и при местността Синяка, че е пренасял оръжие от България в Тракия за въоръжаване на подготвените младежи за въстанието и че е участвувал във всички походи и сражения на четата под войводството на Лазар Маджаров.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.584.

№ 585

Мария Стефанова Апостолова (75 г.)
род. от с. Баница⁶⁷, Леринско
жив. във Варна
13.03.1943 г.

⁶⁷ Дн. Веви в Гърция.

Заслуги: вдовица на Стефан Апостолов, като четник вземал участие с оръжие в ръка в борбите с турския аскер в Леринския район за освобождението на българското население от турско иго в Македония.

Семейство: съпруг Стефан Апостолов Иванов, поч. на 25.03.1937 г., син Борис, р. 1917.

Животописна бележка: „Законна съпруга и наследница вдовица съм на покойния Стефан Апостолов Иванов, родом от с. Баница, Леринско. Покойният бе един от основателите на ВМОРО в родното ни село. Той бе и ръководител на организацията от 1902 г. в селото. През ноемврий 1902 г. при обиск в къщата ни от турската власт намериха пушката му, вследствие на което бе жестоко малтретиран и държан в затвора 6 месеци, докато го освободиха с рушвет. Стоенето му в селото беше невъзможно и ведната се зачисли в тогавашната чета на Тане Стойчев, в която остана и при провъзгласяването на Илинденското въстание като отделен началник. Като такъв той с оръжие в ръка взе участие във всички сражения с турския аскер в този участък на революционния район. След въстанието с другите четници и от другите райони емигрирахме в България. През Балканската война 1912 г. се зачисли доброволец в М.О. Опълчение. Като такъв взе участие във всички сражения с огнестрелния парков взвод, в който получи чин младши подофицер. През Общоевропейската война бе младши подофицер в 21-ви пехотен македоно-одрински полк. След войната не забрави миналото и бе редовен член на Илинденската организация в България до деня на кончината му. Умре на старини в голяма сиромашия. Единственият му син от дълги години е болен и оздравяването му е безнадеждно, и живее без средства за препитаване в абсолютна сиромашия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.585.

№ 586

Мария Стоянова Аврамова (63 г.)
род. от с. Гърмен, Неврокопско
жив. в с. Гърмен, Неврокопско
22.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стоян Аврамов, който през въстанието 1903 г. бил четник, сражавал се с турците при границата и в Разложкото поле, убит от гърците.

Семейство: син Никола на 41 г., снаха Катерина на 40 г., внук Георги на 17 г., внучка Йорданка на 15 г., внучка Мария на 11 г., внучка Вера на 6 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съпругът ми Стоян Аврамов от с. Гърмен, от Неврокопско, през въстанието – 1903 г., беше четник с войводата Стоимен Мърваков, който се присъедини с войводата Стоян Мълчанков. Стражавахме се с турската войска в Разложкото поле и при границата, когато прекарваха бежанците от селата Обидим и Кремен. През 1913 г., при борба за запазване на селото от гръцките андарты, той бе убит от гърците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.586.

№ 587

Мара Дражева Кирова (72 г.)
род. от Малко Търново
жив. във Варна
26.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Дражо Киров Узунов, взел участие с оръжие в ръка в Преображенското въстание в Тракия през 1903 г. като четник.

Семейство: съпругът ѝ Дражо Киров Узунов, поч. в с. Чайка на 18.04.1938 г.; внук Дражо Филев Дражев, р. 1927 г. в с. Чайка.

Животописна бележка: „Роден в гр. Малко Търново на 07.01.1869 г., след като свършил основното си образование, от малък помагал на баща си в земеделската работа в чифлика им наречен „Узуновите колиби“, Мокрешево землище. След смъртта на баща си поема цялата работа по обработването на земеделието и отраслите му. През 1900 г., когато в Одринско се образува Македоно-одринска организация за освобождението на Одринско от Турската власт, той, Дражо Киров, е бил посветен в организацията от Райко Петров и Димо Янакиев – ръководители в Малкотърновската революционна организация, като

чифлика му е бил център на нелегалните чети на Георги Кондолов, Дико Джелебов, М. Герджиков и др., където са намирали прибежище, като Дражо Киров се е грижел за прехраната им и други нужди. След като става вече много подозрителен на Турската власт, той напуска легалния живот и през 1903 г. преди въстанието в Малко Търново отива в село Мокрешево и се присъединява в четата на Георги Кондолов, след това в четата на Дико Джелебов, а след конгреса на Петрова Нива – в четата на Михаил Герджиков, като взема живо участие с оръжие в ръка на 6 август 1903 г. при обявяването на въстанието в Странджа, при нападението на гр. Василико (сега Царево), и при потушаването му по нареждане на ръководното тяло прекарват избягалото население – жени, деца и др., в свободна България под закрилата на четата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.587.

№ 588

Миропа Георгиева Димова (83 г.)

род. от Пехчево

жив. в Пехчево

14.04.1943 г.

Заслуги: майка на четника на ВМРО Димитър Георгиев Димев – четник в организираната чета в Малашевско, взел е участие в ред сражения със сръбска войска и жандармерия и паднал убит в сражението в 1925 г. в местността на с. Бигла, Царевоселско.

Семейството: дъщеря Елена Георгиева Димева на 36 г.

Животописна бележка: „Аз Миропа Г. Димева съм родена през ... г. Майка съм на убития от сърбите на 20 октомври 1925 г. четник Димитър (Тушката) Георгиев Димев от гр. Пехчево. Син ми Димитър, възпитан в свободен дух, забегна в България и макар още млад стъпва в редовете на МВРО⁶⁸ и в неравен бой в местността Биглата, Кочанско, пада убит. Аз съм вдовица още от 1918 г. Поради дейността на сина ми не един път съм затваряна и злоставяна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

⁶⁸ Така е в текста.

№ 589

Мария Костадин Германова (58 г.)
род. от с. Гюреджик⁶⁹, Драмско
жив. в Пловдив
12.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Костадин Германов, който през 1907 г. при сражения в с. Гюреджик бива ранен, заловен и осъден на 101 г. След 3 г. прекарани в Солунския затвор бива освободен след Хуриета през 1908 г. Взява участие в партизанския отряд на Паница през Балканската война и при отстъплението бива заловен от гърците и обесен.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Мъжът ми Костадин Германов от с. Гюреджик, Драмско, още от млади години взема участие в борбата за освобождението на Македония от турско и гръцко робство под ръководството на районния войвода Михаил Даев, който го бе назначил под клетва да изпълнява за пренасянето на оръжието на четите на Серска и Драмска околии. Понеже беше неподозиран от турската власт като овчар, изпълняваше възложената му работа без препятствие. Той обходваше Серските и Драмски чети, без да бъде заловен. Същият взема живо участие и в убийството на шпионина гърк Купчо от Волък. След убийството на Михаил Даев – районен войвода, негов заместник остава Тодор Паница, който и същия го натовари със същата длъжност. През 1907 г. под ръководството на Тодор Паница беха събрани всички четници и обсадиха с. Гюреджик и които заловиха тогавашния областен директор на турците (англичанин) – най-големия противник за освобождението на Македония от турците. В туй залавяне беха убити двама четника и същият беше ранен. Вследствие на това същия го заловиха и осъдиха на 101 г. в затвора в Солун (Еди Куля). След 3-годишния арест бе освободен по случай турския байрам. Същата 1912 г. взема живо участие с четата на Тодор Паница в камарата с турската войска. Същият помогна на българската войска за обграждането на Махмудбейовите войски в местността Нигрита, до Мущена⁷⁰. Като доброволец в нашите войски той предаваше гърците шпиони и вредители на българската власт, но го запознаха и в отстъплението на гръцко-българската война бе заловен от

⁶⁹ Дн. Гранитис в Гърция.

⁷⁰ Дн. Мустени в Гърция.

гърците и осъден на смърт чрез обесване, като бе предаден на гръцкия войвода Дуката⁷¹, който след тридневно мъчение го обеси.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е. 589.

№ 590

Мара Райкова Чапарозова (73 г.)
род. от с. Урумбеглия⁷², Лозенградско
жив. в Царево
05.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Райко Чапарозов – куриер и укривател на четници, заради която дейност бил заподозрян, арестуван и откаран в затвора в гр. Лозенград, където бил изтезаван, и от боя, който му нанесли, след три-четири месеци починал.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Мъж ѝ Райко Чапарозов от с. Урум-бегли, Тракия, е взел участие в превеждане на четите като куриер. Носил е хляб на четниците през време на предвечерието на въстанието през 1903 г. и за тази му дейност турската власт го е арестувала заедно със селския ни свещеник Димитър Загоров и е откаран в затвора в Лозенград, като са го изтезавали. Свещеникът умира в затвора, а мъж ми от боя, който му нанесли, след три-четири месеца умре.

Горното удостоверяваме с подписите си – Димитър Р. Войников. Райко Ст. Жеков и Иван Костадинов Динков – негови съселяни, всички живущи в Царево.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.590.

⁷¹ Дукас Гайдадзис Дукас – капитан Зервас (1879–1938) е гръцки андартски капитан, основен гръцки командир в Серско и Зъхненско, роден в Серес.

⁷² Дн. Исламбейли в Турция.

№ 591

Петра Илиева Донева (66 г.)
род. от с. Гърмен, Неврокопско
жив. в с. Гърмен, Неврокопско
15.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Илия Ив. Донеv, който от 1903 г. бил четник при войводата Стоимен Мърваков и Иван Куманички; сражавал се е с турската войска в Пирин и Рила планина.

Семейство: син Ангел на 33 г., снаха Марийка на 28 г., внук Александър на 8 г., внук Иван на 5 г., внучка Петрунка на 3 г., внучка Зорка на 3 месеца.

Животописна бележка: „Заявявам, че през 1903 г. съпругът ми Илия Иванов Донеv от Гърмен е бил четник при войводите Стоимен Мърваков, Иван Куманички (Копаран-чауш). Сражавал се е с турската войска в Пирин и Рила Планина. През 1941 г. почина в с. Гърмен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.591.

№ 592

Парашкева Пеева Димова (62 г.)
род. от с. Кранево, Балчишко
жив. в с. Кранево, Балчишко
11.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Пею Димов Пеев, отвлечен от румънските власти при отстъплението им от Добруджа, починал в пленническият лагер в с. Ренгелещи.

Семейство: син Димо Пеев Димов на 42 г., син Велико Пеев Димов на 40 г., син Никола Пеев Димов на 38 г.

Животописна бележка: „Подписаните: Никола М. Гюров на 51 г., Киро П. Стоев на 53 г., Гешо М. Илиев на 53 г. – всички жители на с. Кранево, община Оброчище, околия Балчикска, с настоящата удостоверяваме, че Парашкева Пеева Димова, жителка на с. Кранево, околия Балчик, е

останала вдовица от 1916 г., на която съпругът ѝ Пею Димов Пеев беше откаран от румънската власт в Молдовата и там починал през 1917 г. Синовете ѝ са оженени и са отделени. Понастоящем живее сама. Не получава никаква пенсия и няма доход над 2500 лв. месечно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е.592.

№ 593

Петра Крумова Добрева (70 г.)
род. от с. Александрия, Добричко
жив. в с. Александрия, Добричко
27.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Крум Добрев Петров, отвлечен при окупацията на Добруджа от румънските военни власти и впоследствие починал като пленник в лагер в Румъния.

Семейство: син Добри, р. 1894 г., син Димитър, р. 1897 г., син Цветко, р. 1900 г., дъщеря Иванка, р. 1902 г., внучка Янка, р. 1928 г. внучка Петранка, р. 1930 г., дъщеря Злата, р. 1905 г., син Стоян, р. 1911 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. при окупацията на Добруджа съпругът ми Крум Добрев Петров биде отвлечен от румънските военни власти и на 20.03.1917 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в гр. Бърлад, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к. оп. 4, а.е. 593.

№ 594

Палагия Гаврилова Стоилова (55 г.)
род. от с. Смоймирово, Малешевско
жив. в с. Смоймирово, Малешевско
07.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на войводата Гаврил Стоилов Сейменски – бил околийски войвода, сражавал се със сърбите при с. Смоймирово (04.04.1914 г.), Готен планина, Сливница планина (Беровска околия).

Семейство: син Иван на 32 г., снаха Елена на 25 г., внучка Юлияна на 6 месеци.

*Животописна бележка*⁷³: „Дейността си като революционер започва в 1908 г., заловен и затворен от турците. Избягва от затвора и постъпва като доброволец в българската войска в 1913 г. Целата войска част бива пленена и той остава пленник в о-в Трикери. В началото на 1914 г. се завръща в родното си село и става околийски войвода на македонската чета. Като такъв е имал много сражения, по-важни от които са в:

1. с. Смоймирово на 04.04.1914 г.;
2. Готен планина;
3. Сливница планина (Беровска околия);

В 1915 г., когато Македония е присъединена към България, той – Гаврил Стоилов, заедно с целата си чета постъпва в 11-а македонска дивизия, назначен в партизанския отряд в гр. Охрид. Бива придаден към германското разузнавателно бюро като взводен командир. Като такъв бива награден от германските военни власти с орден за военни заслуги. В 1917 г. бива изпратен от българските военни власти в Прокупачка околия, Моравско, като усмирител на сръбското население при дружинен командир майор Атанасов. Като усмирител е имал много сражения, по важна са: 1. Пролом планина; 2. Зидович Камак; 3. Мали Ястребац. В 1918 г. се завръща в Смоймирово. Бива издаден от подкупници на сръбските власти, когато отива на нивата си да бере царевица. Заграждат го дезертери от фронта и пред очите на неговите близки го убиват.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.594.

№ 595

Парашкева Иванова Кошулянова (72 г.)

род. от с. Чифлик, Малешевско

жив. в с. Чифлик, Малешевско

01.05.1943 г.

⁷³ Документацията към животописната бележка съдържа и донос от съселани на Гавраил Сейменски, както и доклад на разследващ български служител. Публикувани са в раздел документи (№ 5 и № 6)

Заслуги: вдовица на Иван Кошулянов, отвлечен от сърбите при отстъплението им през 1915 г., малтретиран, бит, изтезаван; впоследствие умира в Албания.

Семейство: сама.

Животописна бележка: „Аз, Параскева Иванова Кошулянова от Чифлик, родена съм през март 1873 г. от православни родители: Въчко Янгелов и Гена В. Янгелова в с. Чифлик. През 1915 г. при отстъплението на сърбите поведох със себе си като заложници от с. Чифлик десет души – видни българи, в това число и моя мъж Иван Кошулянов, който от изтезания починал нягде в албанските земи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к оп. 4, а.е.595.

№ 596

Парашкева Симеонова Костова (70 г.)
род. от с. Мокрени⁷⁴, Костурско
жив. във Варна
09.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на революционера Симеон Костов Сиин – четник в кайлярската районна чета на Никола Андреев и взел участие с оръжие в ръка в сраженията с поробителите.

Семейство: сама тя; мъжът ѝ Симеон Костов Сиин, починал през 1929 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че мъжът ми Симеон Костов Сиин е бил просветен и заклет в революционното македонско-освободително дело още в 1892 г. Като легален деец до 1902 г. той просвещава и създава комитети в околните села, както и покръства в името на освободителното македонско дело в гр. Кавала над 80 души майстори зидари – повечето от с. Нестрам, Костурско, дошли на гурбетлък в този град, където моят мъж тоже беше организирил своя работа. В Солун през 1900 г. бива заподозрен на път за село и хвърлен в тъмница, и след няколко месеца освободен. В подготовката на въстанието 1901–1902 г. взе живо участие в снабдяване населението с оръжие и бе назначен секретар-касиер на Мокренския район, обхващащ селата: Мокрени, Клисура и Елхово от Костурска

⁷⁴ Дн. Варико в Гърция.

околия, селата Рудник, Ракита, Кунуй, Палеор, Дебрец, Емборе и Лъка, Кайлярско. Като центров началник го заварва Илинденското въстание 1903 г., в което взима най-живо участие с центровата си чета повече от 100 души от родното си село. Участвува в сражения с турски аскер както следва: в деня обявяване въстанието 22 юли ст. ст. 1903 г. на върха Св. Илия над с. Мокрени, срещу Клисуре, където четата дава 8 души убити; при с. Клисуре и превземането му от съединените чети; в сражението при Вrabчинското езеро, където четата дава 22 души убити след целодневна жестока битка, в която турците употребяват и артилерия и в която падат повече от 40 души турски аскер; над с. Котори, където бива контузен и др. схватки с турски аскер из Костурско след потушаване въстанието. Началото на зимата 1903 г. наедно с войводите Настев, Попов, Андреев, Чеков и др. като нелегални през Гърция минават в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.596.

№ 597

Райна Томова Баракова⁷⁵ (65 г.)

род. от Битоля

жив. в София

05.07.1943 г.

Заслуги: била куриерка и укривателка (ятакчийка) на четниците от ВМРО, за която дейност била осъдена от турците на смърт, а също така е осъждана на смърт от сръбските власти; вдовица на Тома Велянов Бараков, паднал убит в сражение с турска войска (Охридско).

Семейство: син Димитър.

Животописна бележка: „Заявявам, че покойният ми мъж е бил дългогодишен предан работник на Битолската и Охридската революционни организации и че той, мъж ми, Тома Велянов Бараков, от с. Велгощи, Охридско, падна убит в сражение с турската войска през време на въстанието при с. Пещани, Охридско, като началник на едно

⁷⁵ Заявлението е приложено в раздел Документи (№ 9)

отделение въстаници. Свидетели на горното са Лука Гр. Джеров⁷⁶, Милан Матов⁷⁷ и Михаил Иванов Попов.

Съм съпруга вдовица на убития през Илинденското въстание войвода Тома Бараков и като активна членка на революционната организация осъждана съм на затвор от турските власти през 1912 г. за дето бех куриерка и укривателка на революционерите; и че същото това нещо, т.е. като куриерка и укривателка аз съм била осъдена на смърт от сърбските власти през 1915 г., а освободена от затвора от българските войски при навлизанието им в гр. Битоля през същата 1915 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.597.

№ 598

Райна Петрова Дельова (47 г.)

род. от Велес

жив. във Велес

10.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петър Арсов Дельов, четник, взел участие в сражения.

Семейство: вдовица на Петър Арсов Дельов-Оризарчето, син Никола Петров Делов, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Подписаната Райна Петрова Дельова, домакина, родом от Велес, на възраст 47 г., живуща в гр. Велес, ул. Беласица 9, декларирам, че моят мъж Петър Арсов Дельов-Оризарчето е бил непрекъснато нелегален четник с четите на Стефан Димитров и Панче Константинов във велешкия район от 1902 до 1908 г. и че в сраженията, които са ставали през това време е вземал живо участие за освобождението на Македония.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.598.

⁷⁶ Вж. пенсия № 738.

⁷⁷ Милан Апостолов Матов (1875–1962) е председател и войвода на Битолския окръжен комитет на ВМОРО, един от организаторите на Тиквешкото и Охридско-дебърското въстание, роден в Струга.

№ 599

Съба Петрова Колчова Трасиева (60 г.)⁷⁸

род. в с. Челопеч, Пирдопско

жив. в с. Църквище, Пирдопско

19.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петър Колчев Трасиев, четник, паднал убит при с. Драмча в 1905 г.

Семейство: син Цено Петров на 40 г., снаха Рада на 38 г., внучка Ненка на 19 г., внук Златан на 17 г., внук Петър на 12 г., внук Стефан на 9 г.

Животописна бележка: „Давам за съпруга си Петър Колчев Трасиев, бивш жител на с. Църквище, Златишка община, Пирдопска околия, следното животоописание: роден е през 1876 г. в село Челопеч, Пирдопска околия, където е свършил 4-то отделение. Встъпи в първи законен брак с мене през 1896 година, но темпераментът му беше много буен. Още от рано, след освобождението на България, като виждаше неправдата на Санстефанска България, замина с четата на Цено Куртев от Златица за Македония, за да се бори против петвековния враг и потисник на останалите под робство българи. Ранен в едно сражение с турците, той се завърна вкъщи. Обаче, след като му заздравя раната, отиде втори път и при избиване на целата чета и той паднал убит, и не се завърна вече вкъщи и до днес.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.599.

№ 600

Андон Христов Колев (60 г.)

род. в с. Долна Вращица, Радовишко

жив. в с. Долна Вращица, Радовишко

16.04.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Стефана Андонова, син Благой Андонов, снаха Бела, внук Славка, внучка Бояна, внучка Драга.

⁷⁸ В някои документи е записана на 64-годишна възраст.

Животописна бележка: „Роден в с. Долна Вращица на 21.03.1883 г. от родители българи – баща Христо Колев Карамфилов (поч.), и майка Яна Христова по баща Василева Георгиева, тоже починала. Съм участвувал като четник в Македонската революционна организация през 1914 г. с Петър Овчаров⁷⁹. Взех участие в сражението на четата във Валандово. През 1921 г. – в четата на войводата Стоян⁸⁰ от с. Мързей Ореица⁸¹, в сражение в местността Под селото, до с. Мързен Ореица. През 1922 г. взех участие с четата на Гюро Люботински⁸² в сражение при Дамянско кале. През 1923 г. взех участие с четата на Никола Василев⁸³ и Атанас Калчев⁸⁴ в сражение в Конечката планина, в местността Карък-джамяя. През 1925 г. взех участие в четата на Атанас Калчев в сражение в местността Конечко поле, Гърков дол.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388к, оп. 4, а.е.600.

№ 601

Пандора Христова Шмакева (59 г.)

род. в Прилеп

жив. в Прилеп

18.03.1943 г.

Заслуги: била екзархийска учителка в Македония; взема участие в революционната организация и като такава е осъдена от турските власти на тъмничен затвор – прочутия Йеди Куле в Солун.

Семейство: дъщеря Благородна, р. 1921 г., Надежда, р. 1926 г., Мария, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През време на турското робство била съм екзархиална учителка, служейки в разни краища на Македония 7 години. Като учителка взимала съм дейно участие в революционните борби и била съм член на Революционната македонска организация. Подозрена от турците напоследък бе арестувана и от с. Ваташа, Тиквешко, открарана в

⁷⁹ Петър Георгиев Овчаров е български офицер и радовишки войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от Свиленград.

⁸⁰ Стоян Иванов Антов (1884–1921) е войвода на ВМОРО и ВМРО, роден в с. Мързен Ораовец.

⁸¹ Мързен Ораовец, Тиквешко.

⁸² Гюро Арсов-Люботенски е четник на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Люботен, Щипско.

⁸³ Никола Василев е радовишки войвода на ВМРО, роден в Радовиш.

⁸⁴ Атанас Калчев (1883–1944) е тиквешки войвода на ВМРО, родом от Кавадарци.

Солун и там бех осъдена за комитетски работи на тъмничен затвор и затворена в прочутия затвор „Йеди куле“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.601.

№ 602

Атанас Стоянов Атанасов (70 г.)
род. в с. Цикнихор⁸⁵, Лозенградско
жив. в с. Лясково, Бургаско
30.03.1943 г.

Заслуги: участвувал като четник с оръжие в ръка; влизал два пъти в сражения.

Семейство: снаха Тона Янкова на 34 г., син Янко на 37 г., внук Петко на 13 г., внук Атанас на 10 г., внучка Надежда на 9 г.

Животописна бележка: „Роден съм през 1872 г. в с. Цикнихор, Турция. Взел съм дейно участие в освободителните борби против поробителите на българската народност. През 1902 г. бях зачислен в смъртната дружина в селото ни Цикнихор под войводството на войводата Стоян Камилски. През м. август четата се намираше в околността на с. Цикнихор. Получи се известие, че се вдига повсеместно въстание и на нас бе определено да нападнем аскера, който се намираше в с. Цикнихор. В сражението, в което и аз взех участие, четата изби целия турски отряд, състоящ се от около 30–40 души, а един от тях оставиха жив и го доведоха в България. След това сражение четата не бе обезпокоявана доста време и си ходеше свободно. Четата след това отиде в гръцкото с. Труля. Това бе през време на вършитба. Когато си почивахме, една жена от един харман дойде бързо и ни запита имаме ли да идат хора откъм Самоково. Войводата нищо не каза на жената, а на нас каза да се приготвим за отбрана. Скоро пристигна един разезд кавалеристи, а след това и войска. Оттеглихме се по един дол, обстрелвани от войската, която бе многобройна. В тази стрелба паднаха убити двама души: Стоян Вълканов и Никола Македонца. След това се прибрахме в България, гдето след известно време тайно преведохме и семействата си. Оръжието си предадох в с. Ясна поляна на склад. Горното може да се засвидетелствува от свидетелите: Левтер Р. Мечев, Димитър Ф. Арнаудов и Ради Иванов – всички жители на гр. Бургас.“

⁸⁵ Дн. Караджадаа в Турция.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.602.

№ 603

Анастас Янчев Малчев (94 г.)
род. в с. Ново село, Радовишко
жив. в Радовиш
05.03.1943 г.

Заслуги: като милиционер е бил четник в кочанската и царевоселските чети; влизал е в сражение с турците в Готенската планина заедно с четата на Левтеров⁸⁶.

Семейство: дъщеря – вдовица Невена Стевова Ерделянова с 3 малолетни деца: Александър на 9 г., Любен на 6 г. и Милица на 3 г.

Животописна бележка: „В с. Ново село от основаването на В.М.О. организация бе до края на 1912 г. селски ръководител. Взел съм участие в Илинденското въстание. Нееднократно съм бегал заради тази си дейност в старите предели на царството. Сега изнемогвам от мизерия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.603.

№ 604

Атанас Тодор Манев (63 г.)
род. в с. Инево, Радовишко
жив. в с. Инево, Радовишко
22.02.1943 г.

Заслуги: осъден от сръбската власт на затвор, понеже бил член на революционните македонски чети.

Семейство: съпруга София 60 г., дъщеря Фидана 20 г.

⁸⁶ Вж. пенсия № 325.

Животописна бележка: „Членувам в Революционната македонска организация от 1921 г. до попадането ми в затвора – м. януарий 1924 г., където излежавах присъда до 13 февруари 1937 г. През м. юний или юлий – точно месеца и дена не помня, 1923 г. преминах от България. Четници от горе казаната организация предадоха се на сръбската власт, която ги въоръжи и ги облече във власт да дирят и преследват всички хора от Македония, които са били четници или са били в помощ на революционните македонски чети. Тия оръдия на сръбската власт – контрачетници, ме хванаха и хвърлиха в затвора. Понеже при воденето на делата за осъждането ми от сръбската власт са станали съдебни разноски, за изплащането на които ми бе продадена къщата и деветнадесет декара и два ара ниви на публичен търг от сръбските съдебни и др. власти през 1930 г. От тогава до установяването на българската власт бех принуден да плащам тежки наеми за жилище, тъй като след продажбата на част от имота ми се поставих в невъзможност дори да поддържа семейството си, а камо ли да построя нова такава.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.604.

№ 605

Александър Ангов Шамов (70 г.)
род. в с. Просечен⁸⁷, Драмско
жив. в Неврокоп
27.03.1943 г.

Заслуги: лежал за политически деяния в затвора Еди Куле, Солун, 8 месеци през 1904 г.; следната година лежал още 6 месеца, впоследствие бил оправдан и освободен; през 1912 г. бил нелегален четник в четата на войводата Паница; сражавал се с турските войски при с. Плевна, Драмско.

Семейство: женен с две деца при него и пет отделно.

Животописна бележка: „Долуподписаните: 1. Георги Ив. Плевнелиев на 74 г., 2. Тако Ат. Пилчелиев на 75 г., и 3. Ангел Пет. Бончев на 62 г., родом от с. Просечен, околия Драмско, а жител на гр. Неврокоп, удостоверяваме, че до 1930 г. Александър Ангов Шамов е бил учител народен в с. Просечен при 3-то класно училище. През 1904 г. беше ръководител и член на съдебното околийско тело в с. Просечен. За

⁸⁷ Дн. Просоцини в Гърция.

политически деяния беше затворен от турските власти в Солун, Еди Куле, гдето излежа 8 месеци. През 1905 г. пак за същото наново беше затворен в Еди Куле и лежеше 6 месеца. Съдът го оправда при защитата на адвокатите Христо Далчев⁸⁸ и Джевжет Ефенди, на които заплати по 10 турски лири. През 1912 г. беше нелегален в четата на войводата Паница. Сражаваше се с турските войски в с. Плевня и Просечен, Драмско. През 1913 г. и 1918 г. беше изгонен със семейството си от гръцките власти, които заграбиха и покъщнината, и тютюна му от 100 ...⁸⁹

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.605.

№ 606

Атанас Иванов Темелков (80 г.)
род. в с. Куманич, Неврокопско
жив. в с. Жостово, Неврокопско
17.02.1943 г.

Заслуги: с пушка в ръка под войводството на Яне Сандански се отзовал в местността Али ботуш, когато е бил повикан да вземе участие в сраженията на Пирина. Същият с пушка в ръка под войводството на Петър Милев през 1906 г. е взел участие и в сражението с турския аскер в с. Зърнево.

Семейство: съпруга Елена на 62 г., дъщеря Мария на 22 г.

Животописна бележка: „Подписаните: Иван поп Димитров, Димитър Анг. Терзиев и Петър Ил. Пецев – и тримата бивши жители на с. Куманич, Неврокопска околия, удостоверяваме на съселянина ни Атанас Иванов Темелков за следното: през време на турския режим и през същото време, когато съществуваше бившата В.М.Р. организация, горепоменатия Ат. Ив. Темелков беше легален революционер и пръв деец измежду всички организирани дейци в селото ни Куманич. Като такъв той даде съдействие на четата, организирана под войводството на покойния войвода Петър Милев, официален околийски войвода, и под негово ръководство наедно с неговата чета с пушка в ръка се стражаваше с турския аскер в с. Зърнево цела нощ. Той беше повикан и за Пиринското въстание под

⁸⁸ Христо Атанасов Далчев (1872–1949) е български юрист и общественик, депутат в Османския парламент от Народната федеративна партия (българска секция), роден в Кукуш.

⁸⁹ Текстът не се чете и разбира.

ръководството на покойния прочут войвода Яне Сандански – повикан и отиде с няколко души до местността Али ботуш и там чака десетина дни заповедта, за да отидат в стражението на Пирина. Но по една случайност се отмени отиването им поради прекратяване на стражението. Като революционер много пъти и като куриер измежду движението на четите беше изложен в голяма опасност от подозирането на турците, изложен като на явна смърт. За всичко гореизложено и опоменато, и за истинността на това се подписваме саморъчно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.606.

№ 607

Ангел Стойков Платнаров (79 г.)
род. в с. Бугариево⁹⁰, Солунско
жив. във Пловдив
31.03.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка вземал участие в нападението на с. Градобор под войводството на Станиш Наков⁹¹, като избивал предателите гръкомани.

Семейство: съпруга Мария, р. 1881 г.

Животописна бележка: „Покръстен бех в Македонската организация от войводата Григор Тотев през 1903 г., като служих на четите, бидейки куриер и посетне и селски ръководител. Пренасях оръжие от Солун до нашето село, което по канален ред се препращаше в Битолско. Четата на войводата Атанас Чопката по предателство на гръкоманите в Градобор бива обръжена в селото от многобройна войска и впоследствие цела избита. По решение на комитета требваше да бъдат наказани предателите. Аз по нареждане на войводата Станиш заедно с още един наш съселянин, въоръжен, придружавахме четата, като нападаме гръкоманските предателски къщи, избиваме виновниците и се изтегляме след сражение. С дохождането на гърците в нашия край отначало те се държаха лоялно спрямо българското население, но отпосле почнаха да ни малтретират и изтезават. Вследствие на това бех принуден да отида в Солун и искам оръжие от щаба на дружината. Междусъюзническата война ме завари в Солун и аз с оръжие в ръка заедно с българските войници отстоявах

⁹⁰ Дн. Неа Месимврия в Гърция.

⁹¹ Станиш Наков е кукушки войвода на ВМОРО, родом от с. Грамадна, Кукушко.

гръцките нападения на обсадената ни квартира, като дадохме и човешки жертви. По заповед на български офицер сложихме оръжието и като пленник бех изпратен в Трикери. След освобождението през 1914 г. се завърнах в родното село и през месец май същата година заедно със семейството напуснах нашия край и дойдох в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.607.

№ 608

Ангел Митрев Карамитрев (62 г.)
род. в с. Доганхисар⁹², Дедеагачко
жив. в Дедеагач
22.03.1943 г.

Заслуги: през 1913 г. взел участие в четата на Димитър Маджаров⁹³ и Руси Славов⁹⁴; малтретиран, бит и осъждан от гръцките власти.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Роден съм на 21.09.1880 г. в с. Доган Хисар, Дедеагашко, син на Митрю Карамитрев и Кера Карамитрева от същото село. Почти целият ми живот е протекъл под знака на борбата срещу поробителите турци и гърци. Главните моменти от тази ми дейност са следните: през 1913 г., след нещастната за нас Междусъюзнишка война, българската войска се оттегли от Западна Тракия. Нахлуха тогава из българските села турски башибозушки орди и се отдаваха на убийства, палежи и грабежи. Едничък защитник тогава на българите из Тракия беше четата на Димитър Маджаров и Руси Славов, член на която бях и аз. Ходеше тогава четата от село на село да пази и отмъщава, но турците бяха многобройни и безчинствата се увеличаваха. За да се запази българското население от унищожаване, внуши ми се или да се пръсне из горите, или да се събере в гр. Дедеагач, който беше под командването на гръцката флота. Събра се в града около 12,000 души население от околните села. На другия ден излезе нареждане от главатара на турския башибозук българското население да се събере на източната част на града, за да бъде

⁹² Дн. Есими в Гърция.

⁹³ Димитър Петков Маджаров (1882–1945) е войвода на ВМОРО и ВТРО, родом от с. Мерхамли, Софлийско.

⁹⁴ Руси Славов Георгиев (1886–1937) е български офицер и чокенски войвода на ВМОРО, роден в Нова Загора.

подкарано по пътя за гр. Фере и оттам за Одринско, като целта им е била по пътя да изколят мъжкото население, а момите и жените да пръснат из Анадола. По пътя обаче, при с. Лъджакьой, от подкараната група сполучва да избяга Стамо Чакалов, който веднага идва при четата в балкана и съобщава за намеренията на турците. Веднага взехме решение. Настигнахме групата при гр. Фере, заобиколихме башибозука, който конвоираше българското население, и след тежко сражение освободихме населението и го отведохме през границата в България. Тогава четите и населението даде доста жертви и населението още не може да изкаже благодарностите си за отървяването от заточване и унищожение. През време на Световната война бях зачислен като войник в 10-и Родопски пехотен полк. При свършване на войната българските части пак се оттеглиха от Източна Тракия и аз се завърнах в селото. Бях избран тогава за централен кмет. Преди да стане оттеглянето на българските административни власти, повикахме тогавашния околийски началник на Дедеагач и ми предаде за нуждите на четите и селото 15 пушки, 2 сандъка патрони и 15 бомби, които аз приех и скрих в общинската гора. Настъпи след това окупацията на селото от Гърция. Научили гръцките власти, че българският околийски началник раздал оръжие, веднага започнаха издирвания, претърсвания, изтезания, като избиха някои и ги обявиха за забегнали или безследно изчезнали. Един от тях е Киро Дирлаев. Дойдоха при мене в общината и ми предложиха да предам оръжието, като предварително знаеха от издайничество количеството и вида му. Отказах категорично да ми е предавано такова оръжие. Тогава гръцките офицери ме арестуваха и започнаха изтезанията: бият ме до примиряване и ме питат, пак ме бият и питат, докато един от тях ме би с плесници и юмруци, така че ми пукна тъпанчето на дясното ухо и ми повреди другото, поради което и досега съм останал без слух; ухото ми сега често се възпалява и представлява голяма опасност за здравето ми. Като не можах да получа никакви сведения за оръжието, не се задоволиха с личните ми изтезания, та взеха решение да ме интернират от селото заедно с цялото семейство. И ме интернираха заедно със съпругата и децата зад р. Марица в маларичното с. Ахъркьой⁹⁵, Кешанска околия. Това, без да имаме възможност да си вземем завивки и храна. И това не беше краят. С четири невръстни деца, оставени в непознато и чуждо село, с болни и гладни деца, подслонени в една напусната колиба край селото дойде и полошото: дойде една вечер кмета на селото с двама войника с натъкнати ножове. Вързват ме, без да ми кажат защо и къде ще ме карат. Не ми позволиха даже да си взема сбогом със семейството, нито да говоря из пътя. Ужасът сред семейството ми беше неопишуем – това могат да разкажат само съпругата и децата ми, понеже те го преживяха. Останаха те сам-сами в далечно и непознато село, та били принудени да просят или да събират класове по нивите, за да се изхранват. Тръгнах, без да знам

⁹⁵ Дн. Ахъмехмет в Турция.

накъде. Подведоха ме през горите с натъкнати ножове, като на всеки завои в гората очаквах да изгърмят зад мене пушките и да ме обявят после за избягал или безследно изчезнал. Това за щастие не стана. След дълъг и уморителен път пристигнахме в родното село Доган Хисар за ново следствие. В селото тогава имаше много гръцки войски, начело с прочутите тогава преследвачи на всичко българско – офицерите Куцу Георги и Анъ Яни. Въведоха ме конвоиращите войници при офицерите, които още с влизането ме посрещнаха с двуметрови колове. Почнаха пак единият отляво, другият отдясно: „Казвай къде е оръжието!“ – те имаха сигурни сведения за това. Биха ме до положение да не мога да говоря, а само с ръкомахане и мимики отговарях, че нямам такова оръжие. Тогава решиха да прибегнат до още по-страшно изтезание, от което действително изтръпнах. Повикаха готвача и му заповядаха да възври един тиган със зехтин, който да ми сипват в гърба, та да ме принудят да кажа. Донесоха горещия зехтин и се приготвиха за сипването. Стана офицера Куцу Георги и пита другият дали всичкото или половината да го сипе. В този момент обаче дотърча в стаята един старши стражар и вдигна тревога, че в селския участък, който беше наблизил, се е самообесил другия ми другар Никола Кишков. Юрнаха тогава всички към обесения и докато се върнат зехтинът изстина. На сутринта поискаха да ме закарат в Гюмюрджина при по-голямото началство на следствието – като много опасен. Аз обаче не можех да си повдигна краката след многото бой; бях захвърлен полумъртъв в мазето и не можех да се движа. Оставиха ме да си почина няколко дена, за да се съвзема. След 5 дена ме обвързаха и с конвой от 6 души войници с натъкнати ножове ме подкараха за Гюмюрджина през Дедеагач. При прекарването ми през града гърчетата и циганчетата се събираха след нас – викаха и хвърляха камъни. Стоях там в Гюмюрджинския затвор един ден, след което ме закараха в Одрин, за да ме съди военният съд. Изправиха ме пред съдиите. Попитаха ме още отначало дали се признавам за виновен и къде е оръжието. Отговорих пак, че никакво оръжие не съм получавал. Ядосаха се съдиите от упорството ми, прекратиха заседанието и ме осъдиха на две и половина години затвор, без право на обжалване на присъдата. Заведоха ме пак с усилена охрана в тамошния затвор да излежа наказанието си, без да знам нищо за интернираното ми в с. Ахъркьой семейство. Прекарах в затвора доста време при ужасен режим. През това време се появи и войната между Турция и Гърция. Гърците губеха войната, като се знаеше и в затвора. Виждаше се безпокойството на ключарите. Реших да намеря начин да изляза от затвора преди да са дошли турците в Одрин. Дойде един ден при мене един от надзирателите на затвора, като даваше да се разбере, че иска да води разговор. Попитах го за хода на войната, като накрая му предложих подкуп, за да ме остави да избягам. На другата нощ му дадох 400 драхми, отвори ми килията и ме остави да избягам. Излезох из улиците на Одрин, но не познавах никого. Пренощувах в един турски хан.

На сутринта рано потеглих край пътя за Свиленград и Хасково и се озовах в последния град. След няколко дена се срещнах пак там със стария войвода Димитър Маджаров, който в това време подготвяше изпращането на нова чета за Тракия. Помолих го и той ме прие с готовност в състава на четата. Купих си цървули и оръжие и заминахме. Целта на четата беше прекарване през границата на изостаналото там българско население и отмъщение срещу поробителите. Научих, че семейството ми вече се е завърнало в родното село. Поставих тогава за задача да открадна някоя вечер семейството си и да го прекарам през границата в Стара България. Една вечер, с разрешението на войводата Маджаров, отидохме няколко души край селото. Пратихме хабер до семействата да излязат и ги поведохме из балкана. Опасно беше да влизам в селото, понеже гърците бяха се научили, че съм избягал от затвора, че съм в балкана, че може вечер да се връщам при семейството си, поради което последното беше винаги малтретирано и вечер край къщата ми почти винаги имаше засади, за да ме хванат. Сестра ми Руса Карамитрева и съпругата ми Петра Карамитрева бяха бити не по-малко от мене за това, че ме снабдявали и не ме издавали. Брат ми Калоян Карамитрев също беше затворен и бит за това, че снабдяваше четата в балкана с хранителни и други продукти. Поведохме семействата през горски пътеки, като денем се криехме из балкана, а нощно време пътувахме. Из пътя водихме сражения с гръцки засади. След скитане из балкана два дена и две нощи минахме българската граница при местността Коджа Ели, като отначало настанихме семействата в село Сачанлъ. През това двойно изселване през 1913 г. и 1922 г. оставих на гърците цялото си имущество и покъщнина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.608.

№ 609

Алекси Чколев (73 г.)
род. в Прилеп
жив. в София
24.02.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в Македоно-одринското опълчение през войната 1912–1913 г. и като доброволец в IV Битолска дружина е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля в оперативната зона на фронта; същият е бил награден и с орден „За храброст“.

Семейство: съпруга Мария на 63 г., дъщеря Параскева на 25 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в IV Битолска дружина, 4-та рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.609.

№ 610

Ангел Търпов Нинев (62 г.)
род. в с. Кочища, Дебърско
жив. в Скопие
28.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: син Живко на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в I Дебърска дружина, 3-та рота. Взел съм участие във всички боеве против Турция и в 1913 г. против сърбите в Щип, и от 1915 г. до 1918 г. участвувал съм като фронтови боец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.610.

№ 611

Антон Христов Трифонов⁹⁶ (61 г.)
род. в с. Подвис, Кичевско
жив. в гара Новоселци⁹⁷, Софийско
27.04.1943 г.

⁹⁶ Среща се в документацията и като Андон.

⁹⁷ Дн. гр. Елин Пелин.

Заслуги: доброволец в Македоно-одринското опълчение през войната 1912–1913 г. в IV Битолска дружина, с която войскова част е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Станка на 46 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в IV Битолска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.611.

№ 612

Атанас Митрев Ичев⁹⁸ (60 г.)
род. в Кукуш
жив. в Нова Загора
14.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г. в XIII Кукушка дружина, с която войскова част е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Стоянка на 56 г., дъщеря Тинка на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и бех зачислен в XIII Кукушка дружина, 2-ра рота, и се сражавах докрай. През 1906 г. в четата на Апостол Петков в Ениджевардарско до 1908 г., Хуриета, и се завърнах в родния си град Кукуш. В 1914 г. взех доброволно участие в сраженията при Валандово.“

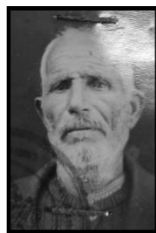
Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.612.

⁹⁸ Среща се в документацията и като Атанас Димитров Ичев.

№ 613

Атанас Христов Арnaudов (неизв.)
род. (неизв.)
жив. в с. Момин сбор, Великотърновско
03.05.1943 г.

Заслуги: документацията изгоряла при бомбардировката в Бяла Слатина на 10.01.1944 г.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е.613.

№ 614

Атанас Неделков Сариев (66 г.)
род. в с. Булгаркѳой⁹⁹, Кешанско
жив. в с. Константиново, Бургаско
22.04.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО през войната 1912–1913 г. в VIII Костурска дружина, с която войскова част е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Мара на 51 г., дъщеря Калина на 14 г., дъщеря Неделка на 12 г., син Неделчо на 27 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 1-ва рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е.614.

⁹⁹ Дн. Йенимухаджир в Турция.

№ 615

Аспарух Димитров Яранов (61 г.)

род. в Кукуш

жив. в Пловдив

01.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец през освободителната война 1912–1913 г. в XIII Кукушка дружина, с която войскова част е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: съпруга София, р. 1887 г., дъщеря Магдалина, р. 1913 г. и дъщеря Владислава, р. 1918 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.615.

№ 616

Атанас Богданов Кузманов (75 г.)

род. в Охрид

жив. в Охрид

12.02.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО през войната 1912–1913 г. в IX Велешка дружина, с която войскова част е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: син Никола, р. 1910 г., снаха Юлия, р. 1916 г., майка Гюргя Милева (поч.), баща Богдан Кузманов (поч.).

Животописна бележка: „Роден съм през 1868 г. в Охрид. През време на Илинденското въстание 1903 г. взел съм участие в страженията, водени от лева стърна на р. Вардар. През 1912–1913 г. взел съм живо участие в боевете при Каргал тепе, Шаркьой, Султан тепе, Тореш балкан, Каменица, Тодоровци и Душа, както и при походите на София, Кърджали,

Гюмюрджия¹⁰⁰, Фере, Димотика, Кешан, Малгара, Ганос, Щип, Кочани, Царево село и Кадин мост. От 1913–1918 година бил съм редовен член на Македоно-одринското опълчение. В 1918 г. постъпил съм за полицейски стражар и бил съм до отстъплението на българската армия от Македония. След това по свое желание не съм заемал никаква длъжност през Сръбско време и ако да ми беше такава предлагана от сърбите. През младостта упражнявах каменоделски занаят – повече в пределите на царството, където съм прекарал повече от 25 г. от живота си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.616.

№ 617

Атанас Мицев Болпачов (61 г.)

род. в Кукуш

жив. в София

04.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО през войната 1912–1913 г. в XV Щипска дружина и взел участие във всички боеве със своята войскова част срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Мария на 47 г., син Димитър на 21 г., син Никола на 18 г., дъщеря Милка на 15 г., дъщеря Анастасия на 14 г., дъщеря Верка на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.617.

¹⁰⁰ Гюмюрджина, дн. Комотини в Гърция.

№ 618

Ангел Колев Кастрев (62 г.)
род. в с. Покрован, Ивайловградско
жив. в с. Покрован, Ивайловградско
06.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО през войната 1912–1913 г. в XI Серска дружина и е взел участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Мария, р. 1884 г., син Шанко Ангелов, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XI Серска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.618.

№ 619

Богдан Тодоров Добровски (70 г.)
род. в с. Славейно, Смолянско
жив. в с. Славейно, Смолянско
02.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО и като войник взел участие в борбите за освобождението на Македония.

Семейство: съпруга Мара на 49 г., дъщеря Дора на 21 г.

Животописна бележка: „В началото на 1900 г. М.О.Р. организация ни закълна. Дейността се проявяваше в разпространяване революционна литература, работене патрондаши, приютене чети и пренасяне оръжие от Чепеларско. В един такъв случай между постове Рोजен и Момина вода пограничният турски аскер ни направи засада от около 40 души. Под воеводството на Вълчев¹⁰¹ ние, 23 души с оръжие, ги разпръснахме и минахме на турска територия. Поради голям сняг обаче закъснахме и влезнахме в селото ни във видело. Това е било забелязано от виевци и

¹⁰¹ Вер. Константин Антонов-Вълчо (1879–1932).

мюдюрина Раиф Дели Еминов е докладвал на Салих Паша¹⁰². Наскоро бяха убити Дечо Стоев¹⁰³ и учителя Шапарданов¹⁰⁴ над Устово през 1903 г. Една заран къщата ни беше блокирана от аскер, идещ от Виево, Петково и границата, също и от полиция от Смолян. Дребното оръжие изнесохме чрез жени, а пушките останаха вътре. Въпреки всички разкъртвания и разравяния, не успяха да ги намерят. Баща ни със синовете си: Христо, Иван, Богдан и Димчо, и братовчед ни Емануил Беев – архиерейски наместник, бяхме закарани в Смолян. Чрез измъчване искаха да узнаят кои са ръководителите на организацията и убийците на Дечо и Шапарданов. Преди или същевременно идва писмо по пощата от брат ни Манол в Самоков, което задържат и отварят. В него се споменуваше за небесния учител (Исус Христос) и разни сметки. Претълкувах го за убития учител Шапарданов и комитски сметки. Понеже брат ни си беше идвал през лятото на 1900 г., земаха го за организатор на революционната дейност. Оковани във вериги, закараха ни през Ксанти, Гюмюрджина, Дедеагач за Одрин. Когато се научава брат ни в Самоков, учител в Американското училище, оплаква се на директора Томсън, англичанин. Последният от своя страна пише във външното министерство в Лондон, които нареждат до посланика си в Цариград да се застъпи в случая пред турските власти. След 6-месечен затвор съди ни военният съд. Баща ни направи 200 златни лири дълг, поради което продаде най-добрите си имоти.

Силно заподозрян, аз заминах за България. Почувствах нужда от образование, но поради възрастта ми не можах да постъпя в народно училище. Постъпих в американското училище в Самоков. Тук, под нареждането на Асен хаджи Василев¹⁰⁵, подпомагах организацията. При пленяването на мис Стоун¹⁰⁶ и госпожа Цилка¹⁰⁷ служих като посредник за размяна на писма между пленителките и американците в Самоков. През 1903 г. постъпих учител при Американското земеделско и индустриално 5-то класно училище при Солун. В Солун получих писмено разрешение за правоучителствуване в Европейска Турция от турското моаривство (инспекция). През 1911 г. и 1912 г. учителствувах в екзархийското 2-рокласно училище в родното ми село Славейно. Тук се заех приютене на чети, даже и на офицери от Пловдивския гарнизон. В това време идва няколко пъти от Кърджали Авер паша, който организираше помаците в

¹⁰² Салих паша Сиврия (1834–1904) е една от най-видните османски политически фигури в Пашмаклийско, родом от с. Смилян, Смолянско.

¹⁰³ Дечо Стоев Стояновски (1870–1901) е деец на ВМОРО и ВМОК, роден в с. Устово.

¹⁰⁴ Атанас Василев Шапарданов е български учител и деец на Българското тайно революционно братство, родом от с. Българска блага, Костурско.

¹⁰⁵ Асен Хадживасилев (1877–1923) е деец на ВМОК, ВМОРО и БКП, участва в Септемврийското въстание през 1923 г., роден в Самоков.

¹⁰⁶ Елън Мария Стоун (1846–1927) е американска протестантска мисионерка, отвлечена за откуп от ВМОРО през 1901 г.

¹⁰⁷ Катерина Стефанова-Цилка (1868–1952) е протестантска мисионерка от Банско, отвлечена за откуп от ВМОРО през 1901 г., родом от Банско.

контрачети против България. До последния момент на Балканската война заедно с колегите си давахме сведения за движението на турски войски, въоръжение и артилерия. Минах границата, присъединих се към четата на Пею Шишманов¹⁰⁸ и под командата на капитан Михайлов настъпихме до Черни връх, южно от селото ни. Тук, при образуването на общинско управление от военните, поставиха ме член в общинската тричленка. Ръководих въоръжената милиция при покръщаването на помаците в околността. При настъпленията на башибозука околните български села избягаха през старата граница. А всичко годно за оръжие в Славейно се сформирахме в чети и запазихме върховете, като същевременно телеграфирахме на военния министър в София, че ще се отбраняваме и молим за бърза военна подкрепа. Веднага пристигнаха две роти, а след това 21-и полк с две оръдия. Целта бе постигната. При второто сформироване на Шишмановата чета вземах пълно участие.

Отбил съм си тринеделното обучение в Смолян при 21-ви полк. А през Европейската война служих в XXXVII допълняюща дружина в Ксанти, за което притежавам документи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.619.

№ 620

Благо П. Коемджиев (76 г.)
род. в с. Обидим, Неврокопско
жив. в с. Обидим, Неврокопско
23.03.1943 г.

Заслуги: бил е куриер при пренасяне на оръжие; взел е участие в сражение при с. Обидим и местността Балиолу с четата на войводата Стоян Мълчанков.

Семейство: съпруга Елена на 76 г.

Животописна бележка: „През 1897 г. дойдоха да организират населението и образуват чети, дойде учителят Исидоров от Гърмен. Събра ни в църквата ведно със свещеника, обясни ни целта и ни накара да положим клетва за верност към родината ни. Първи дойдоха войводите

¹⁰⁸ Пею Иванов Шишманов (1876–1942) е войвода на ВМОРО, роден в с. Славейно, Смолянско.

Иван Копаран Чауш и Георги Кашиновалията¹⁰⁹. Записахме се в четите им. През 1903 г., когато Гоце Делчев се връщаше от България и караше 8 коня, натоварени със взривни материали за Солун и да бомбардират Англиския мост и банка Отоман, ги приех и изпратих като куриер. Една част от четата квартирува в къщата ми и се засекоха с аскера в нея, но с моята ловкост аз ги спасих, обаче жена ми стана жертва на тая случка. През есента, на Кръстовден, бех в четата на Мълчанков в селото, а при избегването в България се присъединих в четата на капитан Стоянчев да приведем бежанците от селата Обидим и Кремен през Балиол за Чепинското корито. Гореизложеното ще се потвърди от другарите ми: Георги Ат. Байраков, Велю Ив. Тотин и Благо Сп. Кюлев от селото ни.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.620.

№ 621

Благо Спасов Кюлев (70 г.)
род. в с. Обидим, Неврокопско
жив. в с. Обидим, Неврокопско
26.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в сраженията, водени от четата на войводата Стоян Мълчанков в местността Ретина на 28.09.1903 г.

Семейство: съпруга Яна на 60 г., син Георги на 33 г., снаха Стояна на 33 г., внучка Мария на 16 г., внук Владимир на 13 г., внучка Надежда на 11 г., внучка Яна на 9 г., внучка Катерина на 8 г.

Животописна бележка: „От 1898 г. съм започнал моята организационна дейност до 1903 г. като куриер преносвач на разни организационни писма, оръжия и превеждане на организационни хора зад границата. През 1903 г., 27 септемврий, когато се опожариха селата Обидим и Кремен, като нелегален в четата на Стоян Мълчанков се стражавахме с турския аскер в с. Обидим и на 28 същия месец в местността Ретижа (Ар Бунар) пленихме 7 коня, натоварени с амуниция; убихме и ранихме по няколко души от аскера. Като започнахме да превеждаме населението от Обидим и Кремен през Баненското поле, водихме отново стражение с турския аскер през нощта на 1. срещу 2 октомври. Изтеглихме се, но сутринта на

¹⁰⁹ Вер. Димитър Арнаулов Филчев-Кашиналията (1880–1905) е серски войвода на ВМОРО, родом от с. Кашина, Светиврачко.

2 октомври в склоновете се събрахме, като една част от нас остана да пази бежанците, а другата замина напред и взема постове, като изгонихме граничарите и преведохме населението през границата и оттам отидохме в Рилския манастир. За това посочвам свидетелите: Георги Ат. Байраков, Благо П. Шутин и Илия Н. Клечаров от с. Обидим.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.621.

№ 622

Вангел Илиев Четалов (65 г.)
род. в с. Гявато, Битолско
жив. в с. Гявато, Битолско
16.03.1943 г.

Заслуги: под командата на войводата Наум Г. Бендев¹¹⁰ вземал участие във всички сражения против турците през 1903 г.¹¹¹

Семейство: съпруга Дана, р. 1889 г., син Панде, р. 1910 г., син Никола р. 1913 (жив. в Германия), син Илия, р. 1926 г., снаха Добринка, р. 1911 г., внук Милан, р. 1935 г., внук Наум, р. 1939 г., внук Томе, р. 1941 г., внучка Драгина, р. 1937 г.

Животописна бележка: „Отначало бех като работник в Македо-одринския комитет от 1900 до 1902 г. След това, през 1902 г., бех като писар, преводчик и водех целата кореспонденция на революционното движение в Македония. Също така бех и като защитник на четничките групи. Участвувал съм във всички сражения против турците в четата на войводата Наум Георгиев Бендев от с. Гявато и участвувах при запалването на самото село Гявато от турците¹¹² на сам ден Илинден – 2 август 1903 г. След това с преостаналите четници и самия войвода

¹¹⁰ Наум Георгиев Бендев е селски войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Гявато, Битолско.

¹¹¹ Пенсионните дела на дейците от Битолско съдържат и документ, издаден от Битолската областна дирекция, в който се дават кратки сведения за дейците-кандидати за пенсия. Информацията от тези сведения, която се отнася до това с какво име се ползвал даден деец по време на Сръбското управление, за отношението му към властта и населението и до това дали е заемал някаква служба, ще бъде давана в бележки под линия.

Сведения за Вангел Четалов: „Активно участвувал в Илинденското въстание като четник. Не е осъждан от съдилищата на чуждата власт, но преследван и тормозен като добър българин. Ползва се с име на добър българин.“

¹¹² Задраскано „от войводата Наум Георгиев Бендев“.

оттеглих се до с. Смилево и там продължихме сражението с турците. С Георги Сугарев оттеглихме се в с. Боище и там останах до края на въстанието. Когато се върнах в селото ми Гявато, всичко ми беше изгорено и целият имот изграбен. Семейството ми беше избегало в планината. През Балканската и Общоевропейската война не съм участвувал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.622.

№ 623

Васил Костадинов Оклев (67 г.)

род. в Прилеп

жив. в София

15.02.1943 г.

Заслуги: в освободителните борби в Македония за революционна дейност е бил осъден на година и половина затвор от турските съдилища; след освобождението му от арест става четник в четата на войводата Петър Ацев и по-късно с четата на Никола Карев¹¹³, гдето се сражава с оръжие в ръка като илинденски въстаник, а по-късно срещу турската войска на няколко места.

Семейство: съпруга Тодорка на 53 г., дъщеря Невенка на 25 г., син Йордан на 18 г.

Животописна бележка: „През 1897 г. бех осъден от турците на 1 година и половина затвор; излежах и след освобождаването като неблагонадежден бех интерниран в Албания, гр. Берат, и след 3 месеци избегах в Прилепската чета. През 1902–1903 г. бех с Петър Ацевата чета, сражавахме се на връх Студеница-Ливада. При нападението на аскера в с. Витолица, Мариховско, през 1905 г. с четата на Петър Ацев и четата на Никола Карев в с. Райчани, Кочанско, се сражавахме с турците, гдето паднаха около 40 души. Участвува и в много престрелки без значение.“¹¹⁴

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹¹³ Никола Янакиев Карев (1877–1905) е изтъкнат деец на ВМОРО, ръководител на Крушевската република по време на Илинденското въстание, родом от Крушево.

¹¹⁴ Свидетели на Васил Оклев са революционерите Атанас П. Мурджов, Кръсто Гермов (Шакир войвода) и Недан Дамянов.

388К, оп. 4, а.е.623.

№ 624

Вангел Котев Ачев (81 г.)
род. в с. Цапари, Битолско
жив. в с. Цапари, Битолско
29.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО участвувал в сражения с турците.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През време на освободителните борби участвувах с оръжие в ръка в много сражения, също и в сражението на Пелистер на 22 септември 1903 г. с четата на Ацко Коларчето¹¹⁵.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.624.

№ 625

Ванчо Илиев Станков (69 г.)
род. в с. Слоещица, Крушевско
жив. в с. Слоещица, Крушевско
22.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в сражения с турците; бил е четник през 1903 г. с четата на Мавро¹¹⁶ от с. Тепавци и взел участие при обсадата на с. Прибилци, и в сраженията Кръст, Илиница, Бигла, Церовско.

Семейство: съпруга Пера на 70 г., син Траян на 36 г., снаха Дилба на 36 г., внук Илия на 10 г., внук Миле на 8 г., внук Велян на 6 г., внук Стеван на 3 г., внучка Цвета на 14 г.

¹¹⁵ Ацко Трайчев Коларов е войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Базерник, Битолско.

¹¹⁶ Каранфил Мавров е войвода на селска чета на ВМОРО през Илинденското въстание.

Животописна бележка: „На 10.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Мавро от Тепавци и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците на 20 юли при обсадата на турското с. Прибилци; на 12 август на Кръст между селата Вирово и Слоещица; на 13 август при Илиница и Лесковско; на 12 септември при Бигла, Церовска планина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.625.

№ 626

Велян Иванов Стойчев (70 г.)
род. в с. Вирово, Крушевско
жив. в с. Вирово, Крушевско
14.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в борбите с оръжие в ръка; бил е четник през 1903 г. с четата на Йордан Пиперката и Блаже Христов при нападението на с. Мургашево и в сражението при Илинска църква.

Семейство: син Иван на 46 г., син Илия на 37 г., снаха Срета на 45 г., внук Атанас на 21 г., внучка Цвета на 26 г., внучка Люба на 12 г., внук Димитър на 2 г.

Животописна бележка: „През време на освободителните борби съм вземал живо участие. На 20.07.1903 г. с пушка в ръка участвувах в обсадата и нападението на турското с. Мургашево под командата на войводата Йордан Пиперката и Блаже Илинчето¹¹⁷. Освен това участвувах и в боя при Илинска църква, гдето беха войводите Борис Сарафов, Донски, Йордан Пиперката и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.626.

¹¹⁷ Блаже Христов е деец на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, родом от с. Големо Илино, Демирхисарско.

№ 627

Велян Йованов-Рочо (65 г.)
род. в с. Големо Илино, Крушевско
жив. в с. Големо Илино, Крушевско
07.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взимал е участие с оръжие в ръка в сражения с турците през 1903 г. при с. Прибилци и др.¹¹⁸

Семейство: съпруга Менка на 65 г., син Магден на 32 г., снаха Славка на 30 г., внучка Стойна на 7 г., внучка Менка на 4 г., внучка Зорка на 1 г., син Георги, р. 1923 г.

Животописна бележка: „На 19.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперката и с оръжие в ръка съм взимал живо участие в сражения с турците на 20 юли при обсадата на арнаутското с. Прибилци; на 23 юли при Гюргеца, Карбуничко; на 10 август при Герамидницата, Церско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.627.

№ 628

Ванчо Момиров (62 г.)
род. в с. Брезово, Крушевско
жив. в с. Брезово, Крушевско
05.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел е участие в борбите с оръжие в ръка; бил четник през 1903 г. с четата на Сотир Христов¹¹⁹ и взел участие в борбата при обсадата на с. Ново село и в сражението в планината на с. Зашле.¹²⁰

¹¹⁸ Сведение: „През 1903 г. е бил четник с четата на Йордан Пиперката и взел живо участие с пушка в ръка в обсадата на с. Прибилци и във всички сражения. Осъждан не е бил. Ползвал се е с добро име между населението, държал се е добро, служба не е заемал.“

¹¹⁹ Сотир Ристев е войвода на брезовската чета на ВМОРО, роден в с. Брезово, Демирхисарско.

¹²⁰ Сведение: „Осъждан не е бил. Ползвал се е с добро име между населението, с което се е държал добре. Служба не е заемал.“

Семейство: съпруга Звезда на 63 г., син Миле на 32 г., син Георги на 40 г., снаха Динка на 30 г., внук Драган на 3 г., внучка Драгица на 2 г.

Животописна бележка: „На 20.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Сотир Ристев и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците при обсадата на черкезкото с. Ново село. Към 21.08. имахме друго сражение в планината на с. Зашле.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.628.

№ 629

Видан Талев Матев (73 г.)
род. в с. Клепач, Прилепско
жив. в с. Клепач, Прилепско
16.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО бил осъден от сърбите и излежал 1 г. в затвора през 1926 г.¹²¹

Семейство: съпруга Киска на 73 г., брат Иван Талев на 60 г., братов син Блаже на 35 г., снаха Ангелина Блажева на 37 г., братов син Йордан на 27 г., снаха Даринка Йорданова на 22 г., братов син Милю Иванов на 18 г., братова дъщеря Стефа на 15 г., внучка Драга Блажева на 11 г., внук Душко Блажев на 8 г., внук Любен Блажев на 4 г., внучка Тодорка Блажева на 2 г., внучка Данка Йорданова на 3 г., внук Кирил Йорданов на 6 месеци.

Животописна бележка: „През време на сърбското потисничество в 1924 г. сърпската власт ме арестува и ме обвини като добър патриот българин и като ятак на (покойния) Петре Пашата¹²² – български войвода, който през това време върлуваше по Прилепската околия, и осъден бех на 1 г. затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.629.

¹²¹ Сведения: „С добро име се е ползвал и сега, и в миналото. Не е заемал служба в миналото и сега.“

¹²² Петър Костов-Пашата (1889–1925) е прилепски околийски войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от Прилеп.

Васил Михайлов Наумов (68 г.)

род. в с. Рамна, Битолско

жив. в с. Рамна, Битолско

12.03.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в сражения с турците; затварян и заточаван; като организатор начело на селската чета в с. Рамна е участвувал в сраженията при селата Рамна, Облаково, Гявато, Смилево и Слепче; лежал в затвора 3 г. за укриване на войводата Наум Буфчето¹²³; освободен и повторно арестуван, осъден на смърт, интерниран в Мала Азия, след 2 г. излежаване в затвора, амнистиран; през сръбското робство е крепил духа на българщината.

Семейство: съпруга Сребра на 67 г., син Борис на 42 г., син Александър на 30 г., снаха Фанка на 42 г., внук Коста, р. 1930 г., внук Кирил, р. 1932 г., внучка Траянка, р. 1929 г.

Животописна бележка: „Посветен на делото през 1899 г., натоварен със задача за организирането и въоръжаването на Гяват кол. След 4 г. приготвление избухна въстанието на 20 юлий, Илинден. Получих заповед от войводата Сугарев да сбора селска дружина и се явя начело на дружината. Сражавахме се с турците в с. Рамна, с войската в с. Облаково, в с. Гявато, в с. Слепче, с. Боища и пр. Въстанието ме завари назад в Битоля като свещар при българската черква пак на работа за делото. В същото време турската полиция откри при мене войводата Наум Буфчето. Завърза се сражение. Наум бе спасен с мое съдействие, а аз арестуван и осъден на 3 г. затвор. След излежаването на трите години затвор – пак назад свещар, пак работа за делото. Паметната обезоръжителна акция на турците ме засегна и мене – осъден от военно-полевия съд на смърт. След 2–3 месеца помилван от съда на доживотен строг тъмничен затвор – веднага на заточение в Подрумкале и Синап. Помислих за бегство, което и сторих. Качих се на руския параход за Ростов с направление за Батум. Предаден от гърци, арестуван отново от полицията и назад през Синов¹²⁴ за Битоля. Изтезаван и бит в Битоля, за да ми подноват смъртната присъда. През 1912 г. Балканската война се обяви и аз бех спасен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹²³ Наум Петров-Буфчето (1878–1905) е войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Буф, Леринско.

¹²⁴ Така е в текста на документа, не е съвсем ясно какво има предвид.

№ 631

Велко Костов Христов¹²⁵ (83 г.)
род. в с. Търпейца¹²⁶, Охридско
жив. във Варна
14.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в боевете с турците и съюзниците; през Общоевропейската война бил преводчик и водач в Добруджа; доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Петра Велкова Христова на 57 г.

Животописна бележка: „Посветен и въведен в дейността на В.М.О.Р. организация от покойния Трайко Китанчев¹²⁷ през 1895 г. През същата година като четник с оръжие в четата на Кочо Муструка¹²⁸ взех участие във всички акции на тая чета в Кочанския и Виношкия райони. През годините 1900–1902 г. и след въстанието членувах в Македоно-одрински дружества в Добрич и взех живо участие в събирането на парични помощи и житни храни в Добруджанските села за М.О. организация. Есента на 1902 г., като четник в четата на ротмистър Атанасов, взех участие с оръжие в Разложкото въстание. През Илинденското въстание, като четник в четата на Георги Сугарев, с оръжие взех участие във всички акции на четата в Битолския район срещу турския аскер. През Балканската и Междусъюзническата война като доброволец взех участие в VI Охридска дружина във всички походи и военни действия на дружината, когато и съм награден с ордена кръст „За храброст“. През войната 1916–1918 г. няколко време бях водач и преводчик на 25-и турски алай (полк) в Добруджа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 20.08.1943 г.

388К, оп. 4, а.е.631.

¹²⁵ На фотографията е неговата вдовица Петра Велкова Христова, наследила пенсията.

¹²⁶ В документацията се среща и като Трапезица.

¹²⁷ Трайко Цветков Китанчев (1858–1895) е виден български политик, публицист, общественик и пръв председател на Македонския комитет, роден в с. Подмочани, Ресенско.

¹²⁸ Кочо Георгиев Муструка (1836–1901) е български хайдутин, войвода на ВМОК и ВМОРО, родом от с. Тръстеница, Зъхненско.

№ 632

Веле Христов Цветков (65 г.)
род. в с. Могила, Битолско
жив. в с. Могила, Битолско
02.04.1943 г.

Заслуги: со встанието изпълнявал длъжността куриер на организацията. Под командата на войводата Мише Димов Кьосев¹²⁹ се стражавал с турците до селата Смилево, Слепче, Облаково.¹³⁰

Семейство: съпруга Пера на 60 г.

Животописна бележка: „Заявявам: през 1900 г. заklet съм от войводата Стоян Донски по делото на ВМОРО. От начало съм бил куриер на пречекване и изпращане на разни чети на до 1903 г., когато станах и нелегален. Бех с четата на войводата Мише Димов Кьосев от Битоля на до свършването на востанието. В стражения влегохме и во Облаково, Гявато, Смилево, Слепче и още по многу други места. След завършването ми от гарата бех ослободен от австриския консул в Битоля. И след востанието съм помагал на делото като куриер на до 1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.632.

№ 633

Ванчо Милев Петков (60 г.)
род. в с. Бабино, Крушевско
жив. в с. Бабино, Крушевско
19.04.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. бил четник в четата на Йордан Пиперката и взел участие при нападението на с. Прибилци, в сражението с турците при Кула, Бабинско, при Крастиче, Базерничко, и на 12.09.1903 г. в сражението в Церовска планина.¹³¹

¹²⁹ Михаил Димев Кьосев-Кьосето е битолски селски войвода на ВМОРО, родом от Битоля.

¹³⁰ *Сведение:* „С добро име, с власта и населението – добре. Не е заемал никаква длъжност.“

¹³¹ *Сведение:* „Осъден не е бил. Ползвал се с добро име, държал се добро с населението, служба не заемал.“

Семейство: живее при внука му от брат Карамфил Магденов Милев, който е отделен.

Животописна бележка: „Подписаният Ванчо Милев Петков, роден и живущ в с. Бабино, околия Крушовска, на възраст 60 г. На 19.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперка и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците на 20.07. при нападението над турското с. Прибилци, на 06 август при Кула, Бабинско, на 08 август при Крастиче, Базерничко, на 12 септември при Нине-Орница, Церовско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.633.

№ 634

Васил Тодоров Гърков (60 г.)
род. в Кукуш
жив. в Сяр
27.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взимал участие в няколко сражения с турците.

Семейство: съпруга и син.

Животописна бележка: „През 1903 г., при бомбардиране на Банк Отоман в Солун, бех затворен в Беяз Куле като българин. След освобождението си аз излезнах четник в Кукушкия район с войводата Трайко Гьотов и Гоце Крецовски. При едно сражение при местността Кудумарлицката Ада убиха турците четворима от нас и ни взеха знамето. На отстъпването вечерта аз с един от другарите се разпъдихме от четата. След дълги страдания ние се добрахме до Йениджевардарския район. Там се присъединихме към четата на Апостол войвода. През 1903 г. ние избихме една турска чета от 5 души в с. Мандалево, Ениджевардарско. Напролет 1904 г. бихме се с турския аскер при Ново село, Ениджевардарско. През есента на 1904 г. бихме се в местността Трите бари, Корнишорско, Ениджевардарско. Същото време доде заповед от Солун, от Централния комитет, да идем във Воденско и да заловим войводата Георге, презимето не познавам. Той бе с едно око. Отидохме и го обезоръжихме, и закахме в Ениджевардарско при Апостол. След некой ден пристигна Даме Груев с дякона Йосил и го предаде Апостол на тях, за да го закарат в София.

Към летото на 1904 г. аз се прехвърлих в Гевгелския район с Андон Къосето. След заминаването на Андон Къосето за България аз не можах да ида в София и останах с войводата Леонид Мачуковски¹³². С него целото време се разправяхме с гърцките андартти, които използвана при пребиваването на големите чети в България и затуй действаха много усилено, но с турците наедно. Напролет през 1905 г. пристигна Аргир Манасиев в Гевгелско. Един ден дедувахме в с. Гърчища. Към обед беше дойден един куриер и събщи на Аргир, че гърцка чета дойде в селото ни Марвинци с турци заедно и казва, че събират ги селяните. Веднага той издаде заповед да идем на помощ на селяните, но доде стигнем в селото, беа ги избили селяните – нещо 18 души. Върнахме се назад над селото Гърчища, чакахме аскера да се бием, но не дойдоха. Същата вечер ние се прехвърлихме чак в с. Смол, Гевгелско. Стигнахме на сутринта. Щом стигнахме поставихме часови и ето – ние доде се сабуем и хапнем малко, съобщава ни часовият, че аскер иде от Гевгелия. Ние веднага излезнахме от селото в черквата и почна се стражението. Цел ден се бихме, вечерта излезнахме от черквата, откакто раниха само един другар. (По късно на същото место избиха четата на Апостол и Савата). Тогава, да изгубим дира, минахме в Кукушкия район при Трайко Гъотов. При една позиция (излазайки от Гьола с една лодка) турците беа ни устроили една клопка, за да ни унищожат, но още при първия залп от аскера раниха само трима, а другите трима останахме здрави. Понеже войводата се рани, принуди ни на централата да идем и да поканим от района Струмишки Христо Чернопеев, и през 1905 г. накрая докарахме Чернопеев в Кукушкия район. През 1906 г. стана нужда да закара в България Трайко Гъотов да се цери от раната и тогава аз отидох в София. 1908 г. през Хуриета се върнах в Солун. През 1913 г. избягох в България. През 1915 г. – заточен от французите в Франция до 1918 г., сега в Сер.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.634.

№ 635

Вангел Толев Миленков (62 г.)

род. в Битоля

жив. в Битоля

31.03.1943 г.

¹³² Леонид Трайков Янков (1878–1905) е гевгелийски войвода на ВМОРО, роден в с. Мачуково, Гевгелийско.

Заслуги: участник във всички борби за свободата на Македония. За убийството на гръцки терорист, осъден на смърт от турските власти през 1905 г.¹³³

Семейство: син Иван на 32 г., дъщеря Вера на 23 г., дъщеря Елисавета на 14 г, снаха Неделка на 27 г.

Животописна бележка: „Заклетва съм дал пред войводата Александър поп Евтимов¹³⁴, сега още жив, живуц в Битоля¹³⁵. Взимал съм участие във всички освободителни борби на Македония. В моята къща всички четници беха укривани и по канален ред изпращани за където трябва. През 1905 г. бех осъден на смърт за убийството, което извършихме над двама гръцки терористи пред черквата „Св. Богородица“ тук на ден Заговезни. В това убийство участвахме четирима, от които двама беха заловени; единият бе осъден на смърт, а вторият – интерниран в Родос. Аз не се предадох да ме хванат турските власти, както и моят другар покойният Георги В. Милев, като двамата следния ден след убийството успехме да побегнем и се прехвърлихме по канален ред в България. Въпреки това в наше отсъствие бехме осъдени на смърт. От България бех изпратен с Христо Сугарев¹³⁶ в Америка за образуване на братства. Също така взимах участие из балкана в Морихово, където падна убит Георги Сугарев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.635.

№ 636

Васил Томов Клисаров (63 г.)

род. в Крушево

жив. в Крушево

21.02.1943 г.

¹³³ Сведение: „Бил е куриер в революционната организация. Проявил се като терорист през време на Турското робство, в следствие на което е станал нелегален. Вземал е участие във войната 1915–1918 г. като войник от българската армия. През време на Сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

¹³⁴ Александър Евтимов (1874–1939) е виден деец на ВМОРО, родом от Битоля.

¹³⁵ Според познатите източници Александър Евтимов умира през 1939 г. в София.

¹³⁶ Христо Сугарев (1882–1951) е деец на ВМОРО и МПО, брат на войводата Георги Сугарев, родом от Битоля.

Заслуги: четник през въстанието и преди него – от 1902 до 1912 г.; осъден на смърт от турските власти; присъдата е заменена с доживотен затвор и молителят е бил изпратен на заточение през 1911 г. на о-в Родос, откъдето избегал.

Семейство: има три деца, които живеят отделно от него.

Животописна бележка: „Роден през 1880 г. в Крушово, от родители – майка и баща – българи мияци. Учил съм първоначално в Крушово, след това в София и съм завършил 3 клас. Вдовец съм с три деца. Участвувал съм в борбите първо като легален от 1900 г. до 1902 г., през която година влезох в организираната чета на Гюрчин Наумов¹³⁷. От 1902 г. до 1908 г. съм участвувал като четник и като ръководител в четите на Петър Ацев, Христо Чернопеев, П. Юруков, Йордан Пиперката, Пешо Самарджиев¹³⁸, Блаже Кръстев¹³⁹. През време на Хуриета и преди него бех ръководител към организацията в Крушово. През 1910–1911 г. бех осъден от турския военно-полеви съд в Битоля на смърт. Не дълго след това смъртната присъда бе заменена със заточение, като бех пратен на о-в Родос, Подрумкале, Хайдин, отгдето през 1911 г., в края, успех с Георги поп Христов и Александър Ефтимов да избегам в България. От тук през 1912 г. взех участие в партизанския отряд № 39, воден от Методи Стойчев¹⁴⁰ из района на Крушовско. Понастоящем съм на частна работа – като вестникопродавец и държа будка за продажба на тютюн. На децата си, които са в София, помагам и материално. В Крушово притежавам една къща, която днес не струва повече от 10 000 лв. Средният месечен доход не ми надминава 1800 лв.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.636.

№ 637

Вангел Мицков Трайков (64 г.)

род. в Битоля

жив. в Битоля

31.03.1943 г.

¹³⁷ Гюрчин Наумов Димов-Плякот (1851–1904) е крушевски войвода на ВМОРО, роден в с. Сланско, Порече.

¹³⁸ Пешо Самарджиев (1877–1906) е тиквешки войвода на ВМОРО, родом от Неготино, Тиквешко.

¹³⁹ Блаже Кръстев-Биринчето (1873–1911) е крушевски войвода на ВМОРО, роден в с. Бирино, Крушевско.

¹⁴⁰ Методи Стойчев (1880–1946) е крушевски войвода на ВМОРО, родом от Крушево.

Заслуги: участвувал в подготовката на Илинденското въстание през 1903 г. като куриер; влизал в няколко сражения с турците под командата на войводата Тодор Златков.¹⁴¹

Семейство: съпруга на 58 г.

Животописна бележка: „Аз съм заклет от Тодор Златков¹⁴² през 1902 г. До въстанието работих легален, куриер – що ми беше наредено от началството. Във въстанието – с оръжие четник в четата с Тодор Златков, а после с дедо Кольо¹⁴³, целото време, до разтурването на четите. На няколко места сражения направихме, когато беше сардисан Петре Железара¹⁴⁴, разбихме аскера и Петре куртули на Параловския манастир, Беловодица и Лаките. След 1904 г. пак работих със същата идея против гърците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 21.06.1943 г.

388К, оп. 4, а.е.637.

№ 638

Веле Иванов Рахманов (71 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в Битоля
27.04.1943 г.

Заслуги: бил четник с четата на Дамьо Касапов¹⁴⁵; вземал участие в няколко сражения през 1903 г. – в Смилево, Баница, Еврейка.¹⁴⁶

Семейство: дъщеря Спасия на 30 г.

¹⁴¹ *Сведение:* „През време на сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

¹⁴² Тодор Златков (1876–1919) е български учител и деец на ВМОРО, роден в с. Поешево, Битолско.

¹⁴³ Никола Котев или дедо Кольо Добровенски (1844–1904) е войвода на ВМОРО, родом от с. Добровени, Мариовско.

¹⁴⁴ Петър Георгиев Железаров (1875–1905) е войвода на ВМОРО, член на Битолския околийски комитет, роден в Битоля.

¹⁴⁵ Дамян Наумов Касапов е войвода на ВМОРО, родом от с. Смилево, Битолско.

¹⁴⁶ *Сведение:* „През време на сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт.“

Животописна бележка: „Аз съм заклет от Славейко Арсов през 1902 г. Съм работил до въстанието легален каквото ми било нареждано от началниците – пренасяне на чети, изпращане, пречекване. А във въстанието съм бил действующ четник с оръжие вов четата на Даме Касапов, учител и селски войвода. Водили сме стражения: Смилево, Боица и Еврейка (Евретка); седал съм в четата до края на растуруването на четите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.638.

№ 639

Васил Найдov Бошев (68 г.)
род. в с. Вирово, Крушевско
жив. в с. Вирово, Крушевско
14.04.1943 г.

Заслуги: бил четник през 1903 г. с четата на Йордан Пиперката и Блаже Христов и взел участие в нападението на Мургашево и сражението в Илинска църква.¹⁴⁷

Семейство: жена Велика на 65 г., син Дончо на 40 г., снаха Звезда на 37 г., внук Милан на 18 г., внук Георги на 13 г., внук Петър на 3 г., внучка Фанка на 16 г., внучка Кочана на 15 г., внучка Фросина на 6 г.

Животописна бележка: „През време на освободителните борби съм вземал живо участие. На 20.07.1903 г. с пушка в ръка действах в обсадата и нападението над турското с. Мургашево под командата на Йордан Пиперката и Блаже Илинчето. Освен това участвах в боя при Илинската църква, гдето бехме Борис Сарафов, Донски, Йордан Пиперката и други войводи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.639.

¹⁴⁷ *Сведение:* „Ползвал се с добро име. Държал се добро, служба не е заемал.“

№ 640

Веле Георгиев Саторот (64 г.)
род. в с. Сопотница, Крушевско
жив. в с. Сопотница, Крушевско
23.03.1943 г.

Заслуги: през 1906 г. вземал живо участие в стражението при с. Маково, Мориевско; през 1912 г. бил доброволец в 10-и опълченски полк.¹⁴⁸

Семейство: съпруга Стойна на 62 г.

Животописна бележка: „Бил съм терорист на революционната организация в Битоля от 1902 г. През януари 1905 г. при Св. Неделя отнех пушката на един турчин колджия и се зачислих в организираната чета на Алексо Стефанов. През декемврий 1905 г. преоблечен в Битоля, по нареждане на началството, убих шпионина Йоанче Берберот и се върнах в четата. През август 1906 г. с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с аскера в с. Маково, Мориховско. През Балканската война 1912 г. бех зачислен като доброволец в 10-и Опълченски полк, III дружина, 4-та рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е.640.

№ 641

Вангел Николов Дамянов (69 г.)
род. в с. Бабино, Крушевско
жив. в с. Бабино, Крушевско
19.04.1943 г.

Заслуги: през 1905 г. четник на Йордан Пиперката, участвувал в сраженията Кула, Бабинско, Крастиче, Базерничко и Церовска планина.¹⁴⁹

Семейство: съпруга Митра на 65 г., син Траян на 40 г., син Мито на 30 г., син Мицко на 28 г., снаха Динка на 38 г., снаха Траянка на 30 г., снаха Карафилка на 28 г., внук Илия на 15 г., внук Йонче на 12 г., внук Живко

¹⁴⁸ *Сведение:* „Ползвал се с добро име. Държал се добро. Служба не е заемал.“

¹⁴⁹ *Сведение:* „Ползва се с добро име, държи се добро с населението, служба не е заемал.“

на 6 г, внук Коста на 8 г., внук Христо на 6 г., внучка Велика на 10 г., внучка Милева на 6 г.

Животописна бележка: „Подписаният Вангел Николов Дамянов, роден и живущ в с. Бабино, околия Крушовска, на възраст 69 г., на 19.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперка и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражения с турците: на 20.07. при нападението над турското с. Прибилци; на 06 август при Кула, Бабинско; на 08 август при Крастиче, Базерничко; на 12 септември при Нинеа-оргинаца, Церовско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.641.

№ 642

Васил Ставров Додов (66 г.)
род. в с. Гявато, Битолско
жив. в с. Гявато, Битолско
23.04.1943 г.

Заслуги: участвувал в подготовката на Илинденското въстание под командата на войводата Георги Сугарев, влизал в редица сражения с турците през 1903 г. През 1919 г. бил осъден от сръбските власти на 6 г., които излежал в Скопие.¹⁵⁰

Семейство: съпруга Донка, р. 1881 г. син Борис, р. 1916 г., снаха Цвета, р. 1912 г., внук Владимир, р. 1939 г., внук Атанас, р. 1941 г.

Животописна бележка: „От 1902 г. покърстен бех от учителя Наум Петров от Леринско за Македонската организация за освобождението от турците и присъединението към майка България. През въстанието работех като четник в четата на Георги Сугарев, а селски войвода немах, понеже направо бех назначен в четата на Георги Сугарев. Участвувах във всички сражения против турците. В с. Доленци, с. Гявато и с. Смилево, където съпругата ми Донка беше ранена в десната ръка. След въстанието бех в гр. Битола под защитата на тогашния австрийски конзул. В Балканската война бехме като четници нелегални, а работехме за България. През 1915 г., понеже като нелегален бех преследван от сърбите,

¹⁵⁰ *Сведение:* „През сръбското робство е бил корав българин с твърда воля, непоколебим дух, стълб на българщина между населението. Враг на властта, не е заемал никаква служба.“

избегах в гр. Лерин, Гърчка Македония. Тогава бех нелегален в четите на Кръстю Лондрев¹⁵¹, който бе убит от сърбите в Битоля след атентата на Спасоя хаджи Попович¹⁵². През 1915 г. с всички мой братя бехме в затвора от сърбите и идването на българските войски ни освободи от затвора. През 1919 г. бех арестуван от сърбите¹⁵³ и осъден от тях на 6 г. затвор, които ги издържах в Скопие, а за това време къщата ми в с. Гявато беше запалена от сърбите. След като се освободих от затвора, понеже бех преследван и под полицейския надзор на сърбите, не можах да понеса това нещо, избегах във Франция, а оттам в Америка, където останах до края на 1932 г. И когато се върнах, сърбите отново започнаха да ме преследват.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.642.

№ 643

Вангел Павлов Дурмишов (65 г.)
род. в с. Гявато, Битолско
жив. в с. Гявато, Битолско
24.03.1943 г.

Заслуги: участвувал в подготовката и изнасянето на Илинденското въстание; под командата на войводата Наум Бендев вземал участие в ред сражения срещу турците 1903 г.¹⁵⁴

Семейство: съпруга Василка, р. 1883 г., син Никола, р. 1912 г. (намира се в Германия), син Александър, р. 1925 г., снаха Стефанка, р. 1916 г., внук Кирил, р. 1935 г., внук Методий, р. 1939 г.

Животописна бележка: „Отначало участвувах в сражението на с. Доленци като четник в четата на Наум Георгиев Бендев от с. Гявато. След това присъствувах в сражението против турците в с. Гявато и след това участвувах с войводата си Наум Бендев. В с. Смилево продължихме

¹⁵¹ Кръсте Лъондев (1876–1927) е лерински войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Неокази, Леринско.

¹⁵² Спас Василев Хаджипопов или Спасоие хаджи Попович (1878–1926) е деец на сръбската пропаганда в Македония, роден в с. Буф, Леринско.

¹⁵³ В раздел Документи (№ 4) е приложено удостоверение от бившия охридски околийски войвода Наум Йосифов.

¹⁵⁴ *Сведение:* „С име на добър българин през време на сръбското робство. Не е заемал никаква служба.“

сражението с турците и след запалването на с. Смилево оттеглихме се в Боишката планина, където беха четите на войводите Даме Груев и Борис Сарафов. В борба против турците бех през времето на целото въстание. След това се върнах в семейството си. В Балканската и Европейската война не съм участвувал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.643.

№ 644

Вангел Наумов Перчев (82 г.)
род. в с. Гявато, Битолско
жив. в с. Гявато, Битолско
06.03.1943 г.

Заслуги: работил за подготовката на въстанието; с четата на Георги Сугарев е участвувал в няколко сражения против турците.¹⁵⁵

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Пред 3 г. от започването на Илинденското въстание, като носех пушки, мениция¹⁵⁶ и когато ставаше нужда, ходех с четите от село до село и организирахме четите. От начало на 1900 г. участвувам във всички работи, които се готвеха, и участвувах в сражението в с. Доленци. След това участвувах във всички борби против турците и при самото запалване на с. Гявато. След това през планините отидохме в с. Смилево и там продължихме сражението с турците. Там беха четите на Георги Сугарев, Гоце Делчев, Борис Сарафов и другите войводи с четите си. След едно големо сражение с турците запалихме с. Смилево, а останалите чети се оттеглиха в с. Боище. Аз бех четник в четата на Георги Сугарев. През Балканската война отидох в Америка и там отново работихме за комитета. Върнах се в селото си преди започването на Световната война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.644.

¹⁵⁵ Сведение: „Държал се е като българин. Не е засмал никаква служба.“

¹⁵⁶ Т.е. мунции.

№ 645

Вангел Милошев Тарунджиев (61 г.)

род. в с. Ижища, Кичевско

жив. в с. Ижища, Кичевско

22.03.1943 г.

Заслуги: илинденец; с пушка в ръка е водил борба с турците през 1903 г.; осъждан на затвор от сръбските власти.¹⁵⁷

Семейство: съпруга Стефанка на 45 г., син Борис на 24 г., син Владимир на 22 г., син Методия на 10 г, дъщеря Верка на 13 г., Милевка на 8 г., и други две дъщери женени Стоянка на 27 г. и Милева на 26 г.

Животописна бележка: „Вангел е бил революционер през 1903 г. във въстанието, на което баща му като районен началник падна убит пред очите на сина си и 24 другари; подир въстанието районен секретар на Горни и Долни Рабетински райони, инициатор за откриване български училища в пропагандата (удостов. № 1536); добър борец за свобода на поробените българи (удостов. № 161); борец срещу сръбската пропаганда; водач на българската матица от Българската екзархия в Цариград (удостоверение с печат по чл. 29 от Изборния закон подир Хуриета от българския народ); до 1918 г. български чиновник, от сръбската власт затворен, осъждан, мъчен. Сръбските присъди нар. бр. 320 и бр. 602 от 30, 20, 29 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.645.

№ 646

Велян Андреев Гурджев (69 г.)¹⁵⁸

род. в с. Смилево, Битолско

жив. в Битоля

24.03.1943 г.

¹⁵⁷ *Сведение:* „С добро име, добър с населението и не е заемал никаква служба.“

¹⁵⁸ В документацията се среща и на 71 г.

Заслуги: работил в организацията като началник-организатор до месец юлий 1903 г. От тогава до края на въстанието участвувал във всички сражения.¹⁵⁹

Семейство: съпруга Заха на 67 г.

Животописна бележка: „Аз съм заклет от Стоян Донски и Горанов¹⁶⁰ през 1901 г. Работих за организиране на членове 1902 г., месец февруари, събрани в черквата, за да се заклеват в присъствие на войводата Сл. Арсов. Аз бех избран за ръководител. Работих с голема енергия. Във време въстанието бех избран в четата на Коча Петров Смилевски¹⁶¹ за секретар, а после от септември предвождах четата до края. Водихме три-четири големи сражения. После, 1905 г., отидох от Битоля да живея в Гопеш, поставен на същата длъжност – началник. Работих с Алексо Радовчето, Кърсте Льонде. През 1906 г. бех поставен учител екзархиски от владиката охридски в с. Рамна, Сърпци, до 1912 г. В месец май на края бех заловен от властта, лежах 3 месеца, когато беше Балканската война, когато дойдоха сърбите. В сръбско време работехме, като крепехме духа на населението да се крепат храбро. В сръбско време бех изпъден като учител, като неблагонадежден и затварян два пъти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.646.

№ 647

Васил Георгиев Асиров (63 г.)
род. в с. Робово, Малешевско
жив. в с. Робово, Малешевско
24.03.1943 г.

Заслуги: куриер, осъден от сръбската власт на година и половина затвор.

Семейство: законна съпруга и седем живи деца.

¹⁵⁹ Сведение: „През време на сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба. Проявява се като добър българин.“

¹⁶⁰ Тале Горанов Бояджиев е войвода на ВМОРО. Заради престъпления спрямо правилата на организацията е осъден на смърт, родом от Прилеп.

¹⁶¹ Кочо Петрев Груйоски е войвода на ВМОРО по време на Илинденското въстание, роден в Смилево.

Животописна бележка: „Подписаните Методи Г. Павлев, Георги Д. Мамеков и Герасим А. Зафов, жители на Робово, Беровско, заявяваме пред кмета, че живота на Васил Георгиев Асиров от с. Робово е бил следният: от 1919 г. до 1923 г. е бил куриер на малешевската революционна чета и като такъв бе осъден от сърбските власти на строг тъмничен затвор; такъв издържа година и половина, а след това бе амнистиран. В затвора е много тормозен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.647.

№ 648

Вълчо Петков Василев (71 г.)
род. в с. Бръшлян, Малкотърновско
жив. в с. Звездец, Малкотърновско
15.02.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в сражения с турците през 1903 г. с оръжие.

Семейство: съпруга Стана, р. 1880 г., син Петър, р. 1918 г.

Животописна бележка: „Вълчо Петков Василев от с. Звездец е роден през 1872 г. в с. Бръшлян. Сега живее в с. Звездец, по народност е българин, български поданик, с първоначално образование, по занятие е земеделец, женен с 4 деца. Бил е член на организираната чета през 1903 г. в четата на воеводата Киро Димитров Узунов и като такъв с оръжие в ръка е взел живо участие в станалите на 1 и 20 юлий и на 6, 8 и 10 август 1903 г. сражения в местността Петрова Нива, Мелахрено, Босна и Живак, Малкотърновско, срещу турската войска за освобождаването на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

386К, оп. 4, а.е.148.

№ 649

Васил Ставрев Пандов (59 г.)¹⁶²
род. в с. Дреновени, Костурско
жив. в Битоля
06.03.1943 г.

Заслуги: доброволец-редник; участвувал във всички походи и сражения на XII Лозенградска дружина през 1912–1913 г.; работил и в революционната организация; във въстанието вземал активно участие във всички сражения; седел е с четата до края.

Семейство: съпруга Пена, р. 1903 г., дъщеря Елена, р. 1923 г., Цветанка, р. 1926 г., син Кръсте, р. 1931 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в XII Лозенградска дружина, 3-а рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.649.

№ 650

Велко Стоянов Лански (75 г.)
род. в с. Селце, Крушовско
жив. в Крушево
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, участвал във всички походи и сражения на VI Охридска дружина през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в II бр. VI Охридска дружина, 2-ра рота, и четник в 5-и Крушовски район.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹⁶² В документацията се среща и като Васил Кръстев Пандов.

388K, оп. 4, а.е.650.

№ 651

Велко Цветанов Алексов (60 г.)
род. в с. Сланско, Порече
жив. в с. Сланско, Порече
15.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО и доброволец в МОО взел участие в борбите с оръжие в ръка.¹⁶³

Семейство: съпруга Фанка на 59 г., син Владислав на 20 г., син Драган на 14 г., дъщеря Велика на 22 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в IV Битолска дружина, и участвувал съм във всички боеве и походи наедно с дружината.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е.651.

№ 652

Васил Димитров Петров (63 г.)
род. в Охрид
жив. в Охрид
19.02.1943 г.

Заслуги: доброволец-редник; участвувал във всички походи и сражения на IX Велешка дружина през 1912–1913 г.¹⁶⁴

Семейство: съпруга Аспасия, р. 1890 г., син Андрея, р. 1920 г., син Траян, р. 1922 г.

¹⁶³ *Сведение:* „Ползувал се е с име на добър българин и се е държал добре с българското население. Бил е противник на сръбската власт.“

¹⁶⁴ *Сведение:* „Много добре се държал през сръбския режим, не е заемал никаква служба.“

Животописна бележка: „Васил Димитров Петров, родом и жител от гр. Охрид, по занятие бивш предприемач на здания и пътища. Още в млади години е напоен с духа на българщината, следвайки борбата за освобождение на Македония от нашите бащи и деди, който същият дух си остава и до днес, както се вижда по самото удостоверение – че не съм се никога проявявал против български идеи, но винаги ползувал с добротие и поведение и пр. пр. Преди Балканската война се намирах на работа в Румъния, в гр. Костенджа, където се занимавах като предприемач. Когато се обяви Балканската война – особено България против Турция, аз напуснах Румъния и пристигнах в гр. Русе, където веднага се записах като доброволец в русенската доброволческа дружина. От там бехме изпратени заедно с другарите в гр. Хасково, дето в гр. Хасково дадохме клетва на цар и родина. След туй, зачислени в IX Велешка дружина, 3-та рота, от 7 октомврий 1912 г. Изпълнявал съм длъжност строеви редник, участвувал в походите София, Кърджали, Гюмюрджина, Димотика, Кешан, Ганос, Шаркьой, Дедеагач, Гюмюрджина, Демирхисар, Петрич, Струмица, Щип, Кочани, Султан тепе, Кадиен мост, София; против турците: Балкас, Тореси, Мерхамли, Шаркьой; против сърбите: Султан тепе, Каменица, Тодоровци. Сега съм от 1 г. повече в леглото болен. На двата крака и не мога да се подигна. Тъй също сега немам никакви доходи, без никаква подкрепа. Семейството ми се състои от следните членове: съпругата ми, стара, 53-годишна, неспособна, и два сина, от които единият е тъй също неспособен – шивачки работник без самостоятелна работа, други – сега безработен и тази година ще постъпи в редовете на войската с набора 1943 г. Награден с орден „За храброст“ през Балканската война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.652.

№ 653

Васил Наумов Даскалов (60 г.)

род. в с. Гявато, Битолско

жив. в с. Гявато, Битолско

05.04.1943 г.

Заслуги: редник-доброволец, участвувал в походи и сражения на VIII Костурска дружина на МОО през 1912–1913 г.; като илинденец вземал участие във всичките сражения с турците.¹⁶⁵

¹⁶⁵ *Сведение:* „Ползвал се с име на калѐн и добре изпитан българин. Не е заемал никаква служба.“

Семейство: съпруга Стойна на 60 г., син Методий на 30 г. (живее в Германия), снаха Весела на 28 г., внук Димитър на 6 г., внучка Ванка на 9 г., син Михаил на 16 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 1-ва рота, до демобилизацията през 1913 г. През войната 1915–1918 г. служил като войник в I Софийска допълняща дружина, 1-ва рота, до демобилизацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.653.

№ 654

Глигор Иларионов Бояджиев (72 г.)
род. в Белица, Разложко
жив. в Белица, Разложко
13.02.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в борбите; убил турчина-главорез Насъф Тогошарски¹⁶⁶, за което деяние турците го осъдили на 15 г. затвор, от които излежал 5 г. в Солун и в Мала Азия.

Семейство: съпруга Кераца на 70 г.

Животописна бележка: „Григор Иларионов Бояджиев е роден през 1870 г. в с. Белица, Разложка околия, където е и израстнал. В 1898 г. той бива посветен в организационното дело. Още от зачислението му във ВМОРО до 1905 г. той води легален организационен живот. В 1903 г., при изгаряне на родното му с. Белица, той взема участие в защитата на населението. В 1905 г. се извършва убийството на Насъф Тапанара и син му, които са били най-зли и фанатизирани помаци. Григор Иларионов Бояджиев и братовчед му Костадин Г. Бояджиев са били посветени в убийството му, но не са извършители на същото. Те били заподозрени като убийци и заловени. През месец юния 1905 г. били изправени пред Солунския областен съд да отговарят за деянието си. Там той бива осъден на 15 г. строг тъмничен затвор. След 6-месечно престояване в Еди Куле той бил

¹⁶⁶ Според животописната бележка тук и според пенсията на Васил Поптомов (№ 407) – Насъф Тапанарски.

вдигнат заедно с 165 затворници и откаран в Паяс кале, Адански вилает. Цели 2 г. и 8 месеца той излежава в Паяс кале.

В 1908 г. по силата на Хуриета той бива освободен. Завръщайки се в родното си с. Белица, той пак продължава да води легален организационен живот до 1912 г., в която дочаква свободата на родното си с. Белица.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 654.

№ 655

Георги Христов Тромбев (63 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в Битоля
21.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО вземал участие в борбите с оръжие в ръка и бил куриер; взел е участие в сражение при местността Гробот.¹⁶⁷

Семейство: съпруга Анастасия на 52 г., дъщеря Елена на 20 г.

Животописна бележка: „От 1900 г. отивал съм да служа на четите като куриер, пренасяне писма, изпращан съм бил часовой и т.н. до въстанието. Когато почна въстанието, аз бех оставен с баща ми като механик да поправяме пушки и да пълниме патрони, докато дойде една цела девизия войска и заобиколи ни. Тогава аз вземах пушката и отидох в четата на Георги Сугарев при Боишката рудина, където се стражавахме с аскера. От там отидохме на Гробот. Също и там водихме стражение, а от там отстъпих на с. Ниорци¹⁶⁸ над с. Боишча, откъдето бехме разпуснати да си съберем семействата, понеже свърши въстанието, а селото ни беше изгорено.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 655.

¹⁶⁷ Сведение: „През време на сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

¹⁶⁸ Не е ясно за кое село става въпрос.

№ 656

Георги Босев Папалев (60 г.)

род. в с. Гявато, Битолско

жив. в с. Гявато, Битолско

04.03.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражения с поробителите.¹⁶⁹

Семейство: съпруга Таса на 62 г., син Методий на 35 г. (в Германия), син Христо на 19 г., снаха Флоринка на 31 г., внучка Надежда на 9 г., внучка Менка на 7 г., внучка Радка на 6 г., внучка Лилиана на 3 г.

Животописна бележка: „Отначалото работех като работник в Илинденската организация. А от 1903 г. бех като четник в четата на Наум Георгиев Бендев от с. Гявато. Участвувах като действуц в сражението с турците в с. Доленци, а след това в сражението в с. Гявато. Гявато беше изгорено от турците на сам Илинден 1903 г. След това прехвърлихме планината и продължихме сражението с турците в с. Смилево и в околното с. Боище и другите. Там беха четите на войводите Георги Сугарев, а в Боишката планина беха четите на Борис Сарафов. След запалването на с. Смилево от турците оттеглихме се в с. Боище. Там беха войводите Даме Груев и Борис Сарафов в четите и държаха сражение с турците. Така продължих цели 3 месеци до края на Илинденското въстание.

След въстанието върнах се при семейството си в гр. Битоля. През Балканската и Общоевропейската война не съм участвувал, понеже отидох през 1906 г. в Америка, където работех отново в комитета за освобождаване на Македония. От там се върнах през 1910 г. През 1911 г. отидох отново в Америка, откъдето се върнах 1920 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 656.

№ 657

Георги Василев Атанасов (73 г.)

род. в с. Сович, Битолско

жив. с. Гермиян, Битолско

12.04.1943 г.

¹⁶⁹ *Сведение:* „Като добър българин не е заемал никаква служба.“

Заслуги: четник, взел участие в сражения и е бил осъждан на 12 г. затвор.¹⁷⁰

Семейство: син Лазар на 47 г., син Дине на 34 г., син Толе на 31 г., син Дело на 27 г.

Животописна бележка: „Съм бил посветен в революционната организация от войводата Марко Лерински през 1901 г. Във време на въстанието съм бил четник при войводата Тане Горничевски. Взел съм участие в сражение срещу турски войски в борбата ни. До края на въстанието съм действувал. През сръбския режим в 1923 г. бех вкаран в затвора, бит и осъден на 12 г. Лежах в Скопие.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 657.

№ 658

Георги Тодоров Недев (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
10.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения като четник.

Семейство: син Тодор на 42 г., син Евтим на 39 г., син Вълчо на 27 г., син Иван на 22 г., дъщеря Стана на 37 г., дъщеря Тодора на 30 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: че по народност съм българин, български поданик, че съм с образование 3 отделение, съм женен с 6 деца, по занятие земеделец. Като член на организационната чета на войводата Михаил Герджиков, с оръжие в ръка взех живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в град Царево (Василико) сражение между четата и турската войска за освобождението на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.658.

¹⁷⁰ *Сведение:* „От властите – с презрение, от населението – с уважение. Не е заемал служба.“

№ 659

Георги Диков Станев (71 г.)
род. в с. Резово, Бургаско
жив. в с. Резово, Бургаско
07.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Ирина на 58 г., син Стоян на 22 г., син Марчо на 35 г., доведена дъщеря Катя на 23 г.

Животописна бележка: „На 25-годишна възраст постъпих в четата на Димитър Тодоров Халачев от Малко Търново – Кладарски воевода, и Кръстю Българията, който имаше за цел с оръжие в ръка да се бори против потисничеството на турците и за освобождаване на поробените българи, като четата ни бе настанена в гората, но от време на време идваше и в селото. Дадоха ни пушки, заклеха ме и почнахме да се обучаваме под ръководството на Димитър Тодоров Халачев и Петко Хашлака¹⁷¹. На 6 август 1903 г., когато започна въстанието, бехме под ръководството на воеводата Ценю Куртев и нападнахме с. Курфу колиба и Еняда, сражавахме се с турския хаскер, хвърлихме фара с динамит при Еняда и след това се оттеглихме в балкана. Заловихме турския бирник Василяки и гърка Атанас в с. Резово и, защото те издаваха четата, ги заклахме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.659.

№ 660

Георги Грудов Морфелов (61 г.)
род. в Граматиково, Малкотърновско
жив. в Граматиково, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения.

¹⁷¹ Петко Димитров Зидаров-Хашлака (1874–1960) е деец на ВМОРО, четник на войводите Михаил Герджиков и Кръстю Българията, подвойвода на Цено Куртев, родом от с. Цикнихор, Лозенградско.

Семейство: съпруга Кера на 54 г., син Димитър на 23 г., дъщеря Яна на 19 г., дъщеря Калина на 16 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: че по народност съм българин, български поданик, че съм ... с образование, съм женен със седем деца, че бях член на организираната чета на воеводата Пеню Шиваров и като такъв с оръжие в ръка взех живо участие в станалото сражение през 1903 г., на 6 август, в с. Граматиково, между четата и турската войска за освобождението на този край от турците поробители, и че не съм се проявил в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.660.

№ 661

Гаврил Георгиев Алексов (62 г.)
род. в с. Брезово, Крушевско
жив. в с. Брезово, Крушевско
06.04.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражения.¹⁷²

Семейство: съпруга Стефанка на 62 г., син Йордан на 30 г., снаха Нада на 28 г. и внука Симеон на 2 г.

Животописна бележка: „На 19.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Сотир Ристев и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците на 20.07. при обсадата на черкезкото с. Ново село, а на 10.12.1902 г. също, когато Йордан Пиперка биде обсаден в с. Брезово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.661.

¹⁷² Сведение: „Ползвал се е с добро име между населението, служба не е заемал.“

№ 662

Георги Христов Юруков (75 г.)

род. в с. Гявато, Битолско

жив. в с. Гявато, Битолско

08.04.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражения.¹⁷³

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „От началото на 1900 г. работех в Македоно-одринския комитет и след това за Илинденското въстание, което имаше за цел да освободи целия народ от турското иго. Бех в четата на Георги Сугарев, а селски войводи беха ни Апостол Гълъбов¹⁷⁴ и Димитър Симонов Кърков¹⁷⁵. Участвувах в боевете при с. Гявато и, след като същото беше запалено от турците, продължихме из планините сражението и в с. Смилево отново се биехме с турците. Участвувах във всички сражения от начало до края на Илинденското въстание. През Балканската и Общоевропейската война не съм участвувал, понеже бех в Америка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.662.

№ 663

Гроздан Стоянов Митров (67 г.)

род. в с. Слепче, Битолско

жив. в с. Слепче, Битолско

09.03.1943 г.

Заслуги: взел участие като четник в сражение, в което е бил ранен.¹⁷⁶

¹⁷³ *Сведение:* „През сръбското време се е ползвал като добър българин, не е заемал никаква служба.“

¹⁷⁴ Апостол Гълабов или Гулабов е войвода на гяватската чета в Илинденското въстание, роден в с. Гявато, Битолско.

¹⁷⁵ Димитър Симеонов Кърков е деец на ВМОРО, четник на Славейко Арсов и Георги Сугарев, води чета по време на Илинденското въстание, родом от с. Гявато, Битолско.

¹⁷⁶ *Сведение:* „Ползвал се е с добро име сред българското население. Служба не е заемал.“

Семейство: съпруга Света на 57 г., син Ангеле на 23 г., снаха Рада на 23 г., внук Веселин на 2 г., внук Траян на 1 г.

Животописна бележка: „На възраст 26 г. Гроздан Стоянов отива в Цариград. Там прекарва 3 г. В края на третата година се записва за четник. Записаните четници се изпращат в гр. Битоля, гдето се разпределят по чети. Тук Гроздан Стоянов попада в четата на Парашкев Цветков. В състава на тази чета той взема участие в сражението при с. Цапари, Битолско. В четата на Йоан Кафеджията¹⁷⁷ се сражавал при с. Раково, Леринско. По време на Илинденското въстание се е сражавал при с. Щърково, Преспанско, гдето бива ранен в левия крак. Заради четническа дейност и укриване на оръжие е лежал затвор 3 г. в гр. Битоля.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.663.

№ 664

Груд Георгов Кандалов (63 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: взел участия в сражения с поробителите.

Семейство: съпруга Мира на 57 г., син Димитър на 21 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: по народност съм българин, български поданик, неграмотен съм по образование, по занятие съм земеделец, женен съм с три деца, бях член на организираната чета на воеводата Пеню Шифаров. Като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 06.08.1903 г. в с. Граматиково сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявил в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.664.

¹⁷⁷ Иван (Йован, Йон) Кафеджията е деец на ВМОРО, войвода на чета по време на Илинденското въстание, роден в с. Раково, Леринско.

№ 665

Груд Георгов Кабамуков (63 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: взел участия в сражения.

Семейство: съпруга Мария на 58 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: по народност съм българин, български поданик, с първоначално образование съм, по занятие съм земеделец, женен съм с четири деца. Бях член на организираната чета на воеводата Пеню Шифаров и като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 06.08.1903 г. в с. Граматиково сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявил в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.665.

№ 666

Георги Грудов Язаджиев (68 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражение.

Семейство: съпруга Мария на 62 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: по народност съм българин, български поданик, с първоначално образование съм, по занятие съм земеделец, женен съм с четири деца. Бях член на организираната чета на воеводата Пеню Шифаров и като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 06.08.1903 г. в с. Граматиково, сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявявал в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.666.

№ 667

Георги Митров Димков (65 г.)
род. в с. Кукуречани, Битолско
жив. в с. Кукуречани, Битолско
02.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения в планина Пелистер.¹⁷⁸

Семейство: съпруга Инка на 70 г.

Животописна бележка: „На въстанието 1903 г. бех с войводата Йон Рогле. В страженията съм участвувал в с. Лера и планина Пелистер. С пушка на рамо съм се борел за освобождението на България и на българския народ от всички. Ние, които бехме на стражението, останахме живи – Христо Д. Илиев, Стоян Бошев, Петър Павлов Велянов, всички от с. Кукуречани.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.667.

№ 668

Георги Атанасов Байраков (78 г.)
род. в с. Обидим, Неврокопско
жив. в с. Обидим, Неврокопско
01.03.1943 г.

Заслуги: взел активно участие като четник и войвода от ВМРО в сражения с турците.

Семейство: съпруга Маца на 78 г.

¹⁷⁸ Сведение: „Ползвал се с добро име. С властта и населението – добре. Не е заемал никаква служба.“

Животописна бележка: „Още през 1895 г., при обявяването на македонското движение, вземах активно участие в образуването на местния комитет. Изпращах по разни лица писма за образуване на такива в съседните села. При обявяването на Илинденското въстание вземах активно участие като нелегален. Лично запалих в училището болните турски аскерлии в зимника, като го полех с газ. Изгореха всички вътре. След това запалих и казармата. Край селото имаше башибозук, които избиваха мирното изтеглящо се население. Аз с поверените ми четници от гробищата ги обстрелвах до изтегляване на населението. Вземах участие в Арами бунар и за изложеното посочвам свидетели Благо Кюлев, Благо Шутин и Илия Н. Клечаров.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 19.11.1943 г.

388К, оп. 4, а.е.668.

№ 669

Георги Марков Стефанов (85 г.)

род. в с. Боище, Битолско

жив. в с. Боище, Битолско

28.02.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.¹⁷⁹

Семейство: син Петър на 45 г., снаха Благуна на 49 г., внук Ангеле на 23 г., земеделец.

Животописна бележка: „Живуц в с. Боище, по време на Илинденското въстание 1903 г. бех на 35–40 г. Вземах активно участие с оръжие в ръце като член от революционната чета на Тале Минев Димов от с. Боище. Първите ни схватки с турците беха при с. Мургашево на Илинден вечерта. След това се стражавахме в околността на с. Смилево около 3 седмици. След опожаряването на последното село четата ни, притисната от многобройната турска войска, се принуди да отстъпи и се закрепил във височините между селата Боище, Церово и Лъорека в местността Каменни строги, ръководени от Б. Сарафов, Даме Груев, Дечов¹⁸⁰,

¹⁷⁹ Сведение: „С населението – добро. Служба не е заемал. Държал се е настрана от сърбските власти.“

¹⁸⁰ Димитър Дечев (1883–1903) е български офицер, войвода на ВМОК и ВМОРО, роден в Сливен.

Силянов и Данев¹⁸¹. Воювахме около 5 месеци. По домовете си се завърнахме след Димитровден 1903 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.669.

№ 670

Георги Димитров Ючев (69 г.)
род. в с. Кономлади, Костурско
жив. в Асеновград
05.03.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в сражения с турците и бил заточен в Диарбекир, гдето престоял една година.

Семейство: съпруга София на 68 г., сина му Илия на 41 г., снаха Кина на 38 г., внуци Страхил на 19 г., Марийка на 13 г., Софийка на 11 г.

Животописна бележка: „1. В 1903 г. участвувах в Илинденското въстание под войводството на Васил Чекаларов. 2. През месец октомври 1903 г., след въстанието, бех заловен от турската власт и изпратен на заточение в крепостта Диарбекир и бех освободен през 1904 г. при издадената амнистия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.670.

№ 671

Георги Василев Банчев (69 г.)
род. в с. Видраре, Софийско
жив. в Русе
26.03.1943 г.

¹⁸¹ Не се чете.

Заслуги: взел участие в освободителните войни през 1912–1913 г. като войник; доброволец в IX Велешка дружина; взел участие във войната 1914–1918 г., бил е редник в 60-и македонски полк.

Семейство: съпруга Парашкева на 50 г., дъщеря Иванка на 26 г.

Животописна бележка: „Аз, Георги Василев Банчев, съм роден на 08.11.1873 г. в с. Видраре, Тетевенско, където съм живял до 1890 г., след което съм бил из разни градове на страната (Свищов, София, Варна и пр.) като търговски служащ. През 1905 г. като такъв се установих в гр. Русе, където живея и до днес. Взех участие в освободителните войни през 1912–1913 г. като редник-доброволец в IX Велешка дружина. През 1914 г. се ожених за днешната ми съпруга Парашкева Атанасова от с. Кулата, Русенско. Взел съм участие във войната 1914–1918 г. през цялото време като редник в 60-и македонски полк. След Европейската война се установих в гр. Русе вече като общ работник. Завършил съм 4 отделение в родното си с. Видраре.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.671.

№ 672

Калчо Димов Вълков (72 г.)
род. в с. Ямище, Кратовско
жив. в Перник
27.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.; участник в боевете при Султан тепе, Шаркьой и др.; взел е участие във всички походи и боеве срещу неприятеля.

Семейство: дъщеря Стойна на 18 г., дъщеря Добринка на 39 г., дъщеря Гюргинка на 24 г.

Животописна бележка: „Тъй като бех учител, същевременно работих и в организацията на четата на войводата Апостол Петков, в която бех избран от войводата като секретар. Но като работих продължително време архивата биде предадена от шпиони и веднага къщата ми бе обисквана, и ми намериха писма, които бех написал за четата. И веднага бех арестуван и изпратен в ениджевардарския затвор. И бех подложен на

страшни мъки и побой. От там бех изпратен в солунския затвор Еди куле, където бех осъден от солунския съд на доживотен затвор. След като претърпях 1 г. в Еди куле, бех изпратен на заточение в Подрумкале в Анадола, където претърпех 2 г., и чрез амнистията се освободих. Но като се завърнах при семейството си, гръцки андарты заедно с турска войска убили сина ми. След завръщането ми постоянно бех изтезаван от гръците и гръцките власти и бех принуден през 1925 г. да напусна родните си места.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 18.12.1944 г.

386К, оп. 4, а.е.172.

№ 673

Георги Стефанов Трайков (64 г.)
род. в с. Любанци, Скопско
жив. в с. Остров, Оряховско
27.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.; взел е участие във всички походи и боеве с полка и ротата си срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Стойка на 64 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VII Кумановска дружина, 3-та рота. Подпомагах управата на читалище „Развитие“, с. Остров, Оряховско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.673.

№ 674

Георги Николов Велев (65 г.)
род. в Прилеп

жив. в Прилеп
10.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец, мл. подофицер от МОО, взел участие във войните през 1912–1913 г.¹⁸²

Семейство: съпруга Мария 1886 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в IV Битолска дружина, 4-та рота, дошъл нарочно от Сърбия, дето бех на работа, с цел да влезе в редовете на армията против вечния ни враг – турчина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.674.

№ 675

Герман Христов Цветков (61 г.)
род. в с. Любойно, Ресенско
жив. в Битоля
08.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец – редник от МОО, взел участие във войните през 1912–1913 г.¹⁸³

Семейство: съпруга Гина, р. 1889 г., син Спас, р. 1914 г., син Никола, р. 1925 г., внучка Милица, р. 1936 г., снаха Елена, р. 1910 г., внучка Благородна, р. 1935 г. и внук Христо, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.675.

¹⁸² Сведение: „Държал се е добре като българин.“

¹⁸³ Сведение: „Държал се е отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

№ 676

Георги Павлов Соколов (74 г.)

род. в с. Златари, Ресенско

жив. в София

22.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Менка на 58 г., дъщеря Стефанка на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Вземал съм участие във всички боеве на дружината и награден с орден „За храброст“ IV степен, VI Охридска дружина, 4-та рота.¹⁸⁴“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.676.

№ 677

Георги Андреев (61 г.)

род. в с. Големо Илино, Крушевско

жив. в с. Големо Илино, Крушевско

20.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец от Македоно-одринското опълчение.¹⁸⁵

Семейство: Яким – глава на семейството и брат на Георги, на 71 г., съпруга Мара на 71 г., снаха Ерусалимка на 57 г., син Петър на 41 г., снаха Траянка на 36 г., син Славе на 20 г., внук Владимир на 20 г., внук Соколе на 15 г., внук Блаже на 14 г., внучка Цветанка на 13 г., внучка Надежда на 9 г., внук Боше на 8 г., внук Йордан на 6 г., внук Иванчо на 4 г., внук Кирило на 4 г., внук Борис на 2 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 1-ва рота, до демобилизацията през

¹⁸⁴ Георги Соколов-Чауша е и ресенски селски войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание.

¹⁸⁵ *Сведение:* „През сръбското робство е бил презиран като българин. С населението се държал добро и не е заемал никаква служба.“

1913 г., месец август. През войната 1915–1918 г. служих като войник в 13-и опълченски полк.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

386К, оп. 4, а.е.677.

№ 678

Георги Илиев Шапкалиски (63 г.)

род. в Кратово

жив. в Кратово

13.04.1943 г.

Заслуги: служил от 3 март до 28 юлий 1913 г. като доброволец, ефрейтор в XV Щипска дружина в гр. Кратово; взел е участие във всички походи и боеве с полка и ротата срещу неприятеля, също и при боевете при Султан тепе, с. Тодоровци, с. Дулица, Каменичка река и Румена бука.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Георги Илиев Шапкалиев от гр. Кратово. Още от младите си години бил съм в македонските освободителни борби като революционер. 1912 г. и 1913 г. записах се доброволец в Македоно-одринското опълчение в XV Щипска дружина. Като съм взел участие във всичките походи, които дружината е имала, също и при боевете при Султан тепе, с. Тодоровци, с. Дулица, Каменичка река и Румена бука. През Общоевропейската война постъпил съм в българската армия в 63-ти пехотен полк, като съм взел участие във всичките походи, където е полкът имал също участие – в боевете с. Градец, с. Конче, с. Пирава, Казъл доли и Богданци. През сръбския режим бил съм бит от злогласният кърволок Мина Станков¹⁸⁶, като ме е онеспособил за никаква работа. Аз съм човек на 65 г., отслабнал, изтощен от войните също и онеспособен от сръбските власти. А пък материални средства за живот немам. Молим да ми се даде некаква подкрепа възнаграждение за моите заслуги за България – как би не страдал по старите си години за парче хлеб.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.678.

¹⁸⁶ Мино Станков или Мина Станкович (1895–1988) е сърбомански войвода и общественик, член на „Удружение против бугарских бандита“, тероризирал българското население в Кратовско.

№ 679

Георги Марков Петков (83 г.)
род. в с. Плевня, Драмско
жив. в Асеновград
10.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец от МОО.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Числях се в XIV Воденска дружина, 1-ва рота. Взех участие в боевете по връх Говедар и партизански отред срещу гърците в Драма. Осъждан съм от турците задочно за нелегална дейност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.679.

№ 680

Георги Лозев Найденов (61 г.)
род. в с. Облаково, Битолско
жив. в с. Облаково, Битолско
10.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец от Македоно-одринското опълчение.¹⁸⁷

Семейство: съпруга Костадина на 50 г., син Киро на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в IV Битолска дружина, 1-ва рота. Награден съм с орден „За храброст“ IV степен в 1912–1913 г. През войната 1915–1918 г. служих като войник в 60-и пехотен полк, I дружина, 1-ва рота, от 11-а пехотна дивизия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

¹⁸⁷ Сведение: „Добър българин, опълченец, малтретиран от сърбите.“

388К, оп. 4, а.е.680.

№ 681

Григор Аврамов Търпчев (65 г.)¹⁸⁸
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
08.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец, редник в МОО през войната 1912–1913 г. и като такъв е взел участие във всички походи и боеве с частта, в която се е числил срещу неприятеля.

Семейство: съпруга Цвета на 45 г., син Аврам на 18 г., дъщеря Зума на 16 г., дъщеря Живка на 7 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота, 4-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.681.

№ 682

Дино Петров Петрушев (85 г.)
род. в Богданци, Гевгелийско
жив. в Богданци, Гевгелийско
12.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в борбите, осъждан и лежал в затвор.

Семейство: син Димитър, р. 1887 г., снаха Методия, р. 1891 г., внук Атанас, р. 1923 г., внук Коста, р. 1926 г.

Животописна бележка: „Родом съм от с. Богданци. Още при нашето възраждане аз взех участие във всички акции за установяване

¹⁸⁸ В документацията се среща и като Георги.

българщината в с. Богданци. Взимал съм участие в борбите срещу гърци-гъркомани в селото. Подир образуването комитета за политическото ни освобождение аз станах действуещ член на комитета, още от 1895 г. За признателност от моята дейност народът – односно българското население в с. Богданци, ме избра за кмет (представител пред турската власт) през 1896 г. Заедно с работите общоселски върших и нарежданията на комитета. През 1899 г., месец декемврий, турската власт откри организацията ни и изпрати Алай паша по селата с пълномощие да гори и пали всичко българско, и да изтезава българското население до такива крайности, за да може напълно да унищожи българския дух и неговия комитет. Тъкмо в това време биде открита и нашата селска организация. Като член от комитета аз бидох заловен от турските власти и, след като бидех много мъчен и изтезаван, бех даден на съдебните власти. Съдението ми стана в Солун заедно с Дамян Груев, поп Григор Янев¹⁸⁹ от Богданци, Христо Стоянов¹⁹⁰, учител от с. Мързенци, Гевгелийско, и още много други. Аз бидох осъден на 5 г. строг тъмничен затвор и бидох изпратен на заточение в Хаки¹⁹¹ в Мала Азия. Тук издържах затвора 2 г., след което като политически затворник, както и другите осъдени с мене, бех амнистиран. След връщането в селото ми аз пак не се отказах от членството ми в комитета и всекога помагах освободителното дело с каквото можах до сломяването на Турция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.682.

№ 683

Димитър Киряков Знаменов (77 г.)
род. в с. Петково, Смолянско
жив. в Асеновград
14.04.1943 г.

Заслуги: член на М.Р.О., добър родолюбец; подарил къщата си в Гюмюрджина за архиерейско наместничество и за църква; гърците го изтезавали и хвърлили в затвора.

¹⁸⁹ Григор Янев е български свещеник и деец на ВМОРО, осъден на заточение в Бодрум кале, родом от Богданци.

¹⁹⁰ Христо Стоянов Урумов (1873–1923) е български учител и деец на ВМОРО, четник в четата на Аргир Манасиев, роден в с. Мързенци, Гевгелийско.

¹⁹¹ Дн. Акра или Акко в Израел.

Семейство: съпруга Иванка на 59 г., син Борис на 24 г., син Любомир на 19 г., син Юрдан на 17 г., дъщеря Кръстинка на 27 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че още от малък, като дете, съм се преселил с баща си заедно в гр. Гюмюрджина, където съм пораснал и станал жител на града. Понеже в Гюмюрджина нямаше българска черква и българско училище, а само един представител на българската църква – архиерейски наместник, аз, въодушевен от патриотични чувства, като добър българин, подарих собствената си къща за седалище на българската митрополия. В двора съградих параклис за черкуване на българите в града, като същевременно се застъпих чрез Екзархията за отваряне на българско училище. Поради липса на български гробища починалите българи в града бяха заставени да бъдат погребвани в близките до града български села, защото гърците не позволяваха да става това в техните гробища. Аз закупих едно турско лозе, което приспособихме за български гробища. За всички тия мои заслуги за българщината в гр. Гюмюрджина аз бях постоянно малтретиран от турските власти, подстрекавани от гръцкото духовенство. Лежал съм по затворите, осъждан за политически деяния като българин и амнистиран през 1908 г. (Хуриета) ведно с всички политически затворници. Напуснал съм града през 1920 г. при окупацията на гръцките войски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.683.

№ 684

Димитър Карапетков Калудов (69 г.)
род. в с. Едига, Лозенградско
жив. в Царево, Бургаско
19.03.1943 г.

Заслуги: взел участие във въстанието през 1903 г. с оръжие в ръка.

Семейство: съпруга Костанда на 57 г., дъщеря Марийка на 23 г., син Георги на 17 г.

Животописна бележка: „Декларирам, че още през 1902 г. образувахме Македоно-одринска революционна организация, в която бях член преди въстанието 1903 г. Напуснах дома си поради залавянето на другаря ми Продан Славов, който беше заловен от турския аскер, подложен бе на

изтезания, побоища и се принуди да изкаже членовете на цялата чета, поради което не можахме да се върнем вече по домовете си.

Ведно с моите другари образувахме въоръжена смъртна чета под ръководството на войводата Георги Кондилов¹⁹² и в деня на въстанието – 6 август стар стил 1903 г., бяхме разпределени от войводата Георги Кондилов и изпратени да разсечем телеграфните стълбове и жици между Малко Търново и Лозенград. След като изпълнихме дадената ни задача, през нощта влязохме в сражение с турците в турското с. Сазара, Лозенградско, където двама наши другари – Петко Тодоров и Георги Славов, паднаха убити от вражески куршум.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.684.

№ 685

Димо Наков Кирлиев (64 г.)
род. в Кукуш
жив. в София
28.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в борбите с оръжие в ръка; съден и затварян от турците в Еди Куле.

Семейство: съпруга Тинка на 54 г.

Животописна бележка: „Се е зачислил във Вътрешната революционна организация от 1900 г. Като легален борец е продължавал легалната си борба до 1903 г. През същата година е станал нелегален и се е присъединил към четата на войводата Кръстю Асенов, и се е стражовал с турския аскер при с. Грамадна, Кукушко, а второ стражение – при Аржанското езеро. След това се е командировал с четата на войводата Аргир Манасиев и се е стражовал в няколко разни пунктове, а именно в планината Гандач, дето е станало най-големото стражение, а друго стражение при Тиквишка клисура; и във всички стражения взел участие и се е борил с пушка в ръка за освобождението от чуждо потисничество. Во 1904 г., след амнистията политическа, се е завърнал в родния край и се е легализирал, и по легален ред е помагал на ВМОРО. През 1905 г. е бил в ръководното тело на гр. Кукуш. През 1907 г. в свързка с

¹⁹² Фамилиното име на войводата Георги Кондолов се среща често и като „Кондилов“ или „Конделов“ в животописните бележки на революционните дейци.

организационни работи биле арестуван от турските власти и чрез солунския съд бил осъден на вечен затвор, където е бил задържан за наказание в солунския затвор Еди Куле. В Хуриета – освободен. И след това е взимал живо участие по легален ред до 1912–1913 г., до идването на българските войски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.685.

№ 686

Дамян Ангелов Пашов (91 г.)
род. в с. Веселчани, Прилепско
жив. в София
12.02.1943 г.

Заслуги: деен член и организатор на ВМРО; като четник в четата на войводата Петър Ацев участвувал в сражението при манастира Студеница-Ливада, Беловодичко, и при Витолица, Мариовско.

Семейство: син Недан на 63 г., снаха Марийка на 48 г.

Животописна бележка: „От основаването на революционната организация неин идеен член и натоварван с опасни за времето организационни работи. Взел участие при организирането на полските села в Прилепско през 1901 г. и 1902 г. и четник в четата на Петър Ацев през 1903 г. Взел съм участие в сражението на Студеница-Ливада, Беловодичко, и в нападението на аскера и мюдюрлука в с. Витолище, Морихово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.686.

№ 687

Димо Янчев Кутлев (73 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско

17.03.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: съпруга Златка на 66 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: по народност съм българин, български поданик, съм с ... образование, по занятие съм земеделец, женен съм с 6 деца. Бях член на организираната чета на воеводата Пеню Шифаров и като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 06.08.1903 г. в с. Граматиково сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявил в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.687.

№ 688

Димитър Иванов Карафилов (79 г.)
род. в с. Цапари, Битолско
жив. в с. Цапари, Битолско
28.02.1943 г.

Заслуги: четник и взел участие в сражения.¹⁹³

Семейство: зет Траян на 48 г., дъщеря Стефанка на 43 г., внучка Елена на 21 г. и внук Драган на 19 г.

Животописна бележка: „Действувал с пушка в ръка. Востаник през целото време на востанието с войводата Ацко Трайков Цветанов от с. Базерник в Пелистерското стражение на 22.09.1903 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.688.

¹⁹³ *Сведение:* „Ползва се с недобро име. Заемал служба – кмет на общината през 1913 г. Добро се държал с населението.“

№ 689

Доне Стоянов (60 г.)
род. в с. Велмей, Охридско
жив. в с. Големо Илино, Крушевско
07.04.1943 г.

Заслуги: четник и влизал в сражения.¹⁹⁴

Семейство: съпруга Ивана на 60 г., син Христо на 35 г.

Животописна бележка: „На 12.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Деяна¹⁹⁵ и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците на 20.07.1903 г. при Песките, при с. Велмей, когато нападна аскерът и го опожари.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.689.

№ 690

Димитър Христов Мулов-Чегански (62 г.)
род. в с. Чеган, Воденско
жив. в с. Меджитлия, Битолско
21.04.1943 г.

Заслуги: четник и взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Донка на 60 г., дъщеря Цана на 30 г., дъщеря Зака на 20 г., дъщеря Трендафила на 17 г., син Христо на 14 г.

Животописна бележка: „В 1903 г. като четник с оръжие е бил в четата на Атанас поп Лазов¹⁹⁶, чегански войвода, а от 1904 г. до 1914 г. като куриер. В 1911 г. уби видния гръцки андартин войвода Никола Мице Шанев във Воденско. От 1911 г. до 1915 г. беше четник в четата на войвода Кръсте Лондев (Лерински). От 1915 г. до 1918 г. като разузнавач на 11-ти пехотен

¹⁹⁴ Сведение: „Ползвал се с добро име между населението, с което се е държал добро. Служба не е заемал.“

¹⁹⁵ Деян Мицков Димитров-Карпата (1873–1912) е охридски войвода на ВМОРО, родом от с. Лактине, Дебърца.

¹⁹⁶ Атанас Поплазаров или Поплазов е воденски войвода на ВМОРО, родом от с. Чеган, Воденско.

сливенски полк и 55-и полк. От 1918 г. до 1920 г. – политически бежанец в България. От 1920 г. до 1934 г. – воденски войвода, член на Македонската организация на ВМРО. В 1922 г. е водил стражения с гръцките войски на планината Беласица. В 1923 г. – на Кожух планина. В 1924–1925 г. е водил стражение на Каймакчалан. На 1925 г. с гръцката войска се е стражавал на границата с Петричко.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.690.

№ 691

Диме Талев Котев (64 г.)
род. в с. Стругово, Битолско
жив. в с. Стругово, Битолско
08.04.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие в ръка е взел участие в сраженията с турците в четата на Ристета.¹⁹⁷

Семейство: съпруга Яглика на 64 г., син Стоян на 30 г., снаха Велика на 28 г., внук Раде на 6 г., внук Павле на 3 г., внук Вангел на 2 г.

Животописна бележка: „Аз съм закълнат от Йордан Пиперков в 1902 г. До въстанието работях легален що ми нареждаше началството. Във въстанието бех с оръжие четник целото време до разтурването на четите с Ристета¹⁹⁸ от с. Жван. С четата водихме сражения на три-четири места – в Мургашево, Боища и Слоещица. В 1914 г. и 1915 г. бех четник с Ангеле Вълчев¹⁹⁹ и Кърсте Лондев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.691.

¹⁹⁷ Сведение: „С много добро име сред българското население. Служба не е заемал.“

¹⁹⁸ Христо Стойков, известен като капитан Ристе (1866–1906), е битолски войвода на ВМОРО, роден в с. Жван, Битолско.

¹⁹⁹ Вер. става дума за Ангел Секулов-Базернишки, войвода на ВМОРО, родом от с. Базерник, Битолско.

№ 692

Димо Арсов Минчев (67 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
07.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Босилка на 56 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, в щаба на дружината; също и илинденец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.692.

№ 693

Димитър Ташков Панзов (63 г.)
род. в Крушево
жив. в Битоля
06.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.²⁰⁰

Семейство: съпруга Кита, р. 1883 г., син Цветан, р. 1920 г., дъщеря Даница, р. 1923 г., дъщеря Константина, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.693.

²⁰⁰ *Сведение:* „Държал се е отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

№ 694

Димитър (Мито) Анастасов Гащев (71 г.)
род. в с. Разловци, Малешевско
жив. в София
09.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. постъпил в Македоно-одринското опълчение като доброволец.

Семейство: съпруга Мария Митова на 64 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.694.

№ 695

Димитър Петров Трайков (67 г.)
род. в с. Цапари, Битолско
жив. в с. Цапари, Битолско
25.02.1943 г.

Заслуги: четник и е влизал в сражения.

Семейство: съпруга София на 63 г., снаха Блага на 37 г., внучка Елена, р. 1927, внуци Милан, р. 1930, Георги, р. 1935, и Михайл, р. 1937 г.

Животописна бележка: „Участвувал съм като нелегален четник с Георги Сугарев в с. Смилево, а също и в с. Гявато. Водихме борба в Битолско, а също и в с. Слепче, също Битолско. Водихме борба цели 6 месеца в Битолския район. Брат ми падна убит в четата на Адко Трайков от с. Базерник на Пелистер во 22 септември 1903 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.695.

№ 696

Дело Христов Трошев (75 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в Битоля
04.03.1943 г.

Заслуги: четник и е влизал в сражения²⁰¹.

Семейство: съпруга Мария на 67 г., син Велко на 38 г., син Петър на 30 г., снаха Траяна на 23 г.

Животописна бележка: „Аз съм се заклеял от Павлета Костов²⁰², началник. Работях до пред Илинден в комитета легален, като куриер: пренасях чети, пушки, писма и каквото ми беше предадено. Като строителски зидар работих по села и в Битоля. Пет дена пред Илинден добих писмо да съм 1 (един) ден пред Илинден дома. Напуснах работата и с голема радост си отидох в съботата. Недела беше Илинден. Наредено беше кой с кого да бъде и кое място да се държи. Аз бех одреден с четата на Глигор Попов²⁰³ и на три пъти водихме сражения, когато гореше Смилево, Боища и Голи връх. Седах в четата до разтурването им.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.696.

№ 697

Димитър Досев Чеканъов (75 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
14.04.1943 г.

Заслуги: като член на ВМРО е взел живо участие с оръжие в ръка в борбата за свободата на родината.

Семейство: съпруга Мария на 72 г., син Атанас на 35 г., снаха Вела на 35 г., внук Георги на 14 г.

²⁰¹ Сведение: „През време на сръбското робство държал се отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

²⁰² Вер. Павел Кръстев (1871–1941) е деец на ВМОРО, войвода на чета по време на Илинденското въстание, родом от с. Смилево, Битолско.

²⁰³ Глигор Поппавлов Попов, български строител и войвода на селска чета на ВМОРО.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че много отрано бех посветен по освободителното дело и като активен член на ВМР организация вземах най-живо участие в освободителните революционни борби за добиване свободата на поробена Македония от турците. Участвал съм в много преноси на оръжие, сражения и като овчар съм хранил, посрещал и изпращал въоръжени чети. В 1903 г., идейки от местността Предел за гр. Разлог, въоръжен с кама и револвер, в местността Коков кладенец ме срещнаха около 15 души аскер, който се нахвърли върху мене да ми вземат оръжието. То беше закрито в пояса ми, обаче те сигурно са го съглеждали. Виждайки грозящата ме опасност, с револвера изстрелех няколко пъти срещу них. В момента те се замотаха и аз почнах да бегам. Стрелейки подир мене, мъчеха се да ме обиколят, обаче напразно. Гониха ме около два часа на разстояние 8–10 км и от този момент станах нелегален.

Преди въстанието ръководителят Петър Лачинов (като войвода), Атанас П. Костов и аз щехме да отидем в Банско да се сговори за въстанието. Обаче това не стана, понеже Банско бе блокирано от турски аскер. Срещу 14 септемврий 1903 г. Лачинов и Атанас П. Костов отидоха при главния воевода поручик Владимир Каназирев и Славчо Каназирев, а аз останах в къщата на братята Георги²⁰⁴ и Никола Копанарови. Същата тази вечер блокираха къщата и сражението започна. Турският аскер с голем рев викале „Предайте се, бре, комити! Ако се не предадете, ще ви избием и къщата ще изгорим!“. На тези викове ние отговаряхме със стрелба срещу них, като повалихме най-големия кръвожадник – полицейския стражар Омер хаджи Сулимански. През нощта аз си пробих път и по покривите на къщите, стрелейки след мене, отидох в къщата на десетаря ни Славчо Манов, където имаше въоръжена група. Към заранта Славчо Манев, Атанас Куков и Иван Манов решихме да излезем. Като стигнахме до местността Градския чарк в града, турският аскер започна да стреля срещу нас, обаче не смееше да настъпи. След това ние се изтеглихме към местността Просечен камък, където намерихме Миладин Найденов, Илия Тумбев и около 30 въоръжени момчета. Там стояхме 3 дена и като се научихме, че въстанието е потушено, опожарени около 60 къщи, включая и моята, избити 40 момчета, решихме да заминем за България. Обаче преди да заминем в местността Парангалица турски аскер ни посрещна и се започна сражението, което трая до късно вечерта. Като си пробихме път, заминахме за Рибните гълове, където намерихме много въоръжени чети и най-големия македонски революционер, покойния Христо Матов. По негово нареждане отнесохме оръжието в гр. Самоков.

В 1904 г., пролетта, по силата на дадената тогава политическа амнистия от турското правителство се завърнахме в родните места, макар опожарени. С големи мъки започнах да работа с още по-голям устрем за

²⁰⁴ Вж. пенсии № 95, 159, 435 и 546.

извоюване пълната свобода на поробена Македония – чак до 1912 г., когато стана Балканската война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.697.

№ 697^а²⁰⁵

Димитър Атанасов Костов (60 г.)
род. в с. Нестрам, Костурско
жив. в Бургас
28.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Пашика, р. 1903 г., дъщеря Вера, р. 1922 г., син Атанас, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XI Серска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.697а.

№ 698

Дукадин Аврамов (62 г.)
род. в с. Павлешенци, Светиниколско
жив. в Куманово
10.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Фимка, р. 1883 г., дъщеря Олга, р. 1920 г. син Никола, р. 1922 г., дъщеря Благородна, р. 1925 г.

²⁰⁵ Под този номер е заведена преписката в пенсионния архив.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Избегах от турската войска. Тамо бех на работа и постъпих доброволно в МОО, II Скопска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.698.

№ 699

Ефтим Стоилов Илиев (76 г.)
род. в с. Лахинци²⁰⁶, Кумановско
жив. в Русе
11.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в 1-ва рота на IX Велеска дружина от 1912 г. и 1913 г.; взел участие във всички боеве и походи в оперативната зона на фронта.

Семейство: съпруга Ламбица на 58 г.

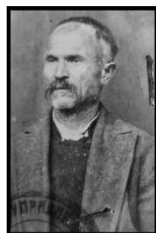
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Бех в България и щом като научих, че записват доброволци, записах се и аз в IX Велешка дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.699.

№ 700

Зако Гинов Рокоманов (75 г.)
род. в с. Луково, Дебърско
жив. в с. Владая, Софийско
05.03.1943 г.

²⁰⁶ В Кумановско не съществува село Лахинци. Възможно е да става въпрос за с. Лалинци, Вранско, или за с. Лалинац (Лалинци), Нишко.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.; взел участие във всички походи и боеве в оперативната зона на фронта; кръст „За храброст“, с грамота № 66392 от 26.12.1913 г.; бил е член и на Македоно-одринската организация.

Семейство: женен с 6 деца, които живеят отделно от него.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.700.

№ 701

Зано Николов Минчов (74 г.)
род. в с. Киречкьой²⁰⁷, Солунско
жив. в Стара Загора
26.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.; взел участие във всички походи и боеве в оперативната зона на фронта.

Семейство: съпруга Мария на 72 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Зачислен във 2-ра рота, X Прилепска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.701.

²⁰⁷ Дн. Асвестохори в Гърция.

Иван Савев Тричков (61 г.)
 род. в Белица, Разложко
 жив. в Белица, Разложко
 20.02.1943 г.

Заслуги: взел живо участие в борбите за свободата на отечеството с четата на Симеон Молеров.

Семейство: съпруга Парашкева на 57 г.

Животописна бележка: „Иван Савев Тричков е роден на 15 октомври 1881 г. в с. Белица, Разложка околия, където е и израстнал. Син е на здраво родолюбиво семейство. Той, още на 20 годишна възраст, проявява недоволство от поробителя-турчин. В 1900 г. става редовен член на ВМОРО – легален член, преносвач и изпращач на чети и оръжие. През 1901 г., през месец септемврий, по пленяването на мис Стон и убийството на шпиони беше арестуван в гр. Разлог с другарите му от с. Белица, Георги Николов поп Теофилов, Кръсто Георгиев Алексов, Серги Савев Тричков и други от гр. Банско, Мингьо Тодев, братя Борис и Георги Кир. Иванови. Закараха ги всички в затвора в гр. Сер, където лежах 8 месеци, и после съдът ги оправда като политически престъпници. Адвокат им беше Яне Гелев. През 1902 г., на 25 октомври, втори път го затвориха, за да изкаже какво оръжие има в с. Белица. Претърпя големи мъки, но спаси селото, за да не страда, и затова беше осъден на 1 месец строг тъмничен затвор в гр. Разлог. През 1903 г. замина нелегален четник при войводата Симеон Молеров от гр. Банско – районен войвода. Секретар при същата чета беше Сандо Китанов от с. Лешко, Горноджумайско; при най-силното пренасяне на оръжие за въстанието. През месец септември 1903 г. се откри въстанието в гр. Разлог. Получиха заповед войводата Георги Николов поп Теофилов и Лазар Георгиев Топалов²⁰⁸ от полковник Янков веднага да настъпят за с. Белица, което беше изкарано в ливадите и го ограбваше турския аскер. Първи участници бяха Иван Савев Тричков, Лазар Георгиев Топалов, Костадин Георгиев Бояджиев, Георги Николов поп Теофилов, Петър Георгиев Алексов и др., които с големи мъки успеха да изтеглят населението във вътрешността на България. През 1912 г., когато се обяви общата мобилизация срещу Турция, същият замина от гр. Самоков с пунктовия началник Георги Радойков и подофицера Пернички с три конски товара припаси за поста Демир Капия в Искъра и стоя там при ротния командир Камберов до пристигане четата на Пею Яворов и Георги Николов поп Теофилов. Не след дълго време същите заминаха за гр. Банско, за да дадат помощ на българската войска. След

²⁰⁸ Лазар Георгиев Топалов (1883–1912) е разложки войвода на ВМОРО, роден в Белица.

освобождението на гр. Разлог замина в редовете на войската в 70-и пехотен полк. През Европейската война беше войник в 54-ти пехотен полк, като е взимал живо участие във всичките боеве. За истинността на горното описание ний, неговите другари и връстници, Георги Иванов Ковачев, Янко Иванов Богатинов и Кръстю Георгиев Алексов, всички от Белица, Разложко, се подписваме саморъчно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.702.

№ 703

Иван Тодоров Иванов (74 г.)
род. в с. Дерекьой, Лозенградско
жив. в с. Бата, Поморийско
25.03.1943 г.

Заслуги: четник във ВМОРО от 1901 г.; взимал участие в сражения с турците през 1903 г.; изпълнявал куриерска длъжност в четата.

Семейство: дъщеря Злата Иванова (по мъж Тодорова) на 48 г., дъщеря Стана Иванова (по мъж Петрова) на 40 г.

Животописна бележка: „Бил съм четник от 1901 г. до въстанието в 1903 г. с четата на войводата Георги Кондолов и Герджиков. Изпълнявал съм куриерска длъжност в четата и вземал съм участие в сражението при с. Дерекьой през 1903 г. с турската войска.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 12.04.1944 г.

388К, оп. 4, а.е.703.

№ 704

Илия Петров Вълканов (64 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в София

23.02.1943 г.

Заслуги: посветен в революционното движение; десна ръка на Сарафов и Груев; участвувал в сражения.

Семейство: съпруга Елена на 58 г., дъщеря Норица на 21 г., други три деца живеят отделно.

Животописна бележка: „През 1900 г. бе посветен в македонското революционно дело. Като легален изпълнявах нарежданията от комитета. На първо място взех участие в с. Избища (Ресенско) да освободим Пенчо²⁰⁹ войвода от турския аскер. А заедно с Георги Сугарев, районния войвода, бехме да освободим Юрдан Пиперката, който беше обсаден в с. Брезово (Демирхисарско) от турския аскер. През останалото време бе деен сътрудник с Даме Груев, Борис Сарафов и Анастас Лозанчев. И взех живо участие през време на Илинденското въстание. Майстор строител.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.704.

№ 705

Иван поп Велков (62 г.)
род. в с. Моноспитово, Струмичко
жив. в Струмица
19.04.1943 г.

Заслуги: вземал участие във войните за освобождението на Македония като младши подофицер в 64-ти пехотен македонски полк; осъждан от сърбите като войвода на чета и излежал в затвора 3 месеца; доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Вера, р. 1894 г., син Душан, р. 1920 г., син Стоян, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 3-та рота. В 1915–1918 г. бил съм войник в 64-ти пехотен македонски полк, в 3-та картечна рота,

²⁰⁹ Велян Илиев Чипуров-Пенчо (1878–1903) е български учител и преспански войвода на ВМОРО, родом от Смилево, Битолско.

телефонист. Чин имам – младши подофицер в опълчението. От 1922 г. заработих отново във ВМРО и избегах тук, в България, и до освобождението на Македония прекарах в Добруджа. Работих като революционер, войвода. В Сръбско бех 3 месеца затворник тук. Член и в Илинденската организация. Писател, поет.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.705.

№ 706

Илия Константинов Ангелов (61 г.)

род. в Ресен

жив. в Варна

18.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във 2-ра бригада, VI Охридска дружина, 3-а рота. Използвах съм длъжността строеви редник. Участвувах съм в походите София, Търново-Сеймен, Мустафа паша, Дедеагач, Димотика, Узункюпрю, Бускаркьой, Шаркьой, Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмурджина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Шип, Кочани, София и боевете против турците при Елкенджа, Фере, Дедеагач, Шаркьой; против сърбите – при Парадли, Пониква, Каменица, Повиен, връх Говедарник. Заявявам че съм пренасял материали, оръжия от България в Македония и съм останал като четник в тиквешката чета при Добри Даскалов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 30.04.1944 г.

388К, оп. 4, а.е.706.

№ 707

Иван Георгиев Попов (78 г.)
род. в с. Добринище, Разложко
жив. в с. Добринище, Разложко
31.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Мария Ив. Попова на 56 г., дъщеря Тана на 19 г., син Любен на 12 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване на военна служба. Взел съм участие като въстаник против турското насилничество до освобождението ни. (МОО продоволствения транспорт).“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.707.

№ 708

Иван Николов Комитата (72 г.)
род. в с. Курудере, Лозенградско
жив. в с. Белоградец, Варненско
16.03.1943 г.

Заслуги: взимал участие като четник в сраженията с турците до 1912 г. През 1912–1913 г. взел участие във войната като доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Кина, р. 1876 г., син Димо, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Родом съм от Курудере, Лозенградско, през 1870 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни татковина и участвах в комитета и четите. Преди въстанието, през пролетта на 1903 г., постъпих в четата на войводата Михаил Герджиков, а сетне в четата на Петър Ангелов и на Пеню Шиваров, с които действахме при селата Блаца и Мажура. На конгреса на Петрова нива през 1903 г., на който се реши обявяването на въстанието в Одринско, и аз бях с четата на

войводата Стоян Петров, родом от Малко Търново. При обявяването на въстанието в Странджа през 1903 г., Преображенското въстание, войводата Стоян Петров ме натовари да действам срещу турците с един отряд от 30 души при родното ми село Курудере, Лозенградско, и там се бихме срещу турския аскер с оръжие в ръка за освобождението на поробената ни Тракия. При потушаване на въстанието заедно с моя отряд спомогнах за превеждането на бежанците в България. През Балканската война постъпих доброволец в Македоно-одринското опълчение и бях зачислен в 3-та бригада – огнестрелния парк, и действах с Кърджалийския отряд при Дедеагач, Малгара, Кишан, Шаркьой, а в 1913 г. срещу сърбите – при Щип, Кочани, Султан тепе и др. Горното се удостоверява от свидетелите: Георги Костадинов Тодоров, Димитър Стоянов Кирязов и Станчо Георгиев Станчев от с. Аксаково, Варненска околия. “

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.708.

№ 709

Иван Георгиев Сърбов (73 г.)
род. в Енидже Вардар
жив. в Струмица
25.03.1943 г.

Заслуги: От 1902 г. до 1912 г. взимал участие в борбите с турците като четник от ВМРО, а през войните 1912–1913 г. и 1915–1918 г. също участвувал в боевете като доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Василка, р. 1888 г., син Георги, р. 1920 г., дъщеря Ташка, р. 1914 г., дъщеря Тинка, р. 1926 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 4-та рота. Бил съм четник с Апостол войвода от 1902 г. до 1912 г., а от 1915–1918 г. съм взел участие във войната.²¹⁰“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²¹⁰ Свидетели са Насо Стойков Джорлев (Пенсия № 510), Христо Иван Колев, Мите Малинов Китанов.

388К, оп. 4, а.е.709.

№ 710

Иван Янев Богатинов (66 г.)
род. в с. Дедино, Радовишко
жив. в с. Дедино, Радовишко
09.03.1943 г.

Заслуги: взимал участия в сражения през войната 1912–1913 г. като доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Ката на 60 г., син Славко на 29 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Напуснах принудително като нелегален и заминах в старите предели на царството; XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.710.

№ 711

Илия Велев Тотин (61 г.)
род. в с. Обидим, Неврокопско
жив. в с. Обидим, Неврокопско
21.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. взел участие във войната като доброволец от МОО.

Семейство: съпруга Катерина на 57 г., син Георги на 20 г., дъщеря Мария на 17 г., дъщеря Стойна на 12 г., син Иван на 9 г., син Христо на 6 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. От 3 март 1913 г. до демобилизацията на опълчението – в XIII Кукушка дружина, 2-ра рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.711.

№ 712

Иван Пенев Георгиев (66 г.)
род. в с. Брягово, Пловдивско
жив. в с. Мандрица, Ивайловградско
06.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912 г. бях в Канада (Америка). При обявяване войната 1912–1913 г. от там образувахме македонски доброволчески отряд и пристигнахме в Костурския район, и действахме срещу турците заедно с гръцките войски. От там гърците ни върнаха нас (българите) и ние слязохме в Солун. Там сварихме нареждане всички войводи и чети да се приберат в Шаркьой, където отидохме, и от там заминахме за Кешан, където образувахме доброволческите дружини, като аз бях зачислен в XIII Кукушка дружина, 1-ва рота, под командата на майор Панев, а моят ротен командир беше поручик Раев от Пловдив. Дружината ни имаше задача и заминахме за Султан тепе, където се бихме със сърбите. Там съм и ранен, и награден.

През 1915–1918 г. бях в Радовишката чета²¹¹, зачислен в 3-та македонска бригада, под партизанския отряд на полковник Протогеров. Там действахме срещу французите. За последното притежавам и нужните документи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.712.

²¹¹ В раздел Документи (№ 8) е приложен списък на Радовишкия партизански взвод.

№ 713

Иван Г. Стоянов (60 г.)
род. в с. Голем Цалин, Мелнишко
жив. в с. Кавакли²¹², Серско
19.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Велика на 55 г., син Тома на 23 г., син Методи на 15 г., син Георги на 6 г., дъщеря Добринка на 11 г., дъщеря Стоянка на 8 г., син Стоян (близнаци) на 8 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.713.

№ 714

Илия Стоянов Караманов (61 г.)
род. в с. Христос, Серско
жив. в с. Христос, Серско
28.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г. по време на войната с Турция – от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Митра на 59 г., дъщеря София на 19 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. При почване на войната между България и Турция аз постъпих като доброволец в опълчението, в V Одринска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.714.

²¹² Дн. Левконас в Гърция.

№ 715

Илия Иванов Костадинов (64 г.)
род. в с. Татарларе, Одринско
жив. в Бургас
28.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г. в огнестрелния парк.

Семейство: съпруга Кера, р. 1893 г., син Иван, р. 1920 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в огнестрелния парк на поручик Сирокостов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.715.

№ 716

Йосиф Димитров Богданов (65 г.)
род. в с. Радибуш, Кривопаланско
жив. в с. Младо Нагоричане, Кумановско
08.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г. – от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: син Милош Йосимов на 28 г., син Йордан на 26 г., син Александър на 21 г., съпруга Гюргя Йосимова Димитрова на 64 г., снаха Родна Милошева на 27 г., Стойна Йорданова на 25 г., внук Ленка М. на 6 г., внук Ранко М. на 3 г., внучка Драгинка на 2 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.716.

№ 717

Илия Димков Барбутов (68 г.)

род. във Велес

жив. в Куманово

12.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г. – от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и през целото време на войната съм взел участие в битките Кърджали, Шаркьой, Щип, Брегалница, в X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.717.

№ 718

Иван Димитров Огнянов (72 г.)

род. в Охрид

жив. в Охрид

12.02.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец от МОО²¹³.

Семейство: съпруга Аглаия, р. 1890 г., син Димитър, р. 1911, дъщеря Анастасия, р. 1924, син Александър, р. 1925, син Никола, р. 1917 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Охрид на 19.09.1870 г. През 1895 г. взех живо участие във въстанието против турците с четата на Угрин Джиков²¹⁴. Като не можах да търпа турското робство, отидох в Русия. Мечтайки обаче за отечеството си, върнах се в гр. Русе и, като започна мобилизацията, през 1912 г., напуснах работата и, вдъхновен от

²¹³ *Сведение:* „Живее в старите предели на царството. Сега приbral се в родния си град заедно със семейството.“

²¹⁴ Угрин Джиков е войвода на Македонския комитет, търговец, родом от Галичник.

патриотизъм, тръгнах доброволец в редовете на Македоно-одринското опълчение против вековния ни враг. Къде съм воювал – вижда се от преписа от свидетелството. След демобилизацията останах временно в София. През Европейската война служих в дивизионния лазарет на 11-а дивизия, 1-во отделение, 2-ри взвод, и бех уволнен по старост 1916 г. След тая дата върнах се в Охрид и постъпих на длъжност като председател на тричленната комисия в селската община на с. Горни Косел до отстъплението. При отстъплението върнах се в София и до днешното освобождение останах там. IX Велешка дружина, 2-ра рота на МОО, награден с орден „За храброст“ IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е.718.

№ 719

Иван Димков Ивков (68 г.)
род. в с. Градище, Кумановско
жив. в с. Градище, Кумановско
30.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г. – от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Гика на 61 г., дъщеря Ана на 20 г., дъщеря Милева на 18 г., син Борис на 16 г., син Петър на 37 г., снаха Траянка на 36 г., внук Русе на 13 г., внучка Родна на 11 г., внук Александър на 6 г., внук Иван на 1 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VII Кумановска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 719.

№ 720

Илия Гичев Кондов (62 г.)
род. в с. Ленища, Прилепско
жив. в с. Ленища, Прилепско
18.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.²¹⁵

Семейство: син Симон на 26 г., снаха Мария на 26 г., внучка Радмила на 4 г., внука Стефка на 1 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 4-та рота. Отишъл на работа в София през 1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 720.

№ 721

Иван Михайлов Талев (67 г.)
род. в Битоля
жив. в Битоля
04.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. постъпил в Македоно-одринското ополчение като доброволец.²¹⁶

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²¹⁵ *Сведение:* „През време на сръбското робство с населението се е държал добре. От властта е бил сметан като българин. Никаква служба не е заемал.“

²¹⁶ *Сведение:* „Държал се е отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

№ 722

Иван Траянов Тодоров (65 г.)
род. в с. Дедино, Радовишко
жив. в с. Дедино, Радовишко
30.04.1943 г.

Заслуги: вземал участие в борбите за освобождение от турското робство; като четник от ВМРО затварян от турците и излежал 2 г. тъмничен затвор в Мала Азия; измъчван и тероризиран впоследствие и от сръбските власти; доброволец в МОО.

Семейство: сам той.

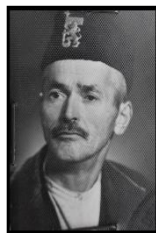
Животописна бележка: „Членувах във ВМРО от преди 1903 г. През 1903 г. взех участие в сражението в местността Смърдешник, Радовишко, в четата на Коста Мазнейков. След разбиването ни в Смърдешник една част от четата отстъпихме в планината Готен. Там влезохме в още едно сражение с турската войска, бехме разбити и се разпръснахме. Тогава аз се скрих и си отидох вкъщи. През 1910 г. ми поискаха пушката, понеже аз не я предадох, биха ме и ме осъдиха на 15-годишен затвор, от който излежах 2 г. в гр. Родос, Мала Азия. Оттам бехме освободени по застъпничеството на руския консул, след което веднаха заминах за България. През войната с Турция, през 1912 г., постъпих доброволец в XIII Кукушка дружина, 3-та рота, като се сражавах при Малгара, Родосто, Дедеагач и др. След това взех участие във войната със сърбите при Султан тепе. От 1913–1915 г. заживех в изгнание в гр. Струмица, България, понеже поради золумлъците, които вършеха сърбите, не смеех да се върна в родното си място. Върнах се в къщата си, едва след като храбрите български войски освободиха родния ми край 1915–1916 г.

През сръбския режим 1934 г., след разтурването на ВМРО в България, сърбите ми поискаха бинокъл, пушка и дрехи, за които ме биха и арестуваха, като ми правиха проверка вкъщи и, след като не намериха нищо, след 20 дни несправедливо наказание ме освободиха.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 723

Иван Георгиев Згуров (61 г.)
род. в с. Райково, Ахчелебийско
жив. в Асеновград
15.04.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в МОО, XI Серска дружина от 21.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Мария на 43 г., син Георги на 20 г. и дъщеря Неделка на 15 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и съм бил в XI Серска дружина, 3-та рота, 1-ви взвод, и съм взел участие в боевете Балкан Тореси, Шаркьой, Султан тепе и Дулица.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 723.

№ 724

Иван Димов Дубров (65 г.)
род. в Кавадарци
жив. в Русе
06.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО в IX Велешка дружина в 1912–1913 г.; взел е живо участие в походите и боевете на дружината.

Семейство: съпруга Стойка на 58 г., син Георги на 15 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в IX Велешка дружина, 3-та рота. Бил съм четник в четите на М. Гюрлуков, Атанас Бабата и Хр. Чернопеев.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 724.

№ 725

Иван Божинов Ноев (67 г.)
род. в с. Турие, Дебърца
жив. в с. Пиргово, Русенско
20.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО. Взел е участие във всички походи и боеве с полка и ротата си срещу неприятеля.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, IX Велешка дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 725.

№ 726

Иван Георгиев Перелов (70 г.)
род. в с. Дреновени, Костурско
жив. в с. Владая, Софийско
15.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО. Взел участие във всички походи и боеве на фронта.

Семейство: женен с два деца.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и взех участие в боевете срещу турците, в VIII Костурска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 726.

№ 727

Косто Иванов Герасков (71 г.)

род. в с. Болно, Ресенско

жив. в с. Болно, Ресенско

04.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец, редник от МОО, взел е участие във войните през 1912 г. и 1913 г.²¹⁷

Семейство: съпруга Вана на 65 г., син Георги на 25 г., снаха Царева на 24 г., внук Кирил на 1 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 727.

№ 728

Косто Панайотов Манчов (81 г.)

род. в Девня, Провадийско

жив. във Варна

30.04.1943 г.

Заслуги: като доброволец, редник от МОО, взел е участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Като доброволец зачислих се в VIII Костурска дружина, 4-та рота, за освобождаване на поробените българи в Македония и Тракия от турското робство. С оръжие в ръка вземах участие в походите Варна, София, Хасково, Кърджали, Границата, Гюмюрджина, Дедеагач, Фере, Софлу, Димотика, Кулели, Бургас, Узункюпру, Кешан, Малгара, Айнарджик, Шаркьой, и обратно – Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмюрджина,

²¹⁷ *Сведение:* „Голем българин, служба не е заемал.“

Ксанти, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Радовиш, Щип, Кочани. Вземах с оръжие в ръка участие в бойовете против турците – бой при Бидикли, бой при Мерхламли, бой при Фере, бой при Димотика, бой при Софлу, бой при Дедеагач, бой при Шаркьой; против сърбите и черногорците – бой при Султан тепе на 16, 17, 18, 19–22 юни 1913 г., а най-големият бой – при Говедарник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 18.05.1944 г.

388К, оп. 4, а.е. 728.

№ 729

Костадин Русинов Бошнаков (59 г.)
род. в с. Пишманкьой²¹⁸, Софлийско
жив. в с. Черни рид, Хасковско
30.04.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник от МОО, взел е участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: син Димитър на 22 г., снаха Хриса на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във 2-ра рота на Х Серска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 729.

№ 730

Коце Иванов Бърлев (61 г.)
род. в Щип
жив. във Варна
21.04.1943 г.

²¹⁸ Днес селото се намира в Гърция и е обезлюдено.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: син Кръстю, р. 1919 г. и съпруга Филомена К. Бърлева.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Зачислен бех в III Солунска дружина, 2-ра рота. Със същата взех участие във всички походи и боеве с турците при Малгара и Шаркьой, а срещу сърбите – при Султан тепе и Емирица. При последния бой съм ранен на няколко места. Награден съм с ордените „За храброст“ III и IV степен и съм произведен за същите в чин кандидат-подофицер.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 730.

№ 731

Карамфил Неданов Здравков (64 г.)
род. в с. Слоешица, Крушевско
жив. в с. Слоешица, Крушевско
04.04.1943 г.

Заслуги: доброволец-редник от МОО, взел участие във войните през 1912–1913 г.²¹⁹

Семейство: съпруга Кръстана на 65 г., син Петър на 22 г., син Велян на 30 г., син Методий на 20 г., снаха Парошка на 30 г., снаха Траянка на 22 г., внучка Десанка на 8 г., Ленка на 6 г. и Борис на 2 месеца.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в 2-ра рота, VI Охридска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 731.

²¹⁹ *Сведение:* „След демобилизацията е заминал за Румъния. През 1915–1918 г. е бил закаран като роб в Русия – като българин; през сръбското време се е ползвал с добро име между населението, служба не е заемал.“

№ 732

Коста Симеонов Цветанов (61 г.)
род. в с. Големо Илино, Крушевско
жив. в с. Големо Илино, Крушевско
19.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец в МОО през 1912–1913 г.; награден с орден „За храброст“ IV степен.

Семейство: съпруга Тодора на 58 г., дъщеря Стоянка на 19 г., дъщеря Ленка на 17 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 1-ва рота, до демобилизацията през месец август 1913 г. През войната 1915–1918 г. служих като войник в 59-и пехотен полк, II дружина, 6-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 732.

№ 733

Коста Иванов Траянов (61 г.)
род. в с. Мренога, Крушевско
жив. в с. Мренога, Крушевско
15.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; взел участие във войните през 1912–1913 г.²²⁰

Семейство: син Йосиф на 21 г., снаха Стефанка на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 10-ва рота, където служих до демобилизацията – август 1913 г. През войната 1915–1918 г. служих като войник в 60-и пехотен полк, 9-а рота, до демобилизацията.“

²²⁰ *Сведение:* „Войник в 60-и пехотен полк през 1915–1918 г. Ползвал се с добро име между населението, а от сръбската власт е третиран като българин, служба не е заемал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 733.

№ 734

Кръсто Иванов Ристов (78 г.)
род. в с. Тройкърсти, Прилепско
жив. в Прилеп
08.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО, IV Битолска дружина; взел участие във войните през 1912–1913 г.²²¹

Семейство: съпруга Дафина, р. 1866 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в IV Битолска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 734.

№ 735

Кирил Георгиев Танев (64 г.)
род. в Кукуш
жив. в Русе
12.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; взел участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Иванка на 51 г., дъщеря Живка на 13 г., дъщеря Юрданка на 8 г.

²²¹ *Сведение:* „Държал се е добре като българин.“

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 735.

№ 736

Карамфил Трайков Савов (81 г.)
род. в с. Сливово, Дебърца
жив. в Русе
31.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; взел участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Дена на 79 г., дъщеря Данка (по мъж Александрова Трендафилова) на 44 г., живуща в с. Вършец.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Взел е частие лично, с оръжие в ръка, до свършване на войната, IX Велешка дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 20.01.1945 г.

388К, оп. 4, а.е. 736.

№ 737

Коста Стойков Жабянков (68 г.)
род. в Прилеп
жив. в Прилеп
12.03.1943 г.

Заслуги: бил специално на работа в Америка, от която нарочно се завърнал в 1912–1913 г. и постъпил доброволец в VIII Костурска дружина, 1-ва рота. Получил е кръст „За храброст“.²²²

Семейство: съпруга Добрица, р. 1892 г., тъща Евгения, р. 1861 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в VIII Костурска дружина, 1-ра рота, дошъл специално от Америка, където си бех на работа, да участвувам в борбата против мръсния зган турчина. Награден с орден „За храброст“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 737.

№ 738

Лука Григоров Джеров (74 г.)
род. в Битоля
жив. в София
12.02.1943 г.

Заслуги: дългогодишен войвода на ВМОРО, участвал в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Парашкева на 62 г.

*Животописна бележка*²²³: „Взел съм участие като началник на Кичевската и Дебърската революционни околии. С пушка в ръка сражавал съм се с турска войска при гр. Кичево, с. Извор, с. Душегубица, с. Лахчани, местност Лопушник и пр. през 1903 г. в Илинденското въстание. Аз съм основателят на революционното движение в Демирхисарско, Битолско, Кичевско и Дебърско и на първия комитет в гр. Битоля, 1891 г. Революционна дейност – 17 години.²²⁴“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²²² Сведение: „Държал се е добре като българин.“

²²³ В раздел Документи (№ 10) е приложено удостоверение за революционната дейност на Лука Джеров, издадено от Илинденската организация.

²²⁴ Свидетели на Лука Джеров са Георги Белев, живеещ на ул. „Росица“ 11, Кирил Христов Совичанов, живеещ на ул. „цар Самуил“ 43, и Димитър Спространов, живеещ на ул. „Мусолини“ 30.

388К, оп. 4, а.е. 738.

№ 739

Лазар Китанов Блажев (70 г.)
род. в с. Гари, Реканско
жив. в с. Самоводене, Великотърновско
07.05.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Севда Лазарова, р. 1888 г., син Кирил Лазаров, р. 1926 г., дъщеря Йордана, р. 1928 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 739.

№ 740

Михаил Антонов Хафузов (66 г.)
род. в Прилеп
жив. в София
24.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в Македонската революционна организация под войводството на Борис Сарафов, Петър Ацев и Христо Оклев²²⁵ и е влизал в няколко сражения.

Семейство: съпруга Спасия, р. 1889 г.

Животописна бележка: „На 10.01.1903 г. като български подофицер заминах като четник с четата на Борис Сарафов и още няколко чети и се сражавахме на балкана Готен, Малешевско, гдето паднаха 15–16 четници и от тамо заминахме за Битолско. Аз останах в Прилепско с Петър Ацев.

²²⁵ Христо Оклев е прилепски войвода на ВМОРО, родом от Прилеп.

На 12.06. същата година сражавахме се при с. Алинци под войводството на Христо Оклев-Попето, който падна там убит, след това в сражението на Студеница-Ливада, Беловодичко, в нападението на мудурлука и аскера в с. Витолища, Мариовско, и в много престрелки, след което, към края на годината, се завърнах в сборната чета на Борис Сарафов в София.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 740.

№ 741

Мицо Христов Пиргов (73 г.)
род. в Кукуш
жив. в София
09.04.1943 г.

Заслуги: като деец от революционната македонска организация е бил арестуван на 20.02.1901 г., малтретиран от турските власти и осъден на 1 г. строг тъмничен затвор.

Семейство: съпруга Магда на 68 г., син Йордан на 23 г., женен син Михаил.

Животописна бележка: „Подписаният Мицо Христов Пиргов, родом от Кукуш, на възраст 75 г., живущ в гр. София, улица „Бабадаг“ № 14, се е зачислил във ВМОРО като легален борец от 1898 г. Бил е съдържател на Манастир Хани в гр. Солун до 1901 г. и е бил доверено лице на революционната организация. През същата година със връзка за революционна дейност е бил арестуван, на 20 февруари 1901 г., малтретиран от турските власти и осъден на 1 г. строг тъмничен затвор. След излежаването на присъдата е бил освободен през 1902 г. През същата година, по настояването на Гарванов, е бил заставен наново да стане наемател на Манастир Хан, гр. Солун, където им служеше за главен пункт на Вътрешното македоно-одринско революционно движение. Обаче през 1903 г., след бомбардирането на Отоманската банка, по предателство на Милан Арсов²²⁶, съучастник при бомбардирането на банката, биде предаден на турските власти, наново малтретиран чрез военния съд и задържан около 8 месеца в ареста. След освобождението си

²²⁶ Милан Арсов (1884–1908) е български анархист, един от Солунските атентатори („гемиджиите“), родом от с. Ораовец, Велешко.

наново е помагал на революционното движение до 1912 г., до идването на българските войски.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.
388К, оп. 4, а.е. 741.

№ 742

Милан Георгиев Звездов (62 г.)
род. в Прилеп
жив. в София
18.02.1943 г.

Заслуги: взел е живо участие в Македонското освободително дело от 1901 г. до 1909 г. с четата на войводата Петър Ацев; бил е четник под войводството на Георги Петров²²⁷, Лука Иванов и е влизал в сражения, ръководени от казаните войводи.

Семейство: съпруга Цветанка на 54 г., син Данаил 27 г., син Кирил 23 г. и син Георги 21 г.

Животописна бележка: „Земал съм участие в македонското освободително дело от 1901 г. до 1907 г. като легален терорист. В 1903 г. станал нелегален и влизал в четата на войводата Петър Ацев.

1. Вземал съм участие в стражението при обсадата на турски гарнизон в с. Витолица, Прилепско;

2. Вземал съм участие в най-големото стражение на върха Маргара, Чанища, Прилепско, под войводството на Георге Петров, Лука Иванов, поручик от Панагюрище, и костурските чети на Лазар поп Трайков и поручик Иван Попов;

3. През 1912–1913 г. бях с четата на Милан Гюрлуков, вземал съм участие в страженията за освобождението на гр. Прилеп и в проходите Бабуна и Плетвар;“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 742.

²²⁷ Т.е. Гьорче Петров.

№ 743

Миле Денков Думановски (77 г.)

род. в Куманово

жив. в Куманово

17.04.1943 г.

Заслуги: като македонски деец е осъждан на 3 г., които излежава в Куршумли хан, а през сръбското робство е излежал пълни 10 г. каторжен живот.

Семейство: син Кирил, р.1913 г.

Животописна бележка: „Бивш учител български, родом от Куманово, на възраст 77 г., живущ в гр. Куманово, ул. „Булаир“ № 9. Възпитан съм в българско училище „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Куманово, основно образование, сетне в гр. Скопие – 3 трети клас гимназия. В 1895 г. взех клетва и встъпих във ВМОРО за освобождение на наша Македония. Станах учител в с. Сопот, околия Светиниколска. И пострадах в 1897 г. от Виничката афера. Освободих се. Пак пострадах, като попаднах в затвора 3 г. по случай убийството на Боби войвода. А сърбите ме осъдиха на заточение – робия 10 г. – от 1918 г. до 1928 г., и всичко издържах, затвора 14 г., строг тъмничен затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 743.

№ 744

Милан Иванов Матов (63 г.)

род. в Струга

жив. в София

26.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Йорданка на 53 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. След като България обяви война на Турция, аз доброволно

напуснах собствената работа в Австро-Унгария, гр. Арад, дойдох в София и се записах в опълчението на VI Охридска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 744.

№ 745

Неделко Богданов Стоянов (62 г.)
род. в с. Лопатица, Битолско
жив. в Битоля
01.04.1943 г.

Заслуги: четник и взел участие в сражения, в селата Смилево, Лера, Гявато, Обедник.²²⁸

Семейство: съпруга Ленка на 64 г., син Илия на 23 г.

Животописна бележка: „Аз съм заклет да работя в революционната организация от Стоян Донски през 1902 г. До въстанието работих легален, пренасях оръжие, чети, патрони и каквото ми се нареждаше от началниците. Във въстанието бех с четата на Петре Джепче²²⁹, целото време до разтурването на четите. На три-четири места водихме сражения – Смилево, Лера, Гявато и Обедничко.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 745.

№ 746

Николина Иванова Лазарова (60 г.)
род. в Ресен
жив. в София
08.03.1943 г.

²²⁸ Сведение: „През време на сръбското робство се е отличавал с твърдостта си да понася негодите и хулите на сърбите, но да пази българския си дух. Държал се е отрицателно към сръбската власт и не е засмал никаква служба.“

²²⁹ Петре Жебчев е деец на ВМОРО, войвода на чета по време на Илинденското въстание, родом от Смилево.

Заслуги: куриерка на ВМОРО, укривала нелегални дейци; бива издадена и осъдена на 3 г. затвор; екзархийска учителка в Леринско.

Семейство: съпруг Иван на 60 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм учителствувала в Леринско. Революционната си дейност съм почнала от 1901 до 1905 г. Взела съм живо участие в посрещането на нелегални революционери, снабдяване дрехи и пренасяне писма и оръжия, организиране на женски дружества. Заради революционната си дейност като учителка в с. Суровичево през 1905 г. бех предадена от гъркомани и заловена от турската власт, и затворена в Битолския затвор, където бех осъдена на 3 г. тъмничен затвор. След 9-месечно лежане в затвора избегах и по канален ред бех изпратена в София, където живея и до днес един скромен живот.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 746.

№ 747

Недан Дамянов Пашов (61 г.)
род. в Прилеп
жив. в София
12.02.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО, взел участия в сражения.

Семейство: съпруга Марийка на 48 г., баща Дамян Ангелов Пашов на 83 г.

Животописна бележка: „Бил съм четник в четата на покойния Петър Ацев, прилепски войвода, от началото на пролетта докъм края на 1903 г. Взел съм участие в сражението през юли същата година на Студеница, Беловодичко, в нападението след това на войската в с. Витолица, Морихово. Завърнах се в София с четата на Борис Сарафов. През есента на 1904 г., с паспорт под чуждо име, върнах се пак в четата на Петър Ацев, а през 1905 г. останах за секретар на Георги (Гога) Ацев. Участвувах в сражението през август същата година с гърцката чета от 90 души при Скочивир, Полог, в завоя на Черна, където падна войводата им Панайот около 35 г. Заловихме 32 живи четници, около 7–8 убити и около 15 ранени според показанията на пленниците и селяните. Участвувахме и

в много престрелки с турци, сърбомани и гъркомани. В 1912 г. – в партизанската чета на Шакир²³⁰, в XII Лозенградска дружина и в четата на Милан Гюрлуков през 1914 г., в сражение при с. Терзели на път за моста Удово, Струмишко, и в няколко престрелки около Градец, Тиквеш, и бех доброволец в австро-унгарската армия с четата на Михаил Думбалаков²³¹ през 1914 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 747.

№ 748

Никола Стоянов Джаров (70 г.)
род. в с. Ковачевица, Неврокопско
жив. в с. Ковачевица, Неврокопско
12.04.1943 г.

Заслуги: участвал с оръжие в ръка в четата на Атанас Тешовски и Стоян Мълчанков в сражения при Балъкдере, Алиолгу, на българската граница и др. през 1903 г.

Семейство: съпруга Фидана на 66 г.

Животописна бележка: „Не само на грамотния, но и на неграмотния като мене, дотъжне турското робство, затова още в 1895 г. станах деен член на В. М. Р. организация в родното си село. Влизах в състава на четите на войводите Атанас Тешовалията, Стоян Мълчанков и др., като през 1903 г., когато изгоре с. Балдево, Неврокопско, от турския аскер, на другия ден след пожара, бех заловен от турците в с. Ковачевица и пред целото население ми удариха 300 тояги, за да изкажа оръжие и тайни, което не сторих. Взимал съм участие в сражения с турския аскер в местностите Балъкдере, Алиологлу, бившата турско-българска граница.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 748.

²³⁰ Кръсто Гермов или Шакир войвода (1868–1962) е мариовски районен войвода на ВМОРО, роден в Прилеп.

²³¹ Михаил Атанасов Думбалаков (1882–1959) е български журналист, общественик и войвода на ВМОК, родом от с. Сухо, Лъгадинско.

Никола Христов Търпенев (65 г.)
род. в с. Пополжани, Леринско
жив. в Битоля
20.04.1943 г.

Заслуги: осъждан от османските власти и е бил четник.²³²

Семейство: съпруга Анета на 48 г., дъщеря Радка на 15 г. и дъщеря Загорка на 12 г.

Животописна бележка: „Аз долеподписания, като роден от благочестиви и български родители, още от най-младите ми години уйчо ми Кръсто Анд. Апостолов ми вдъхваше българския дух. Той, като един от първите тогава български офицери, падна убит като такъв във войната между сърби и българи през 1885 г. И оттогаз този дух вреше в душата ми и като даде Бог и язи станах на възраст, ето, и нашият гениален революционер господин полковник Янков пристигна и ги походи нашите села по Леринско. Макар да го пратеше и едно турско заптие, той пак си вършеше своята мисия през деня. Той ни продаваше коси за косене и други сечива, а вечер по-късно, като го туреше заптието да спи, той ни водеше в църквата Св. Никола и там ни даваше заклетва, и ни покръщаваше тъй, и аз бех един между другите. След покръстването ходих в Гърция да се снабдя с пушка, ходих на няколко места на помощ, където се сардисваха четите. На същия ден, Илинден, беше ми дадена задача от Леринския горски началник Леко Настов Церовски²³³ и войводата Леко Банички²³⁴ да минирам моста на реката Елешка между Сакулево и Кенали, на ЖП линия Солун–Битоля, и да скъсам телеграфа. Понеже яс, като тогавашни служащ по линията като кантонер, само мене ми беше позволено да циркулирам по линията. После въстанието бех затворен в Леринския затвор, мъчен и биен, освободен от затвора благодарение на Великите сили, които му наложаха на агите и се създаваха общи амнистии. В последно време бех назначен за секретар в съдебната комисия от реонския войвода Нацо Банички²³⁵ и така се завърши до 1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²³² Сведение: „През сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

²³³ Александър Попнастев Гьошев или Леко Церовски (1879–1903) е войвода на ВМОРО и участник в Илинденското въстание, родом от с. Церово, Леринско.

²³⁴ Александър Гичев Джорлев или Леко Банички (1878–1914) е лерински войвода на ВМОРО, роден в с. Баница, Леринско.

²³⁵ Нацо Мазаров Кочев е лерински войвода на ВМОРО, родом от с. Баница, Леринско.

388К, оп. 4, а.е. 749.

№ 750

Никола Игев Георгиев (77 г.)
род. в с. Ракле, Прилепско
жив. в с. Ракле, Прилепско
29.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.²³⁶

Семейство: син Борис на 27 г., дъщеря Таса на 22 г.

Животописна бележка: „През 1901 г. закълнах се в организацията пред Методи Патчев²³⁷ в селото ни. През 1903 г. бех в четата на Христо Оклев, където взех участие в сражението при месността Железово, с Булиман²³⁸, където падна Боян Милчинов²³⁹ и раниха войводата. На местността Ясенова нива с Андон Чеков през 1907 г. паднаха ни двама четници. Пак на Ножот – със сборните чети на Велко от Попадия, Мирче Свейкяра и Чеков. Поддържах духа на населението до освобождението ни 1941 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 04.02.1944 г.

388К, оп. 4, а.е. 750.

№ 751

Никола Иванов Цонев (73 г.)
род. в с. Драгобраща²⁴⁰, Кочанско
жив. във Вiniца
11.03.1943 г.

²³⁶ Сведение: „През сръбското робство се е ползвал с името на национален деец на българщината и като такъв е тормозен. С населението се е държал добре. Никаква служба не е заемал.“

²³⁷ Методи Якимов Патчев (1875–1902) е прилепски войвода на ВМОРО, роден в Охрид.

²³⁸ Булиман ага е чифликчия и един от най-големите злосторници и дерибей в Прилепско.

²³⁹ Боян Милчинов (1879–1903) е деец на ВМОРО, четник на войводата Христо Оклев, родом от Прилеп.

²⁴⁰ В документацията се среща и Вiniца като родно място.

Заслуги: член на ВМРО; като куриер превеждал чети и попадал на два пъти в затвор. Четник на войводата Клинчарски, участва в сражението при с. Пресека.

Семейство: съпруга Спасена, р. 1873 г.

Животописна бележка: „Работих в освободителните борби от 1903 г. до 1922 г. Бех куриер през 1903 г. в Миневата чета и като такъв превеждах бежанци от Битоля, Прилеп, Охрид и Ресен през границата в старите предели на България; така също пренасях писма на организацията. Тази работа извършвах до 1907 г. Турската власт ме заподозре, заловиха ме и ме осъдиха на 9 месеци затвор. През 1909 г., след въстанието, избегах в България заедно с другите бежанци. Един месец след това бех изпратен от организацията отново в Македония, за да бъда в помощ на комитите. Извършвах куриерска длъжност, но през 1910 г. турците ме заловиха в гр. Пехчево. Биха ме, измъчваха ме и ме осъдиха на 7 месеци. Лежах в затвора само 1 месец. Освободиха ме и само след три дни от освобождаването искаха наново да ме арестуват. За да не падна в ръцете им, избегах в България. Там се присъединих към Симеоновата чета. С тази чета се движих до обявяването на войната срещу Турция. Войводата Симеон ме изпрати да пресека телената мрежа. Извърших тази работа сполучливо и заедно с българските войски и другарите ми от четата влезох в сражение с турците. При Църковец турците се задържаха. Нашата чета, в която участвувах, заобиколи турците и това спомогна на нашите войници, и те разбиха неприятеля на този сектор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 751.

№ 752

Никола Наумов Чобанов (64 г.)
род. в с. Големо Илино, Крушевско
жив. в София
22.02.1943 г.

Заслуги: като доброволец, редник от МОО, взел е участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Бистра на 58 г., син Кирил на 27 г., син Методи на 22 г., син Борис на 21 г., дъщеря Еленка на 19 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. В затвора Калемегдан в Белград съм лежал 4 месеца като революционер. Взел съм участие в Илинденското въстание. Награден съм с орден; VI Охридска дружина, 3-та рота. “

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 752.

№ 753

Никола Христов Градошорски (69 г.)
род. в с. Градошорци, Струмичко
жив. в Струмица
19.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Марика, р. 1900 г., син Йордан, р. 1912 г.

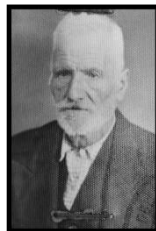
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; записан в V Одринска Дружина, нестроева рота; награден с орден IV степен и с два медала. Бил съм в затвор два пъти. Бил съм екзархийски учител 6 г. в с. Градошорци – от 1894 г. до 1896 г. и от 1898 до 1902 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 753.

№ 754

Никола Андреев Филипов (65 г.)
род. в с. Мъклен, Серско
жив. в Асеновград
19.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Екатерина на 65 г., син Иван на 22 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Свършил съм II педагогически курс, учителствувал съм 4 години. В 1904–1905 г. – четник с войводите Даев и Паница. През Първата Балканска война 1912–1913 г. – водач на многочислена чета в Пашмаклийско и Ксантийско, за което прилагам и документи № 2469, изд. в Асеновградската община.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 754.

№ 755

Никола Ефтимов Пефкев (72 г.)

род. в Струмица

жив. в Струмица

29.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Мария, р. 1876 г., син Ташо, р. 1919 г., син Панде, р. 1922 г., син Петре, р. 1927 г., дъщеря Василка, р. 1914 г., дъщеря Льопа, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 3-та рота. Бил съм и четник от 1910 г. до 1912 г. под войводството на Тане Николов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 755.

№ 756

Никола Витанов Пицанов (63 г.)
род. в с. Градошорци, Струмичко
жив. в Струмица
30.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Тинка, р. 1890 г., син Христо, р. 1921 г., син Драги, р. 1927 г., дъщеря Василка, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 2-ра рота, 2-ри взвод, а 1915–1918 г. бях в 6-и Македонски полк, 6-а рота, 2-ри взвод, и на Криволак в боя изгубих слуха си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 756.

№ 757

Панайот Георгиев Гайдов (69 г.)
род. в с. Корията²⁴¹, Лозенградско
жив. във Варна
10.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. като четник с оръжие в ръка участвувал във всички сражения с турския аскер под войводството на Кондолов, Акбунарлията и Македончето в Лозенградския революционен район.

Семейство: съпруга Евдокия, р. 1874 г., син Стойчо, р. 1908 г.

Животописна бележка: „Като член на ВМОРО положих клетва към средата на 1899 г. в родното ми село. През 1900 до 1902 г. бях организатор и ръководител на организацията в с. Едига, където се преселих при дядо ми. В началото на юний 1903 г., поради аферата с обсадата от турската войска и арестите на с. Дерекьой и след това на с. Едига, където беше районният ни войвода Георги Кондолов с четата, през нощта сполучих да

²⁴¹ Дн. Корукьой в Турция.

изведа четата във от селото без жертви и хванахме гората. Връщането ни беше невъзможно поради масовите арести и изтезания в двете села. Така станах четник в сформированата сборна смъртна чета под ръководството на Г. Кондолов. Като такъв взех участие с оръжие и в крупната акция при нападението на с. Сазара (6 август) ведно с четата на Тодор Акбунарлията и Дим. Македончето. В сражението загубихме две наши момчета от селата Соропач²⁴² и Дупница.

На празника Преображение, 14 август, с обявяването на общото въстание в Източна Тракия, през нощта, с нашата чета, съгласно нарежданията, изсякохме телеграфните стълбове и жици в участъка Каратопрак между селата Корията и Дерекьой. След като преждевременно загина войводата ни и районен началник Г. Кондолов в Паспалево, нашата чета се причисли към отряда на Мих. Герджиков, по чието нареждане взехме участие във всички акции и сражения. През въстанието родното ми село бе обсадено и опожарено от новодошлия многочислен аскер. Повече от 40 души от селото – мъже, жени и деца, бяха избити немилостиво, а останалото население беше избягало в гората. Така, между трагично загиналите, намерихме и трупове на майка ми Фила, сестриното ми едногодишно момиче Тодорка, дядо ми Стойко, чичо ми Тодор, братовчед ми Стойко и жена му Катя с дядото им Дойче. Същата участ сполетя и с. Едига. Цялата ни покъщнина и добитък ограбиха, а къщата ни опожариха. След въстанието последва общата амнистия и се легализирах, но бях арестуван в Лозенград, а след това бях хвърлен в Одринския вилаетски затвор, където лежах до края на март 1904 г., наедно с много други, които бяхме взели участие с оръжие във въстанието. Освободиха ни със специално ираде от Султана. Но и след това моето стоене в село беше невъзможно и се принудих да избягам в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 757.

№ 758

Петре С. Иванов Йончев (75 г.)
род. в с. Кръстофор, Битолско
жив. в с. Кръстофор, Битолско
24.04.1943 г.

²⁴² Дн. Сарпдере в Турция.

Заслуги: в Германските планини с оръжие в ръка се сражавал с турците през 1903 г. под командата на войводите Иван Кафеджията и Алексо Евтимов.²⁴³

Семейство: съпруга Бисера на 65 г., снаха Мара на 50 г., внук Георги на 30 г., снаха Илинка на 31 г., внук Вангел на 21 г., внучка Даница на 19 г., внучка Божна на 17 г., снаха Васе на 21 г., внук Лазар на 6 г., внук Владе на 2 г., внук Борис на 1 г., внучка Пера на 13 г.

Животописна бележка: „Съм посветен в революционното дело от войводата Георги Сугарев през 1902 г. Във време на въстанието съм бил четник в четата на войводата Йован Кафеджията и Алексо Евтимов и съм действувал в Буфкол. Взел съм участие в сражения в Германските планини. До края на въстанието съм действувал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 758.

№ 759

Петър Трайков Бошев (76 г.)
род. в с. Могила, Битолско
жив. в с. Могила, Битолско
05.04.1943 г.

Заслуги: дългогодишен деец на ВМОРО; участник в Илинденското въстание.²⁴⁴

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Заявявам следното: през 1900 г. заклет съм по делото на ВМОРО от войводата Стоян Донски. Отначало съм вършел длъжност куриерска на пречекване и изпращане на разни чети в селото и околията на до 1903 г., когато станах нелегален и бех четник с четата на войводата Мише Димов Кьосев от Битоля, па до свършването на востанието. В стражения влегохме – Облаково, Гявато, Смилево, Слепче и още много други места. След востанието и след върщането от господата бех освободен от австрийския консул в Битоля. И след въстанието съм

²⁴³ Сведение: „Не е заемал никаква служба. Ползвал се с лошо име пред сръбските власти.“

²⁴⁴ Сведение: „С добро име – с властта и населението, не е заемал никаква служба.“

вършел същата работа, както и преди востанието, до 1912 г. Работил съм по делото неуморно както нелегален, така също и како легален.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 759.

№ 760

Петър Димов Павлов (63 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: четник на войводата Пеню Шифаров. В с. Граматиково се сражавал с турците на 06 август 1903 г.

Семейство: съпруга Вида на 60 г., дъщеря Злата на 18 г., син Димо на 15 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: по народност съм българин, български поданик, с първоначално образование, по занятие съм земеделец, женен съм с 4 деца. Бях член на организираната чета на войводата Пеню Шифаров и като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 06 август 1903 г. в с. Граматиково сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители и не съм се проявявал в противобългарски и противодържавнически идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 760.

№ 761

Павел Трайков Галъов (78 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в София
23.02.1943 г.

Заслуги: организиран в местната чета под войводството на Кромидаров²⁴⁵; през време на Илинденското въстание взел участие с оръжие в ръка във всички сражения в Смилевския район; през сръбския режим бил малтретиран и хвърлен в затвора като укривател на нелегални.

Семейство: съпруга Менда на 74 г.

Животописна бележка: „Бех организиран член на Македонската революционна организация още от преди 1900 г. До въстанието 1903 г. бех легален член на организацията, като се числех още в целост до Илинденското въстание в нашата смилевска чета на Димитър Трайков Кромидоровски. На Илинден се обяви въстанието. Станах нелегален с оръжие в ръка в четата на войводата Димитър Трайков Кромидоров и взех участие в Илинденското въстание от началото на обявяването му до потушаването на въстанието, в сраженията с турския аскер развили се в с. Смилево и околностите му, и в района, наречен Смилевски. След въстанието продължих легалната си революционерна дейност до Балканската война, а след идването на сръбските окупационни войски и след Междусъюзническата война бех хвърлен от шовинистичните власти в затвора като българин, където бех държан в подземие в продължение на повече от 20 дена под предлог, че съм укривал комитаджии, дошли от България да бунтуват населението, между които бил и моят син с негови другари.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 761.

№ 762

Панде Наков Куюмджиев (67 г.)

род. в Дойран²⁴⁶

жив. в Пловдив

01.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО и бил два пъти осъждан на затвор.

Семейство: дъщеря Благородна, р. 1913 г., син Любен, р. 1920 г., син Янко, р. 1922 г., син Илия, р. 1924 г.

²⁴⁵ Димитър Кромидаров е смилевски войвода на ВМОРО, родом от с. Смилево, Битолско.

²⁴⁶ В документацията от пенсионното дело се среща и Струмица като родно място.

Животописна бележка: „Взимал съм живо участие в М.О.Р.О. от 1902 г. като член организатор през 1903 г., 1904 г. и 1905 г.; председател на окръжното революционното тело и началник на градските и селски нелегални чети. Като такъв много пъти, завеждайки една или две чети с оръжие в ръка, нощно време извършвал съм разни решения от централния комитет в околията ни. А през 1905 г. избран съм председател на ръководното бюро на конгреса на Червенополе в Огражден при присъствието на 60 делегата и 5 войводи с четите си – Чернопеев, Сандо Китанов, Мануш Турновски²⁴⁷, Аджи Иван Смолски и К. Аджи Манев. След малко време, като падна убит Аджи Иван, турските власти дознаха за конгреса и ме арестуваха. Съден на 101 г., единия път лежах 9 месеци в Солунската крепост Еди Куле, след което бидех пуснат. След 2 месеца бидех наново затворен в Еди Куле. Съден наново на 101 г., въпреки немайки точни доказателства, бидех осъден на 1 г. и 10 дни, която пресъда издържах до края. След излизането побегнах, понеже следваше да бидам убит от турците. После бех изпратен от комитета в гр. София – 1906 г., 1907 г., 1908 г., за връзка с централния комитет, Гарванов, Сарафов и Матов в Струмички окръг, до турския преврат. В Хуриета дойдох в Струмица, продължих националното дело, бидех избран за подпредседател на Българския конституционен клуб, а 1912 г., при първото освобождение, бех пълномощен представител на първото българско читалище „Дамян Груев“. В Общата война от началото до края – войник в българската армия, а и в сръбско продължих националното дело. Сега като такъв избран съм председател на Илинденската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 762.

№ 763

Петър Гулев Карушев (74 г.)
род. в Кръстофор, Битолско
жив. в Кръстофор, Битолско
29.04.1943 г.

Заслуги: вземал участие в подготовката на въстанието. Като четник в четата на Иван Кафеджията и Алекси Евтимов сражавал се с турците при Буфкол и Германските планини през 1903 г.

²⁴⁷ Мануш Георгиев (1881–1908) е войвода на ВМОРО, родом от с. Турново, Струмишко.

Семейство: син Михаил на 44 г., внук Ристо на 25 г., внук Петър на 5 г., снаха Мара на 25 г. внучка Бисера на 4 г.

Животописна бележка: „Съм посветен в революционното дело от войводата Георги Сугарев през 1902 г. Изпълнявал съм куриерска служба до въстанието. Във време на самото въстание бех четник с войводата Йованче Кафеджията и Ал. Евтимов и съм действувал в Буфкол. Взел съм участие в сражения в Германските планини. Действувал съм до края на въстанието. Борил съм се срещу въоръжената гръцка пропаганда, когато се е опитвала да изгори селото ни.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 763.

№ 764

Петър Димев Нечев (69 г.)
род. в с. Метимер, Битолско
жив. в с. Метимер, Битолско
25.02.1943 г.

Заслуги: работил за подготовката на въстанието; бил четник в четата на Парашкев Цветков до убийството му в с. Могила, в което сражение останал жив просителят и двама негови другари; бил в четата на Иван Лисолаецът до разтурянето на четите.²⁴⁸

Семейство: съпруга Таса, р. 1886 г., син Иван, р. 1911 г., син Траян, р. 1921 г., снаха Ванка, р. 1913 г., внучка Зорка на 9 г., внучка Косара на 6 г., внучка Цветанка на 4 г.

Животописна бележка: „През въстанието 1903 г. бех с пушка в ръка в четата на Парашкев Цветков и после в четата на Иван Рогле Лисолаеца. Четническият живот съм почнал 1902 г. Преди това бех в София, където избегах от Румъния, за да се присъединя към четниците, заминаващи в Македония. Бех върнат в Румъния, където събрахме помощ, която се използваше за организирането на чети. След това прехвърлихме границата и се присъединих към войводата Парашкев Цветков. Това стана, като получих бойното си кръщение, като убих турчин. След предателството в с. Могила, Битолско, от тежкия бой с турците се спасих

²⁴⁸ Сведение: „С населението – добре. Служба не е заемал. Държал се е настрана от сръбските власти.“

само аз от целата чета. При Даме Груев бех 2 месеца, докато беше избран за воевода Иван Роглев от Лисолай, след което се присъединих към неговата чета. Под воеводството на същия съм водил сражения в с. Облаково и в с. Лера в помощ на Георги Сугарев, който беше обграден в с. Гявата, благодарение на което същият успе да се изтегли в балкана.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 764.

№ 765

Петре Богоев Димов (70 г.)
род. в с. Драгожани, Битолско
жив. в с. Драгожани, Битолско
05.04.1943 г.

Заслуги: работил за подготовка на въстанието; действащ четник в четата на Никола Върба²⁴⁹; водил няколко сражения с турците.²⁵⁰

Семейство: съпруга Благуна Петрова на 70 г., син Тодор на 30 г., снаха Ника на 35 г., внук Траян на 4 г., внук Борис на 1 г., дъщеря Волка на 17 г., дъщеря Дойка на 11 г.

Животописна бележка: „От преди 39 г. на въстанието бех с пушка в ръка с войвода Николе Върба. Стражението го издържах на место Георев гроб. Три месеци бех със същата чета. Като се върнах после, ме туриха в затвора като революционер с бившия кмет в с. Лисолай – Йоно Кузманов Цинцаров.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 765.

²⁴⁹ Никола Върба е войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Брезово, Битолско.

²⁵⁰ *Сведение:* „С добро име с властта и населението – добре. Не е заемал никаква служба.“

№ 766

Поне Иванов Дурсанлийски (80 г.)

род. в Кукуш

жив. в София

10.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник и е взел участие в няколко сражения през 1903 г. в четата на Кръстю Асенов и Аргир Манасиев.

Семейство: съпруга Магдалина на 78 г. внучка Марийка на 17 г.

Животописна бележка: „Участвувал съм в борбите за свободата на Македония с четите на Кръсто Асенов и Аргир Манасиев. През 1903 г. взел съм участие в боевете както следва: край Кукуш, местността Люлката, местността Гьола (Арджанския), местността Адата и край селото Хума, Гевгелийско, местността Гандач и местността Беш бунар.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 766.

№ 767

Петър Христов Коликокошков (73 г.)

род. в Прилеп

жив. в Прилеп

15.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО. Участвувал във всички походи и сражения на Х Прилепска дружина през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Ленка, р. 1884 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, 3-та рота, пристигнал специално от Америка да би стъпил в редовете на армията ни против турския гган.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 767.

№ 768

Панчо Костов Тошев (61 г.)
род. във Велес
жив. във Свищов
22.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Здравка, р. 1893 г., той е син на Коста Тошев и Кота Тодорова.

Животописна бележка: „Аз, Панчо (Панайот) Костов Тошев, роден в гр. Велес, а жител на гр. Свищов, по занятие общ работник, съм участвувал в Македоно-одринското опълчение в освободителните борби през 1912–1913 г. като редник в боевете при София, Мустафа паша, Дедеагач, Софлу, Димотика, Узункюпрю, Китан, Шаркьой, Гюмюрджина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Радовиш, Щип, Кочани, Фере, Емирица, Говедарник и пр. Постъпил съм в освободителните борби на 02 октомври 1912 г. Притежавам възпоменателния медал за войната 1912–1913 г. и такъв за през войните 1915–1918 г.²⁵¹“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 768.

№ 769

Петруш Илиев Додев (62 г.)
род. в с. Отошница, Паланечко
жив. в с. Отошница, Паланечко
01.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

²⁵¹ Свидетелство № 6016, награден е от генерал-майор Теодоси Даскалов през 1938 г.

Семейство: съпруга Совка, р. 1895 г., син Тодос, р. 1925 г., син Златко, р. 1935 г., син Стоян, р. 1937 г., син Борис, р. 1942 г., дъщеря Горка, р. 1923 г., дъщеря Верка, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване във II Скопска дружина, гдето съм ранен два пъти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 769.

№ 770

Пано Манев Златев²⁵² (63 г.)
род. в с. Жиганци, Кочанско
жив. в с. Жиганци, Кочанско
30.03.1943 г.

Заслуги: войвода на ВМОРО и ВМРО, доброволец в МОО от 03 март 1913 г. до 28 юни 1913 г.

Семейство: съпруга Гена, р. 1884 г., дъщеря Реска, р. 1908 г., син Стоян, р. 1913 г., син Фердинанд, р. 1916 г.

*Животописна бележка*²⁵³: „Подписаните: Ампо Давидков Донев, Григор Тенов Динов и Тодор Гацов Илиев – и тримата от с. Соколарци, Кочанско, удостоверяваме, че Пано Манев Златев от с. Жиганци, е по народност българин от български произход. Като активен член (деец) за освобождението и обединението на родината ни Македония към майката България е участвувал в освободителните борби в Македония и като войвода на организираната чета с оръжие в ръка е взел участие в много стражения, а именно: през 1910 г. с маджирите в с. Баня, ранен в левата ръка на две места; през 1912 г. при Кочани; през 1914 г. в с. Жиганци; през 1915 г. на 27 август в с. Кучичино; през 1915 г. при превзimanето на гр. Щип; през 1923 г. в Кадрафаково, околия Светиниколска; през 1924 г. в с. Полаки, Кочанско; и през 1925 г. в с. Лески, Кочанско, срещу поробителите на България за освобождението от турската и сръбска власт, и това непрекъснато от 1903 г. до разгрома на Югославия. Заради раняването и преживяването същият Пано е изгубил най-малко петдесет

²⁵² Известен и като Пано Жигянски.

²⁵³ Оригиналът на животописната бележка е приложен в раздел Документи (№ 11).

процента от работоспособността си. Същият като деец не е получил никаква пенсия до сега. Горната животописна бележка даваме на Пано Манев Златев от с. Жиганци като най-заслужен българин от Македония, за да му послужи при поискване на народна пенсия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 770.

№ 771

Пандил Аврамов Дичев²⁵⁴ (74 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
13.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Катя, р. 1890 г. и сестра Тодора (вдовица), р. 1899 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно, в I Дебърска дружина, 1-ва рота. Посветен в организацията на ВМРО. Зле третиран от турската власт. Арестуван по провеждането на въстанието.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 771.

№ 772

Перикли Христов Димов (77 г.)
род. в с. Ракита, Кайлярско
жив. във Варна
28.04.1943 г.

²⁵⁴ Виден български зограф от прочутата Дебърска (Галичко-реканска или Миячка) художествена школа, внук на изтъкнатия иконописец Дичо Зограф (Дичо Кръстев Дичов), син на зографа Аврам Дичов и баща на големия македонски художник и български кмет през Втората световна война Димитър Пандилов Аврамов.

Заслуги: бил доброволец в IX Велешка дружина на МОО от 16.10.1912 до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Екатерина, р. 1872 г., син Слави, р. 1909 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в редовете на армията. Служих в IX Велешка дружина, 3-та рота, за освобождаване на поробените българи в Македония и Тракия от турското робство. С оръжие в ръка вземах участие в походите с дружината и ротата: Варна, София, Хасково, границата, Гюмюрджина, Дедеагач, Фере, Софлу, Димотика, Кулели, Бургаз, Узункюпрю, Кешан, Малгара, Айнарджик, Шаркьой и обратно към Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмюрджина, Ксанти, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Радовиш, Щип, Кочани, Султан тепе. Участвувах във всички стражения и бойове против турци, сърби и черногорци.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 772.

№ 773

Петър Киров Ковачев (63 г.)
род. в с. Яна, Лозенградско
жив. в Царево, Бургаско
01.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; взел участие във всички бойни действия през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Ксантула на 56 г., син Тодор на 21 г., дъщеря Калинка на 17 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 773.

№ 774

Панде Костадинов Каламерников (62 г.)
род. в с. Требирино, Струмичко
жив. в Струмица
28.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО; взел участие в бойните действия през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Ваня, р. 1891 г., син Михаил, р. 1924 г., син Кирил, р. 1926 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 774.

№ 775

Пандели Георгиев Скарлатов²⁵⁵ (62 г.)
род. в с. Арнауткьой, Чаталджанско
жив. в Бургас
16.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Гинка, р. 1891 г., дъщеря Калиопа, р. 1919 г., син Васил, р. 1924 г., син Георги.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор, в XII Лозенградска дружина, 2-ра рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал през 1945 г.

²⁵⁵ Среща се и като Пантелей в пенсионното досие.

388К, оп. 4, а.е. 775.

№ 776

Петър Миялков Милошев²⁵⁶ (60 г.)
род. в Кратово
жив. в Кратово
11.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Коца на 46 г., син Стефан на 23 г., син Тодор на 17 г., съпруга Коца на 46 г., дъщеря Радмила на 13 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор, в III Солунска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 776.

№ 777

Петруш Младенов Атанасов (72 г.)
род. в с. Туралево, Кратовско
жив. в с. Туралево, Кратовско
14.04.1943г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Фимка на 72 г., син Аксенти на 34 г., син Йордан на 27 г., син Душан на 18 г., снаха Стоянка на 35 г., внук Атанас на 15 г., внук Иван на 11 г., внук Миле на 9 г., снаха Велика на 28 г., снаха Люба на 28 г.

Животописна бележка: „Още от млади години почнах да работя като деен член във ВМРО. През турското робство бех назначен за селото ми за

²⁵⁶ Среща се и като Петър Михайлов Милошев в пенсионното дело.

ръководител от войводата Постол Свищовлията²⁵⁷. Бех назначен с още няколко души да убиемо Али Чаилски, което и направихме, и стоката му от един кон и 150 овци пратихме в България. Обаче бидох подозрен от страна на турците, заловен и след голем тормоз и бой затворих в затвора Куршумли хан, където прекарах 3 г., без да предам нито един от другарите ми. Албанците счупиха вратите на затвора и аз избегах и веднага се придружих при четата на Мите Опилски. Той ме изпрати в България, където влезох веднага доброволец в III Солунска дружина (2-ра рота). В борби прекарах 1 г., след което ме уволниха. След второто поробяване от страна на сърбите, аз пак започнах да работя в борбите за освобождението под ръководството на войводата Мите Опилски. Бех назначен да приемам и изпращам четниците. Една вечер дойдох при мене Глигор Циклев²⁵⁸ с четата си и Максим Страцински, обаче Максим се предава на сърбите и издава своите другари, от които няколко биват избити. Дохожда със сърбите в селото и почва да изказва всичко, което знае. По това и мен ме заловиха и 66 дена мъчиха и биха, за да издам нещо, обаче аз нищо не издадох. В съда в Куманово, когато ме съдеха, дойде при мен в затвора ренегатът, издайникът Максим и ми предложи да му дам 5000 лв., за да ме освободат от затвора. Аз наредих вкъщи да предадат всичко мило и драго, за да се освободим. След като ми взеха тези 5000 лв., взеха ми още и 4715 лв. съдски разноски, за което ми дадоха квитанция, и ме пуснаха. Обаче бех материално съвсем пропаднал. Заради това и понеже съм доброволец и член на организацията за освобождението на българския народ, моля да ми се отпусне народна пенсия.²⁵⁹

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 777.

№ 778

Панчо Димов Симонов (63 г.)
род. в Свети Николе
жив. в Свети Николе
10.03.1943 г.

²⁵⁷ Не е ясно за кого точно става въпрос, може би за Илия Такев – паланечки войвода на ВМОРО през 1905 г., родом от Свищов.

²⁵⁸ Григор Циклев е деец на ВМОРО, ВМРО, член на ЦК на Македонската федеративна организация, станал ренегат и оглавил чета на „Удружение против бугарских бандита“, роден в с. Горни Стубол, Кратовско.

²⁵⁹ „Долуподписаните: Саздо Наков Трайков от с. Туралево, Зафир Богатинов Трайчев от с. Филиповци и Петър Костов Шешперов от гр. Кратово, чрез подписите си удостоверяваме следната автобиография на Петруш Младенов Атанасов от с. Туралево.“

Заслуги: доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Тана на 62 г., син Димитър на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Участвах в борбите при Дедеагач, Мерхамли, Шаркьой, Раткова скала, Говедар, Редки-буки и Султан тепе. VII Кумановска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 14.02.1944

388К, оп. 4, а.е. 778.

№ 779

Пандо Андреев (67 г.)
род. в с. Царев двор, Ресенско
жив. във Варна
23.03.1943 г.

Заслуги: като член на бившата ВМОРО от 1897 г. е бил арестуван от турските власти в Цариград на 15 май 1903 г. и лежал в цариградския затвор като политически деец до 8 август 1903 г.; бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Руска, р. 1888 г. и дъщеря Минка, р. 1919 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Взех участие във всички походи и боевете при Суфли, Бидекли, Фере, Дедеагач, Мерхамли. Награден съм с войнишки кръст „За храброст“ IV степен и кръст с мечове „За военна заслуга“ VI степен. При основаване на Македоно-одринското опълченско дружество в гр. Варна 1914 г. съм бил първият касиер на същото. От 1923 г. до сега съм редовен член на Дружеството на запасни подофицери. Пръв председател на Брашнарското сдружение. VIII Костурска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 779.

№ 780

Панде Стоян Гунчев (63 г.)

род. в Струмица

жив. в Струмица

29.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в VI Охридска дружина на МОО от 05.10.1912 до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Вера, р. 1890 г., син Александър, р. 1915 г., дъщеря Донка, р. 1921 г., дъщеря Цветана, р. 1926 г., дъщеря Милка, р. 1929 г., дъщеря Дралица, р. 1931 г., син Илия, р. 1934 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 2-ра рота. Притежавам два военни медала от войните.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 780.

№ 781

Полон Михайлов Петров²⁶⁰ (62 г.)

род. в с. Карадър, Лозенградско

жив. в Бургас

10.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Деспина, р. 1894 г., дъщеря Марийка, р. 1920 г., дъщеря Стефанка, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XII Лозенградска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁶⁰ На снимката е неговата вдовица Деспина Полонова, наследила пенсията на своя съпруг.

Починал на 13.06.1944 г.

388К, оп. 4, а.е. 781.

№ 782

Петко Теофилов Йосифов (61 г.)
род. в с. Лазарополе, Реканско
жив. в Скопие
04.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в МОО.

Семейство: съпруга Цвета на 53 г., син Драган на 8 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 782.

№ 783

Райко Янев Добрев (77 г.)
род. в с. Урумбеглия, Лозенградско
жив. в с. Аксаково, Варненско
06.03.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка в сражения през Преображенското въстание.

Семейство: съпруга Елена, р. 1870 г., син Анастас, р. 1903 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Урумбеглия, Лозенградско, през 1866 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни родна земя и участвах в комитета и четите. През време на въстанието в Странджа – Преображенското въстание през 1903 г., аз участвах с оръжие в ръка

като четник в четата на воеводата Стоян Петров от с. Малко Търново и се бихме срещу турците в с. Курудере, с. Инджекьой, Визинско, и другаде, където беха ранени четниците Никола Панев от Бунар Хисар и Никола ..., на когото бащиното име не помня. На Никола Панев му взехме пушката, раницата и патроните, а него не можахме да вземем, понеже беше доста тежко ранен, а другия Никола вземахме ведно с нас и отведохме навътре в гората, където превързахме и по нареждане на воеводата, ведно с други четници, изпратихме през границата в гр. Бургас, за да го заведат в болницата, за да се лекува. Всичко това вършихме за свободата на поробената ни родна земя – Тракия, България.

След въстанието се установих в с. Аксаково, Варненско, и до днес не съм престанал да мисля за освобождението на милата ни татковина. Горното се удостоверява от свидетелите: свещеник Панайот Атанасов от с. Въглен, Петър К. Дудунов от с. Тополи и Янаки Ангелов от гр. Варна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 783.

№ 784

Руси Тодоров Георгиев (63 г.)
род. в с. Макелари²⁶¹, Дебърско
жив. в Скопие
05.03.1943 г.

Заслуги: доброволец през 1912–1913 г. в Македоно-одринското опълчение.

Семейство: съпруга Сърмена на 57 г., снаха Милица на 26 г. внучка Верка на 7 г. и внук Кърсто на 3 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Взех участие във всички боеве и бех ранен в десната плешка. Във войната 1915–1918 г., в XI Македонска дивизия, разход. магазин. През всичкото време от живота ми проявявал съм чисто български народни чувства и дейност; I Дебърска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁶¹ Днес в Албания.

388К, оп. 4, а.е. 784.

№ 785

Русе Аврамов Михайлов (61 г.)
род. в Галичник, Реканско
жив. в Скопие
24.03.1943 г.

Заслуги: участник в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Коца, р. 1896 г., син Георги, р. 1923 г., син Михаил и баща Аврам, р. 1850 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота, 1-ви взвод. Участвувах като войник в Европейската война и съм инвалид.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 785.

№ 786

Симеон Танев хаджи Янев (75 г.)
род. в с. Мачуково, Гевгелийско
жив. в София
10.03.1943 г.

Заслуги: бил е арестуван и осъждан от турските и гръцки власти през време на робството, а през 1916–1919 г. бил е заточен от англичаните на о-в Лемнос, в с. Мудрос, а впоследствие и на о-в Малта.

Семейство: съпруга Анна, р. 1876 г., син, чиновник, който го издържа.

Животописна бележка: „Бил съм търговец, като в Солун съм имал два магазина и фабрика за салами. Принуден да се изселя по силата на гръцко-българската конвенция за изселване, аз се озовах в София, където отворих малко дукайче на бул. „Македония“ № 2, където фалирах, и от 1931 г. се

препитавам аз и жена ми при сина ни, женен. През турско време на няколко пъти съм бивал арестуван от турските власти, понеже съм давал убежище на българските дейци за свободата на Македония. По това време, освен гореказаните два магазина, аз имах и гостилницата на хотел „Вардар“ в Солун, където се хранеха Гоце Делчев, Гарванов и др.

През 1912 г., когато влезе родната ни войска в гр. Солун, аз оставих на разположение на войската моите два магазина и дома ми, където квартируваха български войници – 520 човека и 50 коня. Вследствие на това, когато избухна втората балканска война между България и съюзниците ѝ, аз бех затворен от гръцките власти, които ми ограбиха и магазините.

През 1916 г., пак като българин, английските власти в Солун ме арестуваха и интернираха, първом на о-в Лемнос, в с. Мудрос, и бех откаран заедно с други българи в о-в Малта, където ни държаха до края на войната. Се завърнах в Солун при семейството ми на 23 февруари 1919 г.

Оттогава до изселването ми постоянно съм бил под надзор на гръцките власти като българин и ми взимаха пари за подкуп. На искането ми за обезщетение гръците отказаха да го признаят понеже, съм изселен в България. За същото аз подадох заявление до Министерството на външните работи на 18 март 1929 г., заведено в таблица 12 в гр. Солун. Прилагам едно писмо²⁶² от царската легация в Атина с дата 19 ноември 1931 г., от което се вижда, че действително имам такова вземане, което е отказано от гръците по причините изложени по-горе.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 786.

№ 787

Станко Стоянов Кешишев (62 г.)
род. в с. Ковчас, Лозенградско
жив. в с. Евренозово, Малкотърновско
17.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие с оръжие в ръка в сражения с поробителите.

Семейство: дъщеря Рада на 27 г.

²⁶² Вж. раздел Документи (№ 12).

Животописна бележка: „Подписаните: Анастас поп Койчев, родом от с. Чоглаик, Лозенградско, Димитър Христов, родом от с. Пирок, същата околия, и Иван Д. Бакърджиев, родом от с. Терзидере, същата околия, сега всички живущи в с. Евренозово, Малкотърновско, заявяваме, че Станко Стоянов Кешишев, роден в с. Ковчас, Лозенградска околия, е на 70 г., вдовец, безработен, в затруднено материално положение. Същият през 1903 г. постъпва доброволно в българската чета, която се сформирова в Лозенградско при главен воевода Лазар Маджаров и подвойвода Янко Стоянов. Същата чета е имала задача да организира българското население за освобождението му от турското владичество. Въпросният е бил неотлъчно в четата до разформироването ѝ, като с достойнство е изпълнявал всички възложени му задачи. Взел е живо участие в страженията на четата с турците при селата Пирок и Турско Кадиево. През 1905 г. същият постъпва доброволно и в четата на капитан Икономов, която се сформирова в с. Крушевец, Бургаско, с задача да премине в Турция за организиране на българското население да продължи борбата срещу потисниците турци. Въпросният Станко Стоянов минава с четата в Турция и изпълнява драговолно всички възложени му задачи. Търпял лишения и несгоди, само да може да помогне на братята българи. И доживе така също да види свободна и обединена България. Сега прекарва старините си в с. Евренозово, Малкотърновска околия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп.4, а.е. 787.

№ 788

Стойко Желязков Иванов (66 г.)

род. в Лозенград

жив. в Бургас

26.02.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие в ръка участвувал в четата на Кръстю България, в сражението при с. Татарка и другаде през въстанието 1903 г.

Семейство: съпруга Анна, р. 1880 г.

Животописна бележка: „Той е честен и почтен гражданин, не се числи към никаква противодържавна организация. Дългогодишен член е на

Илинденската организация; голям националист. През време на въстанието 1903 г. е бил акцизен стражар, напуснал службата си и облякъл въстаническа униформа, като се озовал с четите да се сражава за освобождението на брата роб от турско иго. Числил се в четата на войводата Кр. Българията и др.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 788.

№ 789

Станьо Георгиев Филчев (70 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Бургас
01.03.1943 г.

Заслуги: като четник с пушка в ръка взел участие във въстанието и се сражавал под войводството на Михаил Герджиков при превземането на Василико през 1903 г. (06 август стар стил); стоял в четата до разформированието ѝ.

Семейство: съпруга Денка, р. 1886 г., син Иван, р. 1907 г.

Животописна бележка: „Постъпих в четата на Михаил Герджиков. През месец август взех участие в сражението на Василико (Царево). После се прибрахме в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 789.

№ 790

Станко Стойков Димитров (67 г.)
род. в с. Ковчас, Лозенградско
жив. в с. Тополи, Варненско
24.02.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения като четник. Лежал е в Одринския затвор.

Семейство: съпруга Стамата на 65 г.

Животописна бележка: „Роден съм в Ковчас, Лозенградско, през 1875 г. от родители българи. Още от млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробената ни родна земя и участвах в комитета, а също и в четите, които бродеха из Странджа за подготвяне на въстанието. През 1903 г., през месец май, бидейки с четите на войводите Лазар Маджаров, Лазо Лазов и Коста Тенишев в землището на с. Ковчас, в местността Кукурдан, ние нападнахме турския аскер и завързахме големо сражение. След това обаче дойде голема турска войска и ни обгради, при което мен ме заловиха, съдиха ме, малтретираха ме и ме осъдиха на затвор до живот заедно с брата ми Димитър Стойков. Това се вижда и от брошурата „Биография на свещеника П. Д. Киприлов по случай 50-годишния юбилей на същия: 20.10.1929 г.“, печатана в гр. Айтос, на стр. 22 и стр. 23. Лежах в Одринския затвор и след амнистията през 1905 г. дойдох в България, гдето живях в с. Горен Близнак, после в с. Тополи, от 15 г. насам. Но и до сега не съм престанал да мисля за освобождението на поробената родна земя, за свободата на която се борих на младини с оръжие в ръка.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 790.

№ 791

Станко Петков Гачев (76 г.)
род. в с. Ковчас, Лозенградско
жив. в с. Белеврен, Бургаско
30.04.1943 г.

Заслуги: участвувал в освободителните борби като четник в четата на Яне Попов; участвувал в сражения с турски войсковы части при местността Кукурдан; запалили с. Ахлатлий, след което се оттеглил в България.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Участвувал съм в освободителните борби, като редовен четник в четата на Яни Попов. Взех участие във всички походи и

сражения на тази чета с турски войскове части. През време на въстанието 1903 г. четата има сражение при местността Кукурдан. Там падна убит нашият другар Иван Стойков Алексиев от Енидже, Лозенградско, а също и четникът дедо Яни от с. Яна. По причина че дойде много войска и напора стана неудържим, четата се оттегли към Странджа в местността Сушовица. След това отидохме и запалихме турското село Ахлатий, след което се оттеглихме в България. Установих се в с. Белеврен, Средецко, где то живея и понастоящем със семейството си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 791.

№ 792

Стоян Ламбов Панайотов (72 г.)
род. в с. Паспалово, Лозенградско
жив. в с. Китен, Царевско
25.03.1943 г.

Заслуги: вземал е участие в сраженията на 5 и 6 август 1903 г. като четник в четата на войводата Георги Кондолов в Тракия.

Семейство: съпруга Гина Стоянова на 61 г., син Евтим на 15 г.

Животописна бележка: „По отношение участието ми в революционните борби през време на въстанието в Тракия казвам следното: през 1902 г. дойде в селото ни войводата Георги Кондолов с 5–6 души четници и дадохме клетва, че ще се борим с турската тирания. Оттогаз започнах да посрещам и превеждам всички чети, които минаваха през селото ни. През 1903 г. участвах в сражение на 5 срещу 6 август заедно с войводата срещу турския гарнизон и там турците убиха войводата Г. Кондолов. След като го изнесохме вън от селото и го погребяхме, аз с четата се прибрахме в с. Ясна Поляна, България, и предадох оръжието си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 792.

№ 793

Слав Николов Славов (64 г.)
род. в с. Мегалово²⁶³, Малкотърновско
жив. в Царево
25.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. като четник с оръжие в ръка е взел участие в сражението с турците в селата Камила и Цикнихор.

Семейство: съпруга Дукена на 64 г., дъщеря Анка на 13 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че през 1902 г. в селото ни дойде войводата Стоян Камилски и образувахме таен революционен комитет, и станах и аз легален член. През 1903 г., в надвечерието на въстанието, заедно с четите на селата Камила и Цикнихор под командата на войводата ни Стоян Камилски на 5 срещу 6 август 1903 г. нападнахме турския гарнизон в с. Цикнихор, като избихме турските войници и запалихме казармата. Подир 15 дни обсадихме и гръцкото с. Труле, където пристигна турска войска от Самоков и ни нападна, и уби двама наши другари. След това се оттеглихме и предадохме оръжията си в склада в с. Ясна Поляна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 793.

№ 794

Стефан Тасев Алабаков (65 г.)
род. в Струга
жив. в с. Ганчево²⁶⁴, Провадийско
13.02.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. е бил четник в четата на войводата Славчо Ковачев; участвувал в сраженията при местността Пластица; през 1905 г. взел участие в похода против сърбоманските села във Велешко; през 1906 г. бил в четата на Пешо Паша²⁶⁵ в Кичевско и в четата на Сугарев и

²⁶³ Дн. Йешилдже в Турция.

²⁶⁴ Днес част от с. Партизани.

²⁶⁵ Петър Величков Радев-Пашата (1875–1907) е български военен и кичевски войвода на ВМОРО, родом от с. Градоман, България.

Чаулев²⁶⁶ в Охридско, където седял до Хуриета; през 1910 г., 1911 г., 1912 г. като четник пренасял взривни материали за Битолския окръг.

Семейство: съпруга Върба на 38 г., дъщеря Деспина на 19 г., син Коста на 17 г., майка-осиновителка Деспина Костова на 65 г.

Животописна бележка: „По професия земеделец, излагам по моята дейност в освободителното дело в Македония следното: през 1903 г. бех четник в четата на войводата Славчо Ковачев в Щипско и участвах в сражението при местността Плавица. През 1905 г. в четата на Ив. Алабаков и поручик Костадинов взех участие в похода против сърбоманските села във Велешко и Поречието. След това, през 1906 г., бех в четата на Пешо Паша в Кичевско. В същата година се прехвърлих в четата на Сугарев и по-късно – в четата на Петър Чаулев в Охридско, гдето се борих до Хуриета 1908 г. През 1910 г., 1911 г. и 1912 г. бех като четник в Кичевско и Охридско, а също така като войвода на едно отделение пренасях взривни материали за Битолския революционния окръг.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 794.

№ 795

Саве Тодоров Говедаров (72 г.)

род. в с. Баня, Разложко

жив. в с. Баня, Разложко

30.03.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка се е сражавал с турските войски и башибозуци в с. Белица като част от четите на генерал Цончев и полковник Янков.

Семейство: съпруга Кръстана на 64 г., син Георги на 28 г., син Иван на 19 г., дъщеря Янка на 15 г., снаха Елена на 31 г., внучка Калинка на 3 г.

Животописна бележка: „Станах член на ВМРО през 1898 г. Като член съм вършил преноси на оръжие, както за селото, така и за вътрешността. Главният учител г-н Симеон поп Костадинов и ръководителят на гр. Разлог Христо Анчев изпатиха ни с Илия Ботушанов, сега живущ в с.

²⁶⁶ Петър Чаулев (1881–1924) е войвода на ВМОРО и ВМРО, член на ЦК на ВМРО, роден в Охрид.

Чепино, като най-доверени лица на организацията да убием известния шпионин Никола Пендев, обаче целта не можа да се постигне по независещи от мен причини. След два дни получих заповед от Якорудското ръководно тело да се върна обратно за с. Якоруда през Куртово, гдето ме чакаха Юрдан Марин, Георги Ташов и учителя Г. Веригазов; там имаше оръжие и го занесохме в Якоруда. Когато щеха да се пренесат парите за заловената от ВМРО американка Мис Стон по заповед от организацията, аз, Симион Драговчев, Иван Груев, Христо Ник. Бояджиев, Никола Маноилов Дръделов заедно с войводите Яне Сандански и Симеон Молеров ги придружихме до с. Белица; там ни чакаха беличени, които ги придружиха по-нататък. В 1903 г., по нареждане на организацията, отидох в гр. Банско, дадох ми 30 момчета и заминахме за манастира, където намерихме и други организирани момчета. Станахме около 60 души и вземахме динамита за Солунската банка, който го занесохме в гр. Банско; след 4 дена в Банско пристигна и Гоце Делчев. В 1903 г. като десетар получих заповед да замина за Пирин планина, където подготвявахме въстанието в Разложко. Оттам заминахме за Рила планина, където се намираше генерал Цончев, полковник Янков, Иван Ботушанов и околийският ръководител Минчо Тодев, и много чета, където се взема решение да нападнем гр. Разлог, Бачево, Баня, Белица. В нападението на с. Белица, въоръжен до зъби, под командването на полковник Янков и Ботушанов, с многобройна чета нападناхме селото. Там водихме ожесточено сражение с турска редовна войска и многобройни турски пълчища през целия ден и вечерта, като запалихме турския квартал и се изтеглихме, понеже дойде многобройна турска войска на помощ към местността Сенково (където и там водихме най-кръвопролитните сражения с турските пълчища). Като нелегален бех принуден заедно със семейството си и да напусна селото и заминах за България. През 1904 г. турското правителство даде политическа амнистия и аз си заминах за родното село и от тогава до 1912 г. не преставах да работя за освобождението на родината от турското робство. През време на Балканската война вземах живо участие. През 1904 г., 1905 г., 1906 г., 1907 г. и 1908 г. работех на една гръцка компания, на която организацията налагаше налог от 20 до 50 лири турски и тези пари аз бех изпращан от организацията да им искам налозите, които пари ги предавах на организацията. От гореизложеното се вижда, че от 1898 г. до 1912 г. като най-доверено лице на организацията, с риск на живота си, съм изпълнявал всички нареждания най-добросъвестно, за което ще удостоверяят долуподписаните свидетели и всички войводи, които са останали живи като господин М. Тодев в гр. София и Л. Томов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 795.

№ 796

Спас Георгиев Соколов (63 г.)

род. в с. Бигла, Кочанско

жив. в Царево село

02.03.1943 г.

Заслуги: четник, взел участие в сражения и е бил осъждан на затвор.

Семейство: съпруга Ката на 57 г., която от ред години живее отделно от него.

Животописна бележка: „От 1901 г. постъпих във ВМРО като куриер и селски войвода. В 1903 г. влезохме с войводата Тодор Саев в сражение с турците на Голак. От 1903 г. бех като куриер. През 1910 г. избегах от турците и тръгнах със Симеон Кочански войвода като четник. В 1912 г. влезохме в сражение с турците с радовишкия войвода Стамен Чолака. От 1912 г. до 1913 г. като доброволци в българската армия участвахме в сражения към Драма и Кавала. През 1914 г. избегах в България и пак влезохме в организацията, и тръгнахме като четници в четата на Мите Блатцалията. Като помощник войвода през 1913 г. участвахме в сражение в с. Драгобраща. С войводата Гоге Копелето бех до 1915 г. От 1921 г. бех куриер легален до 1923 г. След откриването на организацията бех заловен от сръбите и затворен, за което бех осъден на 3 г. затвор и бех жестоко бит и окован с тежки окови.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 796.

№ 797

Стоя Вълчев Карадаев (69 г.)

род. в с. Кушлани²⁶⁷, Гюмюрджинско

жив. в с. Генерал Инзово, Ямболско

09.03.1943 г.

Заслуги: през времето от 1903 г. до 1905 г. е четник, взел участие в сражения в местността Крушата при с. Манастир, Гюмюрджинско.

²⁶⁷ Дн. Ксилагани в Гърция.

Семейство: съпруга Стана, р. 1886 г., зет Колю Илиев Николов, р. 1913 г., дъщеря Цвета, р. 1913 г., внук Стою Колев, р. 1931 г., внучка Кера, р. 1933 г.

Животописна бележка: „С настоящата бележка подписаните Илия Николов, Петко В. Матушев и Ангел Стоев, всички родом от с. Кушланин, околия Гюмюрджинска, а живущи в село Генерал Инзово, околия Ямболска, заявяваме, че познавахме Стою Вълчев Карадаев като наш съселенин, като един от малцината дейци в борбата за освобождаването на родината ни от нашия край.

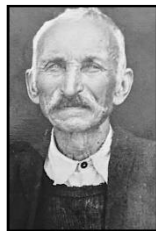
Същият е действувал като активен четник в четата на войводата Тане Николов както с оръжие, така и като организатор на бунт и въстание със слово и личен пример. В дейността си като организатор той се ползваше с името на честен и добросъвестен деец. Знаем също така, че през време на Балканската война той взе живо участие като куриер при преследването и залавянето на отряда на Явер паша.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 797.

№ 798

Стоян Рашков Малинов (73 г.)
род. в с. Небойни (махала Чиперник), Кочанско
жив. в с. Небойни, Кочанско
05.03.1943 г.

Заслуги: пренасял оръжие и военен материал, бива открит от турския патрул и при сражение ранен в левата ръка.

Семейство: съпруга Стоянка, р. на 04.06.1872 г., син Ангел, р. 1916 г., син Ставре, р. 1918 г., дъщеря Митка, р. 1912 г.

Животописна бележка: „Тормозен от турците още като малък, понеже баща ми беше четник на В.М.Р.О. През 1897 г. баща ми го заловиха турците и беше осъден, и почина во затвора в Скопие. Баща ми Рашко Малинов, аз и чичо ми Ангел бехме подгонени от турците. Место баща ми аз станах четник куриер на четите с войводите Делчев, Кръсто България, Симеон Клиничарски, Тодор Александров. През 1906 г. взех участие в сражението с войводата Чернопеев в местността Стришкото.

През 1911 г. ме раниха като четник куриер в местността Султан тепе, а другарът ми Ангел падна убит; аз останах сакат с левата ръка.

През 1913 г. бех подгонен от сърбите. Същата година ми изгореха къщата като на български четник. През ... г. пак бех подгонен от сърбите мръсни, пак влязах в четите като четник куриер с Тодор Александров, Симеон Клиначарски, Евтим Полски. Аз бех натоварен, макар да съм без една ръка, като четник куриер.

През 1924 г. пак ми изгореха къщата мърсните сърби, децата ми беха бити. Забегах до 1941 г. като четник куриер.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 798.

№ 799

Стайко Тодоров Хубчев (63 г.)

род. в с. Полковник Серафимово, Смолянско

жив. в с. Полковник Серафимово, Смолянско

16.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в борбите ни за освобождение на края на турското робство и през 1906 г. осъден от турските съдилища на 3 г. тъмничен затвор, лежал в гр. Одрин.

Семейство: съпруга Шина на 53 г., син Костадин на 26 г., син Атанас на 21 г., дъщеря Мария на 17 г., син Петко на 11 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. се записах за член на Македоно-одринската организация, целите и задачите на която бяха добре познати на целия български народ. Като шивач беше ми възложено да приготвявам облеклото за четниците, като и собствената си къща бях поставил на тяхно разположение за пренощуване или почивка, когато минаваха през селището. Знае се, че за осъществяването на своите цели организацията имаше нужда от средства, които се набавяха по различни пътища. През 1906 г. една чета под водителството на Бечо Даракчията²⁶⁸, сега покойник, и Коста Кардов от с. Райково, също покойник, минаха през Полковник Серафимово на път за с. Исорен, Ксантийска околия, където трябваше да заловят богатия българомохамеданин Шахиров, за да могат да получат от него голяма сума откуп – средства, така необходими за

²⁶⁸ Петър Даракчиев, известен като Бечо Даракчията (1879–1907) е войвода на ВМОРО в Ахъчелебийско (Смолянско), родом от с. Чокманово, Смолянско.

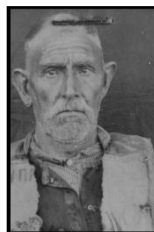
организацията тогава. Вместо него обаче бяха заловили син му, името на когото не помня, и го докараха в селото на път за турско-българската граница. Настанихме ги в моята къща и тая на Йордана Беличева. Турската власт беше взела сериозни мерки за заляването на четниците и през нощта с части от тогавашния турски гарнизон направиха засада, като започнаха да претърсват къщите. Завърза се престрелка между четниците и турския аскер, в която падна убит четникът Стефан Калфов, а останалите успяха да избягат през границата, като изтърваха и заловения българомохамеданин. Аз не можах да избягам и още тогава ме хванаха. И заедно с Андон Ст. Тунев, Христо Ст. Тунев, Георги Н. Курдов, Костадин Ст. Хубчев, Йордана Беличева, Йордана Костадинова и др., обвинявайки ни като ятаци, ни закараха в гр. Смолян. Установиха нашата виновност и ни изпратиха в гр. Одрин, където ни осъдиха по на 3 г. строг тъмничен затвор. Там лежахме 2 г. до обявяването на Хуриета. Даде се амнистия и бяхме пуснати на свобода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 799.

№ 800

Станчо Георгиев Казаков (76 г.)
род. в с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Владиславово, Варненско
22.02.1943 г.

Заслуги: осъждан на затвор.

Семейство: съпруга Хрисо на 65 г.

Животописна бележка: „Роден е в с. Коево, Лозенградско, Турция, от родители българи през 1866 г. Още от млади години съм се просветил в делото за освобождението на поробената родна земя – Източна Тракия, и съм участвувал в революционните тайни комитети. А при въстанието в 1903 г. и преди това съм участвувал с оръжие в ръка в четите, които бродеха из Странджа. На Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. участвувах с оръжие в ръка за освобождението на родината от турската власт и бях в четата на войводата Лазар Маджаров, сега покойник. След въстанието и по време на борбите срещу турците бях заловен като четник и бях осъден на 15 г. затвор, които излеждавах в затвора в Одрин, Цариград и пак Одрин. Това се вижда от списъка на

осъдените затворници през 1903–1904 г. от Одринския вилает, публикуван в брошурата „Биография на свещеник П. Д. Киприлов по случай 50-годишния му юбилей: 20.10.1929 г.“, печатана в гр. Айтос. След амнистирането ни от султана, понеже селото ни беше опожарено от турците при въстанието, и ние дойдохме в майка България и се заселихме в с. Владиславово, Варненско, като не сме престанали да мислим и да работим според силите си за освобождението на татковината ни.

Горното ще се установи както от цитираната брошура за свещеник П. Д. Киприлов, така също и от свидетелите Продан Петков Сираков, Темелко Маринов Апостолов, Атанас Тодоров Стойков и Димитър Ст. Граматиков – всички от с. Коево, а живущи в с. Владислав, Варненско, които са участвували заедно с четата на Л. Маджаров през въстанието в Странджа 1903 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 800.

№ 801

Стоян Донев Ников (70 г.)
род. в с. Мокрени, Костурско
жив. в София
20.02.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Кира на 58 г., дъщеря Василка на 26 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че през 1894 г. бех посветен в Македонската революционна организация от Никола Андреев. Като легален посрещах четите и пренасях пушки от Гърция. През 1903 г. заминах от София за Македония с пушка в ръка под войводството на Хр. Чернопеев и К. Пърличев²⁶⁹. Дадохме първото сражение около гр. Кочани, вр. Китка и Султан тепе. И след въстанието винаги съм се интересувал за националните въпроси и свободата на Македония и присъединението към майката отечество България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁶⁹ Кирил Григоров Пърличев (1875–1944) е български просветен деец и общественик, член на Задграничното представителство на ВМОРО и ВМРО, роден в Охрид.

388К, оп. 4, а.е. 801.

№ 802

Стоян Стоев Канин (77 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в с. Скребатно, Неврокопско
29.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. като четник под войводството на Стоян Мълчанков взел участие в сраженията с турската войска в с. Обидим, Разложко, и върха Айгидик; също участвувал при изсичане телеграфните стълбове от с. Баничан до землището на с. Обидим, Неврокопско.

Семейство: съпруга София, р. 1864 г., син Аспарух, р. 1908 г., снаха Славка, р. 1907 г., внучка Надежда, р. 1935 г., внучка Катерина, р. 1938 г., внук Стоян, р. 1940 г., внук Васил, р. 1942 г.

Животописна бележка: „Като нелегален четник в четата на Стоян Мълчанков през 1903 г. взех участие по изсичане телеграфа от с. Баничан до землището на с. Обидим. Участвувах в сражението с турския аскер в с. Обидим, Разложкото поле, и върха Айгидик същата година“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 802.

№ 803

Стефан Димитров Гебеджиев (62 г.)
род. във Варна
жив. във Варна
16.03.1943 г.

Заслуги: като четник в четата на войводата Лефтеров от октомври 1904 г. до май 1905 г. с оръжие в ръка взел участие във всички действия на четата и в сраженията при с. Цапарево, Джумайско.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Роден съм в гр. Варна на 10.01.1881 г. от родители българи. Когато служех войник в 19-и пехотен полк, бях се вече предал на освободителното движение в Македония, и през 1904 г. влязох в четата на войводата Колю Лефтеров, капитан от запаса. С неговата чета минахме границата при с. Бистрица в месец октомврий 1904 г. и с оръжие в ръка се борихме срещу турците при с. Цапарево, Малешевско, при залавянето на шпионина Стоица, който е издал войводата Тодор Сасев. Също се сражавахме при с. Нивичани, Струмишко, в Готен планина, а също се сражавахме срещу турския аскер и при с. Раздол, Петричко, през пролетта на 1905 г. След това заедно с Марко Шишков²⁷⁰ – бивш войвода, и други се завърнах в България, понеже се разболях.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 803.

№ 804

Стойчо Лазов Ризов (83 г.)
род. в с. Павлешенци, Светиниколско
жив. в Куманово
12.04.1943 г.

Заслуги: сражавал се с оръжие в ръка; осъждан за политически деяния през 1897 г. и 1899 г. по на 6 месеца и, съответно, 3 месеца затвор, а през 1905 г. – на 3 г., но амнистиран; заради големите му заслуги към освободителното движение е провъзгласен за почетен член на дружеството.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „От 1890 г. аз съм член на Македонския комитет, като още през времето на Стамболов бях член на конгреса по пренасяне и въоръжение на Македония. Участвувал съм и работил с войводите Гоце Делчев, Дамян Груев, Пушкарров²⁷¹, Нунков, Стойчо Бобев²⁷², Атанас Бабата, Кръсто Лазаров²⁷³. Бил съм селски войвода, ръководител и

²⁷⁰ Пандил Шишков (1874–1929), вж. пенсия № 405.

²⁷¹ Никола Петков Пушкарров (1874–1943) е скопски войвода на ВМОРО и родоначалник на почвознанието в България, родом от Пирдоп.

²⁷² Боби Стойчев (1872–1906) е български офицер, скопски и кумановски войвода на ВМОРО, роден в Дряново.

²⁷³ Кръсто Лазаров Иванов (1881–1945) е кумановски войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Конюх, Кратовско.

терорист в околията, куриер по пренасяне оръжие, муниции и пропускане на четите. От турците бе арестуван 8 пъти, като веднъж съм осъден на 15 г., след туй на 101 г. и бе освободен поради амнистия. Бит и тормозен най-жестоко. По палежа на с. Довезенци и Пчиня участвах с моя чета. Целото ми имущество дадох за освободителното движение и сега съм напълно глух и негоден за работа. Останах сам, но видех идеала ми осъществен.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 804.

№ 805

Спас Серафим Механджиев (64 г.)
род. в с. Бачево, Разложко
жив. в с. Бачево, Разложко
12.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО; вземал участие с оръжие в ръка в сраженията около с. Бачево срещу турските войски на 15, 16, 17 и 18 септември 1903 г. и след 5 октомври 1912 г. срещу турските войски при нападението на гр. Разлог с четата на Хр. Чернопеев.

Семейство: съпруга Мария, р. на 10.02.1896 г., дъщеря Злата Сп. Механджиева, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Редовен член на Македонската революционна организация от 1900 г. Взел участие в пренос на оръжие от Стара България. С оръжие в ръка, като четник с четата на капитан Шипков, под командата на полковник Янков и генерал Цончев, през 1903 г. с оръжие в ръка участвал в превземането на с. Бачево. Затворен и малтретиран в Разлог от турците и осъден, но успел да се спаси с бегство. През 1912 г. като четник от четата на Чернопеев и Ив. Вапцаров²⁷⁴ взел участие в сражението при Граничан, Якорудско землище, и при Серовица, Разложко землище. След идването на българските войски интендант в с. Бачево.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁷⁴ Иван Николов Проданичин или Йонко Вапцаров (1880–1939) е разложки войвода на ВМОРО, баща на поета Никола Вапцаров, роден в Банско.

№ 806

Стойко Бойчев Стойков²⁷⁵ (73 г.)
род. в Лозенград
жив. в с. Факия, Бургаско
02.04.1943 г.

Заслуги: член на Македоно-одринската организация от 1899 г.; продължил революционната дейност с Яни Читаков²⁷⁶ през 1900 г.; за тази си дейност арестуван през 1903 г. и осъден на 15 г. затвор; амнистиран както всички затворници и, въпреки амнистията, той пак с другарите си работел за Санстефанска България до Балканската война през 1912 г.

Семейство: съпруга Ана Стойкова на 62 г., дъщеря Норка Стойкова на 27 г.

Животописна бележка: „Роден съм 1869 г., 23 октомври стар стил, в Лозенград. Постъпих член в ВМОРО 1899 г., покръстен от Лазар Маджаров. Продължих революционната си дейност със следните ръководители: 1900 г. с Яни Читаков и Димитър Груев²⁷⁷ до Керемидчиоглувата афера; 1900 г. учебна година с Крум Прокопиев²⁷⁸; 1901–1902 г. учебна година с Костадин Табаков²⁷⁹ и Иван Чонтев²⁸⁰; 1902–1903 г. с Никола Ст. Славейков²⁸¹. Длъжността ми беше десетник, организатор на потурците, бирник за събиране на членски вноски, волни помощи и пари за оръжие, свръзка помежду селските кариери и околийското управително тяло за посрещане и изпращане на нелегални хора от същата организация. Уших за горно облекло осем ката шаячени гайтанлии ... дрехи с мой материал, с които дрехи облякохме четата на Лазар Маджаров, състояща се от седем души, и един кат остана в резерва.

²⁷⁵ Познат и като Дядо Странджа.

²⁷⁶ Яни Анастасов Читаков е ръководител на Лозенградския околийски комитет на ВМОРО, родом от Лозенград.

²⁷⁷ Димитър Груев Димитров (1878–1976) е секретар-касиер на Лозенградския околийски комитет, български народен представител, роден в Лозенград.

²⁷⁸ Крум Спасов Прокопов (1870–1950) е български просветен деец и ръководител на Лозенградския околийски комитет, родом от с. Гайтаниново, Неврокопско.

²⁷⁹ Костадин Денев Табаков е ръководител на околийските комитети на ВМОРО в Лозенград и Дедеагач, роден в Габрово.

²⁸⁰ Иван Чонтев е български учител и адвокат, секретар на Лозенградския и Дедеагачкия околийски революционен комитет, родом от Велес.

²⁸¹ Никола Славейков Кърджиев е ръководител на Лозенградския революционен комитет, делегат на конгреса на Петрова нива, роден в Лозенград.

Тая ми революционна дейност продължи до арестуването ми през 1903 г. Осъдиха ме на 15 г. калейбент (заточение) с обвинителен акт „Ербап и фесат комитая дахил“ („Способен да развива революционна комитетска пропаганда“), но и в затвора не спирахме своята борба както с турци, така и с гърци в защита на българите в затвора. През 1904 г. ме амнистираха заедно с всички политически затворници, но въпреки амнистията пак си останах трън в очите, както на турските власти, тъй и на гърците. През 1905 г. Високата порта дамаскира българското въстание, решила да издаде нови нафузи (адресни карти), на които да се пише вместо българин – да се пише християн. Доде и ме събра полицейски пристав и ме заведе при комисията да си дам съгласието. Не се съгласих, като им казах „Илкин милет санадин“ („Първо народност, после вероизповедание“). Исканата ми го писмено, дадах го и освободиха ме. На другия ден пак ме викнаха. Казаха ми, че решението да се пише християн, но и за българите ще се пише екзархист, а за гърците – патриаршист. Съгласих се и освободиха ме, като ме поздравиха с „Бабаит Устойко буна дерлер“ („Герой Стойко на тогас казват“). През 1908 г. пак ме арестуваха с другарите ми Яни Читаков, Яни Воденчаров²⁸², Панайот Воденчаров²⁸³, Тодор Карталов²⁸⁴ и др., предадени от Христо Хаджи Атанасов, че сме работили за Санстефанска България. Същата година се провъзгласи Хуриетът, като станахме лицемерни братя до Балканската война през 1912 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 806.

№ 807

Стоил Михайлов Кръстев (63 г.)

род. в Кочани

жив. в Кочани

21.03.1943 г.

Заслуги: като куриер на ВМОРО през 1904 г. наложено му бе да разбие оръжейния магазин на Аджемски в гр. Кочани, да вземе оръжието и го предаде на Македонската организация; през 1906 г. бил заловен и закаран в Скопие, по недоказаност освободен; в 1907 г. му се наложи от организацията да убие Гиге Богданов, за дето е предал четата на

²⁸² Яни Хараламбов Воденичаров е деец на ВМОРО, родом от Лозенград.

²⁸³ Панайот Хараламбов Воденичаров е български учител и деец на ВМОРО, роден в Лозенград.

²⁸⁴ Тодор Карталов е български учител и деец на ВМОРО, роден в Лозенград.

войводата Ефрем Чучков, което извършил; през 1909 г. като активен четник бил заловен и осъден на 8 г. в Скопие от турската власт.

Семейство: съпруга Нада, р. 1896 г., дъщеря Станка, р. 1924 г., син Павле, р. 1932 г.

Животописна бележка: „Както активен и виден член на ВМРО още от 19-годишната възраст активно съм съдействувал на организацията както следва:

1. През 1904 г. както куриер, член на ВМРО, наложено ми беше да разбия оръжейния магазин на „Аджемски“ в гр. Кочани и да дигна всичкото оръжие за македонската организация, но след като не можах да извърша наложената ми задача, бех заловен от турската полиция и осъден на 18 месеци затвор и наказанието издържах в Скопие, в Куршумли Хан;

2. По случай убийството на Перко Велешанец в гр. Кочани през 1906 г. бех заловен от властта и приведен на съд в Скопие, но по случай на немане доказателства бех ослободен, след като издържах 5 месеци арест.

3. През 1907 г. по случай убийството на познатата предателка на М.О. и турска блудница Гина Ристова от гр. Кочани бех заловен пак от властта турска, биен и мъчен, но по липса на доказателства пак бех ослободен после 3 месеци арест;

4. През същата 1907 г. беше ми наложено от организацията да извърша убийство на Гиго Богданов от гр. Кочани затова, защото е предал четата комитска на покойния български войвода Ефрем Чучков, когато се е намирала по организирането на гр. Кочани. Делото, убийството, извърших над предателя пред самата негова къща, без да бъда дознат от властта за убийството;

5. През 1909 г. (турския Хурвет) бех заловен както активен четник по обезоръжителната акция и с останалите кочански българи бех спроведен в Скопие и от турската власт осъден на 8 г., но след едногодишен затвор бех освободен;

6. През 1914 г. бех повикан от сърбската власт за войник, но понеже и сърбите мързех, илегално побегнах преко границата в България, където останах до 1915 г., когато се обяви войната светска; и в българската армия служих 3 г. като боец на фронта до 1918 г.

7. През сърбския режим както познат, виден българин бех мързнат от властта и економически ме потпуно унищожиха.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 807.

Спас Манев Гогов (62 г.)
род. в с. Загорци, Радовишко
жив. в с. Загорци, Радовишко
27.02.1943 г.

Заслуги: през 1914 г. с пушка в ръка минал в четата на войводата Христо Симеонов; след Световната война организирал населението в с. Загорци против сръбското иго; след пристигането на войводите Хр. Симеонов и Иван Андонов²⁸⁵ организирал чети; като главен ръководител бил заловен от сърбите и осъден.

Семейство: съпруга Доста на 55 г., син Стоян на 24 г., снаха Руха на 23 г., и внук Станоя на 3 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Загорци, община Иневска, от православни родители българи – Мане Гогов и майка Гюргя, по баща Кърсева, от Загорци. Роден съм на 27 септември 1881 г. в с. Загорци, Радовишка околия. Още като млад, чувствайки тежестта на турското робство, взех живо участие в освободителното движение и бех главен ръководител на организацията в с. Загорци. А през 1914 г. с пушка в ръка като български четник борех се против сърбите в организираната чета на войводата Христо Симеонов (от старите предели), скоро 1 г.

След Световната война продължих дейността си, като организирах селяните в Загорци за борба против сръбската потисническа власт, работейки тайно, а с цел – освобождението на Македония от сръбското иго и присъединението ѝ към майка България. През това време в нашето село дойдоха войводите Христо Симеонов, Йован Андонов – първият от старите предели, а вторият – от с. Дедино, с цел да се организира чета за борба против сърбите. Организирахме чета, но след това като главен организатор бех заловен от сърбите, като ме веднага затвориха през 1920 г. Същата година от сръбския струмишки областен съд бех осъден за противодържавна работа като организатор и участник в освободителното движение на 10 г. робия. Присъдата беше потвърдена от другите съдебни инстанции и така издържах наказанието пълни 10 (десет) години в Скопския централен затвор до 1931 г.

По занятие съм земеделец, обаче доходът ми е под 2500 лв. месечно. Имам две деца – едно мъжко на възраст 23 г, а женското на възраст 28 г., омъжена. Живея с жена си и син ми, който е също оженен и има си едно дете.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁸⁵ Иван (Йован) Андонов е четник и войвода на ВМОРО, родом от с. Дедино, Радовишко.

388К, оп. 4, а.е. 808.

№ 809

Стойчо Иванов Бъчваров (72 г.)
род. в с. Цикнихор, Лозенградско
жив. в с. Ново Паничарево, Бургаско
26.03.1943 г.

Заслуги: през 1901 г. е бил организатор на ВМОРО, ситуиран в с. Цикнихор, с. Пиргопуло, с. Блаца и с. Маджура; през 1903 г. образувал в с. Цикнихор селска смъртна дружина, на която бил подвойвода; сражавал се против турския аскер в с. Цикнихор и с. Труле.

Семейство: съпруга Мара, р. 1877 г.

Животописна бележка: „Син на Иван Вълчев и Стана Иванова, заявявам, че през 1901 г. съм действувал като организатор заедно с Георги Костадинов²⁸⁶ и Дико Желепов (починали) от гр. Малко Търново, с район в с. Цикнихор, Пиргополу, Блатца и Мажура. През 1903 г. в с. Цикнихор образувахме селска смъртна дружина, чийто подвойвода бях аз. При въстанието на Преображение – 06 август 1903 г., както и на 10. и 11. същия месец взимах участие с четата на войводата Стоян Камилски Махерата (поч.) в сраженията с турския аскер в с. Цикнихор и Труле. Четата на войводата Стоян Камилски имаше район в с. Цикнихор, Керациново, Магалово и Камила. Участващите с мене четници са свидетелите: Костада (Коста) Николов, живущ в Царево, Дико Градев и Вълко Петков, живущи в Ново Паничарево, Бургаско, които с подписите си удостоверяват истиността на изложеното по-горе.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 809.

№ 810

Стоян Тодоров Карабишев (78 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

²⁸⁶ Георги Костадинов Шивачев (1879–1942) е деец на ВМОРО, родом от Малко Търново.

Заслуги: като член на организираната чета на Дико Георгиев Джелебов, с оръжие в ръка взел е живо участие в станалото на 6 август 1903 г. сражение в с. Стоилово против турската войска за освобождението на този край от турците поробители.

Семейство: съпруга Злата на 78 г. син Тодор на 40 г., син Илия на 46 г., син Вълко на 36 г., дъщеря Каля на 38 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм неграмотен, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 5 деца, че бях член на организираната чета към четата на воеводата Дико Георгиев Джелебов. Като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 810.

№ 811

Стоян Андонов Пецов (73 г.)
род. в с. Чугунци²⁸⁷, Кукушко
жив. в Пловдив
31.03.1943 г.

Заслуги: през 1901 г. бит, изтезаван и осъден като укривател на чети на 10 г. затвор, от които излежал 3 г.

Семейство: съпруга Злата на 73 г., дъщеря Слава, р. 1907 г., син Димитър, р. 1911 г.

Животописна бележка: „Посветен бех в тайната М.Р. организация от войводата Чернопеев през 1900 г., като оттогава бех под заповедите на комитета. През 1901 г. поради предателство бива открита четата на войводата Попето²⁸⁸ в нашето село. Завърза се сражение, при което пада убит от четата самият войвода с трима от другарите, а останалите още

²⁸⁷ Дн. Мегали Стерна в Гърция.

²⁸⁸ Михаил Апостолов Райнов-Попето (1871–1902) е български подофицер, деец на ВМОК и войвода на ВМОРО, роден в с. Горна Диканя, Радомирско.

живи 6 души пробиват си път в планината и се спасяват. При станал обиск в селото аз бех хванат, бит, изтезаван и хвърлен в затвора в Солун, а после в Подрумкале, защото съдът ме осъди като укривател на четите на 10 г. Лежах до 1904 г., защото беше подадена амнистия на политическите затворници, значи 3 г. След освобождението ми продължавах да бъда в услуга на четите до 1913 г. и заедно с отстъплението на българската войска от нашия край напуснах родното село като невъзможно да се живее там и дойдох в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 811.

№ 812

Ставри Димитров Пинзов (77 г.)
род. в с. Косинец, Костурско
жив. във Варна
05.03.1943 г.

Заслуги: член и четник на ВМОРО; взел участие в сражения и акции в четата на Чекаларов с оръжие из Костурския район.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Като член на бившата ВМОРО в родното ми село до януари 1903 г. бех куриер. По аферата в с. Смърдеш бех арестуван и изтезаван в Костур, а след това ме хвърлиха в Битолския затвор, откъдето след 6 месеци ме освободиха с подкуп. Като член в сборната терористическа селска чета взех участие с оръжие в ръка във всички акции преди въстанието и в сраженията с турския аскер в помощ на районната чета, която на празника 6 май 1902 г. беше обсадена в с. Смърдеш ведно с дошлия по това време Б. Сарафов. През въстанието бех четник в селската чета под войводството на Георги Кенков²⁸⁹, след което се присъединихме към отряда на горския началник Васил Чекаларов в Костурския район. Първата акция на нашата чета по плана беше да нападнем турското с. Жервени, в която взех участие. С присъединяването на нашата чета към горските началници взех участие във всички акции и сражения с турския аскер в Костурския революционен район.“

²⁸⁹ Георги Димитров Кенков (1867–1932) е селски войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, родом от с. Косинец, Костурско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 812.

№ 813

Стефан Георгиев Хаджикостов (61 г.)

род. в Кратово

жив. в Кратово

16.02.1943 г.

Заслуги: един от най-активните четници; войвода; участвувал в много сражения както през турския, така и през сръбския режим; убил Борчевич и Нешич – сръбски главорези.

Семейство: съпруга Райна на 51 г., дъщеря Василка на 18 г., дъщеря Вера на 16 г.

Животописна бележка: „Долуподписаните Васил Алексов Трайков, Тошо Георгиев Тошов и Григор Манев Иванов, всички жители на гр. Кратово, удостоверяваме пред всички съдебни и административни власти в царството, че Стефан Георгиев Хаджикостов, родом от гр. Кратово, понастоящем жител на гр. Кюстендил, в качеството му на македонски деец и революционер, е проявил следната дейност и има следните заслуги за свободата на Македония и обединението на целокупното българско отечество: още в ранна възраст, 1892 г., постъпва в редовете на ВМОРО в гр. Кратово. Първото му кръщение в революционното му дело е службата му като куриер и връзка между Кратовската околийска чета и ръководството ѝ в гр. Кратово; пренасял е също и оръжие и муниции. Задигнал е един склад с пушки за въоръжаване на четата. Участвал е най-активно в провеждане акцията за економическо съсипване на турците на техните чифлици и имоти. По-късно вече, когато поотрасва, става активен четник: участвал в сражението срещу турците в местностите Черни връх и Плавица със съединените чети на Славко Абазов²⁹⁰, Дончо Ангелов²⁹¹ и Стоян Мишев. Това е знаменитото в революционните борби Плависко сражение. Четите се водили сражение с турската армия цела седмица, а също време сръбската войска е гуляела в гр. Кратово. В 1913 г. Стефан Георгиев Хаджикостов е арестуван заедно с други видни дейци: Анастас Абазов и др., и са интернирани на различни места. След поражението от

²⁹⁰ Славчо Анастасов Абазов (1883–1928) е кратовски войвода на ВМОРО, роден в с. Злетово, Кратовско.

²⁹¹ Дончо Ангелов (1884–1921) е кратовски районен войвода на ВМОРО, родом от с. Талашманце, Кратовско.

1913 г. същият е освободен, завръща се в родното си място, става ръководител на ВМРО в Кратовско със задача да подготви населението в Злетовско за борба срещу новия поробител – сърбската власт.

Когато в 1914 г. избухна Световната война и Австрия обяви война на Сърбия, в Кратово дойде Тодор Александров и издаде заповед – всички младежи, подлежащи на военна служба да избягат в България. Стефан Хаджикостов се заема със задачата да изпраща и дори да води лично групи от младежи до границата и превежда в Кюстендил. Издаден е от шпиони и за тази му дейност той става нелегален. През 1915 г., месец февруари, той организира една чета и идва със задача да накаже некое сърбски провокатори и шпиони. Открит от сърбите, той е заобиколен в къщата му, сам, далеч от четата му в гр. Кратово. При поканата на сърбския жандармериски наредник Якшич Боркевич да се предаде Стефан Георгиев Хаджикостов излиза, открива стрелба и успева да убие Боркевича. Настава суматоха. Използвайки това, успева по дере на реката да избега. След един месец идва с друга чета в Кратово и при местността Жгури в едно сражение със сърбския войвода и главорез Перо Нешич го убива. При обявяването на войната от страна на България, под войводството на Дончо Ангелов, успеват да заемат Лесново, Злетово, а по-късно и гр. Кратово. Когато родната войска е дошла, тя е заварилa вече Кратовско освободено. През всичкото време на войната е бил на услуга на българската армия, за което е награден с орден „За военна заслуга“ VI степен, с корона, на военна лента.

Когато сърбите окупираха през 1918 г. Македония, Стефан Хаджикостов е пак в първите редове на борбата. При отстъплението води със сърбските войски сражение. Избегва в България и след един месец идва с чета в Кратовско. През 1920 г. идва наново, но понеже семейството му е заплашено с унищожение, завежда го в гр. Кюстендил, където остава на постоянно местожителство и се предава активно на борбите на ВМРО. През всичкото това време, до освобождението на 28 април 1941 г., Стефан Георгиев Хаджикостов е активен деец за свободата на Македония и обединението на българския народ. Това е един живот, посветен от ранно детство и до ден днешен само на идеалите на България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп.4, а.е. 813.

№ 814

Сотир Христов Гарелов²⁹² (62 г.)

род. в с. Нисия²⁹³, Воденско

жив. в Серес

07.03.1943 г.

Заслуги: осъден от Солунския съд на доживотен затвор заради патриотична дейност.

Семейство: сам той; вдовец с едно момиче, омъжено в САЩ, а той живее сам без никаква материална подкрепа.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в 1-ви македонски полк, в 11-а македонска дивизия; 1915–1918 г. разпопен по болест, жител на Сер.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 814.

№ 815

Слави Калудов Иванов (неизв.)

род. (неизв.)

жив. в с. Приселци, Варненско

24.03.1943 г.

Заслуги: изгоряла при бомбардировката на 10.01.1944 г. в Бяла Слатина.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 815.

²⁹² Български свещеник и четник на ВМОРО. Вж. раздел Документи (№ 13 и № 14).

²⁹³ Дн. Ниси в Гърция.

Спиро Иванов Хаджиев (70 г.)
род. в с. Вишени, Костурско
жив. в с. Троица, Шуменско
05.03.1943 г.

Заслуги: войвода на селска чета в с. Вишени, Костурско. Взел участие във всички акции и сражения с турския аскер в Костурския район през 1903 г.; през 1908 г. взел дейно участие в сражението с гръцките андарты, които са нападнали родното му с. Вишени.

Семейство: съпруга София на 68 г.

Животописна бележка: „До Илинденското въстание бех легален член на ВМОРО в родното ми село. При провъзгласяването на въстанието бех избран за вишенски селски войвода. Като такъв с четата ми от 85 души, със селяни от Вишени, с оръжие в ръка взех участие в сраженията с турския аскер за освобождение на родината ни от турското робство в Костурския революционен район. С четата ми участвах в акцията при нападението на турския гарнизон от 150 души във Вишени, през нощта, с обявяването на Илинденското въстание, а така също и в акцията при опожаряването на с. Капещица. Ведно с четите и бойните ядра с горското районно началство участвах в сраженията с аскера при местността Локвите, Вълканови извори, превземането на Влашка Клисуре и Невеска (нахийски административни центрове).

След въстанието през 1908 г. взех участие с оръжие в борбата за изстреблението на гръцките андарты, които нахлуха от Гърция в Костурско. При нападение на селото ни от една такава гръцка чета андарты, които опожарили и убиха 16 души българи във Вишени, ведно с другарите ми – бивши четници през въстанието, пръснахме с оръжие андартите, като застрелях и убих първо капитанина на андартите, а след това и секретаря му, и един от андартите.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 816.

№ 817

Стоян Йовков Раканов (66 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
22.02.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие с оръжие в ръка в сражения.

Семейство: съпруга Дена на 61 г., син Тодор на 35 г., син Йовко на 33 г., дъщеря Ковня на 26 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка: роден съм през 1875 г., по народност съм българин, български поданик, по занятие общ работник, женен с три женени деца; бях член в организираната чета на воеводата Георги Кондолов и като такъв взех живо участие с оръжие в ръка в станалото сражение на 6 август 1903 г. между четата и турската войска – поробители, за освобождението на този край; не съм проявявал противобългарски и противодържавни чувства или дейност.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 817.

№ 818

Стамен Ангелов Паунчев (66 г.)
род. в с. Балдево, Неврокопско
жив. в с. Балдево, Неврокопско
09.03.1943 г.

Заслуги: като четник в четата на Чернопеев участвувал с оръжие в ръка в сражения с турската войска при с. Банско, Брезница и др.

Семейство: съпруга Илинка на 60 г., син Кирил на 22 г., син Иван на 18 г.

Животописна бележка: „Взех живо участие в пренасянето на оръжие от България за Неврокопския район през 1903 г. В с. Балдево, когато се разкри преноса, взех участие в сражението. От 1903 г. до 1911 г. бех деен член на Македоно-одринската организация.

През 1912 г. се зачислих в четата на войводата Чернопеев. Взем участие във всичките сражения с турската войска: над Добринища, с. Банско, местността Лушин, в местността Арамибунар, над с. Брезница и в с. Баня, Разложко.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 818.

№ 819

Стоян Петков Кукоринков (79 г.)
род. в с. Мегалово, Малкотърновско
жив. в с. Звездец, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: като четник с оръжие в ръка взел участие в сражение срещу поробителите турци заедно с четата на Камилски на 06.08.1903 г. при с. Труля; участвувал и в други сражения.

Семейство: син Петко, р. 1896 г., дъщеря Жора, р. 1898 г., син Тодор, р. 1902 г., син Илия, р. 1907 г., син Георги, р. 1912 г., син Спас, р. 1917 г.

Животописна бележка: „Роден съм от родители чисти българи – баща Петко Георгов Серегенлиев, майка Мария Димова. Детинството си прекарах при родителите си. Завърших 1 отделение в с. Мегалово, занимавах се със земледелие и скотовъдство, от което изкарвах прехраната си. През месец март 1901 г. бях посветен в тайната революционна организация от войводата Георги Кондилов и бях зачислен към смъртната дружина в селото. През 1903 г. под ръководството на Стоян Камилски взех участие в сражението с турския аскер при с. Цикнихор и с. Труле в Турция, после семейно преминахме в България и се завърнахме в Турция.

Отгледах 6 деца, всичките женени. Жена ми се помина и сега съм самичък²⁹⁴“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 819.

²⁹⁴ Един от синовете му е партизанин.

№ 820

Стоян Петров Гавазов (67 г.)
род. в с. Добротино, Неврокопско
жив. в с. Добротино, Неврокопско
27.02.1943 г.

Заслуги: осъждан на 15 г. затвор.

Семейство: женен с една дъщеря при него и отделно двама сина и две дъщери.

Животописна бележка: „Взех участие през 1903 г. в пренос на оръжието от България. Бехме открити в с. Балдево. Залови ме турската войска. Осъде ме турската власт на петнадесет (15) г. затвор. Лежах в солунските затвори.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 820.

№ 821

Санде Митев Ваковски (66 г.)
род. в с. Мечкуевци, Щипско
жив. в с. Липов дол, Щипско
06.04.1943 г.

Заслуги: бил в четата на Стамен Радовишки войвода; осъден на 20 г., а лежал 3 г. в затвора в Скопие и в Лепа глава.

Семейство: съпруга Ахна на 67 г., син Траян на 20 г., дъщеря Тодорка на 23 г.

Животописна бележка: „1. Деятел в Македонската организация от 1912 до 1918 г. 2. Осъждан като политически деятел за Македонската организация и съм бил четник, и съм бил осъден 3 г. тъмничен затвор, излежал съм го в гр. Скопје и Лепа глава. Четник на войводата Стамен Радовишки.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 822

Стоил Стоянов Жерев (73 г.)
род. в с. Ковачевица, Неврокопско
жив. в с. Ковачевица, Неврокопско
31.03.1943 г.

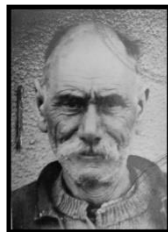
Заслуги: през 1903 г. се сражавал с турски войски в местността Балък дере в четата на Стоян Мълчанков.

Семейство: син Борис на 38 г., снаха Мария на 34 г., внук Стоил на 11 г., внук Орфан на 6 г., внук Стоян на 2 г.

Животописна бележка: „Роден съм в чистото българското селце Ковачовица, сгушено в западните вековни гори на Родопите. Главният поминък ни беше предимно от горите – обработване на дървени материали на собствената ни дъскорезница, където рядко да не ни посети турски аскер и други тирани, особено башибозук, тъй като местождението на дъскорезницата беше един от главните пунктове при преминаването на чети през границата. Тормозени ежедневно от искания на пари, храна, оръжие и други вещи ни накара да действаме и ние вече с оръжие. И така през 1902 г., при идване на двама турски тирани – помаци от Чечките села, за храна и други припаси, неможайки да понесем исканията им и гаврите, убих ги същите с помощта на братята ми Георги и Ангел, сега покойници. След това събитие живота ни на дъскорезницата стана още по-непоносим, вследствие на което единият от братята ми Георги още тогава се изсели в Стара България, а аз нарамах оръжие и до освобождението бех под знамената на ВМРО като легален и нелегален четник. В качеството си като куриер на организацията съм прекарвал чети през границата неусетно и незабележано от турския аскер вследствие на опитността ми и отлично познаване на местностите. През 1903 г. Илинденското въстание вземах участие в сраженията с турския аскер в местността Балък дере като четник от четата на Стоян Мълчанков.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Слави Грудов Славов (66 г.)
род. в с. Паспалово, Лозенградско
жив. в с. Искър, Варненско
09.04.1943 г.

Заслуги: през въстанието в 1903 г. е взел живо участие с оръжие в ръка за освобождението на Странджанския край от турско робство.

Семейство: съпруга Добра на 63 г., син Димо на 33 г., снаха Руса на 32 г., внук Слави на 9 г., внук Дило на 7 г., внук Стоян на 3 г.

Животописна бележка: „Няколко години преди Илинденско-Преображенско въстание доброволно се записах като член в смъртната дружина в с. Паспалово в четата на Георги Конделов. До въстанието положих клетва за вяност, снабдих се с пушка, поддържах четата с храна, пренасях писма от село на село и изпълнявах всички поръчения на войводата Георги Конделов и неговите помощници – Даев, Дико Желябов, Паскал Иванов от Лозенград, Серафим Македончето и др.

На 6 август 1903 г. войводата Георги Конделов ни събра на края на селото и ни каза, че е дошъл часът за освобождението от поробителите турци, за който ден сме го нападали твърде често. Съобщих ни, че въстанието е обявено и ни разпредели кой на кое място да застане, за да обградим турската войска. Аз и моите другари с пушка в ръка като членове на смъртната дружина завързахме пушечен бой с турската войска. Сражението продължи цяла нощ и чак на другата сутрин жените от селото почнаха да бягат. Между тях един турски войник се преоблякъл в женски български дрехи и успял да излезе от селото, като заминал за Малко Търново, където съобщил на турската войска, че има въстание и оттам дойде турска войска, която посрещнахме и влязохме с нея в бой, разбихме я и взехме в плен един кон и един катър заедно с един сандък турски патрони. Войската отстъпи и се отправи за към Малко Търново и биде посрещната от друга турска войска, но тя се оттегли и с нея не можахме да влезем в бой. Заградената турска войска от около 50 души беше пазена само от трима наши четници, поради което успя да избяга. Впоследствие обаче ги избихме с изключение на предателя – гърка Аристиди. В тия сражения падна убит войводата ни Георги Конделов, който погребяхме в Паспаловската могила. Свободата ни продължи 27 дни и дойде много турска войска от Малко Търново, с която по решение на нашите войводи не влязохме в бой поради малочислеността си и със семействата си избягахме в България. Избяга и цялото население.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 824

Стефан Димитров Желчев (69 г.)
род. в Прилеп
жив. в Пловдив
07.02.1943 г.

Заслуги: при образуването на ВМОК в София е поканен за член от Трайко Китанчев; в 1895 г. взел участие с пушка в ръка в Четническата акция в Пирин планина под войводството на Кочо Лютата²⁹⁵, поручик Бозуков, Петков²⁹⁶, Стефанов²⁹⁷ и Борис Сарафов.

Семейство: съпруга Тана, р. 1864 г.

Животописна бележка: „Още при основанието на Върховния македонски комитет в София от Трайко Китанчев заработих като член на комитета за освобождението на Македония от турска власт. На 1895 г. взимам живо участие с пушка в ръка в Пирин планина с четата, брояща 130 души, под войводството на Кочо Лютата, Спиро (пожарен командир София)²⁹⁸, капитан Матров²⁹⁹, поручик Бозуков, поручик Петков, поручик Стефанов и Борис Сарафов, която влиза в Турско и даваме сражение в с. Габрово, Берово, Чадър Могила и днешната Клокотница, където четата бе пресечната от многобройната турска войска и дадохме повече от 150 души убити. След сражение при с. Кресна, където бех на две места в ръката ранен, паднах в плен. В Солун бех осъден на бесилка, но апелацията ме осъжда на 101 г., като бех изпратен на заточение на о-ов Родос. По застъпничеството на българското правителство бех освободен заедно с другарите четници – на брой 65 души, на 1897 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

²⁹⁵ Кочо Георгиев Лютов-Лютата (1836–1918) е български хайдутин, войвода и харамия, участник в Кресненско-Разложкото въстание и в Четническата акция през 1895 г., роден в с. Левуново, Мелнишко.

²⁹⁶ Вер. подпоручик Спиро Петков.

²⁹⁷ Вер. подпоручик Илия Стефанов.

²⁹⁸ Спиро Костов (1852–1931) е български опълченец, участник в Кресненско-Разложкото въстание, участник в Съединението и Четническата акция през 1895 г., и командир на Столичната пожарна команда, родом от Велес.

²⁹⁹ Тодор Матров (1865–1905) е български офицер, участник в Четническата акция през 1895 г., деец на ВМОК и ВМОРО, роден в Лясковец.

№ 825

Стоимен Костадинов Чолев (71 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в Костандово, Пазарджишко
06.03.1943 г.

Заслуги: през 1903 г. като четник в четата на Мълчанков и Чаков се сражавал с турската войска в с. Пирин, Обидим, местността Арами бунар, Разложкото поле и други места.

Семейство: вдовец; синове Костадин Ст. Чолев на 29 г. и Кирил Ст. Чолев на 23 г. неженени.

Животописна бележка: „Казвам следното: през 1903 г. бех нелегален четник в четата на покойния Стоян Мълчанков и Михаил Чаков. Сражавахме се с турските войски в с. Пирин, Мелнишко, в с. Обидим и при местността Арами бунар. При прекарване на бежанците от с. Обидим и Кремен водихме стражение с турската войска в полето Разложко. При преминаването на границата тоже водихме сражения с турския аскер в местността Айгидика, Разложка планина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 825.

№ 826

Стоян Тодоров Димитров (73 г.)
род. с. Дедино, Радовишко
жив. в с. Дедино, Радовишко
20.03.1943 г.

Заслуги: вземал участие във въстанието през 1902 г. с четата на Коста Мазнейков и осъден от сърбите да лежи 3 г. в Скопския затвор.

Семейство: съпруга Гуна на 53 г., син Тодор на 28 г., снаха Ружа на 28 г., внук Кирил на 9 г., внучка Верка на 6 г., внук Владо на 2 г.

Животописна бележка: „Взел живо участие във въстанието през 1902 г. в Смърдешник в четата на войводата Коста Мазнейков. Като явен борец

за българщината лежал 3 г. в Скопския затвор, осъден от сръбската власт.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 826.

№ 827

Стоян Костов Мушев (77 г.)

род. (неизв.)

жив. в София

23.02.1943 г.

Заслуги: активен деец в освободителните борби; през 1897 г. снабдявал населението с оръжие; малтретиран, бит и осъден от турската власт на 15 г. затвор.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 826.

№ 828

Славко Георгиев Кангалов (70 г.)

род. в Щип

жив. в Щип

29.04.1943 г.

Заслуги: осъден от турските власти на 101 г. затвор заради политически дела.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Че съм бил като легален и нелегален член на Илинденската организация, а така също работил съм в революционерната

организация за времето на Гоце Делчев и Дамян Груев. Бил съм в затвор и осъждан на 101 г. заедно с брата ми Пане от турските власти за политически убийства, за което е и брат ми Пане заклан в същия затвор от турските власти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 828.

№ 829

Стоян Димитров Гайдаджиев (69 г.)
род. в с. Скребатно, Неврокопско
жив. в Пазарджик
10.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Люба на 67 г., дъщеря Надежда на 20 г.

Животописна бележка: „Заявявам следното: през 1903 г. Илинденското въстание бех нелегален четник в четата на Стоян Мълчанков. Взех участие в сражения срещу турската войска в с. Обидим, Неврокопско, Разложкото поле, и в разбиването турската граница в местността Айгидик, Разложко.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 829.

№ 830

Спас Лазаров Дъмаков (65 г.)
род. в с. Негован, Солунско
жив. в Неврокоп
08.03.1943 г.

Заслуги: за политически деяния през 1903 г. осъден на 10 г. затвор (в Еди Куле, Солун); през 1905 г. станал нелегален в четата на П. Милев, Г.

Стефанов³⁰⁰, Г. Занков и се сражавал в с. Крушево, Демирхисарско, и Чимиковица над Али ботуш и местността Беслеш, Родопи.

Семейство: женен с три деца при него и един син отделен.

Животописна бележка: „През 1903 г. постъпих в Македоно-одринската организация. Бех изпратен да изпълня организационни заповеди в гр. Разлог. Два дни преди въстанието бех арестуван в затвора Еди Куле, Солун. Бех осъден на 10 г. затвор. През месец май 1904 г. даде се амнистия и бех освободен. През 1905 г. гърцкия комитет в Драма изпрати андартин да убие неврокопския митрополит Иларион³⁰¹. Получих заповед от ВМРО и андартинът веднага беше убит в сред Неврокоп. След няколко дни това убийство се разкри и станах нелегален четник в четите на войводите П. Милев, Г. Стефанов, Г. Занков. Взимах участие в ред сражения в с. Крушево, Демирхисарско, местността Чиликовци над Али Ботуш, местността Беслеш, Родопи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 830.

№ 831

Ставре Янев Тонев (73 г.)
род. в Бунар Хисар
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
01.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Милка, р. 1882 г.

Животописна бележка: „От 1899 г. бях член на ВМОРО в родния ми град и от юлий 1900 г. изпълнявах длъжността куриер. Като такъв с оръжие мое дело бе и завеждането през никак неорганизирания канал специалната чета с тайна мисия от задграничното представителство в

³⁰⁰ Вероятно става въпрос за Димитър Георгиев Стефанов (1872–1940) – български юрист и общественик, войвода и задграничен представител на ВМОРО, роден в с. Караагач, Бесарабия.

³⁰¹ Иларион Неврокопски (1850–1925) е първият български неврокопски митрополит, роден в с. Церова кория, Търновско.

България на Георги Тенев и Христо Хаджилиев³⁰² в гр. Родосто (Текирдаг). Там престояхме 6 дни и обратно в Бунархисарския район през юний 1900 г. Поради аферата в Лозенград през юлий 1900 г. с др. Керемидчиоглу, която обхвана и Бунархисарския район, станах нелегален и като четник с оръжие взех участие в борбата за освобождение на българите от турското иго в Одринско до обявяване Преображенското въстание. През въстанието 1903 г. както следва: 1. През 1900 г. до половината на май 1902 г. бях четник в четата на Тодор Шишманов в Бунархисарския район за организиране българското население; взех участие и в сражението им с турски аскер над с. Ювилиня, Визенска околия. 2. От 15.05.1902 г. до общото въстание на 06.08.1903 г. като четник в терористическата чета на Михаил Герджиков взех участие в конгреса на Петрова нива, където се взе решението за общо въстание. Така също през време на въстанието под негово воеводство участвах при превземането на гр. Василико (сега Царево), който 19 дни беше в наши ръце. След това участвах и в сраженията с нахлулия турски аскер при местностите Копрец, Китка и Сюралебаир в полите на Странджа планина, а така също и при нападението на Мусакьойския мост. 3. Поради прегрупирането на бойните въстанически ядра през октомври 1903 г. бях зачислен четник в четата на Ив. Варналиев, в която действах до края на въстанието. Взех участие в сражението ни с турския аскер при местността Папрати над с. Кладира в Малкотърновска околия, където паднаха в наши ръце и доста военни и други трофеи.

След въстанието се прибрах като емигрант в България ведно с брат ми Тоньо, който също беше четник от началото до края. Всичките ни имоти в Бунар Хисар се заграбиха от пришълци турци, без да бъдем обезщетени.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 831.

№ 832

Стоян Вълканов Стоянов (80 г.)
род. в с. Паспалово, Лозенградско
жив. в с. Ново Паничарево, Бургаско
23.03.1943 г.

³⁰² Христо Хаджилиев (1861–1901) е деец на ВМОРО, участвал в опита да бъде отвлечен персийския шах Мозафар ад-Дин шах Каджар, след който е заловен и обесен, родом от с. Докузюк, Лозенградско.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Калия, р. 1884 г., син Анастас, р. 1921 г.

Животописна бележка: „Син на Вълчан Стоянов и Кера Вълчанова, заявявам, че от с. Паспалово бях заселен в с. Граматиково, Малкотърновска околия, бивша Турска Тракия. През 1902 г. в с. Граматиково се образува селска смъртна дружина, в която и аз бях зачислен като четник. Войводата на смъртната ни дружина беше Сандо Димитров³⁰³ (поч.). Войводата на районната чета беше Пеню Шиваров (поч.). На 5 срещу 6 август (Преображение) 1903 г. със смъртната ни дружина и районната чета на войводата Пеню Шиваров взех участие в сражението с турския аскер при нападение на турската казарма в с. Граматиково. Горното се удостоверява от свидетелите Велко Янчев, Георги Димитров Ангъзов от с. Ясна Поляна и Райко Петров от с. Ново Паничарево, Бургаско, които бяха мои съучастници.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 832.

№ 833

Стойко Христов Ичев (71 г.)
род. в с. Постоляр³⁰⁴, Кукушко
жив. в с. Иловица, Струмичко
29.04.1943 г.

Заслуги: в 1901 г. взел участие в М.О.Р.О. като куриер; през 1903 г. дочакал четата на Кр. Асенов – войвода; пренощували в дома му, открити били; стражавали се 24 часа, убити петима четници, а турци много; станал четник, 1913 г. избегал като нелегален.

Семейство: син Трайко на 30 г., внук Георги на 8 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македоно-одринската революционна организация от 1901 г. като куриер. А 1903 г., като дочекал четата на Кръсто Асенов, сместих я дома в мен, а мислата беше да подигнат въстание. Обаче откри се четата, и като дадохме едно големо стражение ден и нощ, където паднаха от четата двама, от селени – 5 души,

³⁰³ Вер. Ксатой Димитров Калавранов – войвода на смъртната чета от с. Граматиково.

³⁰⁴ Дн. Апостоли в Гърция.

а от турците много, на ранина се измъкнахме от къщата ми. Тя изгоре и от веднага тръгнах нелегален с четата на Кръсто. Като шетах 1 г. нелегален, на амнистията се завърнах и пак продължих делото. 1913 г., като настъпиха гърците, побегнах с фамилията си в България, а после се настаних в Струмишко. И в Сръбско продължих делото, следствие на което сърбите ме арестуваха, бех много бит в Струмица, като ме осъдиха 6 месеца затвор. А сега живея дома си под притиска на старостта си.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 833.

№ 834

Стойко Георгиев Биволаров (69 г.)
род. в с. Ериклер, Лозенградско
жив. в с. Лясково, Бургаско
30.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в сражения с турска войска.

Семейство: син Георги, дъщеря Петра, дъщеря Тодора, син Генчо.

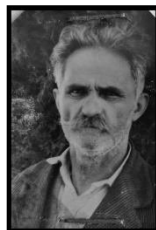
Животописна бележка: „Удостоверявам, че съм участвувал в Илинденското въстание 1903 г. в четата на Коста Тенишев. Събраха ни в България до Петко-Чорбаджиевата воденица до с. Гергебунар (Росеново), закълнахме се пред кама и револвер. След това минахме границата и влязахме в турска територия. При с. Ахлатлий се срещнахме с турска войска и започнахме бой. Пръснахме турците, които избягаха в гората, а ний влязахме в селото, което беше турско. Оттам се отправихме за местността Кукурдан, Ковчаско землище. Там бяхме пресрещнати от турска войска. Почнахме бой и дадохме две жертви – дядо Яни Бунархисарлията и Иван Даскалчето. От тяхна страна паднаха около 20 души, които с каруци отнесоха. Оттам заминахме за с. Каракоч и там ни срещна турска войска, с която също заведохме престрелка. Не дадохме жертви, а турците избегаха. След това нападнахме турското с. Горно Кадиево, което опожарихме. Завари ни Хуриета и по заповед на България ний бяхме принудени да се оттеглим и върнем в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 834.

№ 835

Стефан Иванов Тасев (70 г.)
род. в с. Мокрени, Костурско
жив. във Варна
15.03.1943 г.

Заслуги: четник на Христо Чернопеев; участник в Илинденското въстание.

Семейство: съпруга Иринка, р. 1884 г., син Георги, р. 1919 г.

Животописна бележка: „По мое желание, доброволно за родината ни и за освобождение на българите в Македония от турското робство, с риск за живот и смърт, като четник с оръжие в ръце се зачислих в поверената чета на войводата Христо Чернопеев. През 1902–1903 г. с оръжие в ръка участвах в Илинденското въстание срещу турския аскер и цивилното турско население башибозук в стражение и бой в местността на с. Саса, в стражение в местността Червен Камак, стражение в местността Три Китки, стражение в местността Голак, стражение в с. Оризари и стражение в югозапад, планината Плачковица, и незапомненото голямо стражение в с. Винаца, Кочанско, записано в историята. Обратно откъм юг за Султан тепе ние, останалите живи четници, попаднахме в турските засади и почнахме стражение с турския аскер. В същото стражение наши другари четници паднаха убити – около 20 души, на които не мога да му запомна имената.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 835.

№ 836

Стоица Иванов Кантуров³⁰⁵ (65 г.)
род. в с. Будинарци, Малешевско
жив. в с. Будинарци, Малешевско
02.05.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

³⁰⁵ Да не се бърка с вероятния му родственик – войводата Стоян Иванов Кантуров от Пехчево.

Семейство: син Кирил 28 г., съпруга Гроздена 63 г., снаха Васа 26 г., дъщеря Роза на 19 г., внучка Загорка на 3 г., внук Йордан на 3 месеци.

Животописна бележка: „Аз, Стоица Иванов Кантуров, от с. Будинарци, роден съм през месец май 1878 г. от православни родители Иван и Севда Кантурови в с. Будинарци. През 1897–1898 г. бех с четата на Борис Сарафов и Иван Гарванов и водихме сражение с турския аскер в местностите Карагюзлия и Касаплия. Впоследствие, като селски войвода на милицията, бил съм в услуга на четите, предвождани от Христо Чернопеев, Герасим Огнянов и др.

През 1913 г. до 1915 г. бех член в четата на Иван Белчев³⁰⁶ и Саве Младенов против сърбите поробители.

През 1923 г. сърбския тогава поручик ме хвана и жестоко би в черковния двор да покажа оръжието и пр.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 836.

№ 837

Стоян Димов Стоянов³⁰⁷ (67 г.)

род. в с. Коево, Лозенградско

жив. във Варна

29.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Тодора, р. 1875 г., дъщеря Юрдана Димитрова на 49 г. син Илия на 46 г., син Купен на 39 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Коево, Лозенградско, през 1872 г. от родители българи. Още от млади години аз се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в комитета и четите с оръжие в ръка още преди въстанието. През време на Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. аз участвах с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Лазар Маджаров – главния ръководител на въстанието, и се бихме срещу турците при с. Коево и другаде до потушаване на въстанието. След

³⁰⁶ Иван Белчев (1867–1921) е малешевски селски войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от с. Русиново, Малешевско.

³⁰⁷ На снимката е неговата вдовица Тодора Стоянова, наследила пенсията на своя съпруг.

въстанието се установих в България в с. Владислав, Варненско, а после се заселих във Варна, но и досега не съм престанал да мисля за освобождението на поробена Тракия. Горното се удостоверява от свидетелите Темелко Маринов и Станчо Георгиев, двамата от с. Владислав, Варненско, и Янаки Станчев от гр. Варна.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 03.11.1943 г.

388К, оп. 4, а.е. 837.

№ 838

Стоян Христов Карастоянов (62 г.)
род. в с. Ениджия, Лозенградско
жив. в с. Сарафово, Бургаско
13.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Калица, р. 1891 г., син Христо, р. 1922 г., дъщеря Марийка, р. 1924 г., син Костадин, р. 1928 г., дъщеря Магдалина, р. 1931 г., син Яни, р. 1934 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Ениджия, Лозенградско, Турция, на 20 септември 1880 г. През 1906 г. забегнах в България. Причините за това бяха да бъда свободен в свободното отечество. В периода от 1906 г. до 1912 г. работих обща работа в гр. Варна и околността. Търсен бях за турски войник чрез турското консулство, но отказах да се върна.

При обявяване на Балканската война в 1912 г. постъпих доброволно в Македоно-одринското опълчение. Зачислен бях в XI Серска дружина. Участвах в боевете при Карталтепе, Мерхамлъ, Шаркьой, Султантепе и др. След демобилизацията през 1913 г. живях пак във Варна. Свършил съм 2 отделение. През Общоевропейската война бях взет войник и участвах във всички боеве, които бяха наложени на частта ми. След демобилизацията 1918 г. до днес живея в с. Сарафово, Поморийска околия. Противодържавни идеи не съм изповядвал. Обичам България, за която рискувах доброволно живота си. Награден съм с кръст „За храброст“ IV степен като опълченец.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 838.

№ 839

Стефан Тенов Динов (60 г.)
род. в с. Соколарци, Кочанско
жив. в с. Соколарци, Кочанско
22.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО от 05.10.1912 до 28.07.1913 г.

Семейство: син Траян, р. 1921 г., син Михаил, р. 1930 г., дъщеря Илинка, р. 1927 г., снаха Родна, р. 1921 г., внучка Радка, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 839.

№ 840

Серафим Богданов Иванов (62 г.)
род. в с. Ветуница, Паланечко
жив. в с. Ветуница, Паланечко
20.03.1943 г.

Заслуги: член на ВМРО и като четник през 1903 г. с оръжие в ръка взема участие в борбата и сраженията против поробителите.

Семейство: син Спирко, р. 1918 г., снаха Горка, р. 1920, син Трайко, р. 1930 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 840.

№ 841

Станоя Георгиев Костадинов (63 г.)
род. в с. Брест, Щипско
жив. в Радовиш
27.03.1943 г.

Заслуги: през 1912–1913 г. е постъпил като доброволец в МОО, без да подлежи на повикване, в интенданската рота, поради което сърбските власти го измъчвали.

Семейство: съпруга Илинка на 50 г., син Серафим на 27 г., син Страхил на 18 г., син Добрин на 16 г., снаха Надежда на 22 г., внук Борис на 1 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в интенданската рота. Затова през сърбското иго съм страдал.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 841.

№ 842

Стоимен Лазов Петров (62 г.)
род. в с. Шипковица, Радовишко
жив. в с. Шипковица, Радовишко
20.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Йордана на 62 г., зет Славчо Илиев на 30 г., дъщеря Райна на 25 г., внучка Марика на 7 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и

повикване. Избегал в България (Стара България) като турски войник. VII Кумановска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 842.

№ 843

Стойчо Денков Стоянов (62 г.)
род. в с. Горни Стубол, Кратовско
жив. в с. Горни Стубол, Кратовско
05.03.1943 г.

Заслуги: взел участие като опълченец в Балканската война против турците и против сърбите.

Семейство: съпруга Вимка на 60 г., син Траян на 18 г., дъщеря Драга на 16 г.

Животописна бележка: „Жители на с. Горни Стубол, община Злетовска, околия Кратовска, удостоверяваме с подписите си, че: 1. Стойчо Денков Стоянов от с. Горни Стубол, община Злетовска, околия Кратовска, е роден 1882 г. в с. Горни Стубол, околия Кратовска; 2. Той е благонадежден българин; 3. Вземал е участие като опълченец в Балканската война против турците през 1912 г. в походите: София, Саранбей, Любимец, Мустафापаша, Димотика, Софлю, Дедеагач, Мерхамлъ, Узункюпрю, Малгара, Мраморно море, Шаркьой, Кешан, Гюмюрджина, Демир Хисар, Петрич и Струмица и в боевете против турците: Бедекли, Сарамин, Дедеагач, Мерхамлъ, Шаркьой, Кочани; против сърбите: Порадли, Пашаджиково и Повиен; и през войната 1915–1918 г. 4. Да му е месечния доход изпод 2500 лв. Да и сега живее в с. Горни Стубол и да е останал до край добър българин. Свидетели: Дане Цеков, Ефрем Трифунов, Коце Арсов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 843.

№ 844

Сенто Ангелов Златев (64 г.)
род. в с. Добрево, Кратовско
жив. в с. Добрево, Кратовско
14.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: син Йордан на 21 г., син Тодор на 17 г., съпруга Костадинка на 59 г., дъщеря Гюргя на 18 г.

Животописна бележка: „Още през 1910 г. избегах в България, понеже щеха турците да ме вземат войник. Там бех работник до 1912 г., когато се записах доброволец в III Солунска дружина и след 1 г. борба с турците при Малгара, Шаркьой и пр. дойдох да се бия със сърбите при Султан тепе, Радкова скала и пр., където бивам ранен в десния крак и след две операции оставам завинаги инвалид. Като такъв съм уволнен и одредена ми е, т.е. отпусната, пенсия, която съм получавал 2 г. и 3 месеци от 1917 г. Пенсията ми е била 20 златни лева.

Понеже съм стар и инвалид опълченец, то моля да ми се отпусне народна пенсия. Свидетели: Коце Иванов Чепишев, Георги Константинов Чукчуков и Симион Иванов Тръпков от Кратово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 844.

№ 845

Стоян Йосифов Дамянов (65 г.)
род. в с. Горни Стубол, Кратовско
жив. в с. Горни Стубол, Кратовско
23.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Ерина на 60 г., син Саве на 38 г., дъщеря Ружа на 22 г., дъщеря Ратка на 19 г., снаха Риза на 40 г., внук Драган на 10 г., внук Андрея на 7 г., внук Бранко на 4 г., внучка Десанка на 12 г.

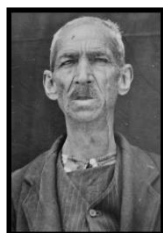
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в партизанския отред № 33 на Славко Абазов. Осъждан в затвора. В четата на Тодор Александров и Кръсто Лазаров. XIII Кукушка дружина, 4-та рота,“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 845.

№ 846

Славе Вълчев (73 г.)
род. в с. Устово, Смолянско
жив. в с. Устово, Смолянско
16.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Кина на 63 г., син Дечо на 29 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 846.

№ 847

Стале Арсов Стойков (65 г.)
род. в с. Тресонче, Реканско
жив. в Скопие
02.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Анна на 51 г., син Андон на 25 г., снаха Трайна на 19 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 1-ва рота, 2-ри взвод, и съм бил раняван, справка заповед № 190–2, 1913 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 847.

№ 848

Серафим Наумов Угренов (64 г.)
род. в с. Годиве³⁰⁸, Дебърца
жив. в Провадия
11.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО и четник на Тасе Христов³⁰⁹.

Семейство: съпруга Петра, р. 1882 г., син Рафаил, р. 1917 г., син Янко, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Годивие, Охридско, на 10 септември 1878 г. от баща Наум Угренов и майка Стойна Наумова – и двамата българи от български произход.

В България се преселих в 1903 г., след Илинденското въстание, където участвах като поборник с четата на с. Годивие под водителството на Тасе Христов, войвода от Малесия. След потушаване на въстанието избегах в България, където се установих в София, където бех геврекчия. В София живех година и половина. След това дойдох в Провадия, където живея и сега. Щом се обяви Балканската война, записах се доброволец в Македоно-одринското опълчение, където бех зачислен в VI Охридска дружина. През целата война взех участие в походите и сраженията на опълчението. Служих, докато опълчението се разформирова.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 848.

³⁰⁸ В регистъра на МОО е записано, че е родом от с. Върбани, Дебърца.

³⁰⁹ Тасе Христов Тодоров е охридски войвода на ВМОРО, роден в с. Присовяни, Стружко (Малесия).

№ 849

Стоян Илиев Пирев (60 г.)
род. в Скопие
жив. в с. Куртово Конаре, Пловдивско³¹⁰
01.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Велика на 41 г., син Петър на 10 месеца.

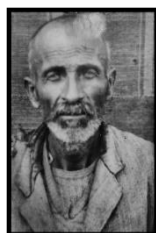
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VIII Костурска дружина, 2-ра рота, награден с орден „За храброст“ IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 849.

№ 850

Сотир Иванов Маджаров (67 г.)
род. в с. Долни Порои³¹¹, Серско
жив. в с. Ракла³¹², Провадийско
25.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Анна на 61 г., дъщеря Юрданка на 29 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване в VIII Костурска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 850.

³¹⁰ Според пенсионните документи е живял известно време и в Добрич.

³¹¹ Дн. Като Порои в Гърция.

³¹² Дн. с. Цонево.

Спиро Василев Челебиев (68 г.)
род. в с. Бомбоки³¹³, Костурско
жив. във Варна
08.04.1943 г.

Заслуги: бил четник и участвал в сражения; доброволец в МОО³¹⁴.

Семейство: син Васил, р. 1912 г., съпруга Султана (поч.).

Животописна бележка: „През 1912–1913 г., без да подлежа на набор и повикване, по мое желание, за освобождение на поробените българи в Македония от турското робство се зачислих като четник в четата на войводата Колю Левтеров. Един месец по-рано преди мобилизацията като четник с оръжие в ръка вземах участие в походите с горепоменатата чета – Варна, София, Радомир, Дупница, границата Пешово³¹⁵, Струмица, Дойран, Серес, Нигрита, Чайаза, Правище, Кавала, Драма, с. Алистрат, Ангиста, Радовиш, Щип, Кочани. Участвувах в бойовете против турците:

1. бой при връх Занога на 6, 7 и 9 септември 1912 г.
2. при Чаирчале, бой на 11, 12, 13 октомври 1912 г.
3. при Червено поле, бой на 19, 20 октомври 1912 г.
4. при Чингенекале, бой на 21 и 22 октомври 1912 г.
5. против гърците бой при Чайаза на 16 и 17 февруари 1913 г.
6. при Ангиста, бой на 09 и 10 май 1913 г.
7. при Пърнардаг, бой на 17 и 18 май 1913 г.

След горните походи и бойове с турците и гърците четата ни – с поход през Радовиш и Щип, в Кочани се зачислихме в Македоно-одринското опълчение, в X Прилепска дружина, 4-та рота. Вземах участие в бойовете против сърбите и черногорците в Султан тепе, бой на 16, 17, 18 и 19 юни 1913 г. Горното сведение е верно, за което притежавам свидетелство, издадено от Съюза на македоно-одринските дружества в България. За проявената ми дейност награден съм с ордени „За храброст“ III и IV степен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 851.

³¹³ Дн. Ставропотамос в Гърция.

³¹⁴ Вж. раздел Документи (№ 15).

³¹⁵ Т.е. Пехчево.

№ 852

Ставри Димитров Велянов (62 г.)

род. в с. Избища, Ресенско

жив. в София

10.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в МОО; взел участие във всички походи и сражения на VI Охридска дружина през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Костадинка на 60 г., син Симеон на 31 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VI Охридска дружина, 3-та рота. Вземах участие във всичките бойове на дружината и съм награден с орден „За храброст“ IV степен.

Вземал съм участие в Илинденското въстание през 1903 г. С пушка в ръка участвах в стражение: 1. с. Избища; 2. с. Круше; 3. с. Леорека. 4. с. Болно и другаде.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 852.

№ 853

Стойко Найденов Мицков (63 г.)

род. в с. Големо Илино, Крушевско

жив. в с. Големо Илино, Крушевско

19.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец, редник от МОО в инженерно-техническата част; взел участие във всичките боеве през 1912–1913 г.³¹⁶

Семейство: съпруга Стоянка на 62 г., син Траян на 30 г., снаха Ленка на 26 г., внук Георги на 4 г.

³¹⁶ *Сведение:* „През 1925 г. е бил затворен от сърбите в гр. Ресен и издържал 9 месеци затвор, обвинен като ятак на Алексо войводата, който е дошел през 1924 г. Ползувал се с добро име между населението, а от сърбите – третиран като българин. Служба не е заемал.“

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в инженеро-техническата част при щаба на МОО, до демобилизацията. През войната 1915–1918 г. служих като войник в щаба на 9-а областна интендантска рота – гр. Плевен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 853.

№ 854

Спас Блажев Тиранов (63 г.)
род. в с. Гари, Реканско
жив. в с. Мало Коняри, Прилепско
09.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец в МОО взел участие във войните през 1912–1913 г.; взимал е участие във всички походи и боеве срещу неприятеля с полка и ротата си, като в борбата на Злетово, Ценкюбри³¹⁷ и др.; след туй участвувал в Европейската война като подофицер; след това командирован в 5-и опълченски полк; участвувал в силната борба на Беласица; не е бил раняван³¹⁸.

Семейство: съпруга Тинка на 55 г., син Йордан на 18 г., син Благой на 15 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 2-ра рота, като се заварих в гр. Ямбол като бозаджия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 854.

³¹⁷ Така е в текста на животописната бележка. Не е ясно за кое място става дума.

³¹⁸ *Сведение:* „Неосъждан и малтретиран от чужда власт. Държал се като българин и не е заемал никаква служба. Сега е преселник от италианската територия в с. Борисово, Мало Койнаре.“

№ 855

Симеон Арсов Иванов (61 г.)

род. в с. Битуше, Реканско

жив. в Скопие

24.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в I Дебърска дружина от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Доста на 55 г., син Георги на 20 г., син Саво на 15 г. и дъщеря Селвия на 14 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 2-ра рота, 3-ти взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 855.

№ 856

Стефан Илиев Органджиев (62 г.)

род. в с. Пирава, Струмичко

жив. в с. Пирава, Струмичко

16.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в VI Охридска дружина от 05.10.1912 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: дъщеря Даринка, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Подписаният Христо Делев Пенанов – о.з. подполковник, софийски адвокат, родом от с. Пирава, Дойранска околия, понастоящем Струмишка такава, жител на голема София, ул. „Артилерийска“ № 34, заявявам, че съселяните ми: Христо Лазаров Пеев – по професия учител в началото на Балканската война, след настъпването на нашите войски в околията, в окупираните от сърбите населени пунктове – кмет на с. Пирава, Андон Танев Хаджиев, Вангел Димитров Органджиев, Стефан Илиев Органджиев, Вангел Делев Пеев, Мито Павлов, Христо Наков Арабаджиев, Ахилес Мицев Павлов – всички

земенделци, свещеник Костадин Делев – свещеник на с. Пирава, Тома Атанасов Байльозов – студент юрист, Мито Наков Кафадаров – адвокат в Солун, след малка агитация за доброволци от мен – Христо Пеев, свещеник К. Делев, Мито Н. Кафадаров, Тома А. Байльозев и др. се записаха с ентузиазъм доброволци за фронта срещу вековния ни враг – турците, при почване на втория период от Балканската война, на 08.ІІ.1903 г. (Григоров ден). Към 10 февруари същата година потеглихме за фронта, Шаркьой на Мраморно море. От групата, по настояване на всички ни, се върна от гр. Валандово свещеник Костадин Делев като необходимо духовно лице в селото ни. Тома Байльозев се отказа да ни последва по свой съображения, а всички останали заедно с групата от Валандово, въодушевени от подвизите на нашите храбри войски, се отправихме за бойното поле с желание час по-скоро да получим бойното кръщение и с готовност да дадем и живота си пред отечествения олтар.

Неколкодневния поход през Дойран, Дедеагач, Узункьопру, Кешан, Малгара, Урша бе отлично издържан от ентузиазиранията група на младите доброволци. Най-сетне всички освен Димитър Наков Кафадаров, който по болест се върна обратно от Малгара в село, стигнахме бодри и жизнерадостни в определените още при движението ни бойни дружини на Македоно-одринското опълчение. Доброволците: Вангел Димитриев Органджиев, Стефан Илиев Органджиев, Вангел Делев Пеев и Христо Наков Арабаджиев беа зачислени в 1-ва рота, 4-ти взвод на VI Охридска дружина, а всички останали беа зачислени в 1-ва рота, 4-ти взвод на V Одринска дружина, квартируваща след боевете при Шаркьой, в с. Щернакьой близо до Мраморно море. След неколкomesечно обучение и след дългия усилен поход през Дедеагач, Валовище (Демир Хисар), Струмица, Радовиш и Щип, стигнахме в гр. Кочани. Тук, до обявяването на Лъжесъюзническата война, дружината бе гарнизон на Кочани. Ротата, в състава на дружината, взе участие както в похода от Кочани за бойното поле, така и в боевете при Султан тепе, връх Китка (Говедарник) при с. Каменица, Царевоселска околия. Бойното си кръщение нашата група от 1-ва рота на V Одринска дружина получи в първите дни на месец юли 1913 г. На 6, 7, 8, 9 и 10 същия месец даде значително число убити и ранени. На 9 юли беа ранен и какво по-нататък на бойното поле не ми е известно. По-късно, при среща в столицата, като ранени на лечение, срещнах, като ранен в една от ръцете, Христо Лазаров Пеев. Групата съселени, зачислени в Охридската дружина, бе вече получила бойното си кръщение преди нас по височините западно от гр. Кочани. На 10 август 1913 г. всички от групата доброволци беа демобилизирани, като двамата – Христо Лазаров Пеев и аз останахме в пределите на свободната част на отечеството, а всички останали се завърнаха в родното си место, останащо под чужд режим.

Стефан Илиев Органджиев като доброволец се е държал добре и с готовност е носил всички трудности на военната служба като

опълченец. Винаги послушен, точен и изпълнителен, той е бил ценен боец от началниците си. При среща с негови бивши другари и началници винаги са давали добри отзиви за този добросъвестен доброволец. Патриотичните му чувства и любов към родината го отведоха на бойното поле при Шаркьой и при Султан тепе, Китка и Говедарник. Те, по мнението на съселените и др. сънародници в родния край, не били го напуснали и през сръбския режим. Неговите манифестирания на симпатии и любов към майката отечество както пред съселените си, така и пред органите на сръбската власт, са останали прословути с изразите му: „Ще видите, ще видите, като дойде майката, тя, като прибере децата си, ще видите как ще се грижи за своите рожби.“ Същият под „майка“ разбирал България и българската държава и власт. Така са го разбирали и го разбират и останалите селени, за което сега носи и прозвището „Майката“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 856.

№ 857

Спиро хаджи Тодоров (62 г.)
род. в Тетово
жив. в Неврокоп
09.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО от 16.10.1912 до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Райна на 52 г., дъщеря Милка на 22 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 857.

№ 858

Спас Янев Стойков (61 г.)
род. в с. Горно Койнаре, Кумановско
жив. в с. Горно Койнаре, Кумановско
15.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в VII Кумановска дружина, 2-ра рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 858.

№ 859

Стоил Костадинов Великов (64 г.)
род. в с. Делчево, Неврокопско
жив. в с. Делчево, Неврокопско
08.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Иванка на 65 г., син Иван на 24 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XV Щипска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 859.

№ 860

Станоя Найдов Мойсов (66 г.)
род. в с. Курия, Неготинско
жив. в с. Курия, Неготинско
02.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Гюрга на 60 г., син Тодор на 29 г., син Димитър на 25 г., син Кирил на 15 г. син Иван на 13 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно, в VII Кумановска дружина, нестроева рота, пор. билет № 1022.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 860.

№ 861

Спиро Тръпков³¹⁹ Петков (72 г.)
род. в с. Копанци, Тетовско
жив. в Скопие
06.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Таска на 55 г., дъщеря Донка на 25 г., дъщеря Менка на 20 г., дъщеря Верка на 17 г., дъщеря Нада на 12 г., дъщеря Лепосава на 10 г. и син Стоян на 8 г.

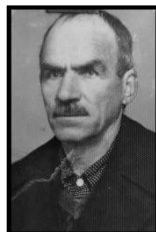
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, доброволно служих в МОО, във II Скопска дружина, 4-та рота, 3-ти взвод, участвах във всички походи и боеве. Тормозен от сърбската власт от 1937 г. до освобождението, за гдето не скрих пред нищо, че съм българин.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³¹⁹ В пенсионната документация се среща и като Тръпчев.

№ 862

Спиро Пандов Руфов (60 г.)
род. в с. Въмбел³²⁰, Костурско
жив. във Варна
11.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Христина, р. 1885 г., дъщеря Нунка, р. 1925 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 5 декември 1882 г. в планинското село Въмбел, Костурска околия, Македония. Основното си образование получих в моето родно село. След това се отдадох на земеделие, скотовъдство и изучаване на зидаро-строителския занаят под ръководството на моя роден баща, бит жестоко от турците през робството заради дейното му участие в Илинденското въстание. През 1911 г., месец ноември, емигрирах в братска България, неможейки да понасям гнета на тиранина и чувствувайки се българин, а не грък. Тук, през обявяването на Балканската война, когато българският народ се опълчи срещу вековния тиранин – турчина, за освобождение на поруганата от него българска поробена земя – Македония, аз с жар в сърцето се записах в Македоно-одринското опълчение от 1912 г. Взех дейно участие в славните велики боеве, които води народът за освобождението на поробените български земи, за което свидетелствуват двете представени свидетелства от частите, дето се числях. След войната се завърнах в моето родно село, ала не за дълго. През големата световна война, когато храбрите български войски настъпиха в Македония, аз отново емигрирах в България. Гърците, гледайки с лошо око на моята емиграция, изгориха къщата ми, заграбиха добитъка ми, като оставиха моето семейство на улицата, терзаейки жена ми и моя стар баща, сега покойник.

Живеех в гр. Варна, занимавайки се със зидарство. Принудих се през 1924 г. да взема моето семейство в България. Сега живея под наем във Варна с моята жена и дъщеря – ученичка, и въпреки че съм беден, се чувствам щастлив в моето отечество – България, в служба на което бех готов и отидох да дам живота си по славните бойни полета.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³²⁰ В регистъра на МОО е записано, че е родом от с. Смърдеш, Костурско.

№ 863

Стоимен Илиев Петков (75 г.)
род. в с. Крилатица, Кратовско
жив. в с. Крилатица, Кратовско
20.04.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: син Петър, син Мите, син Бранко, дъщеря Нита, дъщеря Райна, дъщеря Марика, дъщеря Даница, братовчед Андон, братовчед Велян, братовчедка Станика, снаха Траянка, внучка Дена, съпруга Левтерка.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Също 1915–1918 г. бех в 60-и пехотен полк; от сърбите бех малтретиран и затваран. III Солунска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 863.

№ 864

Стоян Трайчев Китанов (63 г.)
род. в с. Търкане, Кочанско
жив. в Кочани
04.04.1943 г.

Заслуги: бил доброволец във II Скопска дружина на МОО от 05.10.1912 до 28.07.1913 г.; бил е и четник и е влизал в сражения.

Семейство: съпруга Гюргика, р. 1895 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, II Скопска дружина, 4-та рота. Още в Турско време като млад бех тормозен затова, защото покойният ми баща работеше с четите като куриер и четник за освобождението на Македония. През 1897 г., Виничката афера, баща ми Трайчо бе заловен и съден от турците и от побоя той умре. Аз останах да работам вместо него като куриер и четник.

През 1909 г. ме подгониха турците и станах четник с войводата Симеон Г. Клиначарски, кочански войвода. Същата година взех участие в сражение в с. Чифлика, Кочанско. През 1913 г. тираните сърби ме подгониха и аз пак станах четник със Симеон Г. Клиначарски. През 1914 г. бех изпратен с войводата Мите Блатечки. Същата година се сражавахме с враговете сърби в с. Драгобраща. През същата година бех изпратен с войводата щипски Иван Бърлов и пак с тираните сърби се сражавахме в с. Жиганци. През 1918 г. бех изгонен от мърсните сърби и пак почнах да работам за освобождението на Македония с войводата Симеон Г. Клиначарски, кочански войвода. В 1921 г. с войводата Евтим Полски, кочански войвода, в с. Саса се сражавахме със сърбите. През 1922 г. с Панчо Михайлов. През 1925 г. с войводата Евтим Полски и до 1931 г. – непрекъснато; тогава войводата ни падна убит в Моравска околия³²¹. Аз бех в пункта Кюстендил при пунктския началник Трифон Савев, откъдето той ни изпращаше за Македония, Моравско и Западните покрайнини. В 1941 г. работих за освобождението на всички български краища и за обединението на целия български народ. Да живее целокупна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 864.

№ 865

Славе Илиев Станков (62 г.)
род. в с. Кръкля, Паланечко
жив. в с. Варовище, Паланечко
22.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец във II Скопска дружина на МОО от 05.10.1912 до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Ангя на 59 г., син Владе на 18 г., дъщеря Люба на 16 г., дъщеря Йоана на 8 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във войската и служих в 1-ва рота, II Скопска дружина, 3-ти взвод, а така също и в Световната война служих в 9-а рота, 67-и пехотен полк.“

³²¹ Войводата Евтим Полски загива край с. Прибой, Вранско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 865.

№ 866

Спиро Джеков Захов (61 г.)
род. в Струмица
жив. в Струмица
26.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Кумяния, р. 1890 г., син Иван, р. 1919 г., син Стоил, р. 1922 г., дъщеря Виолета, р. 1925 г., син Бранислав, р. 1933 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във войската и служих в VII Кумановска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 866.

№ 867

Стефан Илия Стоянов (72 г.)
род. в Струмица
жив. в Струмица
24.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Севда, р. 1883 г., дъщеря Павлина, р. 1921 г., дъщеря Благородна, р. 1925 г., дъщеря Любинка, р. 1929 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в V Одринска нестроева рота в щаба. От Мраморно море до Кочане съм бил ординарец на капетан Атанасов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 867.

№ 868

Стоян Мирчев Стоянов (69 г.)
род. в с. Търново, Узункюпрійско
жив. в с. Горна Студена, Свищовско
20.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Васа на 65 г., дъщеря Васа на 22 г., зет Иван Ламбев Мрънков на 25 г., внук Стоян Иванов Стоянов на 1 г.

Животописна бележка: „Стоян Мирчев Стоянов. Роден съм в с. Търново, Узункюпрійско. Живях там до 1910 г. и през същата година от потискане на турците се принудих, та избягах в България и работих като работник в гр. Бургас на солниците – до формиране на Македоно-одринската опълченска дружина, в която постъпих доброволно и действах през цялата оперативна зона. През 1913 г. съм награден с кръст „За храброст“. След уволнението намерих семейството си в с. Мокрен, Карнобатско, и се вдигнах, та отидох в гр. Бургас и там живях като бежанец. Оттам ме повикаха на триседмично обучение в гр. Стара Загора, където ме завари мобилизацията 1915 г., където действах до края на войната в 1918 г. След свършване на войната живях със семейството си пак в с. Мокрен, Карнобатско, и през 1919 г. се преселих в новоосвободените земи в с. Саракеу, околия Димотишка. Там живях до 1920 г. През тази година наново се изселих в с. Бяла Черкова, Великотърновско, където живях до 1928 г. И същата година ме оземлиха от държавните земи в землището на с. Горна Студена, Свищовско, и се настанихме като бежанци, където живея и до днес.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 868.

№ 869

Спас Ангелов Иванов (70 г.)
род. в с. Битуше, Реканско
жив. в Пловдив
06.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Невена, р. 1869 г., дъщеря Евдокия, р. 1907 г., дъщеря Куна, р. 1915 г., син Юрдан, р. 1912, син Богдан, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Битуше, Галичка околия, през 1873 г. Съм участвувал в Илинденското въстание с пушка в ръка – първо в четата на Максим Ненов³²² от Тресонче, но при първото ни сражение той, воеводата ни Максим Ненов, биде убит, също и много другари паднаха убити, сражавайки се с турски аскер от Кочани в местността Чавките в планината Голак. По тоя случай четата биде разпръсната, след което постъпих отново при войводата Янаки Янев от с. Лавчани. Давайки редица сражения – примерно на ден Илинден 1903 г., обсадихме града Кичево, сражавайки се в месността Извор; друго – в местността Ядово над с. Селце, където бех ранен. Дойде заповед да се предадем в 1903 г. в гр. Скопие.

Като доброволец, съучастник в Македоно-одринското опълчение, на 15 октомврий 1912 г. (3-та бригада, X дружина) служих до 10 август 1913 г. За показана храброст като доброволец съм награден с орден „За храброст“ и бех знаменосец на дружинното знаме. Със семейството си дойдох в България през 1909 г. и се установих в гр. Пловдив на постоянно местожителство. След тази ми дейност взех участие с пушка в ръка пак в Европейската война от 1915–1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 869.

№ 870

Спиро Николов Тръпков (78 г.)
род. в с. Баница, Дебърско
жив. в с. Скопие

³²² Максим Ненов от рода Божковци (1870–1903) е български зограф и войвода на ВМОРО, родом от с. Тресонче, Реканско.

10.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: син Рафе на 42 г., снаха Любица и внуци Спиро и Рафе.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Записах се в I Дебърска дружина, нестроева рота в МОО. Служих до края на войната с добро поведение и винаги съм бил за българската идея.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 870.

№ 871

Софрони Димитров Топузов (61 г.)

род. в Галичник, Реканско

жив. в Скопие

24.02.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Цвета на 61 г. и син Георги на 14 г.

Животописна бележка: „Роден от с. Галичник, околия Галичка, от баща българин, грамотен, по занятие млекар. Обикновено третиран като българин от турската власт още на десетата си година възраст, принуден да търся прехраната си в чужбина, а именно в град Пловдив. През 1912–1913 г., при обявяването на Балканската война, доброволно постъпих като доброволец в Македоно-одринското опълчение и взех участие във всички походи и боеве като строеви войник, и изкарах до край на войната с добро поведение. Също при мобилизацията на Световната война, намирайки се на работа в Пловдив, постъпих първоначално в 3-ти пехотен полк в 11-а Македонска дивизия, а впоследствие командирован в нестроева рота. Също изкарах до края на войната с добро поведение. С голема скръб се прибрах в близкия ни гр. Скопие при целокупна България да отживее старческите си години. Това са моите особени бележки из живота ми.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 871.

№ 872

Тодор Янчев Сербезов (79³²³ г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: липсва.

Семейство: осиновена дъщеря Тона на 18 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм неграмотен, че по занятие съм земеделец, че съм женен с 1 дете, че бях член на организираната чета на воеводата Дико Георгиев Джелебов и като такъв с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождение на този край от турците поробители. Не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи. Член на Илинденската организация.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 872.

№ 873

Трайчо Митев Стоилов (67 г.)
род. в с. Драгобраще, Кочанско
жив. в с. Драгобраще, Кочанско
01.03.1943 г.

Заслуги: взел участие с оръжие в ръка в сражения срещу поробителите; ранен в двата крака, единият от които е ампутиран.

Семейство: съпруга Велика, р. 1881 г., син Павел, р. 1911 г., снаха Милкана, р. 1908 г., внучка Роса, р. 1932 г., внучка Стоянка, р. 1939 г., син Панте, р. 1920 г., снаха Тимка, р. 1919 г., внук Димитър, р. 1939 г.

³²³ В документацията се среща се и на 81 г.

Животописна бележка: „Напоен с идеите на Гоце Делчев, които са се разпространявали тогава из Македония, той започва дейността си от своята двайсет и втора година – или от 1897 г., в основания от Делчев комитет. В месторождението на Трайчо той бе подържан от всички местни хора, а тогава младият Трайчо бе вземан за куриер. Ходил е на всички страни като такъв – в Кюстендил, Горна Джумая и в много други селища. Срещал се е и работил с най-големите тогава войводи като Г. Делчев, Чернопеев и др. През 1908 г., на 17 февруарий, в едно ожесточено сражение в Царевоселската чета с турците при с. Мощица бе ранен в десния крак. След това бе пренесен в Кюстендилската болница, където бе лечен на държавна сметка. В същата година бе обявен и Хуриетът, та Трайчо е могъл тогава свободно да замине за родното си място. И ако без един крак, той пак взима участие в борбите и важи като съветник, понеже е познавал условията и приликите. Усетен като такъв от турците, той бива хванат 1911 г. и окован в тежки окови, и ако без десен крак, и отведен в Скопие, заточен в Новото турме, където е прекарал точно 1 г. С откриването на Балканската война в 1912 г. турмето бе разтурено и отворено от албанците, и той бе отново освободен. През сръбското робство той пак остана да робува, но забегна в старите предели да живее в свобода, за която се е борил.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 873.

№ 874

Темелко Маринов Апостолов (69 г.)
род. в с. Коево, Лозенградско
жив. в с. Владиславово, Варненско
22.02.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка е вземал участие в борбите за освобождението на Тракия от турското владичество; осъден на затвор от турските власти.

Семейство: съпруга Ирина на 66 г.

Животописна бележка: „Роден е в с. Коево, Лозенградско, Турция, от родители българи през 1873 г. Още от млади години съм се просветил в делото за освобождението на поробената родна земя – Източна Тракия, и съм участвувал в революционните тайни комитети. А при въстанието в

1903 г. и преди това съм участвувал с оръжие в ръка в четите, които бродеха из Странджа.

На Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. участвувах с оръжие в ръка за освобождението на родината от турската власт и бях в четата на войводата Лазар Маджаров, сега покойник. След въстанието и по време на борбите ни срещу турците бях заловен като четник и бях осъден на 15 г. затвор, които излеждах в затвора на Одрин, Цариград и пак Одрин. Това се вижда от списъка на осъдените затворници през 1903–1904 г. от Одринския вилает, публикуван в брошурата „Биография на свещеник П. Д. Киприлов по случай 50-годишния му юбилей: 20.10.1929 г.“, печатана в гр. Айтос. След амнистирането ни от Султана, понеже селото ни беше опожарено от турците при въстанието, и ние дойдохме в майка България и се заселихме в с. Владиславово, Варненско, като не сме престанали да мислим и да работим според силите си за освобождението на татковината ни. “

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 874.

№ 875

Тодор Костадинов Тодоров (61 г.)
род. в с. Коджатарла, Лозенградско
жив. в с. Белоградец, Варненско
15.04.1943 г.

Заслуги: преображенец; куриер на воеводата Лазар Маджаров; осъден на затвор от турските власти, лежал 5 месеци в Одринския затвор.

Семейство: съпруга Мария, р. 1880 г., син Илия Тодоров, р. 1907 г., снаха Русана, р. 1906 г., син Димитър, р. 1925 г., внучка Николина Илиева, р. 1931 г., внук Тодор, р. 1936. внучка Тодорка Илиева, р. 1936 г.

Животописна бележка: „Тодор Костадинов Тодоров е роден в с. Коджатарла, Лозенградска околия, от родители българи. Още от млади години той се е посветил на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и е участвувал в комитета за тая цел като куриер. Същият е бил изпратен от воеводата Лазар Маджаров да отиде от с. Коджа Тарла в с. Канара, за да съобщи на тамкашния комитет, че през нощта четниците ще отидат да им занесат оръжие. Обаче заподозрян от гърци и други противници на българите, е бил издаден на турската власт,

която го залавя и откарва в затвора в гр. Лозенград, където е бил осъден да лежи и изпратен в затвора в гр. Одрин за излежаване присъда. Това е било през пролетта на 1903 г. Същият в затвора е бил малтретиран, за да изкаже другите съучастници в комитетите и воеводите им, обаче не ги е изказал. След като е лежал повече от 5 месеца в затвора в гр. Одрин, същият е бил освободен да си отиде в родното село при родителите си, обаче той не е намерил дори и селото си, понеже е било опожарено от турския аскер. Избягва в България, за да намери семейството си, което ведно с въстаниците е преминало в България, и ги намира заселени в Белоградец, Новопазарска околия, където и той се установява на местожителство. Горното ще се установи от свидетелите Георги Христов Переликов, Атанас Тодоров Кешишев и Яни Костадинов Тодоров – всички от с. Белоградец, Новопазарско.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 875.

№ 876

Тодор Димитров Георгиев (70 г.)
род. в с. Пирок, Лозенградско
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
19.04.1943 г.

Заслуги: взел участие като четник с оръжие в ръка в Преображенското въстание в Тракия през 1903 г.

Семейство: съпруга Ирина, р. 1878 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Пирок, Лозенградско, през 1871 г. от родители българи. Още на млади години се посветих на революционното дело за освобождението на поробена Тракия и участвах в четите и комитета. През 1902 г. до Преображенското въстание през 1903 г. аз прибирах у дома си четата на Лазар Маджаров и са правили учение у дома ми. През време на Преображенското въстание през 1903 г. аз участвах като четник с оръжие в ръка в четата на войводата Лазар Маджаров и се сражавахме срещу турците при с. Алатлий. При потушаване на въстанието с четите пазихме населението от нападението на турския башибозук и аскера. След това се заселих в с. Горен Близнак, Варненско.

Горното се удостоверява от свидетелите: Костадин Георгиев Петков, Петко Андреев Петков и Стоян Петров Иванов – и тримата от Горен Близнак, Варненско“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 876.

№ 877

Търпо Лазаров Жагров (62 г.)
род. в с. Косинец, Костурско
жив. във Варна
15.03.1943 г.

Заслуги: сражавал се с турския аскер през Илинденското въстание; бил четник под войводството на Атанас Кършаков; къщата му в селото – опожарена от турците, затова избегал в България.

Семейство: съпруга Нанка, р. 1897 г. в Дерекьой.

Животописна бележка: „През 1900 г. бех посветен легален член на ВМОРО в родното ми село. През 1902 г. заминах като гурбетчия да работя в Азия, където имаше много наши момчета. Получихме нареждане от комитета да заминем веднага в родните ни села и да се снабдим с оръжие. Платих пътните разноски на мои двама другари и тръгнахме. Купих си пушка и пр. за въстанието. Обучавахме ни селския войвода Лаки Каранче и Щерю Щеревски. По аферата с убийството на трите шпиони от районния воевода Васил Чакаларов арестуваха ме и ме подложиха на жестоки изтезания да кажа в кого е била четата, но не сполучиха и ме освободиха. При обсадата на с. Смърдеш, където беше с четата и Борис Сарафов, за да спасим положението, им отидохме на помощ и взех участие в сражението. През Илинденското въстание 1903 г. бех четник в центровата чета на Атанас Кършаков. Като такъв взех участие в сраженията при Биглища, Апоскеп, в изсичането на телеграфните жици от Бейбунар до Кулата, при изгарянето на с. Жервени, в сражението над с. Дъмбени и пр. Понеже турците опожариха къщата ми и ограбиха имота ми, след въстанието дойдох в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 877.

№ 878

Трайко Георгиев Попов (79 г.)
род. в Междурек, Кукушко
жив. в Пловдив
14.04.1943 г.

Заслуги: четник на войводата Кръстю Асенов; за укриване на четите турската власт го осъжда на 10 г. затвор, лежал 15 месеца.

Семейство: съпруга София Трайкова Попова, р. 1862 г. в Междурек, снаха Елена, р. 1910 г., внук Васил, р. 1933 г. и внук Трайко, р. 1940 г.

Животописна бележка: „Подписаният Трайко Георгиев Попов, родом от с. Междурек, Кукушко, на възраст 79 г., живущ в Пловдив, ул. „Еркене“ № 78, беж посветен в Македонското освободително движение още през 1900 г., като от тази дата служих като легален в редовете на организацията. През 1903 г. четата на войводата Кръсто Асенов беше открита в с. Тодорак. След сражението властта е направила масов обиск из околните села с цел да може да открие ятаците на четата. По същото време по извършено предателство на куриера от с. Борсук Митю Казака, че четата се е движила от с. Борсук за с. Междурек, властта ме хваща и арестува. Бит и изтезаван, за да призная, че имам връзки с четите, беж изпратен в Кукуш и оттам в Солунския затвор.

В Солун съдът ме осъжда на 10 г. затвор като укривател на четите. Аз обаче лежах 15 месеца – до месец май 1904 г., и беж освободен вследствие дадената амнистия на политическите затворници.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 31.01.1944

388К, оп. 4, а.е. 878.

№ 879

Тимо Коцев Иляшев (65 г.)
род. в с. Попчево, Струмичко
жив. в с. Попчево, Струмичко
16.04.1943 г.

Заслуги: като милиционерски куриер с оръжие в ръка вземал участие в борбата срещу турци и сърби.

Семейство: съпруга Гуна, р. 1879 г., син Панде, р. 1902 г., снаха Елена, р. 1905 г., син Стефан, р. 1909 г., внучка Миланка, р. 1941 г., дъщеря Гонда, р. 1923 г., внук Тимо, р. 1931 г., снаха Васа, р. 1908 г., внучка Кръстина, р. 1934 г., внучка Танка, р. 1936 г., внук Трайко, р. 1938 г.,

Животописна бележка: „Стъпил съм в Македоно-одринската революционна организация от 1902 г. – милиционер и куриер. В 1904 г., при откриването на нелегалната чета на войводата Кръсто Новоселски – един път, и четата на Хр. Чернопеев в с. Куклиш, Струмишко, значи, два пъти, като милиционер наоръжен взел съм участие, като ударихме в гръб на турската войска, в което стражение паднаха доста турски войници, а селото биде изгорено и доста българи селяни от същото село паднаха жертва, а от нелегалните – един. Същата година с Аджи Иван войводата и нашата милиция, и аз наоръжен, по заповед на околийския комитет, турихме засада да убием каймакамина, понеже имаше и войска с него. Завърза се стражение, където паднаха двойца башибозук турци и един войник, и много ранени, а от нас – един ранен и един убит. А и в Сръбско продължих делото, следствие на което бех доста малтретиран. Къщата ми изгореха, а син ми заловиха и арестуваха, като го осъдиха на 8 г. затвор, което наказание издържа в Ужица³²⁴, а аз пак продължих делото. И на Маркова чешма зех участие с войводата Кръсто Новоселски в стражението, което беше с арнаути, гонители, където паднаха трийсет и трима арнаути, а от нас – един ранен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 879.

№ 880

Траян Василев Коларов (65 г.)
род. в с. Стрежево, Битолско
жив. във Варна
10.03.1943 г.

Заслуги: през Илинденското въстание е бил четник в четата на Георги Сугарев в Битолския район. С оръжие в ръка взел участие в сраженията в борбата срещу поробителите на българското население в Македония.

³²⁴ Ужице е град в Западна Сърбия.

Семейство: съпруга Марийка, р. 1880 г., дъщеря Султанка, р. 1912 г.

Животописна бележка: „В началото на 1900 г. бех посветен за член на ВМОРО в родното ми село. Като полски пазач бех едновременно и междуселски куриер, и укривател на четите до въстанието и след Хуриета през 1908 г., и през сръбския режим – от октомври 1913 г. до септември 1914 г. През Илинденското въстание 1903 г. бех четник в отряда на Георги Сугарев в Битолски революционен район, в която останах и след въстанието, и взех участие във всички революционни акции и сражения в борбата срещу поробителите на българското население в Македония. След преврата от Младотурския комитет през 1908 г. легализирах се, както всички. При новото освободително движение 1910 г. доде четата на Петър Оптичерец³²⁵. Последваха потери и обиски във всички села едновременно. Укрих ги. В къщи имахме две скривалища и ги спасих. Арестуваха ме и ме пребиха от бой. От устата и носа ми бликна кръв, за да кажа къде е четата. Вързаха ме и ме закараха в Битолския затвор. Освободиха ме сръбските войски през Балканската война 1912 г. Впоследствие и сърбите не ме оставиха на мира. През септември 1914 г. избегах и до идването на българските войски, през ноември 1915 г., в Битоля бех четник в четата на Кръсто Леондиев, от когото притежавам и удостоверение.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е. 880.

№ 881

Тодор Иванов Рунтев (62 г.)
род. в с. Негрево, Малешевско
жив. в с. Негрево, Малешевско
03.05.1943 г.

Заслуги: бил в редовете на ВМОРО. Взел участие в освободителното движение и лежал в затвора осъден от сръбските власти.

Семейство: съпруга Параскева на 60 г., син Григор на 42 г., снаха Дарка на 40 г., внучка Кераца на 16 г., внук Александър на 11 г., внук Димитър на 10 г. внучка Катерина на 8 г.

³²⁵ Вер. Петър Павлов – битолски войвода на ВМОРО. Според българската историография е родом от с. Облаково, Битолско.

Животописна бележка: „Аз, Тодор Иванов Рунтев, от с. Негрево, роден съм през 1881 г. от православни родители Иван и Катерина Рунтеви от с. Негрево. Още от 1898 г. бех в организацията – пренасях писма и оръжие. През 1922 г. сърбите откриха организацията ни в селото и арестуваха почти всички членове, и след като ни малтретираха, осъдиха ме на 2 г. строг тъмничен затвор и затвориха ме в Струмица, откъдето след 7 месеца затвор избегах от затвора и заминах за България. Там също бех в редовете на движението за освобождение на родината.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 881.

№ 882

Тодор Вълчанов Тодоров (66 г.)
род. в с. Пенека, Лозенградско
жив. в с. Просеник, Айтоско
06.04.1943 г.

Заслуги: взел дейно участие в освободителните борби с оръжие в ръка през 1903 г. като редовен четник в четата на войводата Лазар Маджаров; взел участие в походите и сраженията на четата.

Семейство: съпруга Стамата на 60 г., син Димо на 31 г., дъщеря Левтерия на 20 г. снаха Димитра на 23 г., внучка Стамата на 4 г., внучка Руска на 2 месеца.

Животописна бележка: „Взел съм дейно участие в освободителните борби в Тракия. През 1902 г. постъпих доброволно в стрелческите тогава дружества за подготовка и обучаване с оръжие с много мои другари, за да бъдем подготвени за заминаване с четите в Турция. В стрелческото дружество получих достатъчна подготовка за манипулиране с оръжието. През 1903 г., през време на въстанието, с 14 души другари заминахме със специален куриер от Бургас за с. Гергебунар, при пунктовия началник, где то получихме оръжие. Оттам се отправихме и зачислихме в четата на войводата Лазар Маджаров, в землището на с. Ковчас, Лозенградско. Взех участие в походите и сраженията на четата както следва: при с. Коево, при местността Кукурдан, Ковчаско землище, местността Синия баир, Ахматлийската граница и при Мусакоьй; на следните дати: 22 април, 23, 25 и 27 май 1903 г. и 25 септември същата година, след което

четата се разформирова и ние предадохме оръжието в с. Ясна поляна (тогава Аланкайряк).

Сега съм в напреднала вече възраст, неспособен за физическа работа.

Горното ще се засвидетелствува от трима мои бойни другари, а именно: Димитър Ф. Арнаудов, Коста Тенишев и Димитър Халачев, жители на Бургас.

Бургас, 06.04.1943 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 882.

№ 883

Трайко Анастасов Ракот (74 г.)

род. във Велес

жив. във Велес

25.03.1943 г.

Заслуги: с четата на Панче Константинов участвувал в ред сражения; осъждан от сръбската власт на 20 г. затвор през 1914 г.

Семейство: съпруга Мария, р. 1882 г., син Панче, р. 1914 г., дъщеря Траянка, р. 1920 г.

Животописна бележка: „Бех като член в Македоно-одринската революционна организация във Велес и реона. Ходих милиция през 1905 г. и влезох в сражение в Азот против сърбите в с. Нежилово. След туй пак съм влезал в сражението в Прилепско с войводата Гога Ацев в с. Ораховец. Ходих като куриер навсякъде, където имаше нужда за помощ. Пренасях четници и оръжие от Велес до реона Велешки.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 883.

№ 884

Тосе Трайчов Андов (68 г.)
род. в с. Горни Балван, Шипско
жив. в с. Горни Балван, Шипско
26.03.1943 г.

Заслуги: с четата на Иван Бърльо се сражавал в селата Арбасанци, Спанчево и Судик; лежал в затвор през Турско 3 г. със смъртна присъда; през Сръбско лежал 10 месеца при присъда.

Семейство: съпруга Вангя Тосева на 65 г.

Животописна бележка: „Съм взел активно участие в Македонската освободителна борба, като с пушка в ръка съм бродил из Македонската земя с четата на Иван Бърльо – 2 г. през сръбското робство. Участвувал съм в сраженията на четата при с. Арбасанци, Шипско, с. Спанчево, Кочанско, с. Судик, Шипско. Осъждан съм от турците по политически причини на 3 г., които излежах напълно; осъждан съм на смърт от сърбите, лежах в затвор в гр. Св. Николе 10 месеца, откъдето заедно с 8 души другари избегахме и се спасихме от убиване.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 884.

№ 885

Трайко Лазов³²⁶ Караянков (71 г.)
род. в Шип
жив. в Шип
09.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участия в сражения, куриер.

Семейство: съпруга Санда на 66 г., син Йордан на 22 г., дъщеря Сийка на 29 г.

Животописна бележка: „Взел съм участие в Македонската революционна организация като легален член, четник в четата на Салтир

³²⁶ В документацията се среща и като Лазарев.

Атанасов и Бобевата чета. Ранен съм в стражението при Раткова скала и като куриер дълго време. “

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 885.

№ 886

Трайко Митрев Гушалката (73 г.)
род. в с. Клиново, Кавадаречко
жив. в с. Клиново, Кавадаречко
01.03.1943 г.

Заслуги: осъждан на затвор.

Семейство: съпруга Стойна, р. 1886 г., дъщеря Ангелина, р. 1930 г.,
посинък³²⁷ Янкул, р. 1915 г., снаха Кала, р. 1915 г.

Животописна бележка: „Бил съм учасник във ВМРО. През цялото време бил съм биен и затваран от турските власти. През сръбско време, 1921 г., на река Черна прекарах трима български четници – дойдоха от Галища и да отиват за Гевгели да отворят канал за България, и бях издаден от един селянин, за което сръбите ме осъдиха 2 г. робия и ми зеха 3700 динари кривични трошкови, за кое и ми се продаде все, що имах.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 886.

№ 887

Тодор Иванов Крачанов (75 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
09.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

³²⁷ Т.е. доведенник.

Семейство: съпруга Мария на 72 г., син Иван на 28 г., снаха Надежда на 24 г., внучка Мария на 5 г., внучка Милтана на 3 г., внук Георги на 1 г.

Животописна бележка: „Съм бил член на В.М.Р. организация и като такъв съм вземал най-дейно участие в революционните борби за освобождаване от турското робство, а именно: през 1902 г., на 4 ноември, турската власт бе решила да направи най-щателна обиска по целия град и да събере организационното ни оръжие. За да спасим оръжието от турците, по заповед от организацията, с оръжие в ръка излезнахме от града – около 72 души, отидохме за манастира и там го оставихме. През времето от 4 ноември 1902 г. до 27 септември 1903 г. като нелегален бех изцело в услуга на делото, като пренасяне оръжие, патрони, посрещане и изпращане на чети и други подобни. Към август 1903 г. бех в гр. Русе водопродавач и получих съобщение да се явя на Рибените гълове, където беше сборният пункт за изпращане на чети в Македония да подготвят въстанието. Като главен разпределител на това движение беше покойния Христо Матов, който се намирал също на Рибените гълове. Аз заминах с покойния Петър Н. Каназирев за с. Белица, Разложко, където водихме сражение с редовната турска войска и многобройни турски пълчища. Ние успехме да влезем в турския квартал и го опожарихме на 30 септември, и след това с многобройни български бежанци от с. Белица и другите околни селища се отправихме за България. В местността Сенкове турската погранична заграда отново ни нападна и се захвана ожесточено сражение. Ние поддържахме огъня докле се изтеглият бежанците, а ние отново се върнахме и се присъединихме към четата на подпоручик Владимир Каназирев в местността Лански Рид и Прангарица. Там отново стана сражение и той ни раздели на две чети. Една част от четата се сражаваше с Горноджумайския аскер, а другата част, в която бех и аз, се сражаваше с Разложкия аскер. Като мръкна през нощта си пробихме път и заминахме за България, и в местността Лапенето намерихме генерал Цончев с неговата чета. Оръжието го оставихме в Рилския манастир на отец Паисий³²⁸. В 1904 г. се даде политическа амнистия от турското правителство и ние се завърнахме по родните места, и отново почнахме да работим с още по-голям устрем за добиване свободата.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 887.

³²⁸ Паисий Рилски (1861–1938) е български свещеник, игумен на Рилския манастир и деец на ВМОРО, родом от с. Митрашинци, Малешевско.

Тома Атанасов Трайков Кехайов (75 г.)
 род. в с. Радомир, Ениджевардарско
 жив. в Пловдив
 30.03.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Димитрия, 1872 г., син Дионис, р. 1923 г.

Животописна бележка: „Като буден българин за националното освобождение на българите в Македония започнах организиране и подбуждане на българското племе от 1899 г. В 1901 г. станах селски воевода с 15 човека от селото, в което съм роден – с. Радомир, Ениджевардарско. На 30.01.1903 г. в къщата ни стана убийството на турски делибашия с Васил Въндев и с Димитър Матракулев и тогаз двамата поменати мъже стават нелегални. В 1903 г. става Илинденското въстание. Взехме участие всички. Като съучастници, които бехме заедно са следните лица: Апостол Петков, Кръстю Шекерджиев и след това, като свърши въстанието, връщаме се всички като легални. В 1908 г. почна гонитба за нас и тогаз станах нелегален. В 1912 г. Петровден стана сражение с турците в с. Серменин, второ сражение – при местността Байраците, трето сражение – в с. Крива, Гюмендженска околия, и четвърто сражение – в с. Ума, Гевгелийска околия. Заловени беха 291 човека турска жандармерия. Тогас се съединихме с българската войска, която пристигаше. Следната 1913 г. се сформираха доброволчески отряди, наречени Македоно-одринско опълчение, и заминахме за Родосто при Мраморно море с XIII Кукушка дружина. През същата 1913 г. се оттеглихме за вътрешността на Македония. Дойдохме в Дойран и почнахме сражение със сърбите. При вземането на гр. Гевгели от сърбите и при с. Муюн³²⁹ почнахме сражение с гръцката войска, като бехме зачислени от Щаба на армията като партизански отряди със следните лица: Ичко Гюпчето³³⁰ и Васил Чакаларов. След това се разделихме с Васил Чакаларов и той замина за Кожух планина, а ние с Ичко Гюпчето останахме да заминем за Воденско. Васил Чакаларов го огради гръцката войска и избиха целата му дружина. Ние получихме писмо от 11-и Сливенски полк да се приберем при войската. Докато се явим при тях, полкът прекъсна моста на Вардар и ние останахме във вътрешността, като останахме да вървим подир войската – стигнахме в Беяс тепе и там се присъединихме с 11-и сливенски полк с полкови командир кап. Тодоров.

³²⁹ с. Моин, Гевгелийско.

³³⁰ Ичко Димитров-Гюпчето (1880-1920) е български офицер и ръководител на Солунския революционен окръг на ВМОРО, роден в с. Баровица, Гюмендженско.

След присъединяването при полка започнаха сражения с гръцката войска, през които сражения паднаха убити от партизаните Тома Дораков и Димитър Царчев, и други още 10 човека. Стана отстъпление до Царево село. След пет дни на нова сметка атакувахме гърците, като отнехме наново от гърците Беяс тепе. Почна се второ сражение при гр. Пехчево и след това обкръжихме гръцката войска в Кресненското дефиле, и там ни завари примирието, след което се връщаме в София при нашата дружина и там се изволнихме. В 1914 г. се формира нов партизански отряд, след което заминахме за вътрешността на Сърбия. Като заминахме с Христо Аргиров Чауша³³¹, вдигнахме моста при с. Пардеица. През 1915 г. вдигна се в с. Удово въстание и след два дни сражения – от Велики Петък до връх Великден, след което отстъпихме. Същата 1915 г. се обяви Общоевропейската война. Станахме пак доброволци в XIV опълченска дружина. В същата дружина бехме зачислени като партизански отряд с тогава кап. Панов, дворцов адютант. Стана двудневно сражение в Костурино и тогас ние се разделихме с кап. Панов, понеже ни извика ген. Протогеров заедно с Христо Аргиров Чауша. С нас партизаните стана друго сражение – при Бърдото, Прилепско, второ сражение в с. Смоквица за превземането на Гевгели, като продължихме борбата до край. Уволнен съм в София от Щаба на партизанския отряд.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 888.

№ 889

Темелко Георгиев Михайлов (70 г.)

род. в с. Бистрица, Велешко

жив. в Скопие

20.02.1943 г.

Заслуги: селски войвода, участвувал в сражения.

Семейство: съпруга Гуга на 70 г., син Апостол на 36 г., син Петър на 30 г., снаха Руса на 33 г., снаха Анастасия на 28 г. и седем внуци.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм през време на освободителните борби в Македония взел участие като куриер и по-сетне 1905 г. ставам селски войвода. 1905 г. сражавал съм се със сръбската чета в с. Ореше и

³³¹ Христо Аргиров-Чауша (1884-1922) е деец на ВМОК и воденски войвода на ВМОРО, родом от с. Чичегъс, Ениджевардарско.

Нежилово. 1906 г. сражавал съм се пак със сръбската чета в Бистришката планина. За време на Европейската война бил съм войник в планинската дивизия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 889.

№ 890

Тодос Якимов Тодоров (60 г.)

род. в с. Псача, Паланечко

жив. в с. Псача, Паланечко

25.04.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в МОО през 1912–1913 г., в оперативната зона на фронта.

Семейство: съпруга Кева на 58 г., син Трайко на 23 г., снаха Гюргя на 23 г., дъщеря Дана на 20 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във 2-ра рота, II Скопска дружина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 890.

№ 891

Тодор Костов Маджаров (73 г.)

род. в Лозенград

жив. в Варна

07.04.1943 г.

Заслуги: редник-доброволец в МОО през 1912–1913 г., участвувал в походите и сраженията на VIII Костурска дружина.

Семейство: съпруга Марийка, р. 1881 г., внучка Лиляна, р. 1924 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във 2-ра рота на VIII Костурска дружина. Постъпих на 15 октомврий и служих до 28 юлий 1913 г., вземах участие с дружината в боевете на фронта.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 891.

№ 892

Тодор Христов Иванов (68 г.)
род. в с. Велгощи, Охридско
жив. във Варна
24.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, редник в МОО през 1912–1913 г.; вземал участие във всички походи и сражения на II Скопска дружина.

Семейство: съпруга Гергина, р. 1886 г., дъщеря Елена, р. 1921 г., дъщеря Века, р. 1925 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и взех участие в походите: София, Мустафापаша, Лозенград, Люлебургаз, Шаркьой, Гюмюрджина и Кочани, и боевете при: Керасия на 22 януари; Шаркьой на 23, 26, 28 януари; Емирица на 17 и 18 юний; Пониква на 20, 21 и 22 юний. Повиен на 8 и 9 юлий.

На 05 септември 1915 г. постъпих на служба (справка заповед по полка № 8 и 1) и взех участие в походите: гр. Вратца, Криволак, Беласица, Демир Хисар, Дойранско езеро, Яребична и обратно – гр. Петрич и гр. Горна Джумая и боевете на 10.11.1915 г. при Войшанци; 21.06.1918 г. Дунав казна; 18.09.1918 г. поз. Гешев; 29.09.1918 г. при с. Мокрени. Награден съм с ордени „За храброст“ – II, III, IV степен (заповед по полка №241-1). През време на службата изпълнявах строева служба.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 892.

№ 893

Трайко Арсев Здравев (63 г.)
род. в с. Филиповци, Кратовско
жив. в Кратово
14.04.1943 г.

Заслуги: доброволец-ефрейтор; участвувал във всички походи и сражения на III Солунска дружина през 1912–1913 г.

Семейство: син на Арсо Здравев (поч.) и София Арсова (поч.), съпруга Кузия на 65 г., син Стефан на 32 г., снаха Танка на 35 г., внучка Етца на 9 г., внук Воислав на 7 г., внук Георги на 5 г., внучка Любица на 2 г.

Животописна бележка: „Долуподписаните Милан Илиев Шапкалиски, Петър Иванов Димитров и Симон Иванов Тръпков – всички от гр. Кратово, удостоверяваме с подписите си за Трайчо Арсов Здравев от гр. Кратово следното: през 1912 г. постъпи като доброволец в III Солунска дружина и взе участие във всичките походи и боеве на дружината като при Малгара, Шаркьой, Дедагач и др. През 1913 г. взе участие и в боевете против сърбите при Редки буки, Султан тепе, Каменица и др. Като такъв заслужава да му се даде заслужената народна пенсия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 893.

№ 894

Тодор Стоев Караянков (73 г.)
род. в с. Фатово, Ахчелебийско
жив. в с. Фатово, Ахчелебийско
12.04.1943 г.

Заслуги: като доброволец-ефрейтор е служил в МОО, XV щипска дружина, от 03.03.1913 г. до 28.07.1913 г.

Семейство: съпруга Мария на 50 г., син Стою на 25 г., син Никола Тодоров на 22 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и

повикване. През 1911 г. като турски войник избягах от Одрин и 1912 г. Постъпих в четата на Стефан Калфата³³², участвах в боевете на Рожен, Полковник Серафимово, бях като четник-войвода на 30 души в с. Смилян и останах до 7 януари 1913 г., след което се прехвърлих в XV Щипска дружина, 4-та рота и участвах в боевете, Булаир, Шаркьой, 1913 г., и в Кочанско при с. Говедарник и Султан тепе. Убих през 1912 г. помака Шабан Мехмедов от с. Учюра – най-големия турски шпионин в тоя край тогава.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 894.

№ 895

Тодор Георгиев Стоянов (68 г.)
род. в с. Пирок, Лозенградско
жив. в с. Болярци, Варненско
23.03.1943 г.

Заслуги: по своя воля е причислен в списъците на войската и без да е подлежал на повикване в нея е постъпил в МОО от 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Руса на 55 г., дъщеря Станка Тодорова на 17 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, по мое желание, доброволно се зачислих в огньострелния парк от МОО, участвах в походите: Варна, София, Хасково, Кърджали, Гюмюрджина, Дедеагач, Фере, Софлу, Димотика, Кулели, Бургас, Узункюпру, Кешан, Малгара, Айнарджик, Шаркьой, Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмюрджина, Ксанти, Демирхисар, Петрич, Струмица, Радовиш, Щип, Кочани, Султан тепе, Царево село, Драмче.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 895.

³³² Стефан Николов-Калфата (1868–1931) е войвода на ВМОРО в Беломорска Тракия, роден в с. Зелениче, Леринско.

№ 896

Тома Продромов Стоянов³³³ (85 г.)

род. в с. Хума, Гевгелийско

жив. в с. Хума, Гевгелийско

05.03.1943 г.

Заслуги: като редник-доброволец е вземал участие във всички походи и сражения на XIII Кукушка дружина на МОО през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. После бех в партизанския отряд. Дълго време съм бил четник в XIII Кукушка дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 896.

№ 897

Ташко Манолов Николов (70 г.)

род. в с. Дебрец, Кайлярско

жив. в Бургас

16.03.1943 г.

Заслуги: доброволец, млад. подофицер от МОО, оперативната зона на фронта 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Мария, р. 1880 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в IX Велешка дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 897.

³³³ В документацията се е подписвал Продромов Стоянов; също така се подписва и на латиница.

№ 898

Тодор Георгиев Игнев (62 г.)
род. в с. Куманич, Неврокопско
жив. в с. Горняни, Неврокопско
29.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Мария на 62 г., син Костадин на 21 г., син Ангел на 18 г., дъщеря Цвета на 16 г., дъщеря Кръстана на 16 г., син Борислав на 11 г., син Никола на 7 г., син Иван на 23 г., снаха Калина Иванова на 21 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIV Воденска дружина, 1-ва рота, и съм взел участие във всички походи и боеве на дружината.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 898

№ 899

Теофил Ненчов Илиев Чибуков³³⁴ (66 г.)
род. в с. Селце, Реканско
жив. в Скопие
01.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: син Санде на 13 г., дъщеря Сонка на 18 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване. Служех в I Деборска дружина (1-ва рота). Взех участие във всички бойове и за сичкото време бех в строя. Бех също и в Световната война.“

³³⁴ Теофил Чибуков е български зограф от прочутата Дебърска (Галичко-реканска или Миячка) художествена школа, син на иконописеца Ненчо Илиев Чибуков, внук на зографа Илия Ненчов Чибуков, родом от с. Селце, Реканско.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 899.

№ 900

Теофил Георгиев Костов (64 г.)
род. в с. Ърбиново, Дебърца
жив. в Провадия
11.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: син Петър, р. 1915 г., син Станчо, р. 1921 г., снаха Димитра, р. 1915 г., внучка Тодорка, р. 1940 г.

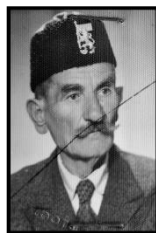
Животописна бележка: „Роден съм в с Хърбино, Охридско, Македония, на 20 октомврий 1878 г. В 1906 г. се преселих в Провадия. Редовен войник не съм служил. Щом се обяви войната с Турция, постъпих доброволец в Македоно-одринското опълчение, в VI Охридска дружина (3-та рота), като взех участие във всички походи и сражения, които VI Охридска дружина води. Уволних се, когато разформироваха самото опълчение. Оттогава и досега работя зидарство.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 900.

№ 901

Тодор Блажев Димитров (70 г.)
род. в с. Горно Елевци, Дебърско
жив. в Пловдив
20.02.1943 г.

Заслуги: като доброволец-редник от МОО взел участие в боевете през 1912–1913 г.

Семейство: втора съпруга Ана Оскор Периек, родена в Загреб през 1884 г. (повече от 10 г. заедно), пълнолетен син Благой 47 г. от брака с първата съпруга Цветана, с която е разведен.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, 1-ва рота, много добро поведение. После зап. редник във 2-ра рота на 61-и пехотен полк на XI Македонска дивизия – от 14.09.1915 до 12.10.1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 06.01.1944

388К, оп. 4, а.е. 901.

№ 902

Филип Андреев Москов (61 г.)
род. в с. Дъмбени, Костурско
жив. във Варна
22.04.1943 г.

Заслуги: взел участие при обсадата на Смърдеш с войводата Борис Сарафов и др.; също взел участие във въстанието, за което притежава свидетелство за храброст.

Семейство: съпруга Николина, р. 1909 г., син Константин, р. 1924 г., дъщеря Веринка, р. 1930 г., дъщеря Любка, р. 1936 г.

Животописна бележка: „Посветен съм в Македонското освободително движение през 1901 г. от костурските районни началници Лазар поп Трайков и Лазар Москов от с. Дъмбени, Костурско. Като четник взел съм участие с четата на Васил Чекаларов, Пандо Кляшев и селските войводи Васил Какалев³³⁵ и Яни Прешленков³³⁶.”

Взел съм участие при обсадата на Смърдеш с Борис Сарафов, Васил Чекаларов и др., както и в страженията при Дъмбенската планина, Локвата на 31.05.1903 г.; също и с гръцките чети в с. Желево на 21.05.1903 г., от които стражения притежавам и свидетелство за храброст под № 8 от

³³⁵ Васил Трендафилов Какалев или Какалов (1878–1913) е войвода на ВМОРО и участник в Илинденското въстание, родом от с. Дъмбени, Костурско.

³³⁶ Яне Христов Прешленков е войвода на дъмбенската чета на ВМОРО по време на Илинденското въстание, роден в с. Дъмбени, Костурско.

08.06.1903 г., издадено ми от Костурското районно началство. През въстанието взех участие с четите, където беха изгонени и пленени турските гарнизони в градовете Клисуре и Невеска, Бигла, Апоскеп и Костенарията с войвода Васил Чекаларов, като къщата ми и селото ни бе опожарено от турците заедно с покъщнината.

През Балканската и Общоевропейската война бех в с. Дъмбени и при отстъплението на българските войски от Костурско заедно с войските през 1916 г. емигрирах в България, а къщата ми е изгорена тогава от гърците и французите заедно с целата покъщнина, добитък и др.

През 1925 г., при отиването ми в Македония с комисията по изследването, бех арестуван от гърците и изпратен на заточение в о-ов Андрос през Атина, където благодарение на застъпничеството на българския пълномощен министър бех освободен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 902.

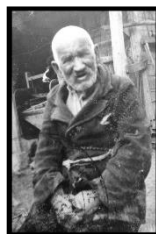
№ 903

Филип Андонов Гелев³³⁷ (67 г.)

род. в с. Неред, Леринско

жив. в с. Мадара, Шуменско

13.04.1943 г.

Заслуги: през 1900 г. взел участие в черковно-училищните борби, заловен и обвинен от турците по убийството на поп Коста Зиси; осъден на доживотен затвор от битолския съд; през 1912 г. бил заловен от турците и откаран в Битолския затвор и лежал в Еди Куле, Солун.

Семейство: вдовец, син Стефан, р. 1895 г., снаха Яна, р. 1899 г., внук Филип, р. 1932 г., внучка Тодорка, р. 1914 г., зет Иван Стефанов, р. 1913 г., правнучка Яна, р. 1935 г., и правнучка Йоанна 1938 г.

Животописна бележка: „Като деятел вземах участие в черковно-училищните борби през 1900 г. Бех заловен и обвинен от турците по убийството на поп Коста Зиси и осъден на доживотен затвор от битолския вилаетски съд. Мои другари беха Михал Ташков от Лерин, селския ни учител Илия и др. През 1912 г. бех заловен от турците и откаран в

³³⁷ В пенсионната документация се среща и като Филип Гелев Андонов.

Битолския затвор. Със Стефан Ат. Ролев³³⁸ от Лерин 1913 г. лежах в Еди Куле, Солун, о-ов Итака и Крит, а през 1915–1917 г. – на о-ов Лefкада и о-ов Милос, Гърция.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 903.

№ 904

Фидан Найденов Петров (63 г.)
род. в с. Мало Коняри, Прилепско
жив. в София
18.02.1943 г.

Заслуги: бил четник; сражавал се с турска войска, гръцки и сръбски чети при местността Превал, Преспанско, в 1905 г., в с. Бук; през 1906 г. – при с. Владиловци; през 1907 г. – при с. Смиловци, и т.н.; през 1910 г. е заловен и осъден на 101 г. затвор и заточен в Родосто и Мала Азия.

Семейство: съпруга Велика на 50 г., дъщеря Павлина на 30 г., дъщеря Марийка на 24 г., син Борис на 21 г.

Животописна бележка: „1. От 1902 г. се числя в революционната организация в с. Варош, Прилепско; 2. През 1905 г. бех четник в четата на Петър Христов, преспански войвода; 3. От 1906 г. до месец юний 1908 г. бех четник и помощник-войвода в четите на Гога Ацев, Петър Ацев, Мирче Найденов, Георги Ленишанец³³⁹ и Тане Николов; 4. Взех участие в сраженията с турци, гръци и сръбски чети в местността Превал, Преспанско, на 24.12.1905 г. и на 15.03.1906 г. между селата Бук и Оревник, Преспанско; 5. Взех участие в сраженията в Прилепско и Велешко: в сражението в Азот на 26.06.1906 г. между четите на Гога Ацев и поручик Константинов и сръбски чети. Там паднаха убити двамата мои войводи; в сраженията при с. Владиловци на 15.02.1907 г.; при с. Смиловци, Велешко, през месец май 1907 г.; на Белото при с. Кръстец, Прилепско, на 28.05.1907 г.; при с. Ореховец на 06.06.1907 г. със сръбските чети; в сражението на Ножот при с. Никодим, Прилепско, на 17.06.1907 г.; при с. Топлица на 25.08.1907 г. През септември 1910 г. бех

³³⁸ Стефан Атанасов Ролев (1865–1969) е деец на ВМОРО и ръководител на българското гимнастическо дружество „Бигленски юнак“ в Лерин, роден в с. Долно Върбени, Леринско.

³³⁹ Георги Иванов Спирков или Гьоре Ленишанец (1870–1907) е прилепски войвода на ВМОРО, роден в с. Ленище, Прилепско.

арестуван за убийството на сръбския войвода Григор Соколов Лямеv³⁴⁰ и осъден на 101 г. (доживотен) затвор, и изпратен на заточения в Родос и Подрумкале, Мала Азия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 904.

№ 905

Филип Трифунов Лулков (67 г.)
род. в с. Вруток, Гостиварско
жив. в Скопие
05.03.1943 г.

Заслуги: младши подофицер; през 1912–1913 г. постъпил в МОО опълчение.

Семейство: съпруга Теофилка, дъщеря Катя, дъщеря Верка и син Трифун.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 1-ва рота, 1-ва бригада.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 905.

№ 906

Христо Наков Иванов (71 г.)
род. (неизв.)
жив. в София
10.03.1943 г.

Заслуги: четник и влизал в сражения.

³⁴⁰ Глигор Соколов Лямеv или Глигор Соколовић-Ляме (1870–1910) е сръбски войвода, български ренегат, бивш четник на ВМОК и войвода на ВМОРО, родом от с. Небрегово, Прилепско.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: липсва³⁴¹.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 906.

№ 907

Христо Атанасов Терзиев (65 г.)
род. в с. Тумба, Ениджевардарско
жив. в Бургас
30.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в боеве с турците като четник от ВМРО и в сражение в с. Крива, Гюмендженско, бил ранен.

Семейство: съпруга Мария, р. 1872 г., син Колю, р. 1920 г. дъщеря Зоица, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Бил съм член на Илинденската организация през 1911 г. и 1912 г. През 1911–1912 г. бех мобилизиран от турските власти като войник. Впоследствие избегах и се присъединих в четата на Христо Гюпчев от с. Барица, Гюмендженско, като войвода на Ениджевардарска околия. Взех участие като четник при запалването на с. Крива, Гюмендженско, когато бехме открити от турските власти в същото село и се сражавахме цяла седмица с турски аскер, вследствие на което бех и ранен. Не съм участвувал в никакви противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 907.

³⁴¹ В документацията е останало само едно удостоверение за членство в Кукушкото благотворително братство „Гоце Делчев“.

Христо Георгиев Кривошиев (72 г.)

род. в Дойран

жив. в Пловдив

26.02.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в борбите за освобождението на Македония.

Семейство: съпруга Катерина, р. 1860 г., син Петър, р. 1909 г., син Методи, р. 1912 г., снаха Милка Петрова, р. 1915 г., внук Христо Петров, р. 1938 г., внук Костадин Петров, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1895 г. дадох клетва в революционната организация пред учителя Кондовчето от Костур и оттам се прехвърлих в гр. Солун, като почнах да работя като легален по пренасяне на оръжие до Мирджовия хан в Солун. През 1903 г. – бомбардирането на Отоманската банка, бех арестуван от турските власти и бит безбожно. С освобождаването ми избегах в гр. Кукуш и станах нелегален, и с трима четници заминах за Моравца в четата на Кръстю Асенов в с. Грамада. Турците ни направиха засада и след кратко сражение заминахме за с. Междурек. Там заловихме двама турци и ги взехме с нас, обаче ние веднага заминахме обратно за върха Мулка. Единият от турците избега и ни предаде, вследствие на което там водихме сражение от сутринта до вечерта и веднага на другия ден потеглихме за Междурек, но там селото беше пълно с аскери, поради което се разделихме на две групи, за да искаме хлеб. След кратко сражение, което трая 3–4 часа, отидохме в Грамада, Висока чука, и веднага почнахме сражение, за което убиха от нас 10 души другари. Оттам отидохме на Арджанското езеро и направихме среща с Трайко Йотов, а войводата Кръстю замина за Моравци. Ние стояхме обсадени на 20 дена без храна и в силно сражение пробихме, и заминахме за балкана Бачево, и оттам отидохме в Паяк планина. Там се срещнахме с войводата Аргир Манасиев и стояхме 3 месеца. После слезохме над Гевгели и бомбардирахме ЖП линията. Оттам ние се разделихме и отидохме в кожомарската ада. Там избрахме войвода – Трайко Йотов, и заминахме за Арджанското езеро до пристигането ни в България. Във време на амнистията се завърнах в гр. Солун, в 1904 г., а оттам в гр. Дойран. Щом пристигнаха сърбите, аз избегах повторно през Белацица и стигнах в гр. Струмица сам, като оставих семейството си. В 1914 г. поднових революционната дейност и заминах за Демир Капия, гдето бомбардирахме моста и се завърнах в Струмица.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 908.

№ 909

Христо поп Григоров Хаджийорданов (63 г.)
род. в с. Ваташа, Тиквешко
жив. в Пловдив
19.02.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО и войвода в същата организация взимал участие в борбите с турците и после със сърбите; излежал тъмничен затвор в Солун 9 месеци.

Семейство: съпруга Евгения, р. 1882 г.

Животописна бележка: „Роден съм през 1879 г. от родители българи. Още от ранни младини през 1900 г. бех зачислен като член на Македонската революционна организация и скоро след това назначен за десетник, а по-късно за помощник-воевода на местната чета. Скоро обаче бех заподозрен от турците и ме арестуваха. Бех отведен в Кавадарци, а след това в Солун, в крепостния затвор Еди Куле, където престоях 9 месеца – до времето на гледането на делото, което бе образувано против мен и другарите ми, по което бех оправдан. По-късно взех участие в Илинденското въстание в четата на Петре Юруков. След въстанието турците започнаха арестуването и избиването на всички заподозрени, между които бех и аз, и поради това се принудих да избегам в Стара България, където престоях известно време, и на два пъти заминавах пак за Македония, пренасяйки материали за четите. След Хуриета се завърнах пак в Македония. През 1912 г. ми бе заповедано от ВМРО да убия шпионина Юрдан Недков³⁴², след което отидох в четата на Лазо Фертикот³⁴³. След това постъпих като доброволец в българската армия. Отидох чак в Малгара, за да се запиша в Солунската дружина. Явих се пред генерал Протогеров и той веднага ме командирова в Щип, а другите мои другари – в други градове. След падането на Одрин назначиха ме за водач на 11-и сливенски пехотен полк. Взех участие в боевете при с. Драгоево, при разбиването на Тимошката дивизия при Криволлак и другаде. След отстъплението всички воеводи се събрахме в с. Чермерско,

³⁴² Вер. става въпрос за Йордан Недков (1882–1912) – български учител и деец на ВМОРО, родом от Кавадарци.

³⁴³ Лазар Тодоров-Фертико е български подофицер, деец на ВМОРО и ВМРО, член на ЦК на М.Ф.О., роден в Щип.

където взехме решение всеки воевода да замине с четата си за своя район, за да се бори против онези, които искаха да премахнат българщината из тези земи. Аз заминах за Тиквешко, където иззахме оръжието от населението, за да въоръжим четите, поради което бех осъден на смърт от сърбите с кралски указ, като се обещавахе по 20 000 (двадесет хиляди) динара за главата. По тази причина убиха и баща ми по най-зверски начин. През Европейската война взех участие като войник в 10-и маршови полк. След войната се преселих в гр. Пловдив. Член съм и дългогодишен касиер на Илинденската организация в гр. Пловдив. Сега немам пенсия, нито доход повече от 2500 лв.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 909.

№ 910

Христо Коджакостов Стоев (77 г.)
род. в с. Лелово³⁴⁴, Кукушко
жив. в с. Долни Воден, Пловдивско
30.03.1943 г.

Заслуги: като четник (легален) от ВМРО бил осъден от турците на 101 г. и излежал в Солун и Мала Азия една година. От гърците също бил осъден и излежал 20 дни.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Още от млади години и до изселването ми в пределите на Стара България бех легален революционер в родното си село. За тази си дейност съм лежал затворен в Беязкуле в гр. Солун. През време на Илинденското въстание бех заловен от турската власт, откаран в гр. Солун и осъден на 101 г. затвор. След около един месец лежане в Солунските затвори, заедно с мнозина други, бех откаран на заточение във вериги в Мала Азия, Айдын вилает, в Подрумкале, дето прекарах 11 (единадесет) месеци, след което нас политически ни освободиха. След Балканската война нашите места останаха под гръцка власт. За запазване българската си народност бех затворен от гръцките власти, пак в гр. Солун, около 20 дни. Спокоен, човешки живот заживех само от 1924 г., откато дойдох със семейството си в България.“

³⁴⁴ Дн. Агиос Андониос в Гърция.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 910.

№ 911

Христо Георгиев Килюханов (60 г.)
род. в с. Момчиловци, Смолянско
жив. в с. Момчиловци, Смолянско
08.03.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО бил осъден и излежал 3 г. тъмничен затвор в Гюмюрджина през турското робство.

Семейство: съпруга Тода, р. 1873 г.

Животописна бележка: „Подтикнат от родолюбиви чувства, през време на турското владичество до 1912 г., виждайки и чувствайки турското робство, в мен се появи желанието за свободен живот, виждайки нашите братя българи освободени отвъд тогавашната турска граница в Родопите. Аз, заедно с брат ми, Никола Г. Килюханов, влезнахме във връзка с тогава съществуващата чета в с. Чепеларе, която също работеше за нашето освобождение, и по нареждане на тогавашния ѝ водач Пожарлиев през 1905 г. бяхме заклетни в с. Момчиловци – в църквата, от покойния свещеник Саво Димитров, като коленичили целувахме светото евангелия, револвер и кама за туй, че ще се борим за нашето освобождение от турската власт и че ще пазим всичко в тайна. За горната цел ни бяха дадени пушки, патрони и бомби, които съхранявахме в къщата ни в Момчиловци до деня, в който щеше да бъдем повикани от четата за борба – въстание.

През 1907 г. в с. Момчиловци беше предизвикан пожар по невнимание, от когото изгореха и нашите с брат ми къщи под един покрив, в които се намираха скрити пушките и бомбите, които вследствие на пожара се възпламеняват. От гърмежите на бомбите и патроните всред населението се създава паника, за която щели да идват турските войници от близкия пограничен пост, които уведомяват турските власти в гр. Смолян. Установило се, че действително в къщите ни имало скрити бойни припаси. Аз и брат ми през това време бяхме на работа в гр. Крумовград, откъдето бяхме арестувани като комити-четници и закарани в гр. Кърджали, оттам вързани, ни закараха в гр. Смолян, а оттам в гр. Гюмюрджина, където за горните ни деяния бяхме осъдени на 3 месеца

строг тъмничен затвор, което наказание изтърпяхме в затвора на същия град.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 911.

№ 912

Христо Димов Николов (70 г.)
род. в с. Крайници, Велешко
жив. в с. Крайници, Велешко
30.03.1943 г.

Заслуги: взимал участие в борбите с турците за свободата на Македония, а през сръбския режим осъден на 2 г. тъмничен затвор, които излежал в Пожаревац.

Семейство: син Лазар, р. 1907 г., Георги, р. 1914 г., Никола, р. 1925 г., снаха Деница, р. 1905 г., внук Стоян, р. 1930 г., внук Алексо, р. 1933 г., внук Христо, р. 1940 г., внук Трайко, р. 1936 г., внучка Снежана, р. 1939 г., снаха Люба, р. 1921 г.

Животописна бележка: „За време на турския режим съм бил начелник в организацията с войводите Шиваров, Стефан Димитров, Дачо и други, а за време сръбския режим също бил 2 г. под затвор в гр. Пожаревац за Милана Павлев – четник, който се намери в с. Войница, убит, и бил като пленет български войник в Австрия; оттаму веднага съм стъпил в българската армия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 912.

№ 913

Христо Георгиев Радушин (68 г.)
род. в Разлог
жив. в Разлог
10.04.1943 г.

Заслуги: като нелегален четник от ВМРО взел участие в сражението при Белица, Разложко, с турска войска.

Семейство: съпруга Мария на 59 г., син Борис на 24 г., снаха Горица на 21 г., внучка Милка на 2 месеци.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че през 1903 г. работех в с. Чепино, Пещерска околия, на чарковете, обаче, като се научих, че ще става въстание напуснах работата и отидох в Саранбей да си закупа пушка, патрони и други потреби за целта. Като се набавих с пушка върнах се обратно в Лъджене. Там се събрахме с Атанас Лагадинов и други момчета. Отидохме в Самоков и ни снабдиха с бомби. Оттам заминахме за Рибените гълове, гдето намерихме Петър Каназирев и под негово ръководство стигнахме над Белица. Там намерихме полковник Янков. Под командата на полковника нападнахме турския аскер и сражението трая през целия ден. Следобед успехме да влезнем в турската махала и я запалихме. След това получихме заповед да се изтеглим. Като се изтеглихме от селото, пренощувахме в балкана. Заранта започна сражение с аскера, който беше на постове. Сражението трая през целия ден, докато се изтегли населението. След това заминахме за България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 913.

№ 914

Христо Стоянов Тенишев (70 г.)

род. в Лозенград

жив. в Бургас

23.02.1943 г.

Заслуги: деен член на ВМРО от 1900 г.; през 1903 г. е бил арестуван от турските власти и осъден от военно-полевия съд на 15 г. затвор; по случай султанската амнистия лежал само 1 г. в Одринския затвор.

Семейство: съпруга Кера, р. 1882 г., син Димитър, женен.

Животописна бележка: „Съм бил деен член във ВМОРО от 1900 г. заедно с братята ми Тодор Ст. Тенишев и Коста Ст. Тенишев. С първия в началото на май 1903 г. паднахме в Одринския затвор и бехме осъдени от военно-полеви съд; аз – на 15 г., изтезаван и тормозен от турската власт.

Излежах 1 г. и излязох през 1904 г. по дадената султанска амнистия. Брат ми Коста, като четник с четата на Л. Маджаров, напоследък войвода, взима участие в Преображенското въстание.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 914.

№ 915

Христо Велев Донев (62 г.)
род. в с. Смилево, Битолско
жив. в Скопие
10.04.1943 г.

Заслуги: бивал работник, а после четник във ВМРО; като такъв вземал е участие в сражения с турски войски и башибозук; изтезаван и малтретиран от сърбите.

Семейство: съпруга Мария на 60 г., син Пандо на 32 г., син Велко на 23 г., син Георги на 20 г., син Благой на 17 г., снаха Таска на 29 г., внучка Лиляна на 4 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че съм през време на освободителните борби в Македония взел участие като работник до въстанието, а във въстанието съм взел участие като четник в четата на Глигор п. Павлов и Кочо Петров, до края на разтурването на четите. През 1903 г. взел сум участие в сражението срещу турците под войводството на Пенчо Чипуров в с. Избища, Ресенско. На сам ден Илинден в с. Смилево, под войводството на Глигор п. Павлов, взел съм участие в сражението. След като изгоре с. Смилево, бивали сме повечето пъти в сражение, срещу турския аскер и башибозук. След въстанието бил съм пак редовен член на ВМРО. През сръбския режим – изтезаван и малтретиран.“

*Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет*³⁴⁵.

388К, оп. 4, а.е. 915.

³⁴⁵ Получава пенсия и от Социалистическа република Македония в Югославия.

Христо Иванов Бабаеленов (73 г.)
род. в с. Куманичево, Костурско
жив. във Варна
19.02.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО взел участие в няколко сражения с турците и е бивал десетник и селски войвода.

Семейство: съпруга Василка, р. 1880 г.

Животописна бележка: „Постъпих във В.М.Р. организация през месец юлий 1901 г. При постъпването в организацията началството ме назначи за десетник да образувам чета от 10 души, за да може с тази чета да пренасяме пушки, да посрещаме чети и, ако ставаше нужда, да се притечем в помощ на други чети. Така легално работих до откриване на въстанието. При първите дни на 1903 г. получих назначение от костурското градско началство – Михаил Николов Розов и Ципушев, за селски войвода и председател на комисията на селското ръководство. С тези две служби продължих до въстанието. При обявяване на Илинденското въстание на 20 юлий 1903 г. от нашето село излязохме 40 души добре въоръжена чета под мое ръководство. Разделих четата си на четири групи с по един десетник, а именно: Спиро Динев Русев, Диаманди Ангелинов, Яни Козарев и Киро Мичов. На 21 юлий имаме първата престрелка с войска и башибозук над селото ни, след което сражение се присъединихме към главната ни чета, предвождана от Васил Чекаларов, Пандо Кляшев, Иван Попов и Никола Андреев (Алай бей). На 22 юлий взехме участие в сражението за превземането на градеца Клисуре. На 12 и 13 август взех участие с четата ми за превземането на градеца Невеска. На 14 август участвах в големото сражение в планината Върбица над с. Загоричани. На 15 септемврий под началството на Лазар поп Трайков, Михаил Николов Розов, Манол Розов и Иван Попов взех участие в сражението в Каймакчалан, местност от с. Пожарско. След двудневното сражение отстъпихме към Мориовско, минахме река Черна, на завоя към с. Скочивир, стигнахме Селечка планина, малко по-нататък – още едно сражение в местността Чанища, Прилепско, след което сражение началството ни разформирова четите ни. Една част се отправи за към българската граница, а другата част – по-големата, към селата ни и към гръцката граница. Аз с още двама другари – Костадин Пандов и Спиро Динев Русев, скрихме оръжието си в селото ни и тайно, близо при град Аласония³⁴⁶, минахме турско-гръцката

³⁴⁶ Дн. Еласона в областта Тесалия, Гърция.

граница, и влезохме в Гърция, и от Пирея с параход пристигнахме за първи път в свободна България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 916.

№ 917

Христо Кузманов Константинов (70 г.)
род. в с. Прекопана, Леринско
жив. във Варна
14.04.1943 г.

Заслуги: член на ВМОРО, за която е бил междуселски куриер; през 1903 г. той е взел участие във въстанието и пр.

Семейство: съпруга Юрданка, р. 1886 г.

Животописна бележка: „Бех легален член на ВМОРО от основаването ѝ до 1902 г. в родното ми село. Като такъв изпълнявах куриерската длъжност от селото ни до околните български села: Загоричени, Сребрено, Черешница, Блатца, Бабчор, Вишени и обратно. Като куриер нощно време участвах с оръжие при посрещането и съпровождането на районната ни чета. Поради шпионската афера през 1902 г. вместо изтезанията в турски затвор предпочетах гората и станах четник в костурската районна чета на В. Чекаларов. Като четник в тази чета бех до провъзгласяването на Илинденското въстание през 1903 г. Така също през време на въстанието до деня на преустановяване действията – с отряда на Иван Попов, като горски начелник в Костурския революционен район. Като такъв с оръжие взех участие в следните по-важни акции: при нападението и опожаряването на турското с. Билища; при нападението гарнизона за опожаряване казармата и превземането на Невеска – административен център в Леринско, ведно с леринските чети и горски началници; в сражението при отстъплението от Върбица и впоследствие при сражението при Портата на планината Вич. След въстанието емигрирах в България, после...³⁴⁷“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 917.

³⁴⁷ По-нататък текстът в животописната бележка липсва.

№ 918

Христо Янев Рагушков (75 г.)
род. в с. Долно Трогерци, Щипско
жив. в с. Долно Трогерци, Щипско
25.02.1943 г.

Заслуги: участвувал във всички революционни действия в Щипския район; през турското време е лежал затвор два пъти по заловено писмо до четите; всичко лежал 2 г., а е бил осъден на 101 г.

Семейство: съпруга Наста на 57 г., син Мане на 36 г., син Блажо на 32 г., син Панче на 22 г., снаха Магда Манева на 36 г., снаха Бота Блажева на 33 г., снаха Гълъба Панчева на 27 г., внук Душан Манев на 11 г., внучка Нада Манева на 9 г., внук Траян Манев на 3 г., внучка Цвета Манева на 6 г., внучка Тодора Блажева на 2 г., внук Кирил Блажев на 5 г., внучка Ленка Панчева на 2 г.

Животописна бележка: „Участник преко и косвено във всички революционни действия в Щипския район. Лежах в затвора през Турско на два пъти (по заловено писмо до четите и поради избиването на шестимата турци към Кривидол). Всичко лежах 2 г., а бех осъден на 101 г. Емигрирал съм в България четири пъти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 918.

№ 919

Христо Цветков Димитров³⁴⁸ (61 г.)
род. в с. Люботен, Скопско
жив. в с. Люботен, Скопско
09.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в Балкано-турската война като доброволец и редник в МОО.

Семейство: съпруга Пауна на 54 г., син Стоян на 12 г., дъщеря Славянка на 19 г.

³⁴⁸ В пенсионната документация се среща и като Митров.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, във II Скопска дружина, 4-та рота, 1-ви взвод; взел участие във всички походи и боеве.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 919.

№ 920

Христо Димитров Кръстев (76 г.)
род. в с. Горно Броди, Серско
жив. в Пазарджик
25.02.1943 г.

Заслуги: като доброволец-редник в X Прилепска дружина; взел участие в сраженията през 1912–1913 г.

Семейство: съпруга Гина на 60 г. (поч.), син Крум на 37 г., дъщеря Марийка на 34 г., дъщеря Верка на 30 г., дъщеря Катерина на 24 г., дъщеря Радка на 28 г. (по мъж Александрова), дъщеря Йорданка на 43 г. (по мъж Славева), внуци от починал син Аргир – Стойна на 19 г. (по мъж Железкова), Димчо на 17 г., Ангел на 15 г. и Христо на 11 г., законен представител на които е майка им Олга Аргирова.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; взел участие в строеви във всички сражения и на 18 февруари 1913 г. пострадах от измръзване на Мраморно море; X Прилепска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 23.12.1943 г.

388К, оп. 4, а.е. 920.

Христо Костадинов Пандов (73 г.)
род. в с. Долно Котори³⁴⁹, Леринско
жив. в Пловдив
05.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в освободителните борби за Македония като четник във ВМРО и като доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Донка, р. 1875, син Иван, р. 1907 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Долно Котори, Леринско, през 1870 г. от родители българи. Брат ми беше назначен за учител от гърците, но учеше децата на български и скоро шпионите донесоха това до знанието на гръцкия владика, който го повика на обяснения. Пред гръцкия владика той отговори, че наистина учи децата на български, защото такова е желанието на техните родители. Оттогава ние търсихме начин да се отървем от гърците и по съвета на български учители от Битоля брат ми и аз поднесохме по две заявления за подпис от селяните, с които заявявахме, че се отказваме от Патриаршията и искаме да се присъединим към Екзархията. Едното от тези заявления предадохме на валията в гр. Битоля, а другото пратихме в Екзархията. Гъркоманите се оплакаха на гръцкия владика и той нареди църквата и училището да бъдат гръцки. Тогава ние си отмъстихме, като запалихме училището. Гъркоманинът Янули даде дукия си за гръцко училище, но ние се събрахме една вечер, изпотрошихме вратите и прозорците на техното училище. Оттогава брат ми събираше децата в нашата къща, за да ги учи на български. Оттогава ние решихме да си построим ново училище и го направихме скоро. Понеже немахме църква, приспособихме училището за църква. Гъркоманите не можаха да се помирят с това и ни се обадиха. Един ден дойдоха двама заптии и ни затвориха така приспособената църква, като обраха всичките ни свещи. Това предизвика сбиване между тях и населението, и беха арестувани 25 мъже и 15 жени. При това сбиване бе счупена ръката на майка ми и брат ми. Оттогава бе заповедена една седмица църквата да бъде гръцка, една – българска, но от 1888 г. ние се наложихме и остана само наша – българска. Това стана причина гръцкият владика да ни прокълне, тъй като ние станахме причина за това. През 1899 г. дойде леринският войвода Марко и аз му станах десетник, като се грижех за посрещане и изпращане на четите. Един ден получихме писмо от воеводата Алеко Турунчев, с което заповедваше да бъдат въоръжени десет души и да отидат в с. Горно Котори. Събрах другарите си и отидохме. По време на вечерята воеводата погледна навън и извика

³⁴⁹ Дн. Идруса в Гърция.

„Момчета, обсадени сме!“. Грабнахме пушките и излезохме към Кочив мост, откъдето открихме огън и се започна страшно сражение, при което беха убити двама наши другари, а след това ние избегахме, защото противникът беше по-многоброен. При обявяването на Илинденското въстание аз и другарите ми грабнахме отново оръжието и заминахме за балкана, но понеже не можахме да намерим сборния пункт, стреляхме веднъж с пушка. По това време турците беха обсадили четата в местността Калугерица. Ильо воевода³⁵⁰ ни разпреди на позиция и ние се сражавахме цел ден. Вечерта войската се изтегли и след няколко дни началникът Георги поп Христов ни събра и, след като ни държа реч, ни разпредели по четите из съответните райони, като положихме и клетва. Аз се паднах в четата на Ильо Неволански. Второто сражение, което имахме бе в Бигла, местността Рунзел. При третото сражение превзехме градеца Невеска, а след това заминахме за Мориово, където също така имахме сражение, а след това четата се пръсна. Върнахме се обратно и се присъединихме към четата на дедо Кочо Цонката³⁵¹. С него имахме сражение към с. Неретското блато. След това дойде Борис Сарафов, който ни уволни, като прибра оръжието под опис. След въстанието имахме често разправии с гърците, тъй като те подпомагаха турците. Един ден у дома дойде воеводата Петре Неволанец³⁵² и с него взехме решение да убием гръцкия куриер Янули. Аз и двама другари изпълнихме тази смъртна присъда против този враг на българщината. След това дойде войводата Дзоле³⁵³ и взе от нашата милиция в подкрепа на неговата чета, и заедно нападнахме гъркоманското село Елово, като изгорехме няколко къщи. От там се отправихме за с. Раково и от там отидохме в с. Негован, но там гръцката чета бе по-многобройна и не правихме сражение. Тези борби с гърците продължиха до Хуриета. След това аз заминах за Америка, но при обявяването на войната през 1912 г. ние се събрахме и си избрахме войводи Тодор Шикалев³⁵⁴ и Иван Маджаров и те ни доведоха в София. Там бехме въоръжени и ни изпратиха за гр. Кърджали, където имаше сражение с башибозука. После отидохме в Гюмюрджина и за Макри, където имахме също така сражения, и стигнахме до Дедеагач. Като потеглихме за Фере, Енвер паша се предаде и ние стигнахме в гр. Софлу, където бехме зачислени в XI Серска дружина на Македоно-одринското опълчение. Участвувал съм в походите: Суфли, Кишан, Аинарджик, Шаркьой, Малгара, Ипсала, Фере, Дедеагач, Гюмюрджина, Демир Хисар, Петрич, Струмица, Щип, Кочани и др. Участвувах в

³⁵⁰ Илия Видинов е войвода на ВМОРО в Леринско, родом от с. Горно Неволяни, Леринско.

³⁵¹ Кочо Христов Цонков (1866–1906) е войвода на ВМОРО в Леринско, роден в с. Зелениче, Леринско.

³⁵² Петър Христов Стойнинчев е войвода на ВМОРО в Леринско, родом от с. Горно Неволяни, Леринско.

³⁵³ Лазар Стойчев Гергев-Дзоле (1867–1909) е лерински войвода на ВМОРО, роден в с. Баница, Леринско.

³⁵⁴ Тодор Шикалев е деец на ВМОРО, родом от с. Мало Църско, Демирхисарско.

боевете при Шаркьой, Султан тепе, Калиманското поле, Дулица и др. Бех уволнен в София. Взех също така участие в Европейската война. Бех зачислен в 10-а дивизия, 40-и полк, а после в X погранична дружина и най-после в образувания в с. Довище, Серско, 88-и полк. Уволних се в гр. Кърджали. Сега немам нито пенсия, нито доход повече от 2500 лева месечно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 921.

№ 922

Христо Георгиев Бенчаров (77 г.)
род. в с. Карайотица, Ениджевардарско
жив. в Пловдив
14.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в боевете от Балкано-турската война през 1912–1913 г. като доброволец-редник в МОО, XIII Кукушка дружина.

Семейство: съпруга Слава, р. 1870 г., син Васил, р. 1923 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в XIII Кукушка дружина, 2-ра рота. През 1909 г. и 1910 г. четник при Апостол войвода.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 922.

№ 923

Харитон Янков Самалиев (70 г.)
род. в с. Киречкьой, Солунско
жив. в Пловдив
02.03.1943 г.

Заслуги: взел участие във войните през 1912–1913 г. като доброволец в МОО, X Прилепска дружина.

Семейство: съпруга Анка, р. 1892 г., син Георги, р. 1915 г., дъщеря Евангелина, р. 1920 г., син Михаил, р. 1927 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, 1-ва рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 923.

№ 924

Христо Георгиев Кишков (72 г.)

род. в Свиленград

жив. в Пловдив

01.03.1943 г.

Заслуги: взел участие в Балканската война 1912–1913 г. като доброволец-редник от МОО, X Прилепска дружина.

Семейство: съпруга Ивана, р. 1880 г., син Милуш, р. 1909 г., внучка Марийка Василева Тоскова, р. 1914 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в X Прилепска дружина, нестроева рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 924.

№ 925

Христо Атанасов Кляшев³⁵⁵ (69 г.)
род. в с. Жупанища, Костурско
жив. във Варна
27.04.1943 г.

Заслуги: взел участие в боевете през 1912–1913 г. като доброволец в МОО, в щаба на 3-та бригада.

Семейство: съпруга Александра, р. 1876 г., син Борис, р. 1908 г., син Атанас, р. 1916 г.

Животописна бележка: „Роден на 11 септември 1874 г. в с. Жупанище, околия Костурско (Македония). Основното си образование получил в родното си село и след това се отдадох на чираклък. През 1910 г., месец август, дойдох в братска България и през 1912 г. се записах доброволец в Македоно-одринското опълчение, чувствайки се българин, и след това бех в щаба на 3-та бригада при полковник Протогеров. С жар в сърцето аз взех дейно участие в славните велики боеве и съм награден с орден IV степен, за което свидетелствува уволнителният ми билет, издаден от същата част.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 21.11.1943 г.

388К, оп. 4, а.е. 925.

№ 926

Христо Димитров Неделков (67 г.)
род. в Царево село
жив. в Серес³⁵⁶
22.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец-редник от МОО е взел участие във войните през 1912–1913 г.

Семейство: сам той.

³⁵⁵ На фотографията е съпругата му Александра, наследила пенсията след неговата смърт.

³⁵⁶ През 1944 г. се преселва в Петрич.

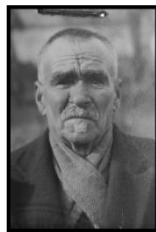
Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, награден с кръст „За храброст“ IV степен, II Скопска дружина, 4-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 926.

№ 927

Христо Димитров Лазаров (неизв.)
род. (неизв.)
жив. в Плевен
15.03.1943 г.

Заслуги: липсва.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: изгоряла по време на бомбардировката над Бяла Слатина на 10.01.1944 г.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 927.

№ 928

Цветан Димов Спасев (75 г.)
род. в с. Мренога, Крушевско
жив. в с. Мренога, Крушевско
18.04.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО; участвал в сражения по време на Илинденското въстание.

Семейство: син Траян на 40 г., снаха Арса на 38 г., внук Миле на 20 г., внук Петър на 16 г., внук Димо на 13 г., внук Нове на 11 г., внучка Милица на 8 г., внучка Мара на 6 г.

Животописна бележка: „Подписаният Цветан Димов Спасев, роден и живущ в Мренога, на възраст 75 г., на 15.06.1903 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперката и с пушка в ръка вземах живо участие в страженията с турците: на 20 юли при обсадата на турското с. Прибилци, на 28 юли при манастира Топлица, и на 12 септември на Бигла, Церовска планина; там стана най-кървавото сражение³⁵⁷.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 928.

№ 929

Цветан Стойчев Ристев (85 г.)
род. в с. Слоешица, Крушевско
жив. в с. Слоешица, Крушевско
22.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в борбите с оръжие в ръка при с. Прибилци; съден и лежал в затвор 13 месеци.³⁵⁸

Семейство: син Илия на 35 г., снаха Калина на 34 г., внук Йонче на 22 г., внук Симе на 19 г., внук Зорко на 7 г., внук Ацко на 5 г., внук Нове на 3 г., внучка Цвета на 11 г.

Животописна бележка: „На 19.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Никола Дечев и с оръжие в ръка съм вземал живо участие в сраженията с турците: на 20 юли при обсадата на турското с. Прибилци, на 08 август при Крастиче, Базерничко, на 12 септември при Гавранов камен, Слоешичко. През май 1907 г. турският аскер убиха секретаря на войводата Алексо Стефанов – Пандо Калчев. В архивата му намериха моето име, хвърлиха ме в Битолския затвор, осъдиха на 3 г. и отлежах 13 месеци до Хуриета.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 929.

³⁵⁷ Срещу неговите заслуги свидетелстват: Велю Николов Войнишки, Симон Илиев Радев и Тале Велянов Милошев от с. Мренога, както и Трайко Петров Дамчев и Димитър Иванов Георгиев от с. Жван. Вж. раздел Документи (№ 18)

³⁵⁸ *Сведение:* „Ползвал се с добро име, държал се добро, служба не заемал.“

№ 930

Цветан Николов Кръстев Кулумче (73 г.)

род. в с. Големо Илино, Крушевско

жив. в с. Големо Илино, Крушевско

08.04.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в борбите с оръжие в ръка; влизал в сражение през 1902 г. при с. Брезово, а през 1903 г. – при Породин, Церско.³⁵⁹

Семейство: посинен Велко на 36 г., снаха Менка на 39 г., внук Стоян на 15 г., внучка Найдена на 9 г., внук Драган на 5 г., внучка Ленка на 2 г.

Животописна бележка: „През май 1901 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперката и с оръжие в ръка съм взимал живо участие в сраженията с турците: на 10.12.1902 г. обсадени в с. Брезово; на 31.01.1903 г. в местността Породин, Церско; на 20.07.1903 г. с Блаже Ристев при нападането на турското с. Мургашово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 930.

№ 931

Цветан Иванов Трайков (72 г.)

род. в с. Големо Илино, Крушевско

жив. в с. Големо Илино, Крушевско

22.03.1943 г.

Заслуги: като доброволец-редник в МОО взел е участие във войните през 1912–1913 г.³⁶⁰

Семейство: съпруга Ленка на 66 г., внук Петър на 29 г., син Александър на 20 г., син Атанас на 15 г., снаха Благуна на 30 г., внук Илия на 8 г., внучка Дунавка на 5 г.

³⁵⁹ Сведение: „Ползвал се е с добро име и държал се е добро с населението, служба не е заемал.“

³⁶⁰ Сведение: „През Сръбското време не се е ползвал с добро име сред властите, понеже е бил забелезван като българин и защото е действувал с българските войски.“

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в I Дебърска дружина, 3-та рота, до демобилизацията през 1913 г., месец август. През време на въстанието 1903 г. бех четник в селската ни чета и съм взел участие в сражението с турците при с. Прибилци, в сраженията станали в с. Карбуница, Кичевско, в местността Гюргевица и в Илинската, и в Брежанската планина, до прекратяването на самото въстание.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 931.

№ 932

Щерю Кръстев Танев (70 г.)
род. в с. Душегубица, Кичевско
жив. в Битоля
10.03.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в сражения с турците при с. Галичник, Лавчани и Душегубица.³⁶¹

Семейство: съпруга Божна на 62 г., син Кипро на 27 г. и снаха Цветанка на 28 г.

Животописна бележка: „Заклет съм за участник в Македонската революционна организация от войводата-организатор Наке Янев, родом от с. Лавчани, Кичевско, през 1900 г. През време на Илинденското въстание през 1903 г. бех четник със същия войвода и съм взел участие във всички сражения, водени срещу турците: в първото, на Илинден, срещу турската войска, която беше обсадена в Кулата при Извор; също и в сраженията, станали при с. Галичник, Дебърско; в местността Два Камна при изгарянето от турците на селата Лавчани, моето родно с. Душегубица и с. Иванчища, Кичевско. Ранен съм в левата ръка през време на сражението срещу турците в Кулата при Извор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 932.

³⁶¹ Сведение: „През време на сръбското робство се е държал отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

№ 933

Янак Милошев Танчев (66 г.)
род. в с. Ратарци³⁶², Кукушко
жив. в София
01.03.1943 г.

Заслуги: като четник от ВМРО е взел участие в сражения с турците при с. Постулар, Кукушко, и на Кожух планина под войводството на Кръсто Асенов; взел участие също така и в сражение при Беш бунар.

Семейство: съпруга Йорданка на 65 г.

Животописна бележка: „Роден от родители българи – баща Милош Танчов и майка Катерина Милошева, същият се е зачислил във ВМРО през 1901 г. като легален борец и е следвал легалната борба до 1903 г. През същата година станал нелегален, като на Илинденското въстание се е присъединил с четата на войводата Кръсто Асенов, кукушки реонски войвода, и се сражавал в сражението при с. Постулар, Кукушко, едно денонощия; второ сражение – в Гандач планина, Гюмендженско, а след туй се е сражавал в местността Беш бунар с турския аскер и се е борил с пушка в ръка за освобождаването от чуждото потисничество до 1904 г. През политическата амнистия се е завърнал в родното село и се е легализирал, и е станал легален борец до 1912 г. и 1913 г. – до идването на българската войска.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 933.

№ 934

Янко Димов Пасков (75 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: с оръжие в ръка е вземал участие в четата на Джелебов в сражението с турската войска в с. Калово на 08.08.1903 г.; в местността Свети Илия на 06.08.1903 г.

³⁶² Вер. с. Ратеш, Кукушко.

Семейство: съпруга Деспина на 69 г., син Георги на 30 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм грамотен, че по занятие съм земеделец, че съм женен с две деца, че бях член на организираната чета на войводата Дико Георгиев Джебев. Като такъв, с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители и не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 934.

№ 935

Яно Димов Георгиев (71 г.)
род. в с. Мегалово³⁶³, Лозенградско
жив. в Царево, Бургаско
29.03.1943 г.

Заслуги: взимал участие в Преображенското въстание с оръжие в ръка в четата на войводата Камилски; участвувал при нападението над турската войска в с. Цикнихор за свободата на Тракия.

Семейство: съпруга Злата на 59 г., дъщеря Иринка на 20 г.

Животописна бележка: „Заявявам, че през 1903 г. образувахме Македоно-одрински революционен комитет, в който и аз бях член. В деня на въстанието, на 06 август 1903 г., заедно с четите на селата Камила и Цикнихор под воеводството на Стоян Камилски нападнахме турския аскер в с. Цикнихор. Бяхме на брой 28 души. Първо убихме офицера им, после запалихме къщата, в която се помещаваха. Турците се разбягаха по разни посоки, но всичките бяха избити от нас. В казаното сражение участвувах и аз, като убих и един турски войник, бягайки по реката до селото. От нашите другари се уби само един на име Илия Янчев – войводата ни на селото Мегалово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 935.

³⁶³ По-точно в махала Юруци, с. Мегалово.

№ 936

Янак Тодоров Куюмджиев (72 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сраженията при с. Стоилово, Малкотърновско.

Семейство: съпруга Дойка на 64 г., син Христо на 37 г. син Тодор на 30 г., син Андон на 27 г., дъщеря Мария на 35 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм земеделец, че съм женен с четири деца, че бях член на организираната чета на войводата Дико Георгиев Джелебов. Като такъв, с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 936.

№ 937

Янко Илчов Богданов (68 г.)
род. в с. Саса, Кочанско
жив. в с. Саса, Кочанско
07.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участия в сражения.

Семейство: вдовец.

Животописна бележка: „В 1908 г. влезох в редовете на ВМРО и участвувах като четник в четата на Кольо Сарафчето³⁶⁴ против турците в Кочанско и Царевоселско. След това бех в четата на Кръстьо Бугарията,

³⁶⁴ Никола Сарафов (1865–1921) е деец на ВМОРО, войвода на първата организирана чета в Кочанско, родом от с. Саса, Кочанско.

а след него в четата на Симеон Георгиев Кочански. В 1912 г. участвах като доброволец в редовете на армията при Султан тепе и Говедарник. От 1913 г. до 1915 г. бях куриер на четите в Кочанско и Царевоселско. От 1918 г. избегах в България и пак бях като четник в четите на Иван Бърльо, Панчо Михайлов и Евтим Полски, при който като четник срещу сръбските тирани бях ранен в левия бут.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 937.

№ 938

Янаки Костадинов Плачков (70 г.)
род. в с. Стоилово, Малкотърновско
жив. в с. Стоилово, Малкотърновско
23.02.1943 г.

Заслуги: четник на ВМОРО взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Гина на 62 г., дъщеря Мара Фучеджиева на 44 г., син Димо на 40 г., син Костадин на 36 г., син Георги на 34 г., син Стоян на 32 г., син Илия Янакев на 14 г.

Животописна бележка: „Удостоверявам, че по народност съм българин, български поданик, че съм с първоначално образование, че по занятие съм работник, че съм женен с пет деца, че бях член на организираната чета на войводата Дико Георгиев Джелебов. Като такъв, с оръжие в ръка съм взел живо участие в станалото на 6 август 1903 г. в с. Стоилово сражение между четата и турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не съм се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починал на 30.03.1944 г.

388К, оп. 4, а.е. 938.

№ 939

Янко Георгиев Войнов (93 г.)
род. в с. Лещен, Неврокопско
жив. в с. Лещен, Неврокопско
13.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участия в сражения.

Семейство: той роден на 03.03.1853 г., син Григор на 58 г., снаха Яна на 56 г., внучка Митра на 29 г., внук Георги на 18 г., внук Ангел на 15 г., внук Любчо на 11 г.

Животописна бележка: „През 1903 г. като нелегален пренасяхме оръжие за Неврокопския район в четата на войводата Иван Копараня (Даскала). При с. Балдево бехме разкрити и се сражавахме с турската войска. През 1912 г. бех в четата на дедо Георги Баташки. Водихме сражение с турска чета от 200 души, които беха разбити и разпръснати. През 1913 г., без повикване, бех доброволец в МО Опълчение, XV Щипска дружина, 2-ра рота и след 3 месеци по старост бех уволнен.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 939.

№ 940

Янко Василев Чука (72 г.)
род. в с. Осничени, Костурско
жив. в Пловдив
16.04.1943 г.

Заслуги: четник и е взел участие в сражения.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „През 1904 г. заминах в София и там се срещнах с войводата Андрея Газепов³⁶⁵ от гр. Ресен. От там под негова команда образувахме чета, която се отправи за гр. Дупница. След пристигането в Дупница и с други чети потеглихме през вечерта и стигнахме в Кочериново. Там престояхме едно денонощие и получихме оръжие и

³⁶⁵ Андрея Казепов или Газепов (1878–1904) е войвода на ВМОРО, роден в с. Янковец, Ресенско.

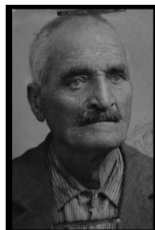
преминахме турската граница. След големи трудности се отправихме до Пирин планина, с. Сенокос. Там отпразнувахме Великден, там стана и големо земетресение. Нашата чета остана в този район, а останалите заминаха за вътрешността на Македония. След 20 дни, към средата на месец май, ние, бидейки обиколили всички околни села, турският аскер ни откри. Аскерът се командуваше от Фондар Голц паша³⁶⁶. Куриер ни съобщи, че сме предадени и ние тогава се окопахме на върха над с. Сенокос и аскерът пристигна към 9 ч. сутринта. Започна ужасно сражение. Турците стреляха безразборно срещу нас, но ние се целихме добре, защото требваше да пестим мунициите си. Към обед пристигна един табур и ни караха да се предадем. Те стреляха добре и на място. Половин час след пристигането на табура падна убит войводата Андрея Газепов и беха ранени двама четници. Аз бех зад добра позиция и не можах да ме ударят с куршум, но бех окървавен от хвърченето на камъните от близките скали. Към 4 ч. пристигна един турски полковник на кон. Един наш четник, който беше над мен, стреля и рани полковия командир. Аскерът, който искаше да ни обсади, след свирване на тръбата им се отчая и ние постепенно се оттеглихме и стигнахме на върха на Пирин. От там слезохме в котловината на Банско. Тогава аскерът ни откри отново, но ние преминахме един приток на Места, а през нощта преминахме и река Места, като я прегазихме, и заминахме на югоизток от Банско. Турците на другия ден по обед ни открия и отново завързахме сражение. След започване на сражението падна убит Иван, учителят, от Мелник, помощник-войвода. След ужасни сражения аз се отдръпнах на северозапад и след една седмица пристигнах в Рилския манастир. Там предадох пушката си на дежурния часовей и бех разпитан от началството, което се намираше в манастира. През време на Балканската война постъпих в четата на Стефан Калфа, Никола Андреев и Костадин Ненчев, доброволно и без да подлежа на повикване, в редовете на войската. Взех дейно участие в сражения при гара Бук, Палас, блокадата на с. Балабан, при изгонването на турците от с. Горно Дерекьой, при превземането на поста при Рожен и още много сражения с башибозука. Сега живея в гр. Пловдив и немам нито пенсия, нито доход повече от 2500 лв. месечно.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 940.

³⁶⁶ Барон Вилхелм Леополд Колмар фон дер Голц (1843–1916) е германски фелдмаршал, турски паша и военен историк, родом от Адлиг Билкенфелд, Източна Пруссия.

Янаки Ангелов Маслинков (67 г.)
род. в с. Урумбеглий, Лозенградско
жив. във Варна
01.03.1943 г.

Заслуги: четник и взел участие в сражения.

Семейство: съпруга Пенка, р. 1883 г., дъщеря Ирина, р. 1911 г., дъщеря Неделка, р. 1918 г.

Животописна бележка: „Роден съм на 5 януари 1876 г. в с. Урумбеглий, Лозенградско, от родители Ангел Стамов Маслинков и Дена Петкова. Родителите ми се занимаваха със земеделие. Завърших 1 отделение в родното си село и след това останах да помагам на родителите си в техната земеделска работа. Като поотраснах залових се за търговия – бакалък и кръчмарство. Към 1901–1902 г., бидейки вече 25–26 годишен, влезох да членувам в тайната Македоно-одринска организация в родното ни село, която революционна организация, ведно с всички други такива из Тракия, имаше за задача освобождаване на поробения ни край от турската власт. Ръководител на селската ни организация по него време беше Стамат Жеков. Йерархически организацията ни беше подчинена на окръжния революционен комитет в гр. Малко Търново, откъдето получавахме директиви за работа. Всеки член плащаше определен членски внос, а по-богатите членове биваха облагани и с извънреден данък. През месец февруарий на 1903 г. гъркът от селото ни – Юргаки Пирилет, научил за нашата тайна организация, поиска да направи издайничество пред турските власти в гр. Лозенград, като съобщи с един списък имената на по-видните ѝ членове. Научил за това Стамат Жеков веднага, още същата вечер, събира ръководството на организацията, за да вземем решение по този въпрос. Събранието реши единодушно, щото да бъдат убити гърка и турчина – пъдарин, който е бил натоварен на другия ден да отнесе в Лозенград списъка. Избора на убийците стана по жребие. Мене се падна жребият да се справя с Пирилет. Реших възложената ми работа, а другите двама, на които се падна жребият да убият турчина, се уплашили и разколебали. След тази случка аз повече не можеше да остана в родното си село. Забегнах в балкана като комита и влезох в четата на Михаил Герджика, която се подвизаваше из Странджа планина. Срещу Великден, същата 1903 г., Герджика замина за България, а четата предаде на Кръстю Българияев. Ние в балкана и всички организации от села и градове се подготвихме вече за въстание против турската тирания. Тайно през границата се внасяше оръжие. На Илинден същата година избухна въстанието на македонците. Срещу Преображение Господне същата

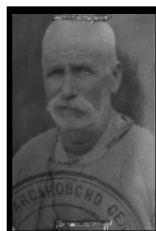
година в местността Петрова Нива в Странджа Планина се взе решение от всички комити да се дигне въстание и в нашия поробен край. И на връх Преображение Господне дигнахме въстанието, наречено по-късно в нашата история Преображенско. Дигна се на оръжие целият Одрински вилает. Превзехме гр. Василико и много села. Аз бех в дружината на подпоручик Стоянов. Ние се сражавахме със султанските войски около гр. Василико. Главен войвода и ръководител на въстанието беше Михаил Герджика. Бихме се повече от един месец. Въстанието беше потушено. Аз и много мои другари преминахме като емигранти в България. През зимата на 1903–1904 г. турският султан даде амнистия на всички ония българи, които са взели участие в Преображенското въстание, но които не са били организирани в тайните революционни организации и които не са били комити. Тази амнистия не засегна мен и много мои другари, защото ние бяхме комити от балкана и бяхме членове на тайните революционни организации. И поради това аз и моите другари останахме емигранти в свободното царство. По-късно се установих във Варна, където се задохих и, за да изкарвам прехраната си, се залових за дребна търговия – бакалък.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 941.

№ 942

Янко Георгиев Иванов (66 г.)
род. в с. Едига, Бунархисарско
жив. в с. Аксаково, Варненско
22.03.1943 г.

Заслуги: деец на ВМОРО; осъждан от османските власти.

Семейство: съпруга Еленка, р. 1876 г.

Животописна бележка: „Роден съм в с. Едига, Бунархисарско, през 1876 г. от родители българи. Още от млади години и аз се посветих в революционното дело за освобождението на родната Тракия и участвах в комитета и четите, на които бях куриер и през време на въстанието в 1903 г. След Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. се принудих да емигрирам в България, но в 1905 г., след амнистията, се върнах наново в родното ми с. Едига. Когато се формираха наново революционните комитети за свободата на родната ни земя и аз взех участие в комитета,

но гърци шпиони (Хараламби Василев, Михаил Ангелиди и др). ме издадоха на турската власт и турският съд ме осъди на 5 г. затвор, които излежах в Одринския затвор. Във време на Хуриета, след летото на 1908 г., бях освободен от затвора. А в 1913 г. турците ме изгониха от родното ми село и аз се заселих в с. Аксаково, Варненско, но не съм престанал да мисля за освобождението на поробена Тракия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 942.

№ 943

Янко Спасев Стоянов (65 г.)
род. в с. Нестрам, Костурско
жив. в Шумен
15.03.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в МОО.

Семейство: съпруга Катерина, р. 1887 г., дъщеря Стела, р. 1920 г., син Милко, р. 1922 г., дъщеря Керанка, р. 1927 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване; участвах във всички походи и боеве. Също съм взел участие в Европейската война. V Одринска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 943.

№ 944

Яким Лазаров Николов (68 г.)
род. в с. Крилатица, Кратовско
жив. в с. Крилатица, Кратовско
18.03.1943 г.

Заслуги: доброволец в МОО през 1912–1913 г.

Семейство: дъщеря Гена на 30 г., дъщеря Сирма на 27 г., домазет Спас на 30 г., внучка Николина на 3 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, и от сръбските власти бех малтретиран и бит за организация. III Солунска дружина, 3-та рота.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 944.

№ 945

Тана Тодорова Иванова (51 г.)
род. в с. Зърновци, Кочанско
жив. във Виница
09.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Тодор Иванов; от 1895 г. е бил редовен член на Македонската организация и е взимал живо участие в освободителното дело; през 1897 г. е бил 3 г. в турски затвор.

Семейство: вдовица, р. 1892 г.

Животописна бележка: „Съпругът ми като борец против поробителите турци и сърби бе осъждан на няколко пъти с тъмничен затвор. Бегъл няколко пъти в България, понеже е преследван, и за да избегне повторните арестувания, тъй като той е бил най-действащият член в македонското революционно движение във Винишка околия, Кочанска околия. През 1898 г., като замесен в едно революционно движение, бе осъден на 3 г. затвор. През 1913 г. бе арестуван от сърбите и като заложник бе изпратен в гр. Призрен, откъдето избегал за България. Понеже той не иска да се подаде на сърбите и да стане техен човек, бе малтретиран и целото му имущество бе ограбено, така че от индустриалец и голем търговец той бе от сърбите направен на сиромас, но въпреки това той е продължавал да работи за македонското освободително движение, като верваше, че рано или късно ще възтържествува българската правда. През Българо-турската война той е взел участие в четата на Еротей Николов и т.н. Свидетели: Пане Паликрушев, Митко Тодоров и Васил Николов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 945.

№ 946

Евангелия Ташева Дацева (85 г.)
род. в Радовиш
жив. в Радовиш
19.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Ташо Андонов Дацев, който като четник от ВМРО бил измъчван и затварян от турците; сърбите го затворили, а той хвърлил се през прозореца на затвора, но го хванали, закарали го към Албания и го застреляли.

Семейство: няма втори брак, живее при сина си Георги Ташев Дацев.

Животописна бележка: „Съм на 85 г. възраст, без зрение съм. Мъж ми Ташо Андонов Дацев, като активен член на ВМРО, безчетно лежа в затворите през време на турския режим. През 1915 г. заедно с още много съграждани бе арестуван в града от сръбските палачи и от непоносимите изтезания бе хвърлен от втория етаж на зданието, където бе инквизицията, с намерението да се натикне на ножа на часовоя. Едвам се съвзел, завлякоха го към Албания и там бил е застрелян заедно с още други мъченици. Съм в тежест на сина ми Георги Ташев Дацев. Терзанията, мизерията и мъките по клетия ми мъж ме направиха на жив труп.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 946.

№ 947

Велика Лазарева Ташева (75 г.)
род. в с. Живойно, Битолско
жив. вс. Живойно, Битолско
19.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Лазар Ташев, сражавал се в четата на Лечо Церовецът и Леко Джорлев с турския аскер в местността Каричица през 1916 г., където паднал убит; след една седмица бил донесен в селото и погребан.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Аз съм съпруга законна на покойния ми съпруг Лазар Ташев от с. Живойно. Работил е в организацията за подготовка на въстанието, а във въстанието имал участие четник в четата на Лечо Церовецът и Леко Джорлев, али при сражението на место Каричица паднал убит от турския аскер и после една седмица го донесоха в село и го погребяхме.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 947.

№ 948

Вета Христова Спирова (77 г.)
род. в с. Вранещица, Кичевско
жив. в с. Вранещица, Кичевско
07.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Христо Спиров, четник на няколко войводи; в четата на Гоце Делчев е убит от турците през 1903 г.

Семейство: син Домил на 46 г., снаха Домника на 46 г., внук Наум на 22 г., внучка Левка на 14 г., внучка Стоянка на 10 г., внук Михаил на 7 г., внучка Благица на 2 г.

Животописна бележка: „Като законна съпруга и единствена наследница на покойния ми съпруг Христо Спиров, родом от Вранещица, биде дългогодишен четник от 1901 г. с няколко организирани чети. И през 1903 г. на 21 април биде убит в четата на Гоце Делчев и доста преживела съм при единствения ми син Домил Христов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 948.

№ 949

Велика Георгиева Михова (67 г.)
род. в с. Славеево, Добричко.
жив. в с. Юришлер³⁶⁷, Добричко
12.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Георги Михов Димов, отвлечен от румънските власти като бурен българин.

Семейство: дъщеря Парашкева Георгиева (по мъж Тодорова Нейкова) на 40 г., син Костадин на 38 г., син Христо на 27 г., внук Георги, р. 1934 г., внучка Велика Костадинова, р. 1942 г.

Животописна бележка: „През 1916 г. съпругът ми Георги Михов Димов, при окупацията на Добруджа, биде откаран от румънските власти (военни власти) и през 1917 г. почина като откаран в лагера Биволаре, Молдова, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 949.

№ 950

Виктория Томова Куюмджиева (16 г.)
род. в Струмица
жив. в Струмица
28.04.1943 г.

Заслуги: дъщеря на Тома Димитров Куюмджиев, член на Младежката македонска тайна революционна организация, убит всред града от сръбската официална власт.

Семейство: родена на 11.07.1927 г.

Животописна бележка: „Покойният ми баща Тома Димитров Куюмджиев, след като родният ни гр. Струмица остана под черното робство и след като навърши 22 г., влиза в Македонската младежка българска терористическа организация. Там като честен и самоотвержен българин работи непрекъснато със стоицизъм и себеотрицания за

³⁶⁷ Дн. Сливенци, Добричко.

възкръсването на великобългарската идея, освобождението на Македония от сръбското черно робство и присъединяването ѝ към майката отечество. След един атентат, извършен в Струмица през месец декември 1927 г., бе убит един сръбски поручик. Тогава беха натикани в затвор много струмиджани, измежду които и Тома Куюмджиев. На 12. 12.1927 г. Тома бе убит от сръбската официална власт от коплара жандарм сръбски Колер, който го е придружавал от околийското управление до затвора в центъра на гр. Струмица. Прилагаме извадки от книгата, посветена на Скопския студентски процес, отнасяща се и за убития Тома Куюмджиев. Подписаната Виктория Тома Куюмджиева е единствената дъщеря на Тома.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 950.

№ 951

Гина Петкова Кирова Гашева (67 г.)
род. в с. Българи, Малкотърновско
жив. в с. Българи, Малкотърновско
04.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Петко Киров Гашев, деец на ВМОРО, участвувал в сражения.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Давам следните сведения от животописната бележка: по народност българка, българска поданица, неграмотна, женена с пет деца, по занаят домакиня. Заявявам следното: съпруга съм на Петко Киров Гашев, починал през 1935 г.

Като член на организационната чета на войводата Герджиков взимал живо участие с оръжие в ръка в станалото сражение на 6 август 1903 г. в гр. Василико, по ново Царево, между четата и турската войска за освобождението на Странджанския край от тежкото турско робство. Нападнали градското управление, взимали всички управленци и чиновници и след това изчезнали. Свидетели: Дико Дамов, Стамат Маргаритов и Георги Желязков.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 952

Гергина Славова Георгиева (75 г.)
род. в с. Пчеларово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Васил Славков Георгиев, отвлечен от румънските власти, починал на 22.10.1916 г. на унгарския фронт като войник в румънските войски.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „През 1916 г., при окупацията на Добруджа, съпругът ми Васил Славков Георгиев биде отвлечен от румънските военни власти и на 22.10.1916 г. почина като войник на фронта в бой, пратен от румънските власти (като войник от румънските войски на унгарския фронт).“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 953

Гергина Костадинова Руева (66 г.)
род. в с. Пчеларово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
29.03.1943 г.

Заслуги: майка на Йордан Костадинов Руев и на Ради Костадинов Руев, отвлечени от румънските власти и починали в пленнически лагер.

Семейство: син Господин Костадинов Раев, р. 1904 г. (при когото живее), снаха Дена, р. 1904 г., внучка Гергина, р. 1925 г., внук Костадин, р. 1929 г., внучка Марийка, р. 1935 г.

Животописна бележка: „През 1916 г., при окупацията на Добруджа, синовете ми Йордан Костадинов Руев и Ради Костадинов Руев бидоха отвлечени от румънските власти (военни власти) и през 1916 г. починали като пленници във военнопленническия лагер в с. Рангелещи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 953.

№ 954

Герга Добрева Стоянова (75 г.)
род. в с. Житен, Добричко
жив. в с. Житен, Добричко
04.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Добри Стоянов Ненов, който при окупирването на Добруджа от румънските власти, на 10 август 1916 г., е бил отвлечен от същите и като пленник е починал на 28 януари 1917 г. в Румъния.

Семейство: син Стоян, р. 1892 г., син Андрея, р. 1897 г., син Марин, р. 1900 г.

Животописна бележка: липсва.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 954.

№ 955

Гиргина Тодорова Стоянова (69 г.)
род. в с. Каменик, Кюстендилско
жив. в с. Александрия, Добричко
27.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Тодор Стоянов Тодоров, убит от румънските власти.

Семейство: син Пеню, р. 1912 г., снаха Гина, р. 1912 г., внучка Гина, р. 1935 г., внучка Стояна, р. 1936 г., внук Тодор, р. 1938 г., син Сава, р. 1914 г., снаха Станка, р. 1918 г., внук Тодор, р. 1941 г.

Животописна бележка: „През 1916 г., при окупацията на Добруджа, съпругът ми Тодор Димитров Тодоров биде отвлечен от румънските военни власти и на 16.02.1917 г. почина като пленник във военнопленическия лагер в Молдова, Румъния – Румънещи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 955.

№ 955a³⁶⁸

Дона Анастасова Комитова (неизв.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско
28.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Анастас Георгиев Комитов, взел участие с оръжие в ръка в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: липсват.

Животописна бележка: „Взел участие в четата на войводата Пеню Шиваров при нападението на турския гарнизон в с. Граматиково на 6 август 1903 г., при обявяването на Преображенското въстание за извоюване свободата на тракийските българи от турско робство.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 955а.

№ 956

Дукена Анастасова Янгъзова (60 г.)
род. в с. Граматиково, Малкотърновско
жив. в с. Граматиково, Малкотърновско

³⁶⁸ Под този номер е заведена преписката в пенсионния архив.

17.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Анастас Петров Янгъзов, взел участие с оръжие в ръка в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: вдовица, съпругът ѝ умрял на 25.02.1923 г.

Животописна бележка: „Долуподписаните свидетели: Георги Грудов Язаджиев, Лазар Димов Бодуров и Градю Диков Диков от с. Граматиково даваме настоящата животописна бележка за покойния Анастас Петров Янгъзов, бивш жител на Граматиково: той е роден през 1876 г. в с. Граматиково, по народност беше българин, беше български поданик, по занятие беше кръчмар, беше женен с четири деца. Беше член в организираната чета през 1903 г. на воеводата Пеню Шиваров и като такъв с оръжие в ръка взема участие в станалото на 6 август 1903 г. сражение в с. Граматиково, Малкотърновско, срещу турската войска за освобождаването на този край от турците поробители. Не беше се проявявал в противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 956.

№ 957

Дафина Иванова Михалева (51 г.)
род. в с. Резово, Малкотърновско
жив. в с. Резово, Малкотърновско
07.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Михалев Иванов, взел участие с оръжие в ръка в Преображенското въстание през 1903 г.

Семейство: съпругът ѝ починал на 47 г.

Животописна бележка: „Покойният ми съпруг Иван Михалев Иванов от с. Резово, като революционер в Македоно-одринската организация е бил посветен по делото от войводата Димитър Тодоров Халачев през 1903 г., след което е бил зачислен в смъртната дружина на Кръстю Булгарията и Ценю Куртев. Взел е участие в сраженията срещу турския аскер при с. Корфу колиба и Енеада. Горното удостоверяват негови бойни другари – Яни Ст. Младенов, Васил Ст. Авджиев и Георги Ст. Павлов от Резово.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 957.

№ 958

Димитрина Николова Маринчева (64 г.)
род. в Търговище
жив. във Варна
13.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Никола Стоянов Маринчев от с. Песочница³⁶⁹, Леринско – легален деец и селски ръководител във ВМОРО, нелегален четник в четата на Алексо Турунджов, сражавал се срещу турци и гърци с оръжие в ръка; осъден бил на доживотен затвор в турския съд в Битоля.

Семейство: дъщеря Милия, р. 1921 г., син Стоян, р. 1926 г.

Животописна бележка: „Законна наследница, вдовица на покойния ми съпруг Никола Стоянов Маринчев, родом от с. Песочница, Леринско, и законна представителка на малолетните ми деца: дъщеря Лилия на 21 г. и син Стоян на 17 г., които останаха след смъртта на съпруга ми – участник в освободителните борби в Македония, давам настоящата животописна бележка на покойния: като член на бившата ВМОРО до Илинденското въстание 1903 г. беше легален ръководител и терорист на тайната революционна организация в родното му село. През въстанието беше четник в четата на Алексо Турунджов и като такъв до края на въстанието взе участие и в общите революционни акции заедно със селските чети, начело с горските началници на Леринския район Георги п. Христов и Хр. Настев, при нападенията и сраженията с турските войски:

1. При обсадата на Псодерската кула над Лерин в Бигла планина, 14 часа сражение съвместно с въстаническите отряди от Костурския район в местността Езерцето над Псодерските кули;

2. При нападението на казармата и превземането на Невеска, съвместно с въстаническите отряди от Кайлярския и Костурския революционни райони;

3. В сражението на върха Върбица над Врабчанското езеро;

4. В сражението при с. Негован (в корията) и след това при Вич планина и др.

След въстанието беше селски войвода на милиционерските чети в родното му село. Като такъв до 1906 г. с четата на Джоле Георгов от с.

³⁶⁹ Дн. Амохори в Гърция.

Баница в полския район взе участие в сраженията за изстреблението на нахлулите от Гърция андартски чети при селата Лесковец и Раково и при с. Попадия и с турския аскер. По аферата с четника Мице Коцев Гърдев, който през 1906 г. бе открит и загина в с. Песочница, покойният ми съпруг като селски войвода бе арестуван на 15.05.1906 г., изтезаван в Лерин и осъден на доживотен затвор в Битоля. След Младотурския преврат, през 1908 г., биде интерниран. През 1914 г., за да избегне тормоза на гърцката власт, емигрира в Америка и от там във Варна, гдето не престана да мисли и работи за свободата на родината си и през 1932 г. загина за нея.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 958.

№ 959

Димитра Тодорова Петрова (74 г.)
род. в с. Пчеларово, Добричко
жив. в с. Пчеларово, Добричко
10.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Тодор Петров Коев, който при окупацията на Добруджа 1916 г. е бил отвлечен от румънските военни власти, където почива в лагера на военнопленниците.

Семейство: сама.

Животописна бележка: „1. През 1916 г. съпругът ми Тодор Петров Коев биде отвлечен от румънските военни власти при окупацията на Добруджа и на 15.01.1917 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в Рангелещи, Румъния; 2. През 1916 г. синът ми Илия Тодоров Петров Коев биде отвлечен от румънските военни власти при окупацията на Добруджа и на 15.01.1917 г. почина като пленник във военнопленническия лагер в Рангелещи, Румъния.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 959.

№ 960

Елена Якимова Апостолова (54 г.)

род. в Кратово

жив. в Кратово

02.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Яким Апостолов Митров от с. Талашманце, Кратовско – бивш екзархийски народен учител (12 г.) и останал на постоянно местоживеене в Кратово до смъртта си; осъден бил от сърбите на 20 г. затвора, но присъдата била ревизирана, та го освободили от затвора, обаче поради изтощение починал³⁷⁰.

Семейство: съпругът ѝ починал на 16.02.1930 г., син Никола, р. 1911 г., дъщеря Ката, р. 1917 г., снаха Магдалена, р. 1912 г., внучка Браница, р. 1939 г., внучка Елена, р. 1942 г.

Животописна бележка: „Подписаните: Спиро Андонов Шатев, Иван Николов Пайтонджиев, Георги Петров Шатев – всички от град Кратово, под страх на отговорност, заявяваме това, което знаем за нашия бивш съгражданин и учител – покойния Яким Апостол Митров, а именно: през турския режим до 1913 г. знаем, че бе екзархийски учител в с. Лесново, Талашманци и гр. Кратово. През 1915–1918 г. бе секретар в Кратовското околийско управление и чиновник по държавните имоти в гр. Кратово. След окупацията на Македония от сърбите през 1918 г. бе арестуван от сърбите, съден и осъден на 20 г. затвор. Лежа в Лепа Глава до 22 декемврий 1924 г., когато бе амнистиран, и на 16.02.1930 г. почина от болест, получена в затвора.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 960.

№ 961

Жела Стоянова Караиванова (58 г.)

род. в с. Пчеларово, Добричко

жив. в с. Пчеларово, Добричко

29.03.1943 г.

³⁷⁰ Според документацията бил български учител от 1901 г. до 1903 г. в Лесново, от 1903 г. до 1909 г. в с. Талашманци, а от 1910 г. до 1913 г. в Кратово.

Заслуги: вдовица на Стоян Караиванов Станев; през окупацията на Добруджа 1916 г. е бил отвлечен от румънските военни власти и на 22.XI.1916 г. е починал като пленник в Румъния.

Семейство: дъщеря Дена, р. 1902 г., дъщеря Руса, р. 1912 г., син Славко, р. 1916 г.

Животописна бележка: „През 1916 г., при окупацията на Добруджа, съпругът ми Стоян Караиванов Станев биде отвлечен от румънските (военни) власти и на 22.11.1916 г. почина като пленник във военнопленическия лагер в Рангелещи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 961.

№ 962

Илина Илиева Иванова³⁷¹ (60 г.)
род. в с. Лазарополе, Реканско
жив. в Скопие
25.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Илия Иванов Трифоновски, учителствувал 10 г. като екзархийски учител, бил кмет на с. Партеш, Косово и с. Скорица, Моравско, убит през 1918 г.

Семейство: дъщеря Иванка (по мъж Деспотова в Галичник), син Аврам Илиев на 38 г. (в София), син Спиро на 34 г. (в Лазарополе), дъщеря Донка на 30 г. (в Лазарополе).

Животописна бележка: „Подписаните Пане Петров, Владимир Радев и Кръсто Дамянов от Скопие удостоверяваме, че покойният Илия Иванов Вельов, родом от с. Лазарополе, е бил дългогодишен екзархийски учител в родното си с. Лазарополе, Галичко, и други села – през годините 1889–1890 до 1905–1906 г. Също заради участието му в четнишките движения през тези години е бил затварян и осъждан от турската власт и е прекарал около 1 г. в затвора. През времето на първото освобождение на Македония е бил назначен от нашата власт за общински кмет в с. Партеш и с. Скорица, Моравско, където в качеството му на представител на българската власт бива убит от сръбски четници, като оставя съпругата

³⁷¹ Вж. раздел Документи (№ 16 и № 17)

си с четири невръстни деца, от които понастоящем е само едно малолетно; българин, от български произход, винаги както той, така също и децата му са работили и милеели за преуспеването на България. В потвърждение на горното слагаме върху настоящото подписа.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 962.

№ 963

Катерина Христова Петрова (65 г.)
род. в с. Петгъс, Ениджевардарско
жив. в София
08.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Христо Петров Георгиев, бил с четата на Апостол войвода, сражавал се с турците в Паяк планина, местността „Гандач“, 1908 г.

Семейство: издържа се от сина си Иван Христов Петров.

Животописна бележка: „Родена от родители българи – баща Димитър Узунов и майка Дона Димитрова, съобщавам, че покойният ми съпруг Христо Петров Георгиев, родом от същото село, сега покойник, е починал на възраст 50 г., през 1933 г., син на Петър Георгиев и Мария Петрова от същото село, сега покойници, от български произход. Покойният се е зачислил в четата на Апостол Петков войвода през 1903 г., бил нелегален четник и се е сражавал с турския аскер в Паяк при върха Гандач и Голата Чука. Борил се е за освобождението на нацията ни от чуждото потисничество до 1908 г. – Хуриета. През 1912 г., без покана, се е зачислил в МОО, XV Щипска дружина, като е взел участие във всички походи и сражения на Македоно-одринското опълчение до демобилизацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 963.

№ 964

Мария Димитрова Георгиева Тръткова (63 г.)

род. в с. Коево, Лозенградско

жив. в с. Белоградец, Варненско

22.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Димитър Георгиев Трътков – четник в Преображенското движение в Тракия през 1903 г.

Семейство: син Костадин, р. 1906 г., снаха Кръстина, р. 1908 г., внучка Марийка, р. 1932 г., внук Стоян Костадинов, р. 1939 г.

Животописна бележка: „Димитър Георгиев Трътков е роден в с. Коево, Лозенградска околия, през 1870 г. от родители българи. Още от млади години той се е бил посветил в революционното дело за освобождението на поробената Тракия и е участвувал в комитета и четите още от 1901 г. През време на Преображенското въстание в Странджа през 1903 г. той участвува с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Лазар Маджаров. Ведно с останалите си другари четници е водил сражение срещу турския аскер при с. Коево, Лозенградско, и други населени места в Тракия за освобождението на същата. След потушаване на въстанието той, принуден от третирането му от страна на турската власт, идва в пределите на България, като се установява на местожителство в с. Белоградец, Новопазарско, където почина през 1918 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 964.

№ 965

Параскева Вангелова Църномарова (86 г.)

род. в Битоля

жив. в Битоля

06.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Вангел Христов Църномаров, ревностен организатор на Илинденската организация; сърбите го преследват и го убили по най-зверски начин при отстъплението през 1915 г.³⁷²

³⁷² *Сведение:* „Държал се е отрицателно към сръбската власт и не е заемал никаква служба.“

Семейство: син Георги на 43 г., снаха Елена на 38 г., внук Вангел на 20 г., внучка Аспасия на 18 г., внучка Мария на 13 г.

Животописна бележка: „Моят законен съпруг Вангел Христов Църномаров бе роден в гр. Битоля от познатото и чисто българско семейство Църномарови. През време на Илинденското въстание през 1903 г. взел е активно участие в приготвянето на същото и неговото повдигане. Негови сподвижници беа му: Анастас Лозанчев, Павел Христов, Георги Попхристов, Христо Узунов и др. Като такъв той беше един от видните ръководители на освободителното дело в Македония от турското иго. Още повече той прояви своя български национален дух през време на сръбското робство, особено след Съюзнишката война, когато от България беа откъснати най-добрите и най-чистите български покрайни в Македония. Тогава той на всеко място и явно твърдеше, че Македония не е освободена, макар че беше управлявана от християни. За тази негова антисръбска дейност от сръбската „Черна ръка“ през 1915 г. пред слома на Сърбия той беше затворен в затвора и по един мистериозен начин една нощ го отвлечеах от затвор и на зверски начин го убиха, като „велики бугараш“. За неговото безследно изчезване и неговия гроб узнахме много по-късно и случайно. Той не бе щастлив да дочака отново освобождението на родния си край – Македония. Аз, неговата законна съпруга и вдовица, която претърпех безброй физически мъки и тормоз от сръбските власти и която съм сега на старост останала без всека материална подкрепа и поддръжка, защото нашият син Георги е абсолютно неспособен за работа, понеже е почти слеп, и по такъв начин немам никакви доходи за моята издръжка. С право надевам се, че поради горните услуги на мъжа ми, като един от особено заслужилите дейци за освобождението на Македония, ще ми се признае правото на получаване народна – наследствена, пенсия.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388K, оп. 4, а.е. 965.

№ 966

Руска презвитер Георги Сярова (71 г.)
род. в с. Кула, Лозенградско
жив. в с. Бата, Поморийско
02.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на свещеник Георги Сяров от с. Пирок, Лозенградско, деец на ВМОРО, взел участие с оръжие в ръка в сражения.

Семейство: дъщеря Евдокия поп Георгиева на 41 г. (по мъж Киро Тодоров), зет Киро Тодоров Рачкин на 51 г., внук Георги на 20 г., внук Тодор на 22 г., внук Стоян на 12 г.

Животописна бележка: „Съм съпруга на покойния свещеник Георги Сяров, който от 1900 г. до месец август 1903 г. беше ръководител на тайния селски революционен Македоно-одрински комитет в с. Паспалово, посрещал четите на Георги Кондолов, Михаил Герджиков и др. В деня на въстанието – 6 август 1903 г., взима участие в страженията при нападението на аскера в с. Паспалово от страна на четата на войводата Георги Кондолов, в което стражение бе тежко ранен войводата Кондолов и впоследствие почина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 966.

№ 967

Станка Ташева Касабова (72 г.)
род. в Ямбол
жив. в Ямбол
07.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Ташко Димитров Касабов от Лозенград, зачислен в редовете на Илинденската революционна организация; през 1903 г. заминал с войводата Калканджиев³⁷³ и Ст. Петров в Тракия и нападнали с. Инджекой, като го изгорили; след прекратяването на въстанието с другите чети се завърнали в България.

Семейство: мъжът ѝ Ташко, р. на 09.02.1871 г., умрял на 12.02.1928 г., син Димитър, р. 1914 г.

Животописна бележка: „Покойният ми съпруг Ташко Димитров Касабов се числеше в редовете на Илинденската организация и през време на въстанието 1903 г. с войводите Калканджиев и Стоян Петров завързали

³⁷³ Вер. става въпрос за Константин Петков Калканджиев (1871–1913) – войвода на ВМОРО в Одринско и участник в Четническата акция на Македонския комитет, родом от Варна.

сражение при с. Инджекьой, Лозенградско, след което запалили селото и го изгорели.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 967.

№ 968

Софка Лазарова поп Янчева (66 г.)
род. в с. Смърдеш, Костурско
жив. във Варна
22.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Лазар Антонов Попянчев, четник, взел участие в сражения и бил малтретиран.

Семейство: сама тя.

Животописна бележка: „Законна съпруга, вдовица на покойния Лазар Антонов поп Янчев, роден в 1874 г. в с. Смърдеш, Костурска околия, давам настоящата животописна бележка за покойния, която ще удостоверяят с подписите си и членовете на дружество „Илинден“ във Варна – Кръстю Хр. Карайскаков³⁷⁴, Ставро Пинзов³⁷⁵ и Наум П. Кръстев. Преди въстанието е бил в Смърдеш, където е укривал оръжието и знамето на четата на Васил Чекаларов. През въстанието той бива зачислен като десетник в същата чета и е взимал участие във всичките сражения. През май 1903 г. участвал в сражение в местността Локвата, Смърдецка планина. През юний участвал в гр. Билища и Капещица, за изгонването на башибозука. През август влизал в сражение в планината на с. Билища. През септември е участвал в сражение при с. Апоскеп, също така и в планините Тиза, Корабел и Калето. Ранен, той бива заловен и осъден на 1 г. строг тъмничен затвор в гр. Костур. Освободен след излежаването си, се връща в селото, където нашата къща е изгорена и всичко ограбено. Преминува в България и оттам в Америка. Завръщайки се от Америка в с. Смърдеш, той бива заловен от гърците, като са му земали целия рогат и нерогат добитък. Арестуван в Билища, там бива бит с мокри въжета и перони в ръцете в продължение на няколко години. Пребит от бой, бива освободен, обаче болен, и така след няколко години той умира в с. Смърдеш, Македония, със завет: „Борете се за българщината“.

³⁷⁴ Вж. пенсия № 317.

³⁷⁵ Вж. пенсия № 812.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 968.

№ 969

София Митева Петрова Ацка (87 г.)

род. в Кочани

жив. в Кочани

05.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Мите Петров Ацка – член на ВМРО, по занаят шивач, ушивал дрехи за четниците, заловен от турските власти и осъден на 3 г. строг тъмничен затвор.

Семейство: син Иван, р. 1903 г., снаха Гона, р. 1907 г., внук Михаил, р. 1929 г., внучка Павлина, р. 1932 г., внук Кирил, р. 1937 г.

Животописна бележка: „Извещавам, че покойният ми мъж Мице Петров Ацка бе член легален на ВМОРО, по занятие абаджия, ушиваше по нареждане на околийския войвода дрехи на четниците и при залавяне на убийцата на шпионина Георги Иванов³⁷⁶, заловиха и моя мъж. Като се оказа, че дрехите са ушити от мъж ми, хванаха го, оковаха го и осъдиха на 3 г. строг тъмничен затвор.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 969.

№ 970

София Николова Чакърва (38 г.)

род. в Дойран

жив. в Дойран

20.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Никола (Кольо) Иванов Чакърров, който през 1924 г. влиза в Македонската младежка тайна революционна организация като защитник на несправди и насилия от сръбската мафия; заради тази негова

³⁷⁶ Вер. Георги Иванов (Йованчев) от Винаца, убит от войводата Мите Блатцалията.

бунтовническа дейност на 10.04.1926 г. бива убит, като е стоял до прозореца с малката си дъщеря, държейки я в ръцете.

Семейство: дъщеря Николина, р. 1926 г.

Животописна бележка: „Никола (Кольо) Иванов Чакъров е роден през 1901 г. в гр. Дойран от видно българско семейство. Завършил е 7 клас и още като ученик в София, след Европейската война, той напуска спокойния живот в България и се завръща отново в поробения Дойран между неуките рибари, за да дели техната съдба. През 1924 г. той влезе в ММТРО и в скоро време стана център на целия духовен живот в Дойран, като защитаваха интересите на поробените свои братя срещу несправдите и насилията на тираните-поробителите и сърбоманската мафия, с което закрепваше чувството за българщина у своите съграждани. Заради тая негова бунтовническа дейност против сърбската власт чиновниците, крепители на тая власт, решиха да се освободят от него, за да могат безпрепятствено да провеждат своята колонизаторска политика в тоя край на поробена Македония. През нощта на 10 април 1926 г, когато Кольо си седеше мирно до прозореца в стаята си с малката си дъщеря на ръце, и когато, милвайки своята мила рожба, отправяше с патриотични песни зова за бунт над развалините на славния Дойран, биде пронизан с един куршум... падна мъртъв, държейки в ръце детето си, и с това още един син на България се нареди към върволицата от български синове, паднал за родината край славния Дойран. Така пише авторът на книгата „Жертвите на скопския студентски процес“ Димитър Гюзелев, 1942 г., стр. 75.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 970.

№ 971

Санда Панчева Бошкова (84 г.)
род. в с. Вракуповица, Петричко
жив. в Скопие
15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Панчо Бошков от Скопие – четник на ВМОРО, паднал убит в сражение.

Семейство: син Велко, р. 1903 г., снаха Илинка на 35 г., внучка Кица на 6 г.

Животописна бележка: „Аз, Санда Панчева Бошкова, вдовица, родена съм в с. Вракуповци, Петричко, през 1859 г, от родители Стоилко и Ката Шопови, по народност българи, оженена в Скопје за Панчо Бошков, българин. През 1903 г. добиваме първо мъжко дете. След 2 месеца на раждането в мъжа ми проявиха се революционарни чувства, като взе решение по всяка цена на живота си да отиде да умре в борба против вековния тиранин. Намисленото извърши в дело. Напуска своя дом с вера да се завърне като свободен в свободно Скопје. Постъпва в четата на Бобе войвода. Оставам презрена в беда, с мъшко дете от 2–3 месеци, на милостът на чужди ръце. След скоро на 3 г. съобщава ми се чрез Македонския комитет в Скопје, че мъжът ми Панчо извършил своя дълг, паднал с още един другар в едно сражение в околността на с. Летевци, Скопска околия. Това бе през 1905 г. в четата на скопския войвода Дамета Мартинов. От 1903 г. оставам самохрана с едно мъжко дете с изключение едничка помощ от тогаз стария му беден баща на мъжа ми Панчо. Но българка и верна на светата заветва пред светия олтар при нашта венчилка оставам гладна, презрена, гола, боса, беда и мизерия, само да запаза онова най-свето българско, чест на мъжа и сина ми, морал в себе, с точи чест, пощение и морал дочаках днешните ми стари години. Но още едно, а това най-скъпото – свобода, за която свобода живота положи в свои младини и моят мъж. Загина той, загинаха много стотици хиляди, мъчила съм се аз, мъчили са се много майки, жени и сестри, за да живеем днес.”

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

Починала на 30.07.1943 г.

388К, оп. 4, а.е. 971.

№ 972

София Костова Михайлова (69 г.)
род. в с. Чурилово³⁷⁷, Костурско
жив. във Варна
27.04.1943 г.

³⁷⁷ Дн. Агиос Николаос в Гърция.

Заслуги: вдовица на Коста Михайлов Ичков от с. Бомбоки, Костурско, куриер в селската чета на Спиро Филев Янев – през въстанието четник на Чекаларов, взел участие в сражения.

Семейство: вдовица на Коста Михайлов Ичков, р. 1871 г. (поч. 1932 г.), дъщеря Веселина, р. 1906 г., син Борис, р. 1914 г.

Животописна бележка: „Давам следната животописна бележка за покойния ми мъж: покойният е взел най-живо участие в борбите за освобождението на поробената родина. Като легален деец на революционната организация до Илинденското въстание е служил като куриер, пренасяне на оръжие, укриване нелегални дейци и др. През време на въстанието с оръжие е взел участие с турския аскер при с. Бъмбоки, местността Кайнако до с. Бъмбоки, с. Клисуре, нападението гарнизона в с. Невеска и др. След потушаване на въстанието той остава пак нелегален и през Гърция заминава за България – Варна, където остава до смъртта си в 1934 г. През въстанието къщата ни бе опожарена от турския аскер и башибозук, и всичко ограбено.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 972.

№ 973

Спасена Зафир Петрова (78 г.)
род. в с. Разловци, Царевоселско
жив. в с. Драгобраще, Кочанско
15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на свещеник Зафир Петров Георгиев от с. Драгобраще, Кочанско, член на ВМРО, заловен от сръбските жандарми, бит и мъчен и заровен жив в земята – починал.

Семейство: дъщеря Канта, р. 1901 г., внучка Любица, р. 1933 г., внучка Надежда, р. 1928 г.

Животописна бележка: „Свещеник Зафир Петров Георгиев е роден в с. Драгобраще, Кочанска околия, българин, от български произход. Като свещеник играл е важна роля в освободителното дело на Македония. Той е бил член на ВМРО и главен ръководител за родното си с. Драгобраще. На 26 ноември 1914 г. в селото се откри една революционна чета, която

се сражава със сърбите до мрак. Вследствие това сражение заловиха най-видните граждани на селото, от които първ бе Зафир Петров Георгиев, и ги закараха за гр. Кочани, където бежа до изнуреност биени. След като не могли нищо да съзнаят от Зафира, заровили го жив в земята. Подписаните Дойчин Митев, Софроний Пешков и Стефан Ангелов от същото село удостоверяваме истинността на изложеното тук.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 973.

№ 974

Стана Филчева Донева (80 г.)
род. в с. Смоларе, Струмичко
жив. в с. Смоларе, Струмичко
29.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Филчо Донеv от с. Смоларе, мъчен и убит от гърците заради революционна дейност.

Семейство: сама.

Животописна бележка: „Подписаната Стана Филчева Донева, родом от с. Смоларе, общ. Новоселска, околия Струмишка, лично заяви следното: през 1913 г. мъж ми беше като общински български кмет в с. Смоларе. Взимал е участие във всички революционни движения. Като такъв го завариха гърците през 1913 г. Заловиха го и по най-зверски начин го убиха помежду Смоларе и Драгиево, а в същото време всичко ограбиха – покъщнина, овци, около 40 говеда, 2 магарета и пр. След 20 дни намерихме една част от телото му. След убийството на мъжа ми останаха шест малки деца без никаква покъщнина и добитък.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 974.

№ 975

Сава Атанасова Балабанова (74 г.)

род. в Щип

жив. в София

02.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Анастас Балабанов – убит, избоден на много места с нож от четниците на сръбския войвода Иван Бабунски³⁷⁸ в местността Църковци до с. Карбинци, защото е водил открито пропаганда против сърбите.

Семейство: липсва.

Животописна бележка: „Атанас (Анастас) Балабанов от гр. Щип, по народност българин, от български произход, като активен член и деец за освобождението и обединението на Македония към майка България, е бил убит по най-зверски начин и избоден на много места с нож от четниците на сръбския комитетски войвода Иван Бабунски в местността Църковци до с. Карбинци, където също на 1 март 1915 г. са били убити още четирима българи, от които и един свещеник, и заедно заровени в една яма до р. Брегалница. Наследниците на покойния не са получили никаква помощ – нито от Министерството на ВРН здраве, нито от Щипската градска община. Свидетели: Стоян Ив. Савев, Илия Ив. Гакев и Коце А. Алексов.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 975.

№ 976

Стоянка Стоянова Георгиева (62 г.)

род. в с. Байково, Струмичко

жив. в с. Байково, Струмичко

15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Стоян Георгиев Бъмкалов, измъчван и убит от сръбските власти.

³⁷⁸ Йован Стоилков Стойков-Бабунски (1878–1920) е един от главните войводи на сръбската пропаганда в Македония, роден в с. Мартолци, Велешко.

Семейство: сама.

Животописна бележка: „Подписаната Стоянка Стоянова Георгиева от с. Байково, преживела съпруга на починалия Стоян Георгиев Бамкалов от с. Байково, давам следната животописна бележка за починалия ми съпруг Стоян Георгиев Бамкалов от с. Байково. Взел е участие като редовен активен четник в редовете на ВМРО до края на Балканската война през 1912 г. След това в сърбския режим продължи освободителното дело като легален член на същата организация против сърбския режим и, като такъв на същата организация, биде арестуван от сърбските власти през месец юний 1923 г. От нанесените побоища и малтретирания биде убит и занесен при Дабилския мост, Струмишка околия, и хвърлен в реката, където е съхранен в гробищата на с. Дабиле.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 976.

№ 977

Тойна Жекова Лиркова (63 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
15.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Жико Георгиев Лирков от четата на Георги Кондолов, който с оръжие в ръка е воювал с турците за освобождението на Тракия 1903 г.

Семейство: дъщеря Дейка на 33 г., (неомъжена), дъщеря Рада на 36 г. (омъжена).

Животописна бележка: „Подписаните Георги Стоянов Чепов, Илия Георгиев Бахчеванов и Васил Иванов Тенков от Малко Търново даваме настоящата животописна бележка за покойния Жеко Георгиев Лирков, бивш жител на Малко Търново, че той беше роден през 1875 г. в гр. Малко Търново, че сега живее там, че по народност беше българин, че беше български поданик, че беше женен с две деца, че беше член в организираната чета през 1903 г. от воеводата Георги Кондолов и Йосиф Петров. Като такъв, с оръжие в ръка взима живо участие в станалото на 6 и 15 август 1903 г. в Паспалово и М. Крушево, Турция, сражение срещу

турската войска за освобождението на този край от турците поробители. Не е проявявал противобългарски и противодържавни идеи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 977.

№ 978

Тодора Вълкова Коева (64 г.)
род. в Малко Търново
жив. в Малко Търново
16.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Вълко Николов Коев – четник на воеводата Дико Джелебов, с оръжие в ръка участвувал в сражение срещу турците при с. Стоилово на 06.08.1903 г.

Семейство: има една дъщеря (омъжена).

Животописна бележка: „Подписаните Тодор Георгов Джелебов, Иван Вълков Шаренков и Тодор Райков Калоянчев от Малко Търново даваме настоящата животописна бележка за покойния Вълко Николов Коев, бивш жител на Малко Търново, че той беше роден в гр. Малко Търново, че беше неграмотен, че по народност беше българин, че беше български поданик, че беше женен без деца, че беше член в организираната чета през 1903 г. от воеводата Дико Георгов Джелебов. Като такъв, с оръжие в ръка взима живо участие в станалото на 5 срещу 6 август 1903 г. сражение в Стоилово, Малкотърновско, срещу турската войска за освобождението на този край от турците поробители.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 978.

№ 979

Тона Матева Иванова (73 г.)

род. в Русе

жив. в Русе

01.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Матю Иванов Куюмджиев – четник на ВМОК, взел участие в сражение.

Семейство: мъжът ѝ починал 1933 г., дъщеря Наталия Стефанова Бъчварова на 49 г.

Животописна бележка: „Наследница на покойния ми съпруг Матю Иванов Куюмджиев. Постъпил е във Вътрешната македонска революционна организация през 1903 г. и е взел участие в Илинденското въстание като четник в четата на капитан Протогеров, която чета се е сражавала в селата Селище и Габрово, Горноджумайско, и след сражението в местността на с. Габрово е бил ранен в десната ръка. След това се е завърнал в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 979.

№ 980

Таска Зафирова Колева (65 г.)

род. в с. Танатарци, Щипско

жив. в с. Селце, Щипско

27.03.1943 г.

Заслуги: вдовица на Моне Зафиров Колев от с. Селце, Щипско, убит като куриер на четата на войводата Иван Бърлев.

Семейство: син Блажо на 35 г., син Петруш на 32 г.

Животописна бележка: „Моне Зафиров Колев от с. Селце е убит 1914 г. като български комита в борба за освобождението от сърбите в местността Инер Кози в района на с. Селце.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

№ 981

Фима Митева Чукчукова (71 г.)
род. в Кратово
жив. в Кратово
17.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Мите Алексиев Чукчуков, взел активно участие в борбите на ВМРО срещу турците; при преминаването му за България през 1921 г. е бил заловен от сръбската власт, измъчван по най-зверския начин, бит до смърт, за да издаде тайните на организацията; вследствие на нанесения му побой умрел.

Семейство: дъщеря Невенка, р. 1909 г.

Животописна бележка: „Подписаните Костадин Аксентиев Манев, Димитър Ефремов Цветков – търговци, и Георги Илиев Дърнев – хотелиер, всички от гр. Кратово, под страх на отговорност заявяваме това, което знаеме за нашия бивш съгражданин, покойния Димитър – Мите Алексиев Чукчуков, а именно: той като българин, който помагаше революционното дело на ВМРО във всички направления, бе бит на най-груб начин от сръбската власт през месец февруарий 1921 г., вследствие на което след 2–3 дни почина. В уверение на горното се подписваме.

Мите Алексов Чукчуков, родом от гр. Кратово, по произход чист българин, е взел участие в борбите на ВМРО още от турско време. Същият е участвал в Илинденското въстание като легален работник в Кратовска околия. През сръбско време според сведението, дадено от кратовския градски войвода Стефан хаджи Костов³⁷⁹, е бил връзка между ВМРО в България и местната организация в Кратово. Сърбите са го считали за техен човек. Когато откриват, че той е на служба на ВМРО, на път за България през 1921 г. бива застигнат в гр. Крива Паланка, хванат, бит до смърт и измъчван по най-зверски начин, за да издаде тайните на организацията. След 2–3 дена умира в най-големи мъчения, оставайки до край верен на идеала и завета на организацията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

³⁷⁹ Вж. пенсия № 813.

№ 982

Фима Ангелова Симеонова (50 г.)

род. в Царево село

жив. в Царево село

23.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Ангел Симеонов Георгиев, който през 1923 г. в организацията в гр. Царево село е бил куриер при ВМРО, оттогава до месец април 1933 г. постъпва четник в четата на Дончо Христов³⁸⁰ и се сражава с пушка в ръка с поробителя. На 25.04.1933 г. той се открива с четата в с. Драмче, Царевоселско и пада убит от сърбите.

Семейство: дъщеря Гуга, р. 1911 г., Митра, р. 1912 г., Цвета, р. 1922 г.

Животописна бележка: „Мъжът ми Ангел Симеонов Георгиев избега в България през август 1923 г. – тогава, когато се откри организацията в гр. Царево село. Той беше куриер при ВМРО и постъпва веднага като четник в четата на Дончо Христов, и от тогава до месец април 1933 г. с пушка в ръка се би против поробителя на Македония. На 25 април 1933 г. той се открива с четата на Дончо Христов в с. Драмче, Царевоселско, и пада убит от сръбските пълчища заедно с другарите си Дончо Христов, Димитър Паликрушев³⁸¹, Васил Кучичански³⁸² и Стоян Георгиев³⁸³.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 982.

№ 983

Фрона Иванова Пецова Странджова (75 г.)

род. в с. Ратево, Малешевско

жив. в с. Ратево, Малешевско

06.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Странджата Гръгуш, който от 1894 до 1900 г. бил куриер в Македонската революционна организация; взел участие с четата на Саев в сражения с турците в местността Голак, Цапаревски рид,

³⁸⁰ Дончо Христов (1891–1933) е войвода на ВМРО, родом от с. Драгобраще, Кочанско.

³⁸¹ Димитър Панов Паликрушев (1897–1933) е войвода на ВМРО, роден във Внина.

³⁸² Васил Николов Тасев (1895–1933) е селски войвода на ВМРО, родом от с. Кучичино, Кочанско.

³⁸³ Стоян Георгиев е деец на ВМРО, роден в с. Драгобраще, Кочанско.

също с войводата Лефтеров при върха Готен; през войната бил пунктов войвода; на 20.01.1914 г. бил уловен от сръбските власти и убит.

Семейство: син Методи на 42 г., снаха Райна на 40 г., внучка Зойца на 21 г., внучка Мария на 18 г., внучка Лена на 8 г., внук Иван на 6 г., внучка Аника на 2 г., внук Георги на 1 месец, внук Михайл, приведен на 12 г., внук Душан, приведен на 15 г.

Животописна бележка: „През 1894 г. съм куриер в Македонската революционна организация до 1900 г., от когато ставам нелегален в четата на мичман Саев и взех участие в сраженията срещу турците в местността Голак и Цапаревския рид. След убийството на Саев станах групов началник (войвода). През 1903 г. с четата си и заедно с Левтеров взехме участие в сражението при върха Готен. С турците съм имал много сражения, а през 1906 г. разбих четата на сръбския войвода Гюро Църногорец. В Балканската война непрекъснато водих чета по Малешевско и Беласица. През войната бех пунктов войвода на разположение. Не бех взет войник. Със свършване на война избегах в България, но се върнах и на 20.01.1914 г. бех уловен в дома ми от сръбските власти и убит.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 983.

№ 984

Фета Тодева Коцева (62 г.)
род. в с. Пиперово, Щипско
жив. в с. Пиперово, Щипско
05.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Тоде Коцев, работил в Илинденската организация, действувал е в четите на Тодор Александров, Лазар Кљонков³⁸⁴ и Гюро Люботенски, участвувал в сражението в с. Раклеш, Радовишка околия, както и самата тя е мъчена и биена от сръбските власти.

Семейство: син Коце на 30 г., син Давче на 22 г.

³⁸⁴ Лазар Иванов Кљонков (1880–1956) е български подофицер и войвода на ВМОРО и ВМРО, родом от Ново село, Щип.

Животописна бележка: „Покойният ми мъж Тоде Коцев е работил в Илинденската организация като легален и нелегален, и да е действал с четите на Тодор Александров, Лазар Клонков и Гьоро Люботенски³⁸⁵ и да е участвал в сраженията в с. Раклеш, Радовишка околия, и да съм аз лично много мъчена и биена от сръбските власти.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 984.

№ 985

Юрдана Георгиева Димитрова Доколянкова (71 г.)
род. в с. Карадере, Лозенградско
жив. в с. Горен Близнак, Варненско
15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Георги Димитров Доколянков, взел участие с оръжие в ръка като четник в Преображенското въстание в Тракия и Европейската война.

Семейство: сама.

Животописна бележка: „Георги Димитров Доколянков е роден в с. Карадере, Лозенградско, през 1868 г. от родители българи. Още от млади години той се посвети на революционното дело за освобождение на поробена Тракия и участва в комитета и четите. През време на Преображенското въстание в Странджа в 1903 г. той участва с оръжие в ръка като четник в четата на войводата Георги Кондолов и се бори срещу турския аскер за свободата на Източна Тракия. След потушаване на въстанието той се засели в България в с. Горен Близнак, Варненско, участва като войник през Балканската и Европейската война и почина в с. Горен Близнак, Варненско, през месец декември 1940 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 985.

³⁸⁵ Гьоро Арсов-Люботенски е деец на ВМОРО и ВМРО, роден в с. Люботен, Щипско.

№ 986

Яна Иванова Николова Янгелова (60 г.)

род. в с. Полаки, Кочанско

жив. в с. Полаки, Кочанско

15.04.1943 г.

Заслуги: вдовица на Иван Янгелов, член на ВМРО, малтретиран от сръбските власти, след което починал.

Семейство: син Тодор, р. 1921 г., син Спас, р. 1925 г., син Димитър, р. 1928 г., дъщеря Севка, р. 1931 г., снаха Румена, р. 1922 г, внук Божин, р. 1940 г.

Животописна бележка: „Съобщавам, че покойният ми мъж Иван от с. Полаки, местността Скорово, бе член на ВМОРО. Изпълняваше усърдно всеко нареждане на околийския войвода, посрещаше и изпращаше всеки четник, за когото му е било заповедано. С падането страната ни под сръбска власт подозреха го, биха го, мъчиха го. Вследствие побоя заболел и умрял. Мъжът ми Иван не само е услугвал, а е и вършил много други работи, каквито му са били заповедани от околийския войвода. Също той е бил войник в българската армия, в 68-и полк, и е участвал в Европейската война от началото до свършването.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 986.

№ 987

Яна Захариева Кошова (71 г.)

род. в Белица, Разложко

жив. в Разлог

12.02.1943 г.

Заслуги: вдовица на Захария Илиев Кошов, взел участие с пушка в ръка преди и след Илинден, като се сражавал с неприятели под войводството на мичман Саев и Юрдан Стоянов³⁸⁶ в Горноджумайско и Разложко.

Семейство: мъжът ѝ е починал на 73 г., няма малолетни наследници.

³⁸⁶ Юрдан Стоянов Трифонов (1869–1910) е български офицер и войвода на ВМОК, роден в с. Долна Вереница, Монтанско.

Животописна бележка: „Захарий Ил. Кошов е роден в с. Белица, Разложко. Свършва първоначалното си училище в родното село, а после ходи с баща си на работа като зидар. Когато обаче в 1900 г. революционното движение е в своя разгар, Захари Ил. Кошов, в който кипи дух на свобода, напуска жена и дете и влиза в редовете на Македонската революционна организация. Дълго броди из Джумайско и Мелнишко с войводите Малешевски, мичман Саев и поручик Стоянов, като десетник в четите. Влиза в редица сражения с вековния враг турчин. Рано през март на 1902 г, в един мразовит ден, при Лапавица четата на Малешевски, в която е и Захари Ил. Кошов и другарят му Захари Гърбев от Белица, е открита от многоброен турски аскер. Завързва се кървав бой над с. Сушица, Джумайско, в който бой падат много четници, но за сметка на това десетки от турския аскер са избити. Многобройността на башибозука и аскера обаче застава четата да се оттегли през нощта. Захари Кошов, залегнал цел ден в студената кал, премръзва и не може да стане на крака. Поемат го другари на кон и тайно е закаран в с. Градево, Джумайско, където лежи цел месец, докато оздравее от ревматизма. Заради неговата неустрашимост той е произведен за воевода на 150 души четници, които ще трябва да вземат живо участие в подготвеното Илинденско въстание. На 17 септември (стар стил) 1903 г., когато избухва Разложкото въстание и Белица е в обятията на пожара причинен от турците, щабът на революционните чети, бидейки на Рибните езера в Рила, изпраща редица чети, които да спасяват мирното население от Разложко. Захари Кошов, начело на 150 души четници, му се пада пост в гората, за да държи напиралците турци от близкото селище Якоруда, където той завързва бой с турците. Това сражение спомага на беличкото население със сравнително малки жертви да се оттегли в гората, където да преспи, и на другия ден прехвърля границата, която е била тогава по билото на Рила планина, за да се озове и настани в свободния български гр. Самоков. До 1912 г. Захари Ил. Кошов живее със семейството си в Стара България, а след това дохожда в родното си село. Последните години от живота си прекара като скромен дърводелец, щастлив, че виде обединена България. Почитан бе от всички като човек със заслуги към нашето минало. Почина на 15.01.1943 г., изпроводен от неговите близки, бойните му другари и почитатели с илинденското революционно знаме, с музика, венци и почести. Държа се подходящо надгробно слово, в което се изтъкнаха неговите заслуги на добър баща, голем беличанин и голем българин, който е ярък пример как трябва да се работи за благото на отечеството.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 987.

№ 988

Александър Николов Сапунджиев (68г.)³⁸⁷

род. в с. Ваташа, Тиквешко

жив. в София

12.02.1943 г.

Заслуги: участвувал в Четническата акция през 1895 г.; участвал в сражения с турците на 5 и 8 юлий 1895 г.

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Съм взел участие като взводен по въстанието през 1895 г., а именно: в сраженията при с. Българско Габрово на 5 юлий 1895 г. между селата Градешница, Граничар и Еникьой, и на 8 юлий 1895 г. с въстаническата дружина Пирин планина, за което имам издадено свидетелство от тогавашния македонски комитет № 711 от 15 ноември 1895 г.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 988.

№ 989

Ангел Димов Дуртанов (66 г.)

род. в с. Цер, Крушевско

жив. в с. Цер, Крушевско

18.02.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на Силян Пардев³⁸⁸ през 1903 г.; взел е участие в сражението при Цер и Брезово, Крушевско.³⁸⁹

Семейство: син Стойко на 22 г., снаха Мара на 22 г., внук Драге на 5 г., внук Илия на 2 г.

Животописна бележка: „През 1902 г. бех 25-годишен хлебар в Крайова, Румъния. През месец февруари 1903 г. напуснах работа и заминах за София. Там престоях месец време, събрахме се около 50 души – всички

³⁸⁷ В документацията се среща и на 70 г.

³⁸⁸ Силян Тодоров Пардов (1857–1903) е войвода на ВМОРО, родом от с. Цер, Демирхисарско.

³⁸⁹ *Сведение:* „Третиран от сръбската власт като комитаджия и родолюбив българин; служба не е засмал.“

от Румъния. От София отидохме в Кюстендил и там получихме оръжие от Сарафов, Стойков и Дечев, и преминахме границата. Първото сражение дадохме около с. Цер, като спрехме турския аскер, идещ от Кичево за обсада на гр. Крушево. Задържахме аскера известно време и четите около Крушево спасиха около 300 души. Сражения имахме с турския аскер между Цер и Велмевци, като падна убит Юрдан Пиперката. След това дадохме сражение под водителството на Матлиев³⁹⁰ и Лозанчев около с. Брезово, Крушовско. От там четата даде сражение при с. Карбуница, Кичевско – между Кичево и с. Цер. След Илинденското въстание бех назначен за началник на комитета в селото ни. Всекога съм желаел българска власт и съм водел пропаганда за България – колкото съм можал. Имам двама братя убити, единия – като четник, а другия – като действующ войник в редовете на армията.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 989

№ 990

Атанас Ристев Стоянов (85 г.)

род. в с. Селце, Крушевско

жив. в с. Селце, Крушевско

29.04.1943 г.

Заслуги: взел участие през време на въстанието като четник с оръжие в ръка в четата на Арсо Локвички³⁹¹ и се е сражавал с аскера.

Семейство: син Найдо на 56 г., син Диме на 53 г., брат Никола на 72 г., снаха Митра на 60 г., снаха Траяна на 42 г.

Животописна бележка: „Декларирам, че съм бил в четата на войводата Арсен от с. Локвица и с него бех 10 дена на въстанието в местността Муратова чешма, Крушовски район, а след тук се изтеглихме в Поречията и там седехме 10 дена. От турците бех гонен, щом като узнаха, че бех участник на Илинденското въстание, и на три пъти ми туриха пусия, т.е. търгнаха да ме убият, но аз пак съм бил щастлив да дочекам майката родина България – ура!“

³⁹⁰ Димитър Исаев Матлиев (1875–1903) е войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в Охрид.

³⁹¹ Арсо Йовев Силянов-Локвички (1870–1923) е виден войвода на ВМОРО и ВМРО, участник в Илинденското въстание през 1903 г., родом от с. Локвица, Порече.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 990.

№ 991

Ангеле Степанов (76 г.)
род. в с. Брезово, Крушевско
жив. в с. Брезово, Крушевско
05.04.1943 г.

Заслуги: на 20.07.1903 г. е бил зачислен в организираната чета на Сотир Ристев и е взел живо участие в сражения с турците.³⁹²

Семейство: съпруга Златана на 60 г., син Христо на 13 г., дъщеря Даница на 16 г.

Животописна бележка: „На 20.07.1903 г. той стана член на организираната чета на Сотир Ристев. Вземал е живо участие с оръжие в ръка в сражения с турците при обсадата на черкезкото с. Ново село, на 10 август при Герамидница, Церско и пр. Сега Ангеле е слеп от двете очи.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 991.

№ 992

Арсо Мицков (71 г.)
род. в с. Брезово, Крушевско
жив. в с. Брезово, Крушевско
04.04.1943 г.

Заслуги: На 05.07.1903 г. е бил зачислен в организираната чета на Сотир Ристев и е взел живо участие в сражения с турците.³⁹³

Семейство: съпруга Стамена на 70 г.

³⁹² *Сведение:* „Ползувал се е с добро име между населението, с което се е държал добро; служба не е заемал.“

³⁹³ *Сведение:* „Ползувал се е с добро име между населението; служба не е заемал.“

Животописна бележка: „На 05.07.1903 г. се зачислих в организираната чета на Сотир Ристев. С пушка в ръка съм взел живо участие в сражение с неприятеля на 10.12.1902 г., когато Йордан Пиперката биде обсаден в Брезово; на 20.07.1903 г. при обсадата на черкезкото с. Ново село; на 22 август на Ябел; на Илинска църква на 05 август.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 992.

№ 993

Ангеле Василев Трайков (75 г.)
род. в с. Прибилци, Крушевско
жив. в с. Прибилци, Крушевско
04.04.1943 г.

Заслуги: през месец юлий 1903 г. е бил зачислен в четата на Йордан Пиперка; взимал участие в сражения с турците: на 20 юли, при обсадата на турското с. Прибилци; на 05 август при Илинска църква; на 12 септември при Бигла, Боишка планина.³⁹⁴

Семейство: син Димитър на 30 г., син Никола на 24 г., син Милан на 20 г., внук Ангелко на 8 г., внук Андрия на 7 г., внучка Милица на 2 г., снаха Парашкева на 32 г., снаха Васка на 30 г.

Животописна бележка: „През юлий 1903 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперката и с оръжие в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците на 20 юли при обсаждането на арнаутското с. Прибилци, в Боишка планина на 12 септември, на Илинска църква над с. Базерник.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 993.

³⁹⁴ Сведение: „Като македонски българин е бил третиран от сръбските власти, с властта и населението добро се е държал и не е заемал никаква служба.“

№ 994

Андрея Трайчев Гайтанов (61 г.)

род. в с. Златари, Ресенско

жив. в с. Златари, Ресенско

02.04.1943 г.

Заслуги: участвал в Македонската организация като куриер за пренасяне на писма и оръжие; през време на въстанието е ранен с нож на 10 места; къщата му е запалена.³⁹⁵

Семейство: съпруга Василка на 60 г., син Виктор на 30 г., син Кирил на 21 г., дъщеря Йорданка на 17 г., дъщеря Христина на 14 г., внук Бранко на 2 г., внук Христо на 1 г.

Животописна бележка: „Участвувал съм в Илинденската организация като куриер за пренасяне на писма и оръжие. През време на въстанието съм бил ранен с нож на 10 места и едвам съм се спасил, а моите другари, 10 души, беха убити от турците.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 994.

№ 995

Алексо Настев Наумов (76 г.)

род. в с. Радово, Демирхисарско

жив. в с. Ново село, Демирхисарско

15.04.1943 г.

Заслуги: през април 1902 г. бил зачислен в четата на Йордан Пиперка като четник; взел е живо участие в сражение с турците на 20 юли при с. Кочища; на 23 юли при Гюргейца, Карбуничко; на 10 август при Герамидница, Церско; през 1915 г. е служил в българската войска в 5-и македонски полк.³⁹⁶

Семейство: внук Мито на 34 г., внук Мицко на 12 г., съпруга Петра на 52 г., снаха Магда на 33 г., внучка Благуна на 9 г.

³⁹⁵ Сведение: „С населението добро се е държал; не е заемал никаква служба.“

³⁹⁶ Сведение: „През сръбското време не се е ползувал с добро име като македонски българин. С властта и населението добро се е държал и не е заемал никаква служба.“

Животописна бележка: „През април 1902 г. се зачислих в организираната чета на Йордан Пиперката и с пушка в ръка съм взимал живо участие в сражение с турците при турското с. Кочища; на 23 юли при Гюргейца, Карбуничко; на 10 август при Герамидница, Церско, където загина Йордан Пиперката. През 1915 г. съм служил в българската армия, в 5-и македонски полк, II дружина, 6-а рота, 2-ри взвод.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 995.

№ 996

Ангел Христов Тодоров (72 г.)

род. в Битоля

жив. в Битоля

05.03.1943 г.

Заслуги: през време на Илинденското въстание е вземал участие като четник в четата на Георги Сугарев.³⁹⁷

Семейство: сам той.

Животописна бележка: „Ангел Христов Тодоров е бил посветен в революционната организация през 1900 г. от Александър Евтимов. Като редовен член на делото е взимал участие в пренасяне и прикриване на оръжия. Във време на въстанието е бил при четата на Георги Сугарев и Борис Сарафов до края. Бил е терорист, а през Балканската война, като четник при войводата Алексо Стефанов, заминал в Македония. След туй е взел участие в опълчението в IV Битолска дружина. Има кръст „За храброст“.

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 996.

³⁹⁷ *Сведение:* „През сръбското робство се е проявявал като българин и е бил против поробителите. Държал се добре с населението и не е заемал служба.“

№ 997

Александър Димитров Анатков (64 г.)

род. във Велес

жив. в София

12.03.1943 г.

Заслуги: през 1902 г. постъпил като организиран четник в четата на поручик Саракинов и подпоручик Димитър Зографов³⁹⁸; с пушка в ръка е взел участие в големото сражение при с. Сърбиново, Горноджумайска околия.

Семейство: съпруга Катерина на 57 г., дъщеря Николина на 26 г., син Крум на 18 г., син Димитър на 22 г..

Животописна бележка: „На 18 септември 1902 г. като четник с четата на поручик Саракинов и подпоручик Димитър Зографов и още няколко чети зборни, след като минахме границата, се стражавахме с турския аскер при с. Сърбиново, Джумайско. Като настъпи зимата, решиха войводите да се приберем в България.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 997.

№ 998

Андрея Георгиев Марковски (62 г.)

род. във с. Ехла, Ресенско

жив. в София

24.02.1943 г.

Заслуги: бил доброволец в Македоно-одринското опълчение през 1912–1913 г.; освен това е бил член на ВМОРО и е взел участие в няколко сражения.

Семейство: съпруга Василка на 59 г., син Кръстю на 35 г., дъщеря Живка на 21 г., дъщеря Иванка на 18 г.

³⁹⁸ Димитър Андреев Зографов (1877–1940) е български офицер и войвода на ВМОК, участник в Илинденско въстание, роден във Велес.

Животописна бележка: „Посветен в революционната организация в Цариград през 1902 г., откъдето есента на същата година заминах за родното място, снабден с нужното оръжие. На 20 юлий 1903 г., Илинден, постъпих като въстаник в четата на Славейко Арсов, подпоручик Панайотов³⁹⁹ и Георги Павлов-Чауша⁴⁰⁰. Земах участие в боевете при кулата Петрино с турска дружина, в с. Болно, в с. Дупени, и в с. Ехла на 11 август 1912–1913 г. Постъпих доброволно в Македоно-одринското опълчение, в VI Охридска Дружина, 3-та рота, 1-ви взвод, и земах участие във всички боеве на дружината. Награден с орден „За военни заслуги.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 998

№ 999

Александър Иванов Александров (68 г.)
род. в с. Сив кладенец, Ивайловградско
жив. в с. Одринци, Ивайловградско
06.03.1943 г.

Заслуги: бил е четник в четата на войводата Тане Николов и с оръжие в ръка се е сражавал срещу турската войска при с. Манастир и др.; по-късно е водил и сам организирана чета.

Семейство: съпруга Тодора, р. 15.05.1876 г., син Кирил, р. 1915 г., снаха Митра,, р. 1920 г., внук Александър 1938 г., внук Георги 1941 г.

Животописна бележка: „От 1900 до 1904 г. бях ръководител на тайната Македоно-одринска организация в селото ни. През 1904 г. нашите четници извършиха убийството на един български шпионин в с. Сив Кладенец и тогава аз, като техен привърженик и съучастник, бях издаден от неговия син на турската власт. Заради това се зачислих в четата на четника Димо Николов⁴⁰¹ и избягах с неговата чета в друг район. Заради това, че не бях заловен от турската власт, бях осъден от турския съд на 101 г. затвор задочно. През 1905 г. до 1906 г. бях назначен за помощник войвода на войводата Таню Николов. От 1906 г. до 1908 г., обявяването на Хуриета, бях самостоятелен войвода (ръководител) на четата ми с район Ивайловградска, Димотишка и

³⁹⁹ Александър Панайотов (1878–1903) е български офицер и войвода на ВМОРО по време на Илинденското въстание, родом от Велико Търново.

⁴⁰⁰ Георги Павлов Соколов-Чауша е ресенски селски войвода на ВМОРО, участник в Илинденското въстание, роден в с. Златари, Ресенско. Вж. пенсия № 676.

⁴⁰¹ Димо Николов Славов (1879–1961) е войвода на ВМОРО и ВТРО, родом от Стара Загора.

Суфлийска околия. А през 1912–1913 г. бях постъпил четник в партизанския отряд на войводата Димо Николов № 46, където работих до края на Балканската война.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 999.

№ 1000

Аце Здравев Костов (74 г.)

род. в Прилеп

жив. в Прилеп

10.03.1943 г.

Заслуги: бил е доброволец мл. подофицер в МОО от 16.10.1912 г. до 28.07.1913 г.; взел е участие във всички походи и боеве с полка и ротата срещу неприятеля.⁴⁰²

Семейство: съпруга Маца, р. 1863 г.

Животописна бележка: „През 1912–1913 г. постъпих в Македоно-одринското опълчение като доброволец, без да подлежа на набор и повикване, в Х Прилепска дружина, 1-ва рота. Дойдох нарочно от Америка да бих участвувал в борбата срещу вечния ни враг – турчина.“

Пенсията е одобрена и отпусната от Министерски съвет.

388К, оп. 4, а.е. 1000

⁴⁰² *Сведение:* „Ползва се с добро име; по време на сръбското робство е бил помощник-кмет в гр. Прилеп.“

ДОКУМЕНТИ

№ 1

Пенсионна книжка № 556

0

Свързка { ¹ _____
 { ₂ _____

Б. П. № _____

Военноинвалидна пенсия
НА

Насо Стойков Джорлев
Бстожителство : *Кукушница*

НАСЛЕДСТВЕНА

овица _____ съ _____

жгли сираци _____

дители _____

9960 61 II

Пенсионната папка на Насо Стойков Джорлев от Кукуш; пенсия № 510

Скопска Обштина Директор
 13303 3-11-1943
 17

ПОРЕД. № 36
 2

ОБЛАСТНИЙ ДИРЕКТОР
 СКОПИЕ

ЗАЯВЛЕНИЕ
 от ДЕДО САНДЕ КОЛЕВЪ САМАРДЖИЯ, отъ гр. Шипъ.

ГОСПОДИНЪ ДИРЕКТОРЕ;

Като най-старъ гражданинъ на гр. Шипъ и като първи организаторъ на Македонската Организация въ гр. Шипъ съмъ участвувалъ въ всичките Освободителни Борби-билъ съмъ няколко пкти затваранъ и мъченъ отъ Турците, също така билъ съмъ няколко пкти затваранъ и осъжданъ съ строгъ тъмниченъ затворъ съ тежки вериги отъ Сръбските тиранически власти, мъченъ съмъ на най-свирепъ начинъ като сж ме били а най-главната и ужасна мъка е били когато сж ми скубили дългите мустаци който съмъ ги по това време връзвалъ отзадъ на главата и така съмъ спалъ, а сега ги нмамъ.

Въз основа на горното моля ходатайството Ви, Господинъ Директоре, да ми се съгласно закона за Народнитъ пенсий публикуванъ въ Д.В.бр.24 отъ 3.II.1943 год. отпусне НАРОДНА ПЕНСИЯ като заслуженъ българинъ и борецъ презъ цѣлия си животъ за Свободата на Македония и нейното ѝ присъединение къмъ България.

ПРИЛОЖЕНИЕ: необходимитъ документи.
 гр. Шипъ, 28.II.1943 год.

СЪ ПОЧИТЪ: *Санде Колев*

Настоящето при надписъ изпрамамъ на Господина Областния Директоръ гр. Скопие, съ донесение, че отъ събранитъ сведения на почтени граждани и на Дружество Илинденъ въ гр. Шипъ на молителя Санде Колевъ Самарджия отъ гр. Шипъ може да се отпусне Народна пенсия.

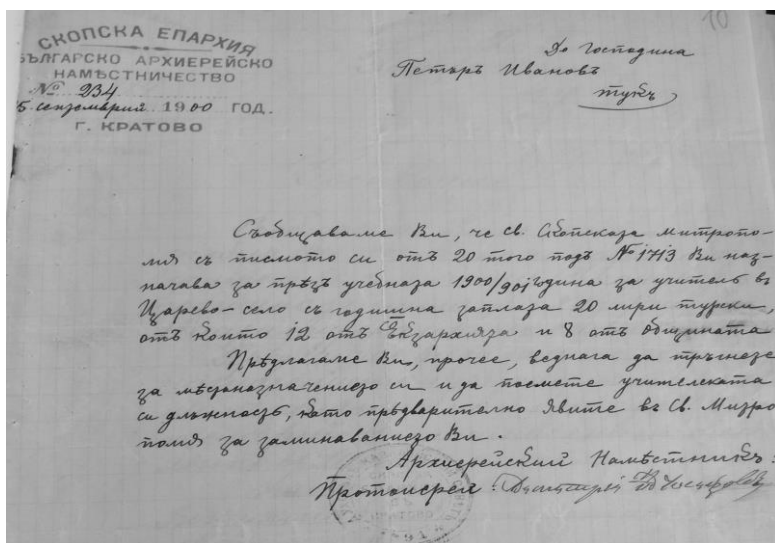
Приложение: документи.

№ 1484, гр. Шипъ, 8.III.1943 год.

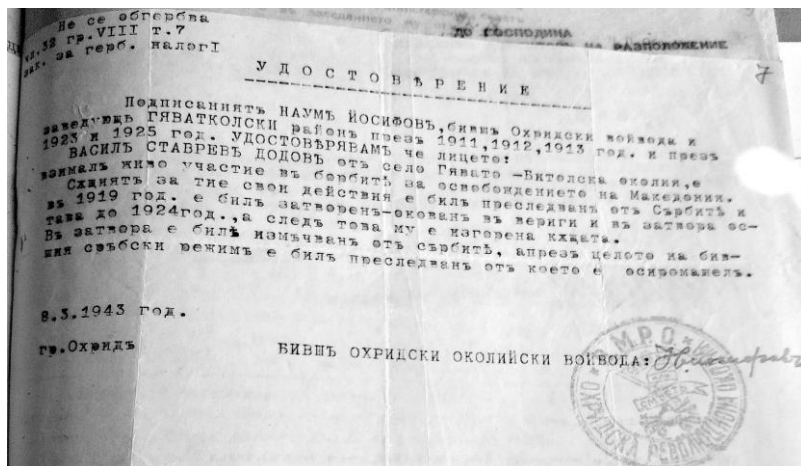
К М Е Т Ъ : *Шипъ*
 Секретаръ : *Ц. Миза*

ШИПСКО ГРАДСКО ОБШТИНСКО ПРАВИЛНИКЪ

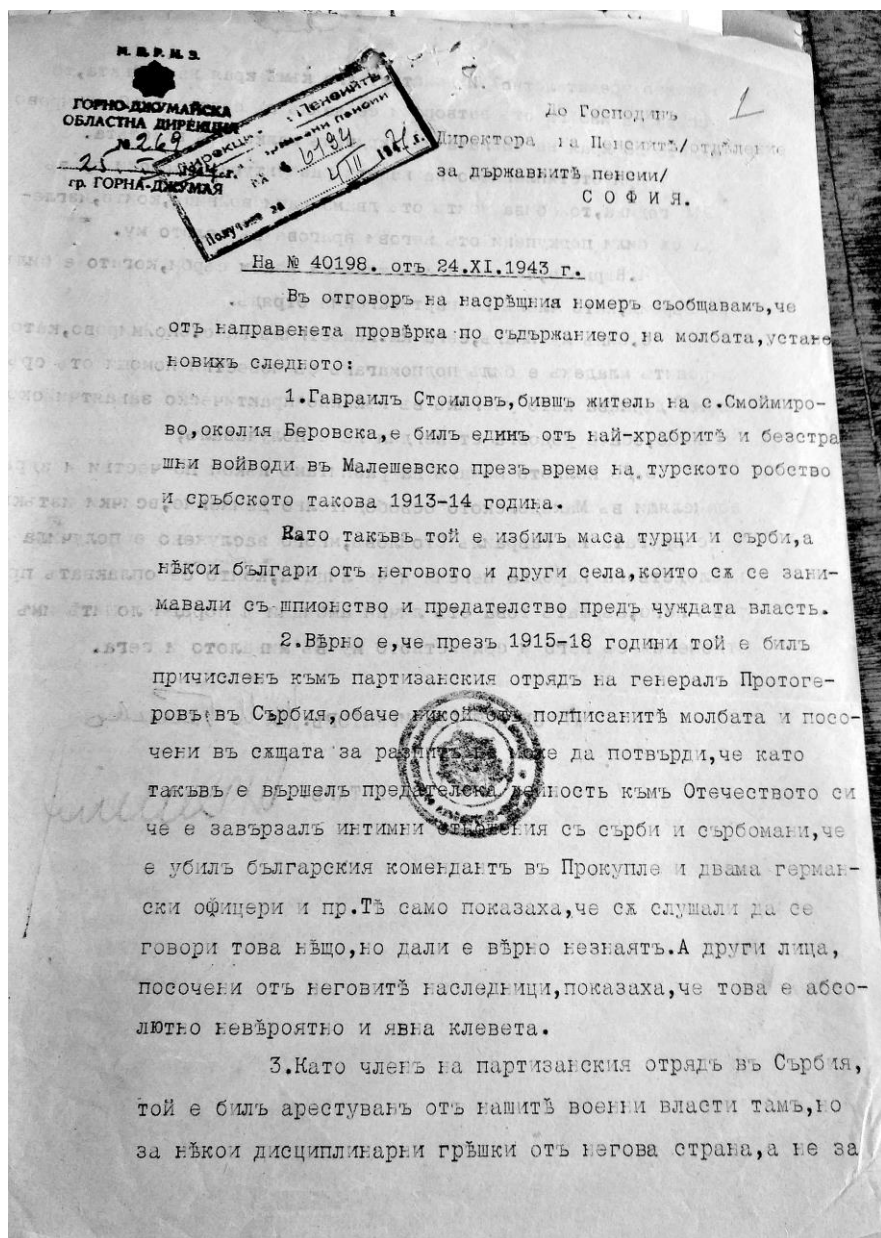
Заявление от Дедо Санде Колев Самарджия от Шип; пенсия № 565

Българският архиерейски наместник в Кратово протоиерей Димитър п. Йосифов (баща на Йосиф Даскалов) известява Петър Иванов Панчев, че е назначен за учител в Царево село; пенсия № 542

Удостоверение за участие в борбите за освобождението на Македония,
издадено на Васил Ставрев Додов от с. Гявато, Битолско, от охридския
войвода Наум Йосифов; пенсия № 642

Проверка на пенсионната молба на Гаврил Стоилов Сейменски,
извършена от директора на Горноджумайската областна дирекция;
пенсия № 594

никакво предателство. И действително към края на войната, той успява да избяга от затвора и се явява в с. Соймирово, където до края на войната се укрива малко от властта.

При отстъплението на нашите разбунтувани войски през 1918 година, той бива убит от двама наши войници, които, изглежда са били подкупени от негови врагове в селото му.

4. Вярно е, че е станал кумъ на някой сърби, когато е бил в Сърбия, като член на партизанския отряд.

5. Синът му Иванъ, сега км. наместник на с. Соймирово, като даровит младеш е бил подпомаган с известни помощи от сръбската държава като ученик в някакво практическо зааятчийско училище, обаче редовна степендия не е получавал;

6. До колкото можах да разпитам някой по-честни и здравомислящи в Македонското освободително движение, всички изтъкват че съпругата на Гавраил Стоиловъ, много заслужено е получила наследствена народна пенсия и че лицата, които се оплакват противъ него, вършатъ това от лични амбиции и поради лошите им отношения с него и семейството му в миналото и сега.

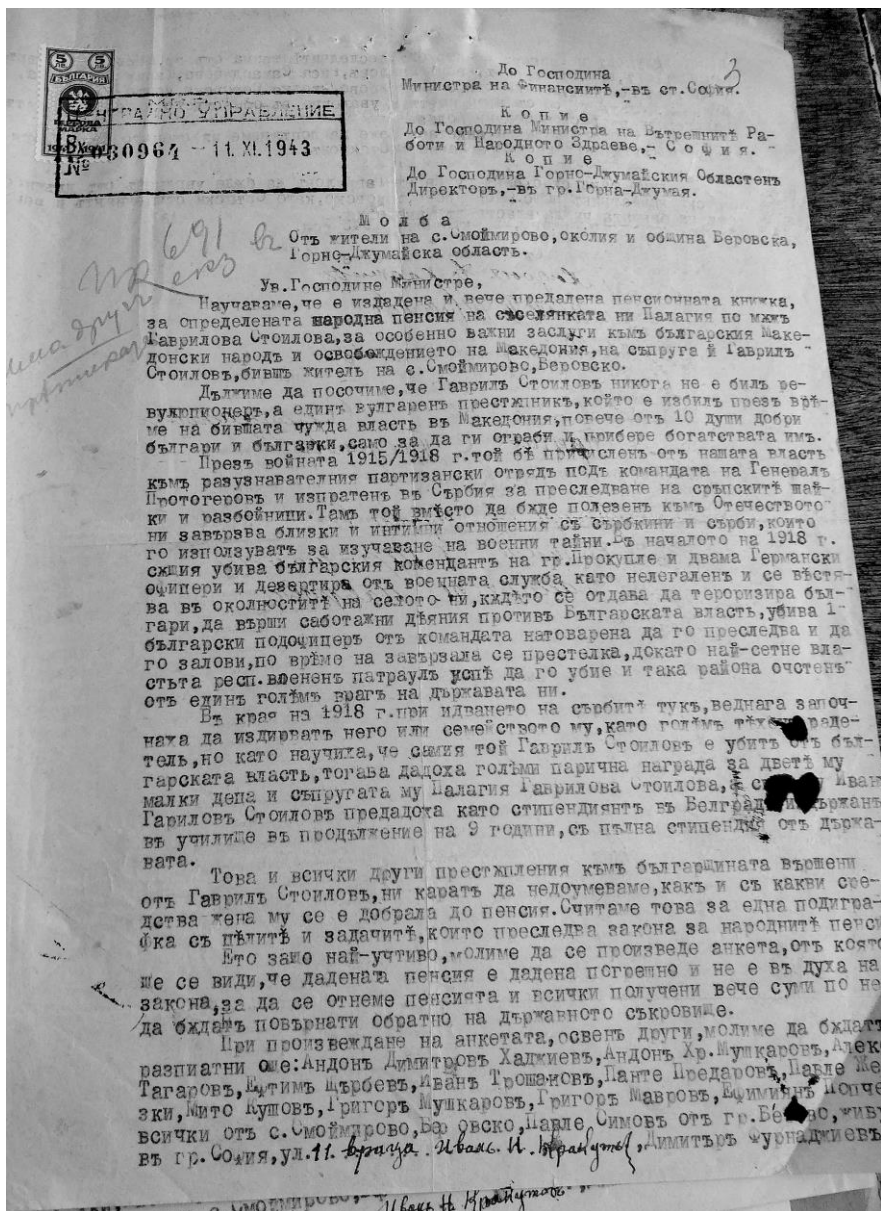
ДИРЕКТОРЪ:

И. И. Байков

СЕКРЕТАРЪ:

[Handwritten signature]

Проверка на пенсионната молба на Гаврил Стоилов Сейменски,
извършена от директора на Горноджумайската областна дирекция;
пенсия № 594

Жалба против отпуснатата народна пенсия за революционни заслуги на
Палагия Гавраилова Стоилова, вдовица на войводата Гаврил Сейменски,
изпратена от жители на с. Смоймирово и Берово;
пенсия № 594

врилъ Ралуновъ и Григоръ Дмитриевъ, последните трима отъ гр.Берово, Димитъръ Спенджаровъ, Ефтимъ Гашевъ, Иванъ Гашевъ, Риса Самарджиева, Мария Предарова, и Григоръ Попчевъ, всички отъ с.Смоимироно, школи Беровска, които сж добри общари, ползуватъ се съ авторитетъ и уважение въ обществото и ще установятъ изложеното въ настоящата ни молба.

При произвеждане на анкетата може да допълниме изложеното и съ други данни и факти изъ живота на Гаврилъ Стойковъ.

Имме така сжео, синъ му Иванъ Гавриловъ да биде уволненъ отъ Делски Кметски намѣстникъ на с.Смоимироно, Беровско, като Сръпски стипендиантъ и рѣгъ на бившата чужда властъ въ Македония.
г.Берово, 25 Октомври 1943 год.

Отъ отлични почитание:

- 1/ *Кодовъ В. Казимировъ*
- 2/ *Иванъ В. Прошковъ*
- 3/ *Раденъ М. Димитровъ*
- 4/ *Георги А. Мушкарровъ*
- 5/ *Димитрие Т. Сасунжаровъ*
- 6/ *Никитъ С. Предаровъ*
- 7/ *Добро Х. Мушкарровъ*
- 8/ *Григоръ М. Мушкарровъ*
- 9/ *Врѣтиславъ Т. Трпчановъ*
- 10/ *Бисеръ М. Малевровъ*

ОХРИДСКА МИТРОПОЛИЯ

КРЪЩАЛНО СВИДѢТЕЛСТВО

№ 2.

На основание махаленското свидетелство, подписано отъ лицата:

Врхославски, Паули Рибаровъ и
Мисирко Мисирски

чиито подписи сж заверени отъ Охридското Градско-общинско управление и е приподписано отъ свещеника Харалампий Доневи, енорийски въ гр. Охридъ мах. Емленка, удостоверява се че Атанасъ Богдановъ изъ гр. Охридъ мах. Емленка, е роденъ отъ православни родители Богданъ Курмановъ и законната му съпруга Тодорка Милева на 18. януарий 1916. г. въ прихода на първата Св. Великом. Георгий крѣстенъ е отъ свещеника Иванъ Мелетисовъ и е възприетъ изъ свещената купель отъ възприемника Тодорко Курмановъ изъ гр. Охридъ.

гр. Охридъ
11. февруари 1916 г.

+ Охридски Митрополитъ Борисъ

Кръщелно свидетелство на Атанас Богданов от Охрид; пенсия № 616

[illegible]

Списък на Радовишкия партизански взвод на 11-а Македонска дивизия
на българската армия; пенсия № 712

До Господина Директора
на пенсийта

Т у к ъ.

МОЛБА отъ

Райна Томова Баракова, жителка Софийска, живуща
на ул. "Екзархъ Неофитъ" № 87 - София.

ГОСПОДИНЪ ДИРЕКТОРЕ,

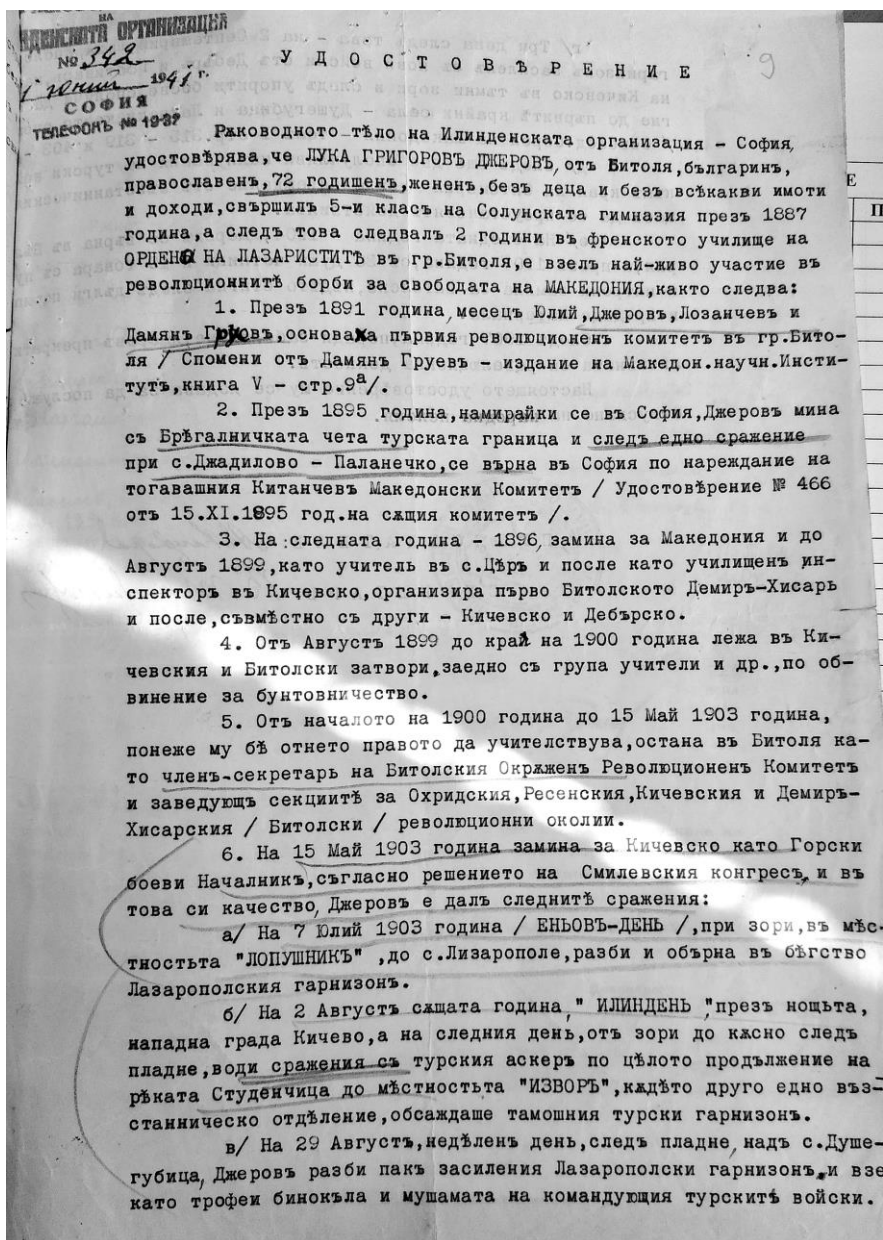
Родомъ съмъ отъ гр. Битоля и до 1918 година съмъ живѣла въ родния си градъ. Презъ Илинденското въстание падна убитъ като войвода, мъжъ ми Тома Бараковъ. Следъ неговата смъртъ азъ продължихъ неговото дѣло, което бѣше наше общо дѣло, като активна членка на революционната организация въ Македония, за което бѣхъ осъдена на затворъ отъ турскитѣ власти презъ 1912 година. Поради моята революционна дейностъ, като кюрерка и укривателка на революционери, азъ бѣхъ осъдена на смъртъ отъ сръбскитѣ власти презъ 1915 година. Отъ затвора бѣхъ освободена същата година отъ нашитѣ войски при идването имъ въ Битоля.

При повторното поробване на родния ми градъ, азъ се принудихъ да бѣгамъ заедно съ нашитѣ войски и се установихъ да живѣя въ София. Никога не съмъ губила вѣрбата, че единъ день лъчитъ на свободата отново ще озарятъ радния ми край, обилно оръсенъ съ кръвта на хиляди храбърци дѣли живота си за обединението и величието на България. Азъ бѣхъ безкрайно щастлива да доживѣя свободата на родния кѣтъ и обединението на българския народъ, за което на младини съмъ работила съ цѣлото си сърдце и душа и съмъ дала скъпа жертва предъ олтаря на отечеството - своя другаръ въ живота - съпругътъ ми Тома Бараковъ, загиналъ като войвода въ Илинденското въстание.

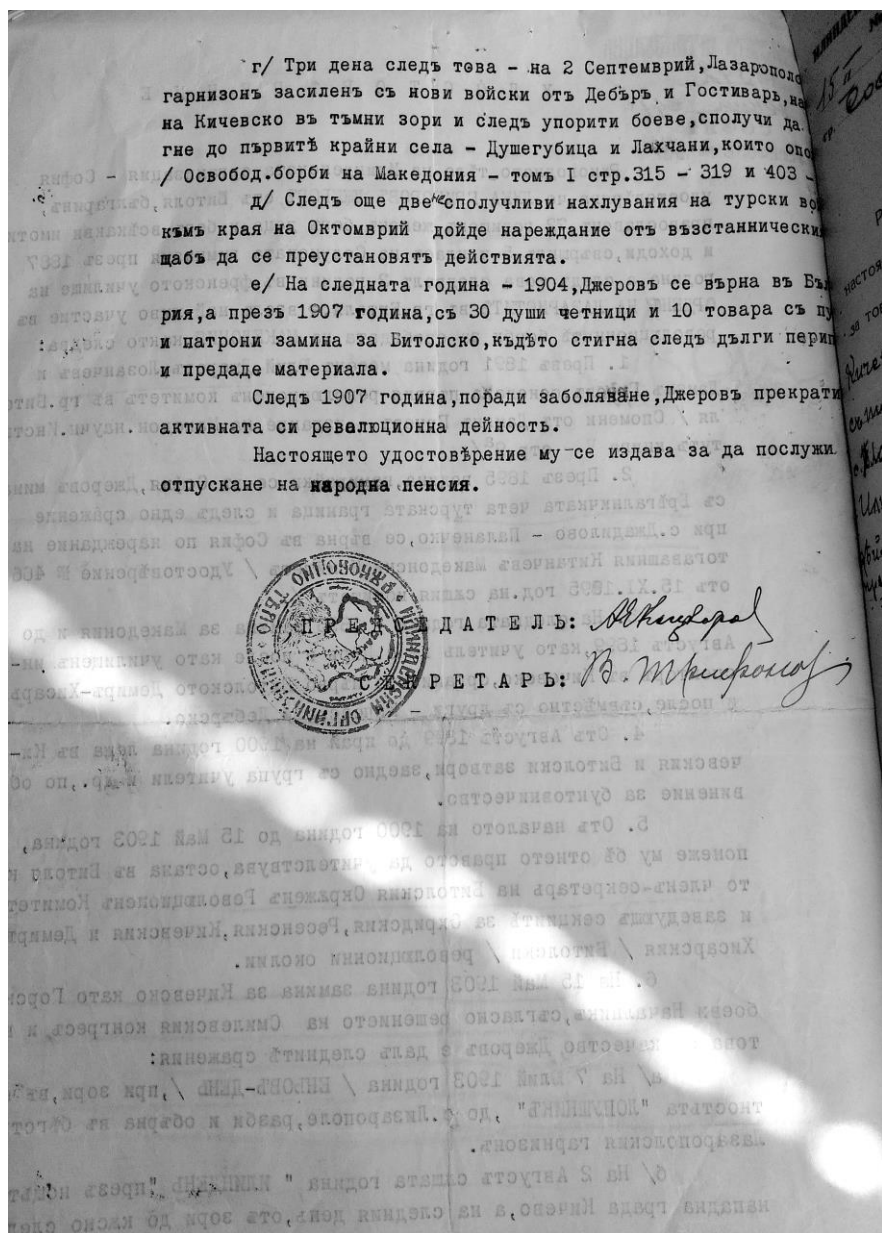
Сега, обаче, въ края на моя жизненъ пътъ, като стара и немощна вече 70 годишна баба, азъ изнемогвамъ поради крайно оскуднитѣ средства за препитание съ които разполагамъ. Нѣмамъ нито имотъ, нито нѣкакъвъ другъ доходъ, а и старостта ме прави неспособна за каквато и дае работа, отъ която бихъ могла нѣщичко да припечеля.

Всичко това ме заставя да се обърна къмъ Васъ, уважаеми Господинъ Директоре, съ молба да наредите, съгласно чл. 1 буква Б и чл. 14 отъ закона за народнитѣ пенсий да се измѣни пенсията ми отъ наследствена на лична такава. Отпустнатата ми народна наследствена пенсия съ пенсионна книжка № 694/943 г. отъ София, въ размѣръ 750 лева, като вдовица на загиналъ въ Илинденското въстание мой съпругъ Тома Бараковъ е станало единствено поради това че лицето което ми способстваше за изкарване на документитѣ, написване на заявлението и пр., лице не сведущъ и не знаещъ закона е изложило въ заявлението и живописната бележка само качествата на покойния ми съпругъ, а забравило и пропустнало да изложи горе-цитиранитѣ лични мои качества, даващи ми право на лична пенсия.

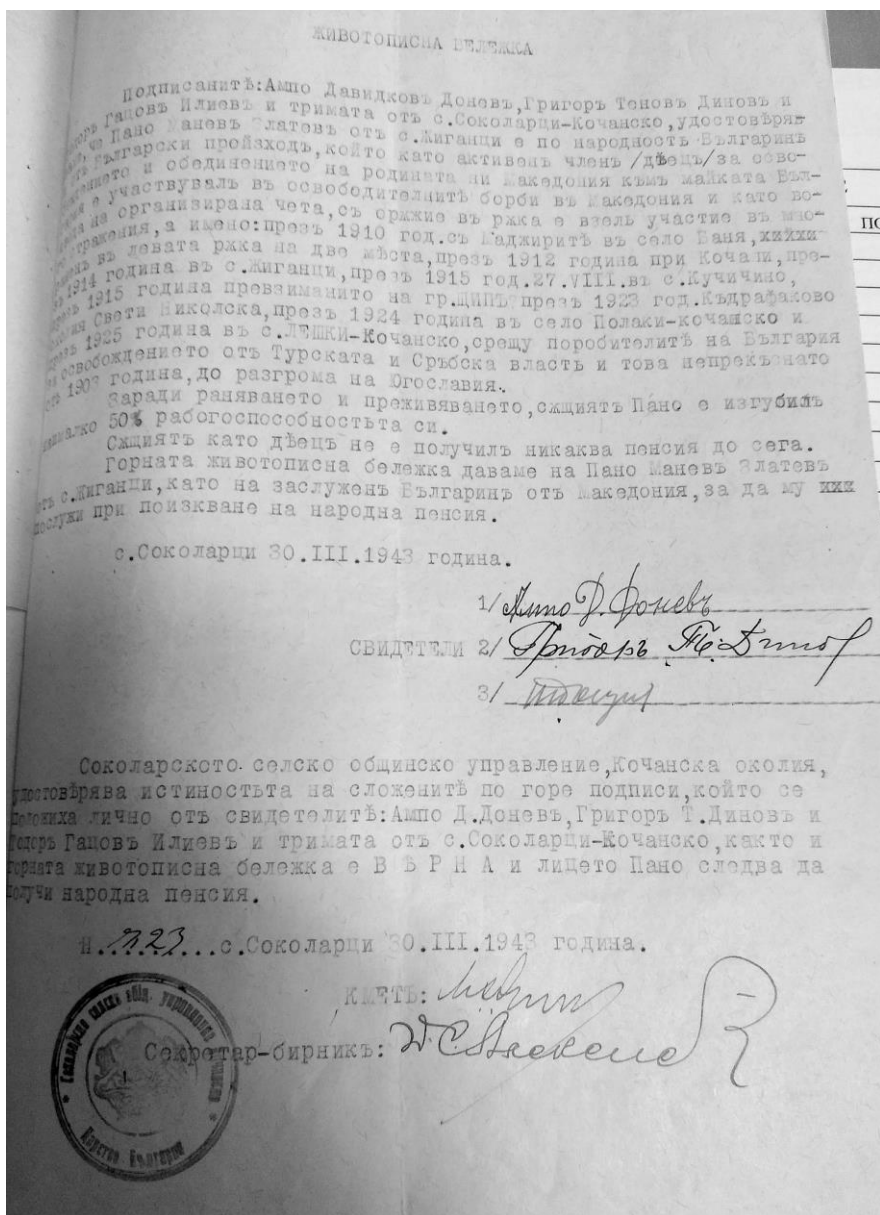
Молба от Райна Томова Баракова от Битоля; пенсия № 597

Удостоверение от Илинденската организация, издадено на войводата Лука Григоров Джеров; пенсия № 738

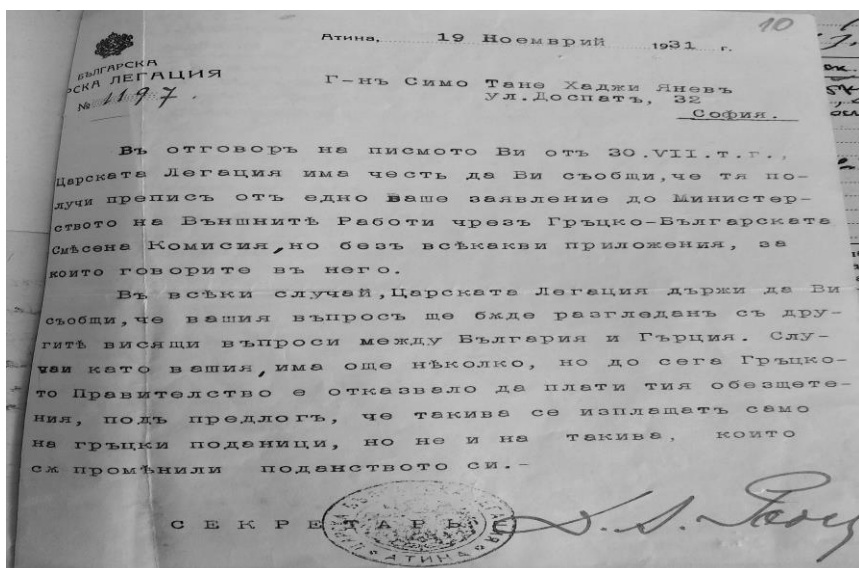

Удостоверението е подписано от председателя на Илинденската
организация Антон Кецкаров от Охрид и секретаря Васил Трифонов от
Екши Су, Леринско; пенсия № 738

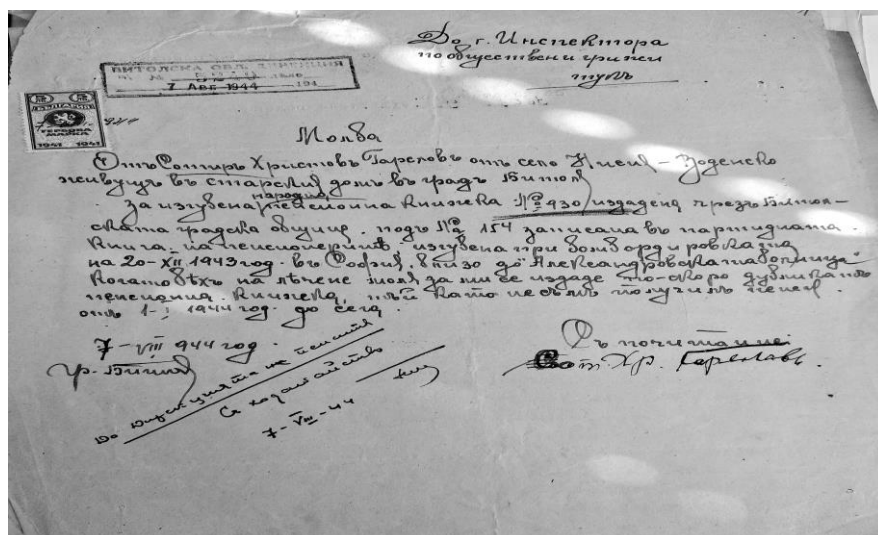
Животописна бележка на войводата Пано Манев Златев от с. Жиганци, Кочанско; пенсия № 770

№ 12

Писмо от Българската легация в Атина до Симеон Танев Хаджиянев от с. Мачуково, Гевгелийско; пенсия № 786

№ 13

Молба от Сотир Христов Гарелов от с. Нисия, Воденско, за изваждане на дубликат на пенсионната му книжка; пенсия № 814

До Министерството
на Финансите
Дирекция на Пенсията
ТУКЪ

МОЛБА ЗА ПОЛУЧЕНИЕ НА ПЕНСИЯ

отъ Свешеник Сотир Христов Гарелов, родом от с. Нисия, Воденско, а сега живущ в София, Красно село ул. "Братъ Б. Котлов" № 56, домъ Иванъ П. Куришев.

Господинъ Директоре, аз отговарямъ

Служилъ на народа си и България 28 години: 24 като учител и екзархийски свешеник въ разни мѣста въ Македония и въ Свободна България и 4 години въ Америка гр. Индианополис.

Отъ 1933 г. до Май 1941г. - всичко 9 години бѣхъ заточенъ отъ гърците въ Пелопонес, сохненъ на доживотенъ затворъ заради българското ми съзнание и служба на България. Отъ затвора ме освободиха храбрите германски войски и ме улесниха да се завърна въ България.

Отъ страданията ми, презъ службата ми въ Македония и отъ изтърпенихъ изтезания/бой и гр. терзания/, азъ вече станахъ негоденъ за никаква работа макаръ и да съмъ 63 години.

Моля Ви, Господине Директоре, да наречете да ми се отпусне, народна, инвалидна или за изслужено време пенсия, защото съмъ боленъ, бездоменъ, и безъ свои близки. Останалъ съмъ на милостята на добрите хора християни.

Документи за службата ми и за лежанието ми въ затвора не представя допълнително.

София, 20.5.942г. Съ Почитание:
Смч. С. Христовъ.

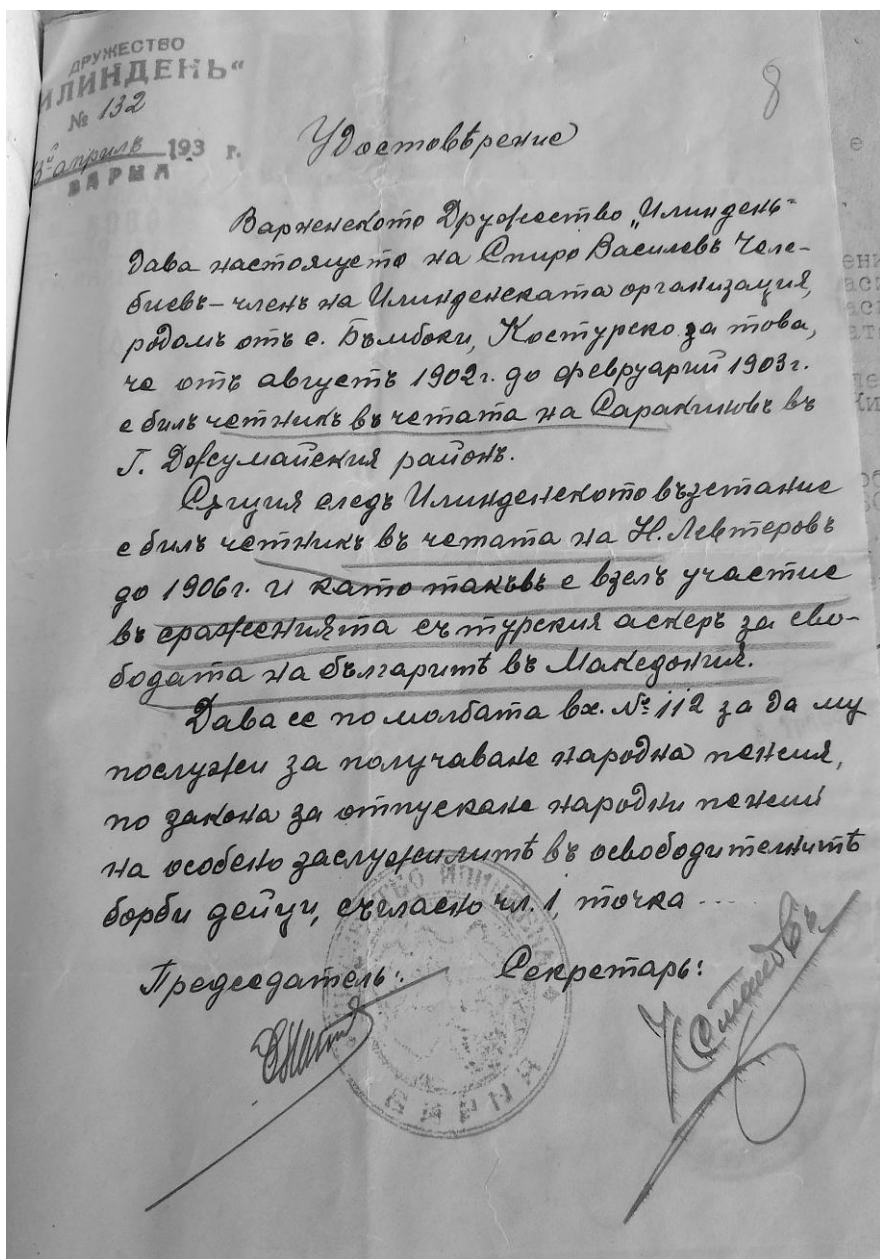
СЪЮЗЪ на МАКЕДОНСКИТЪ КУЛТУРНО-ПРОСВѢТНИ И БЛАГОТВОРИТЕЛНИ БРАТСТВА въ БЪЛГАРИЯ

№ 262
21 май 1942 г.
ОФИЯ

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТЕ
- Дирекция на Пенсията -
ТУКЪ -

Съ ходатайство, да се отпусне каква да е ПЕНСИЯ на тоя събинанъ отъ страдания за "РОДА БЪЛГАРСКОГО" - свешеникъ. Ракоположенъ и на 21.XI.911 год. /въ турско/ време и отъ Екзархията е билъ назначенъ за архиерейски намѣстникъ въ Верска околия, за 9-тѣхъ тамъ български села. Тамъ Свешеникъ Сотиръ Гареловъ е служилъ до започване Балканската война/912/ годъ гърците го изгонили въ Българ

Молба от свещеник Сотир Христов Гарелов, родом от с. Нисия, Воденско; пенсия № 814

Удостоверение от Илинденската организация във Варна, издадено на
Спиро Василев Челебиев от с. Бомбоки, Костурско; пенсия № 851

БОГДАН М. ИЕРУСАЛИМОВЪ
АДВОКАТЪ
СОФИЯ
Т. 3-10-50

Скопска област Директор
Получено на 15.11.1948
Вх. № 3703

Горед. 144

Господине Скопски областен директор

И О Л И А
отъ Илина Илиева Иванова, дома-
книня отъ село Лазорополе, Галич-
ничка околия-Македония, сега бѣ-
жанка въ гр. Скопие, улица №31,
№46

за народна пенсия

Господине Директоре,

Моятъ съпругъ ИЛИНА ИВАНОВА ТРИФОНОВСКА, роденъ на 13. априлъ 1870 г. въ село Лазорополе, Дебърска епархия, Галичничка околия, Гѣканско, бѣ основенъ български екзархийски учител още презъ време на Турското владичество на нашия край. Тогава село Лазорополе бѣ въ Гѣканска кааза, Дебърски санджакъ, Битолски вилаетъ.

Отъ запазенитъ нѣколко документи и даннитъ записани въ служебния му списъкъ отъ Българската Екзархия, е видно, че той е свършилъ основното си образование въ Софийско училище, а втори класъ въ Софийска мъжка гимназия, за което е ималъ свидетелство потвърдено отъ Битолския мюхридъ.

Като български учител той е прослужилъ по ведомството на Българската Екзархия отъ учебната 1889-1890 г. до 1905-1906 г. въ село Лазорополе, съ прекъсване презъ 1900-1901 г. защото бѣ осъденъ отъ турскитъ власти за участието му въ четническитъ движения и прекара една година въ затвора. Презъ 1906-1907 г. бѣ учител въ село Гари, сжмата община кѣдѣто прослужи непрекъснато до учебната година 1911-1912. Презъ цѣлото това време той бѣше винаги съ буденъ духъ и народностно чувство, изпълняващъ най акуратно службата си.

При освобождението на Македония отъ Българскитъ войски презъ 1915-1918 г. моятъ съпругъ бѣ назначенъ на служба по ведомството на Министерството на ВРНЗ, - за общински кметъ на с. Партешъ, Гилианска околия. По късно бѣ преведенъ на служба кметъ на село С к о р и ц а, Ражанска околия, Парачинско-Кюприйски окръгъ - Моравско. Той и въ новитъ си служби проявяваше сжмата преданность и акуратность и, поради неуклонното му будно радѣне за българскитъ народностни права и интереси, презъ м. октомврий 1918 г., по единъ най зѣвѣски начинъ една нощъ го убиха безъ да може да се направи нѣщо, защото се наложи оттеглянето на българскитъ власти изъ Моравско.

Останала безъ съпругъ и подръжка, азъ се прибрахъ въ родното си село Лазорополе, а моятъ деца при подрастването имъ успѣха да избѣгатъ изъ сръбскитъ рѣцѣ и намѣриха прибѣжище въ свободна България.

Презъ 1941 г. следъ освобождението на нашия Македонски край и разпростирането на Българското държавно господство близо до моето родно мѣсто, което все пакъ остана подъ чужда власть, азъ като българка бѣхъ прогонена отъ албано-сръбскитъ власти

Молба за народна пенсия отъ Илина Илиева Иванова Трифоновска отъ Лазорополе, Реканско; пенсия № 962

отъ родното ми село и намери́хъ приби́жище въ свободна България - въ гр. Скопие, до като се изясни и уреди политическото положение за свободата на нашия край.

Предъ видъ на това, обаче, че азъ съмъ намирамъ въ бѣдствено положение и едва преживявамъ старинитъ си, азъ съмъ принудена да се обърна съ молба къмъ Васъ за да ми бждатъ признати права на народна пенсия, като наследница на своя съпругъ загиналъ следъ многогодишно изпълнение на своя дългъ къмъ България и то презъ най труднитъ и тежки години.

Ето защо, тъй като азъ съмъ законна съпруга на своя покоенъ мъжъ ИЛИЯ ИВАНОВЪ ТРИФОНОВСКИ, бившъ жителъ на село Лазорополе-Македония, който е билъ много повече отъ десетъ години на служба български екзархийски учителъ въ Македония съ постоянно мѣстожителство въ сѣщата, по времето когато Македония бѣ поробена отъ врагове на Българския народъ и на Българската държава, а въ последствие, презъ м. октомврий 1918 г. при защитата на Българската народностна властъ бѣ убитъ отъ неприятели злосторници само заради неговата българска народностъ и служебното му положение на български общински кметъ въ Боровска България, и, като праяз изява, че азъ не съмъ встъпвала въ втори бракъ и нѣмамъ доходъ повече отъ 2,500.-лева мѣсечно, моля учтиво, на основание чл.1 ал. последна и чл.2 въ връзка съ чл.5 отъ закона за отпускане народни пенсии на особено заслужили въ освободителнитъ борби дейци отъ 3. февруарий 1943 г. да ми бжде отпущена та съответна народна пенсия.

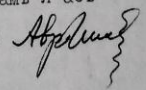
Тъй като презъ живота на моя съпругъ се случиха много основни промѣни въ политическото положение на родния ни край и особно презъ времето на тежкото сръбско робство презъ последнитъ десетилѣтия, много отъ документитъ на покойния ми мъжъ се изгубиха или бѣха унищожени отъ сръбскитъ власти и затова нѣкои отъ фактитъ за които се излага въ настоящата ми молба не могатъ да се установятъ съ документи. Относно службата на покойния ми съпругъ като кметъ въ Моравско и за неговото убийство, представямъ удостоверение Мгр.-4520 отъ 24. окт. 1942 г. на Скопското гр. общ. управление, тъй като всички книжа на учрежденията на българската властъ въ Моравско, едни останаха на самото мѣсто и не можах да бждатъ пренесени въ България, а пренесенитъ такива сѣ били унищожени, видно отъ удостоверение М7894 отъ 30. юлий 1942 г. на Министерството на ВРНЗ, Дирекция на общинитъ и общественитъ грижи, отдѣление за личенъ съставъ, подготовка и надзоръ.

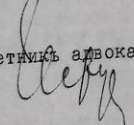
Моля учтиво за най бързи действия.
Като вѣрвамъ, че молбата ми ще бжде удовлетворена, оставамъ

съ най отлична почитъ:

гр. Скопие, февруарий 1943г.

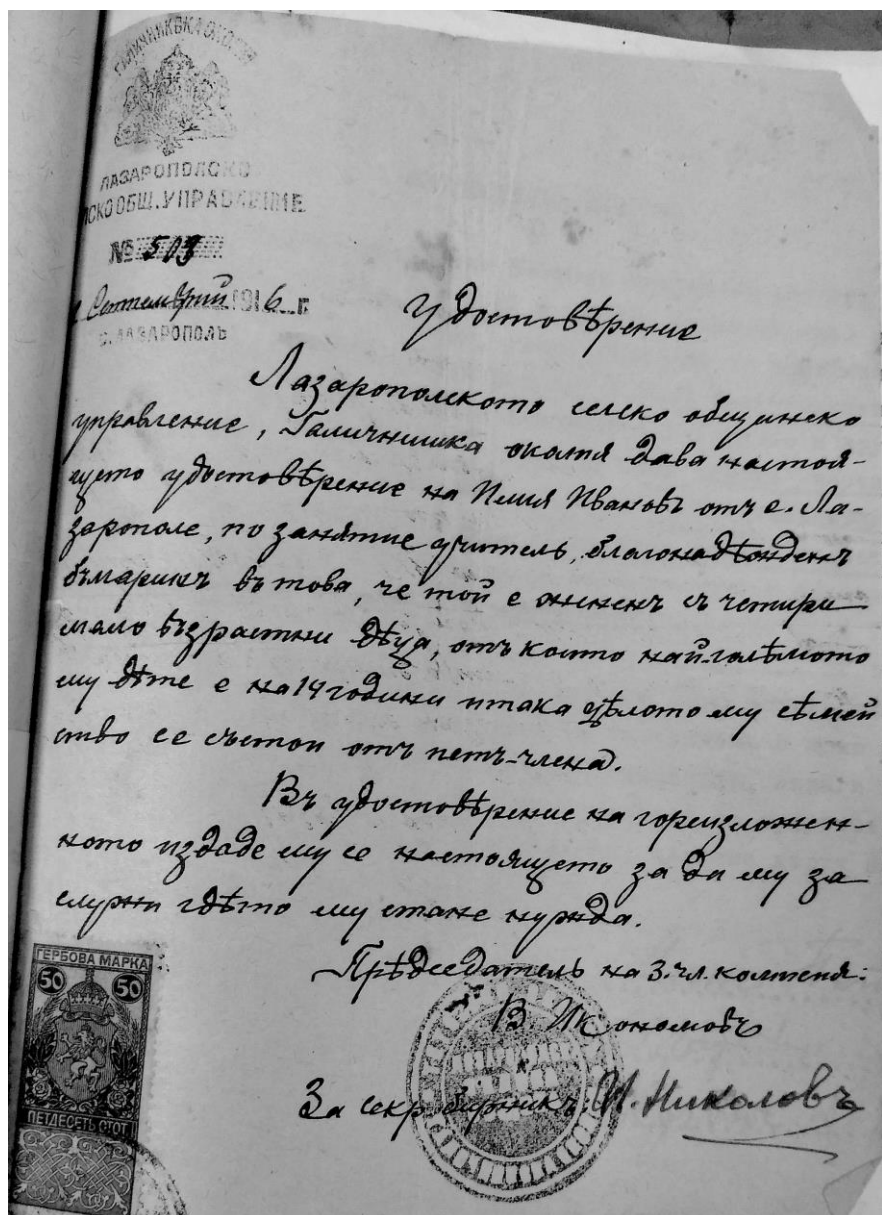
ИЛИНА ИЛИЕВА ИВАНОВА, за неграмотността ѝ и по нейна лична молба, подписвамъ я азъ

синъ:

съветникъ адвокатъ

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. служебенъ списъкъ отъ Българска Екзархия;
2. писмо №883 отъ 23. авг. 1908г. на Дебърски митрополитъ;
3. свидетелство отъ 6. авг. 1910г. въ Витолска гимназия;
4. писмо №710 отъ 24. авг. 1911г. на Рѣканско архиерейско намѣстничество;
5. писмо №828 отъ 7. май 1912г. на Нишавски епископъ;
6. свидетелство №149 отъ 18. окт. 1912г. на Рѣканско арх. намѣстничество;
7. удостоверение №49 отъ 10. дек. 1912 г. на Бълг. осн. ш-о кл. училище;
8. удостоверение №28 отъ 15. ян. 1913г. на сѣщото училище;
9. удостоверение №504 отъ 22. септ. 1916г. на Лазорополско сел. общ. у-ние;
10. удостоверение №4520 отъ 24. окт. 1942г. на Скопско брад. общ. у-ние;
11. удостоверение М7894 отъ 30. юлий 1942г. на М-во на ВРНЗ, дирекция на общинитъ и обществени грижи, отд. личенъ съставъ, подготовка и надзоръ.

Дознание

по преписка

вх. № 6200 отъ 30 септември 1943 год.

Протоколъ за разпитъ

Днесъ 8 декември 1943 год. с Дневонъ Крушовско

Подписаниятъ Велю Цимовъ, Воински смот. пол. сир. при Крушовско
всичко 4-и танковъ див. пол. 4-и с Дневонъ Крушовско
съставихъ настоящия протоколъ, като разпитахъ лицата:

- 1/ Именувамъ се Ивонъ Велювъ Цимовъ сир. с Мреного
Крушовско и 54 год. българинъ изп. правосв. военно
пропагандистъ и следователно зная много за личността на Цветанъ
Тризе 1903 год. когато е била Милиционна въстание
ние. Азъ се намирамъ въ с. Мреного, бже турчинъ
потомъ да живя въ селото и да ми отговори какво смята
е селото. Спомняща Крушовско и Вилево Галицко,
турчинъ и започна по това време всички
село Мреного избяга въ гората и селото селото
пропагандистъ сир. до ми би турчинъ да дойде и
закачалъ и почина селото. По това време е бже орга-
низирани по селото хорс сир. селото който много
любви турчинъ и бже и селото сир. селото и много
добавя кога че се зове турчинъ и сир. да събуди
това не селото до се експертъ който за селото
на ми турчинъ по селото бже мисля въ бже
Димовъ Рилска сир. с Мреного това пропаганда
една мисля, бже да взематъ въ Вилево сир. сир.
е турчинъ и сир. това е научи по сир.

Дознание по жалбите на селяни от Мреного и Жван, Демирхисарско
против революционните заслуги на Цветан Димов Спасев; пенсия № 928

[illegible]

и мисях една година и половина без да са им ведели
 въ върбата въ зотвори, Азъ малъ подмечението въста
 да потвърдитъ това казано азъ зовъзвамъ и ще се уверя. Ва
 че действително това е това който ели го пописахъ.
 Малъ до бѣгашъ разпитати, следниятъ мѣсто айтъ село
 Мренова Риле. Именъ Рогова, Тамъ Виланова Милушова.
 Който бѣ поговоритъ Риле и некако Милушова
 айтъ поиматъ обичае, Друго каже който до когнъ горно
 ми се чинъ не верно за казано се подмечавъ.

поумер. Милова Виланова Мило

- 2) Именувано се Силановъ Именъ Рогова рилъ с.
 Мренова Рилушова, на 60 год. бѣлор. изм. провостъ
 менитъ не промѣнитъ, не се недовѣдъ козванъ следниятъ:
 Презъ 1903 год. който се обзвѣ Милушова възпитанъ
 азъ не бѣхъ азъ ели ели войникъ, и си бѣхъ да не знамъ
 че единъ денъ се събраха въ селото около 30 души съ.
 ловни и боѣни пушки, който бѣхъ научени зововъ
 айтъ Кошмилитъ въ с. Рилево всички сѣла да се
 организиратъ по каквито души могатъ и до козванъ
 турчанитъ сѣла знамъ че на поимитъ се ели сѣла
 и поимитъ бѣхъ родени който родитъ е Приблизъ който.
 бѣхъ поимитъ ели турци, и сѣла поимъ се организиратъ
 селото и презъ поимъ поимитъ е. Приблизъ
 Рилушова, който бѣхъ се ели сѣла сѣла сѣла.
 селото който сѣла сѣла презъ около 2-3 часа
 презъ поимъ и сѣла поимъ се върнаха по дачовъ
 ели, иррешавъ некако денъ и измизноха въ горно

12
нога есалоу, кодау таблюдовое коуо дайдон
турчинко коуо есалоу нис верна до ебидовоу,
тово на есалине до ди могоу и нис до се
скривит до не би до бодон ториндони, аби турчин
тово продолжене есало еуи могоу, и турскоу
воиса проити коуо до вичи кийто ес изи-
зи аби есалоу до се придоути и уе или боду
проеино вичи, а онези коуо не ес придоути.
уе бодон ториндони, аби турскоу воиса ес,
убивати, знаи се до есори на минувати тоу
беле убивати, димов Росоу аби с Мреноу коуо
вече минувати в Турбини тово му е вичи
еиротение, аби тоу пачево пенен коуо
минувати, есдо и по дужине хору до есдо
пенен коуо минувати. Аз не знаи до есори
тоу бои ес турчин. Коуо доидоу в Турбин.
в Мокедони, есиз биче поемовен до киеу по
еалоу ми, много ториндони болорни, на
вурбекоуа вичи, и коуо пачеу че болорни
чим. ес в. охалоу по еалоу ми тоу верна
обороне на вурбекоуа пачеу, знаи че много
ториндони болорни по вичи, коуо ми обороне
на вурбекоуа пачеу и поемовно провео есало
в мичи, Рич коуо дуже болорни в Мокедони
мрз 1915 - 1918 год. иго го есалоу аби кийто
до тово биче воини и не знаи, дои го
ториндони болорни. бичи уиу болорни
в Мокедони мрз 1918 год. верна го поемовно

аиновъ зо Кимъ. Кимъ знае, че тово-които
Болонъ бже се превели презъ войнато мой и
ободи по сурбеномъ воемъ и и морингесе и дорковъ
ресо, които единъ ситъ тивъ бже и Цванъ Вайсманъ за
Минишова които бже се превели презъ войнато
които единъ полемъ. Болонитъ и мой, Уйтманъ го
ободи на Ворбине и тивъ го дорковиха в дорковъ
таитъ лемъ околъ ии паловинъ лодино бже до
Где оедема, ситъ сже. Ого, когото дорва.
Болонитъ презъ 1941 год. сже и Уйтманъ се поа
преитови презъ висейта които кой полемъ Болонитъ
и дорковата иу. доо лемемъ коа, Минишова
Цванъ сже е возмудено ситъ тово, които знае, че
мой не е учисивутомъ нигоръ, в ситромене, и ое
повече. Бже пои полеминъ врозъ на Болонитъ
и сже джема лемемъ, джема наа коа до
Кимъ таа ии джема висейта лемемъ по
реизмемъ е врто и джема ситъ лемемъ
коа ситомъ, джема ии полемъ които не
проимемъ, Викмъ Миневъ Рорв
(и учимемъ)

3/ Минишова се Траа Вайсманъ, Минишова ситъ
Мремо Крушовека, по 65 год. Болонитъ ии. прова.
лемемъ, ии проимемъ, ии лемемъ. лемемъ ситомъ:
Презъ 1903 год. презъ проимемъ презъ до се обже
Минишова в ситомъ ии. ситъ бже на ситомъ
тогово е лемемъ едно лемемъ ситъ Болонитъ

комитетъ въ гр. Билимъ, въ кѣмъ се въвоше.
 да се организиратъ въ Билимъ само мѣстныя комитеты,
 който до се обучаваша, и чинить сообщенія оубо,
 мѣстныя комитеты кою ще се даде въ мѣстности
 въ които емо се организиратъ, около 30 души
 много мѣст. погр. каюдо по. Убвѣдѣнъ димовъ,
 Рибовъ и той се прикесе до обученіе по
 мѣстности, въ които само Мренино, и пачевоше
 поредомъ оубо мѣстны комитеты, въ гр. Билимъ.
 Точно ерецу. Имидетъ 1903 годъ ми пачевоше
 поредомъ жедно се охалниетъ емо до пачевоше
 турциетъ въ Е. Приблѣзи, коудитъ и оидевоше.
 и водилие охало 3-4 чоеа смуржени се
 турциетъ въ Е. Приблѣзи, и емо пачевоше видѣше.
 и нѣко не мѣстны въ чинъ погрѣвоше, ми се
 сителниетъ. по височиниетъ погр. емо се
 който погр. бѣше жедно жедно до пачевоше висо-
 киниетъ погр. похалниетъ емо, оубо чинъ мѣстности
 Рибовровъ, и чинъ жедно жедно се турциетъ ивоше
 жедно до сообщаваніе по сителниетъ до бѣгоше оубо.
 емо се, и по мѣстны комитеты. до бѣгоше мѣстны,
 Уубо емо се мѣстны охало 40 жедно погрѣвоше пачевоше
 жедно жедно жедно, видѣше до жедно погр.
 въ сителниетъ (жедно жедно), оубо турциетъ въ мѣстности
 Мренино жедно, по жедно жедно по сителниетъ емо жедно
 Рибовъ жедно се жедно жедно по сителниетъ емо жедно
 и жедно. височиниетъ погр. емо се, Рибовъ жедно
 се жедно жедно жедно жедно и се пачевоше сообщенія.

пошто ошъ туркскѣ вѣсѣтъ, въ козѣ е козвѣе.
вѣчки мѣсто до. ее приберѣтъ. по домовѣ, еи
ѡ нѣ и ее прибере. иже бѣе конѣ и торжѣтъ
и нѣ ее приберѣтъ въ село еи и починѣе пошѣ
домашнѣ рѣбѣе, знѣтъ че кошѣ дойдѣе Ворѣнѣе
въ мождѣе. туркскѣ уѣдѣеи дѣиѣеи Рѣнѣе.
до Кѣиѣеи на село еи, ѡбѣе еѣеи ее пошѣе
много пошѣ со сѣиѣи еи, Рѣнѣе вѣчки
бѣиѣе. и ии дошѣе по Ворѣнѣе вѣсѣтъ и пошѣ
ѣи ее прибереѣе ѡбѣеи у. пошѣи добѣи бѣиѣе.
Рѣнѣе кошѣ Ворѣнѣе дошѣ по вѣе. въ Мождѣе,
и изѣиѣеи сорѣиѣе, пошѣе и изѣиѣеи ошѣ Кѣи-
ѣиѣеи и уѣдѣеи дѣиѣеи Рѣнѣе, по сѣр/1918.
поу кошѣ Ворѣнѣе пошѣеи Мождѣеи и
пошѣ кошѣ дойдѣе Ворѣнѣе пошѣ ошѣ пошѣ ее
приѣиѣеи по рѣѣеи кошѣ пошѣи Ворѣнѣеи
и иѣиѣеи ѡ пошѣеи до Кѣиѣеи по село
пошѣ пошѣи пошѣи пошѣи вѣчки добѣи
бѣиѣеи, дошѣеи по сорѣиѣеи. кошѣ село и
е. пошѣ бѣиѣеи. Иѣиѣеи Ворѣнѣеи Мождѣеи неѣи пошѣеи
ѣиѣеи че много ее приѣиѣеи кошѣи Ворѣнѣеи
и ѡ дошѣиѣеи бѣиѣеи до сѣиѣеи въ дошѣеи въ по
Приѣиѣеи кошѣи и иѣиѣеи еѣиѣеи и пошѣиѣеи еѣиѣеи въ
дошѣиѣеи. Иѣиѣеи ее дошѣиѣеи по уѣдѣеи дѣиѣеи
Рѣнѣеи еѣиѣеи и пошѣиѣеи ѡ ее дошѣиѣеи Кѣиѣеи.
Дошѣиѣеи кошѣи дошѣиѣеи пошѣиѣеи ии ее еѣиѣеи и
иѣиѣеи дошѣиѣеи ее Ворѣнѣеи дошѣиѣеи пошѣиѣеи кошѣи
ии приѣиѣеи. Пошѣиѣеи Ворѣнѣеи. Мождѣеи
ии приѣиѣеи.

4/ Иммунован е Тройно Пешува Дачевъ сит
с. Диевот Крушовено, на 6820г, болгориз изи.
привосовен, менен, урано иен, не оеменедо
позван сачноит, Траз 1903 год коитъ с оеде
Имизенекотъ ваченъ въ бех чейди при
бачидитъ. Цордоа Пилеркитъ коитъ ичане
зо роитъ. Торни и дами Дачуа Хисотъ вачни
еко напуча е пуча, въ познванъ изътиотъ.
Дачовъ Висовъ коитъ сититъ сит е Мренито
обои коитъ чейди не еко го ваченедо ичане
иитъ тоитъ дитъ да е ваченъ въ сиротенне ичане
е турчинитъ, само едитъ тоитъ дитъ тово баче
срещу Имизена, коитъ чач Дачуа Хисотъ
е ваченъ въ тиревога и коитъ с Тривичи
коитъ ичане турекъ вачега, тово тире
око 3-4 мача, и сечу тово с оедеичане, и
еаченане по позичи, тиди коитъ баче ора
мизуроти с чейди по Цордоа Пилеркитъ а
еаченане с еаченане въ сачитъ сит коитъ
мачега зо зодоча до оеаченане сачитъ сит.
Товъ дитъ зо изътиотъ Дачовъ Висовъ тово му
е чачитъ сиротенне, само въ прибичи, въ мачега
преди Имизенекотъ ваченне три години,
чейди саче саче с Цордоа Пилеркитъ.
Знанъ, не тразъ Ворбена баче баче ичане.
паченане ситъ Ворбаниа и много торизенне
ваченне болгориз, коитъ и оеаченане по Ворбаниа
и е зочоване на нас, коитъ и на ичане.

Аз не познавам тебе да Вишноват иже чути
 оворъ на Сорбской пачице и че видиш того
 знаи че ~~Шан~~ Вайнов Сметовъ мотъ в дошветъ
 по како бѣше не зная, мой бѣше единъ человекъ.
 Билоритъ който обичаше мойка Таворъ. и мѣхъ
 Вѣтовъ коитъ писашъ го поименомъ на ерѣиѣхъ.
 и мѣ го дошветъ, мой Вѣтовъ бѣше мой человекъ
 Сорбской, и поверениа на ерѣиѣхъ, чюмъ чуемъ че
 Билоритъ чейо е дошло въ Величестъ и мой братъ
 Видеи кой че и изнесе мѣхъ и обидеиго на
 Сорбской пачице, со того со бѣи мой бѣше
 кой гонимъ душманиа и братъ на Вѣтовъ.

Возмучиетъ емо ошъ това не само аз но
 и всички Имиденци който учосивували въ
 Имиденский вѣстникъ и се борили за свободата
 на Македония, чюмъ 7-8 год. и ние издвигамъ
 не пенемъ, а мѣхъ който си сѣдѣа по дошветъ
 пачице пенемъ и емо мѣхъ който го мой
 добри билоритъ, Друзе мѣхъ който да кошо пачице
 мѣхъ душманиа Вилоритъ който дова пенемъ
 по Лоръ който не со учосивували, никода о
 емо се ешѣи! Имиденци - Друзе мѣхъ който
 да кошо горноиѣ мѣхъ се пенемъ и а вери
 за който со пачице.

Поименомъ *Димитар*

5/ Имиденци со Димитаръ Метовъ Георгиевъ ешѣи. Димитаръ
 Крушовецъ, вокоу Билоритъ изни прѣвѣсѣи пенемъ, чюмъ
 не резнедѣи, кодаи ешѣи! Азъ познавамъ мѣхъ който

Димовъ Спосовъ сѣи с Мремотъ Крушовско който мого
познайтъ еликимъ, обаче не знамъ кой до е учоскува
во Миндигенскитъ възможитъ, знамъ само единъ тѣмъ
който се вѣрва Миндигенскитъ възможитъ. Димовъ
се вѣрва во тѣмъ и тѣмъ с Пѣрвизъ който
вози сѣмъ само 3-4 часа тѣмъ поца
Друго за него не знамъ до е учоскува който мого
може само за еликимъ мого сѣмъ сѣмъ на сѣмъ
Азъ бѣхъ зѣмъ предъ три години, предъ Миндиген
возможитъ, който чѣмъ во Крушовско чѣмъ
много нищо подобно не знамъ, Азъ само недоволенъ
този робитъ който е дѣла мого на хора който
се учоскува мого а сѣмъ дѣла мого който Миндиген
който е еликимъ сѣмъ Димовъ Спосовъ, до учо
и се бѣхъ за севобожеството по Мокотитъ и сѣмъ
е дѣла мого а не тѣмъ който не се доволенъ
много мого предъ мого мого, Презъ Сорбеновскитъ
тамъ бѣхъ кой тѣмъ повереникъ на Сорбеновскитъ
а сѣмъ мого кой тѣмъ болгоритъ, Азъ искамъ
мого по скоро вѣрва во вѣмъ мого и сѣмъ
тѣмъ еликимъ сѣмъ тѣмъ който не се учоскува
много во. еликимъ,

Друго мого мого до мого мого мого
мого и е вѣрно до който се познискитъ

мого мого мого мого

В. мого 1948 год
с. Мого Крушовско

Затова мого мого

стар. мого мого

6) Именувањето се одвива во селото Спасово, а не во селото
Журишево, кај 48 год. Балгарини не правеле никакви
не одредба и градење тој значајт земјоделство, кога
следното:

През 1903 год избухна илindenското въстание, преди избухването му на около един месец, из всички села из Крушовска околия бяха организирани гети, от места намира, в всяко село имаше гети. Също и аз глеувах в такава гета, нате названието ми беше да се борим против турчина за свободата на Македонија, за войвода на гетата от е Мртвога Крушовско бяха названи аз като бяха одобрени от всички гетиници, а обичо ублажа гетата от Крушовска околия бв под ръководството на войводата Йордан Митерката. Майта гета от е Мртвога бв на около 30 души гетиници нате названието ми беше да пазим селото Мртвога от нападенията като поцмо врем постана в засада около селото, за тозени оти противник, и закохихе зат от Йордан Митерката, когато ще нападне села крвото има повече турци катв в е Придипу Крушовско, и ед ден бвше катв край на месец юли 1903 год Йордан б предаде на нежива поименици войводе, и в с Бадишо Крушо ще се съберат от всички околия села гетиници по селот Влахица Мртвога Вирова и Мвски, извести Кристе Бадишки от е Мвски, ^{който погна убити от турчин} те тужи койка ще отиде в с Придипу и ще го нападне, и действително оуе свзата везер след като се стигна потеглихме за с Придипу, отидохме на около до селот, и се прескачихе в верига, и след това Йордан да заговт до като ни стрелат аз никос друж ивм да стреля, и след малко Митерката откри огън и им всички

14

Властѣ и отъво доидохъ вѣрѣти азъ дѣхъ поставихъ
отъ вѣрѣти, катѣ тѣхъ повелѣхъ, а сѣмъ и сѣмъ ме
желание за кѣтъ, сѣдѣхъ такъ на околу 2 год. и сѣдѣ
тѣва си дадохъ отъ вѣкѣти поради старостѣти ми, презъ
вѣче ми службата ми катѣ кѣтъми на мѣстѣти, сѣмъ се
отъидохъ съ населеніемъ добре но сѣмъ изъидохъ
назвѣло каремѣстѣти на вѣдѣти властѣ, по отъидохъ
службата ми, какъто се е карѣдѣло моради се изъидѣ
Дружѣтѣ вѣге не знахъ горѣти ми се гѣти властѣ и вѣрѣ
за кѣтъ се подѣисвахъ.

Подписанъ

Иванъ Димѣвъ
отъ. на вѣсѣ. пѣмъ
награжденъ

Декември 1242 год.
своѣхъ Крушовско.

Допълнилъ пошу. дознами.

м. пѣмъ стр. Ивѣнѣвъ.

№ 20

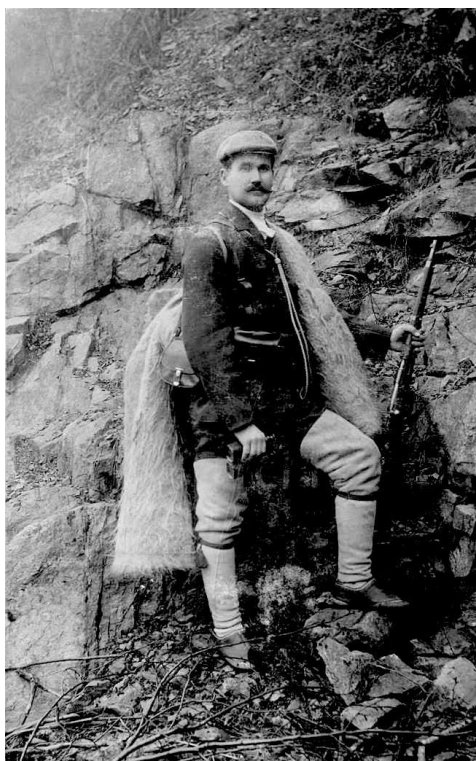
Битолската чета на войводата Лука Джеров (с шапката) от Битоля;
пенсия № 738

№ 21

Куриерът на Гоце Делчев и четник на Мише Развигоров – Петър Гушлев
(х) от Ново село, Щип, заедно със съпругата си Невена Попкоцева,
нейния баща и член на ЦК на ВМОРО Христо Попкоцев и семейството
им във Варна; пенсия № 556

№ 22

Войводата и книжар Спиро Олчев
пенсия № 562

№ 23

четата на войводата Мицо Чегански (с „крумката“ отпред)
пенсия № 690

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

А

Абазов, Анастас – 246
Абазов, Славчо – 246, 270
Авджиев, Васил Ст. – 352
Авер паша – 106
Аврамов, Стоян – 79
Аджемски (Кочани) – 240, 241
Алай паша – 153
Александров, Тодор – 232, 233, 247, 270, 373, 374
Алексиев, Иван Ст. – 227
Алексов, Коце А. – 367
Алексов, Кръсто Г. – 167, 168
Алексов, Петър Г. – 167
Алябакот, Иван Н. – 20, 229
Ангелиди, Михаил – 343
Ангелинов, Диаманди – 322
Ангелов, Дончо – 246, 247
Ангелов, Петър – 171
Ангелов, Стефан – 366
Ангелов, Янаки – 221
Ангъзов, Георги Д. – 59, 261
Андонов, Иван (Йован) – 242
Антоу, Стоян Иванов – 90
Антонов, Константин – 105
Анчев, Христо – 229
Апостолов, Кръстю Анд. – 197
Апостолов, Михаил (Попето) – 244
Апостолов, Стефан – 78
Апостолов, Темелко М. – 235, 265
Асенов, Кръстю – 42, 155, 210, 261, 293, 315, 335
Арабаджиев, Христо Н. – 276
Аргиров, Христо (Чауша) – 302
Аристиди – 254

Арнаутов, Димитър Ф. – 91, 297
Арсов, Коце – 268
Арсов, Милан – 191
Арсов, Славейко – 61, 123, 129, 384
Атанас от Резово – 138
Атанасов, Сотир – 85, 116, 284, 299
Атанасов, Панайот – 221
Ацев, Гога – 195, 297, 312
Ацев, Петър – 53, 110, 121, 156, 190, 192, 195, 312
Ацка, Мите П. – 362

Б

Бабата, Атанас Д. – 181, 237
Бабунски, Иван (Йован) – 367
Байльозев, Тома А. – 277
Байраков, Георги Ат. – 108, 109
Бакърджиев, Иван Д. – 224
Балабанов, Анастас – 367
Баланеску, Стойка – 67, 68
Банов, Младен – 64
Бараков, Тома Велянов – 87
Бахчеванов, Илия Г. – 368
Беев, Емануил – 106
Белев, Георги – 189
Беличева, Йордана – 234
Белчев, Иван – 264
Бендев, Наум Г. – 109, 126, 136
Берберот, Йоанче – 124
Блатцалията, Мите – 231, 283
Богатинов, Янко – 168
Богданов, Гиго – 240, 241
Бодуров, Лазар Д. – 352
Бозуков, Антон – 255

Бончев, Ангел П. – 93
 Боркевич Як. – 246, 247
 Ботушанов, Иван – 64, 65, 230
 Ботушанов, Илия – 229
 Бошев, Стоян – 143
 Бошков, Панчо – 363
 Бояджиев, Костадин – 134, 167
 Бояджиев, Христо Н. – 230
 Булиман ага – 198
 Българията, Кръстю – 138,
 224, 225, 232, 337, 341, 352
 Бъмкалов, Стоян Г. – 367, 368
 Бърльо, Иван (Йован) – 283,
 298, 338, 370
 Бъчваров, Стоян – 57

В

Вапцаров, Йонко – 238
 Варналиев, Иван – 260
 Варналиев, Йордан – 57
 Василяки, бирник – 138
 Василев, Геле – 39
 Василев, Никола – 90
 Василев, Хараламби – 343
 Велешанец, Перко – 241
 Велянов, Петър П. – 143
 Веригазов, Г. – 230
 Видинов, Ильо (Неволански)
 – 327
 Влаха, Митре (Панджаров) –
 39
 Воденичаров, Панайот – 240
 Воденичаров, Яни – 240
 Войников, Димитър – 81
 Войнович, Коста – 57
 Вълканов, Стоян – 91
 Вълчанова, Кера – 261
 Вълчев, Иван – 243
 Въндев, Васил – 301
 Върба, Никола – 209

Г

Газепов (Казепов), Андрея –
 339, 340
 Гакев, Илия Ив. – 367
 Гарванов, Иван – 191, 207, 264
 Гашев, Петко К. – 348
 Гелев, Яне – 167
 Георгиев, Ангел С. – 372
 Георгиев, Васил Сл. – 349
 Георгиев, Зафир П. – 365, 366
 Георгиев, Мануш – 207
 Георгиев, Петър – 357
 Георгиев, Станчо – 265
 Георгиев, Стоян – 372
 Георгиев, Христо П. – 357
 Герджиков, Михаил – 45, 46,
 52, 65, 80, 137, 168, 171, 203,
 225, 260, 341, 342, 348, 360
 Германов, Костадин – 81
 Германчето, Петър Христов –
 312
 Гермов, Кръсто (Шакир) – 196
 Гешев, Гешо Милев – 69
 Гичев, Тодор – 72
 Гоге Копелето (Георги
 Тодоров или Чучев) – 231
 Гогов, Мане – 242
 Годжеров, Стойчо Тодоров –
 77
 Голц, Леополд фон дер – 340
 Горанов, Тале – 129
 Градев, Дико – 243
 Граматиков, Димитър Ст. –
 235
 Граматички, Стоян Вълчанов
 – 60
 Грудов, Петър – 59
 Груев, Дамян – 29, 118, 127,
 136, 144, 153, 169, 207, 209, 237,
 258
 Груев, Димитър – 239
 Груев, Иван – 230

Груйоски, Кочо Петров – 129, 321

Гълъбов, Апостол – 140

Гьошев, Александър (Леко Церовски) – 197, 346

Гюзелев, Димитър – 363

Гюрлуков, Милан – 181, 192, 196

Гюров, Никола М. – 76, 83

Гърбев, Захари – 376

Гърдев, Мице К. – 354

Д

Давидков, Стоян Г. – 72, 73

Даев, Михаил – 81, 201, 254

Далчев, Христо – 94

Дамов, Дико – 348

Дамянов, Кръсто – 356

Даракчиев, Петър (Бечо) – 233

Даскалов, Добри – 170

Даскалчето, Иван – 262

Дацев, Георги Т. – 345

Дацев, Ташо Анд. – 345

Делев, Костадин – 277

Делчев, Гоце – 108, 127, 230, 232, 237, 258, 289, 346

Дельов, Петър Арсов – 88

Дечев, Димитър – 144, 378

Дечев, Никола – 332

Джевджет ефенди – 94

Джелебов, Дико Г. – 80, 243, 244, 254, 288, 335, 336, 337, 338, 369

Джелебов, Тодор Г. – 369

Джеров, Лука – 88

Джиков, Угрин – 177

Джорлев, Александър Г. (Леко Банички) – 197, 346

Диков, Градю Д. – 352

Димев, Димитър Г. – 80

Димев, Митре – 39

Димитров, Деян – 158

Димитров, Димитър Ст. – 226

Димитров, Ичко (Гюпчето) – 301, 314

Димитров, Петър Ив. – 305

Димитров, Саво – 22, 318

Димитров, Сандо (Ксатой) – 59, 261

Димитров, Стефан – 20, 41, 88, 319

Димитрова, Дона – 357

Димов, Георги М. – 347

Димов, Тале М. – 144

Димова, Мария – 251

Димушев, Илия – 76

Динков, Иван К. – 81

Динов, Григор Т. – 212

Дирлаев, Киро – 97

Дишлиев, Стефан П. – 66

Добровски, Манол – 106

Доколянков, Георги Д. – 374

Донев, Ампо, Д. – 212

Донев, Илия Ив. – 82

Донев, Филчо – 366

Донски, Стоян – 112, 117, 123, 129, 144, 204

Дораков, Тома – 302

Драганов, Желю П. – 70

Драговчев, Симеон – 230

Дрангов, Борис – 41

Дръдалов, Никола – 230

Дудунов, Петър К. – 221

Дукас, Дукас Гайдадзис – 81

Думбалаков, Михаил – 196

Дърнев, Георги Ил. – 371

Дядо Яни – 227, 262

Е

Евтимов, Александър п. – 120, 121, 204, 207, 208, 382

Елеонора Българска – 66

Еминов, Раиф Дели – 106

Енвер паша – 327

И

Иванишевич, Джура – 373
Иванов, Александър Г. – 76
Иванов, Борис К. – 167
Иванов, Георги – 362
Иванов, Георги К. – 167
Иванов, Григор М. – 246
Иванов, Димитър – 69
Иванов, Иван Б. – 71
Иванов, Иван М. – 352
Иванов, Лука – 20, 192
Иванов, Паскал – 254
Иванов, Ради – 23, 91
Иванов, Стоян П. – 292
Иванов, Тодор – 344
Иванова, Стана – 243
Икономов, Стамат – 224
Илиев, Гешо М. – 83
Илиев, Тодор Г. – 212
Илиев, Христо Д. – 143
Илия от Неред – 311
Ичков, Коста М. – 365

Й

Йосифов, Наум – 32
Йотов, Дачо – 41, 319
Йотов (Гьотов), Трайко – 42,
43, 118, 119, 315

Ж

Жебчев, Петре – 194
Жеков, Райко Ст. – 81
Жеков, Стамат – 341
Желев, Цаню Ганев – 68
Железаров, Петре (Железара)
– 122
Желязков, Георги – 348
Жерев, Ангел – 253
Жерев, Георги – 253
Жилязков (Акбунарлията),
Тодор – 35, 36, 202, 203

З

Загорев, Димитър – 81
Занков, Георги – 259
Зафов, Герасим А. – 130
Зидаров, Петко (Хашлака) –
138
Зиси, Коста – 311
Златков, Дончо – 32
Златков, Тодор – 122
Зограф, Дичо Кр. – 213
Зографов, Димитър – 383
Зографов, Крум – 57

К

Казака, Митю – 293
Какалев, Васил Тр. – 310
Калканджиев, Константин –
360
Калоянчев, Тодор Р. – 369
Калфата, Стефан Н. – 306, 340
Калфов, Стефан – 234
Калчев, Атанас – 90
Калчев, Пандо – 332
Камберов (офицер) – 167
Камилски, Стоян – 52, 62, 91,
228, 243, 251, 336
Камчев, Мише (Топликлията)
– 57
Каназирев, Владимир – 163,
300
Каназирев, Владислав – 163
Каназирев, Петър – 300, 320
Кангалов, Пане Г. – 258
Кантуров, Иван – 264
Кантурова, Севда – 264
Карадаев, Стою В. – 232
Караискаков, Кръсто Хр. –
361
Карамитрев, Калоян – 99
Карамитрев, Митрю – 96
Карамитрева, Кера – 99
Карамфилов, Христо К. – 90

Каранджов, Никола (Лаки) – 292
 Кардов, Коста – 233
 Карталов, Тодор – 240
 Касабов, Ташко Д. – 360
 Касапов, Дамян Н. – 122, 123
 Кашиналията, Димитър Арн. – 108
 Кафадаров, Мито Н. – 277
 Кафеджията, Йован (Иван) – 141, 204, 207, 208
 Кенков, Георги – 245
 Керемидчиоглу, Костаки – 239, 260
 Кешишев, Атанас Т. – 291
 Килюханов, Никола – 318
 Килюханов, Христо – 22
 Киприлов, Петър Димитров – 226, 234, 290
 Кирязов, Димитър Ст. – 172
 Киселинов, Никола – 64
 Китанов, Александър – 167, 207
 Китанов, Трайчо – 282
 Китанчев, Трайко – 116, 255
 Кишков, Никола – 99
 Клечаров, Илия Н. – 109, 143
 Клинчарски, Симеон Г. – 199, 231, 232, 233, 283, 338
 Кльонков, Лазар – 373, 374
 Кляшев, Пандо – 310, 322
 Ковачев, Владислав (Славчо) – 228, 229
 Ковачев, Георги Ив. – 168
 Коев, Вълкан П. – 69, 70
 Коев, Вълко Н. – 369
 Коев, Илия, Т. – 354
 Коев, Тодор П. – 354
 Кожинков, Кирил Е. – 72
 Козарев, Яни – 322
 Коилов, Христо Б. – 23
 Коларов, Аце Тр. (Коларчето) – 111, 157, 161
 Колев, Кольо Й. – 74

Колев, Моне З. – 370
 Комитов, Анастас Г. – 351
 Кондолов, Георги – 34, 35, 36, 37, 80, 155, 168, 202, 203, 227, 250, 251, 254, 360, 368, 374
 Конемладски, Васил Котев – 20,
 Константинов, Панчо – 20, 33, 88, 229, 297, 312
 Копанаров, Георги Ис. – 163
 Копанаров, Никола Ис. – 163
 Копаран чауш, Иван Ап. – 82, 108, 339
 Костадинова, Йордана – 234
 Костов, Атанас – 163
 Костов, Павле – 162
 Костов, Петър (Пашата) – 114
 Костов, Спиро – 255
 Котев, Никола (дедо Кольо Добровенски) – 122
 Коцев, Тоде – 373
 Коцу Георги – 98
 Кочев, Нацо М. (Банички) – 197
 Кошов, Захари Ил. – 375, 376
 Кошулянов, Иван – 86
 Кромидаров, Димитър Тр. – 206
 Кръстев, Блаже (Биринчето) – 121
 Кръстев, Наум – 361
 Кръстев, Стефан – 38
 Куков, Атанас – 163
 Купчо от Волак – 81
 Курдов, Георги Н. – 234
 Куртев, Цено – 89, 352
 Кучичински, Васил – 372
 Куюмджиев, Матю Ив. – 370
 Куюмджиев, Тома Д. – 347
 Кьосев, Михаил Димев (Кьосето) – 117, 204
 Кьосето, Андон Янев – 119
 Кърков, Димитър С. – 140
 Кърсева, Гюргя – 242

Кършаков, Атанас – 292
Кюлев, Благой Сп. – 108, 144
Кюстендилец, Йордан – 19

Л

Лагадинов, Атанас – 320
Лазаров, Кръсто – 237, 270
Лазов, Лазо – 226
Лачин, Петър – 163
Лерински, Марко – 137, 326
Лесев, Петър – 41
Лефтеров, Никола – 29, 32, 49, 92, 236, 237, 273, 373
Лирков, Жико Г. – 368
Лозанчев, Анастас – 169, 359
Луков, Истилиян – 65
Льондев, Кръсто – 126, 129, 158, 159, 295
Люботенски, Гюро Арсов – 90, 373, 374
Лютата, Кочо Г. – 255
Лямев, Глигор С. – 313

М

Мавров, Карамфил – 111, 112
Мазнейков, Коста – 47, 180, 256
Маденче (грък) – 53
Маджаров, Димитър – 96, 99
Маджаров, Иван – 327
Маджаров, Лазар – 40, 52, 77, 224, 226, 234, 235, 239, 264, 290, 291, 296, 321, 358
Македончето, Димитър – 202, 203
Македонец, Никола – 91
Македончето, Серафим – 254
Малинов, Ангел – 232
Малинов, Рашко – 232
Малчев, Йордан Иванов – 73
Мамеков, Георги Д. – 130

Манасиев, Аргир – 119, 155, 210, 315
Манев, Костадин Акс. – 371
Манев, Славчо – 163
Манов, Иван – 163
Маргаритов, Стамат – 348
Марин, Йордан – 230
Маринчев, Никола Ст. – 353
Мартинов, Даме – 364
Маслишков, Янаки Анг. – 341
Матлиев, Димитър Ис. – 378
Матов, Милан – 88
Матов, Христо – 163, 207, 300
Матракулев, Димитър – 301
Матров, Тодор – 255
Матушев, Петко В. – 232
Мехмедов, Шабан – 306
Мечев, Лефтер – 91
Миладинов, Ефрем – 40, 44
Милев, Георги В. – 120
Милев, Петър – 94, 258
Милошева, Катерина – 335
Милчинов, Боян – 198
Минев, Тодор Г. – 74
Митев, Дойчин – 366
Митров, Яким Ап. – 355
Митрушев, Наум – 20
Михайлов (капитан) – 107
Михайлов, Панчо – 283, 338
Михайлов, Сава – 119
Михов, Георги (Батаченин) – 62, 339
Мичов, Киро – 322
Мишев, Стоян – 246
Младенов, Славе – 264
Младенов, Яни Ст. – 352
Мокренски, Никола Андреев (Алай Бей) – 86, 87, 235, 322, 340
Молеров, Симеон – 57, 167, 230
Монев, Благой (Кратовец) – 71, 72
Москов, Лазар – 310

Муструка, Кочо – 116
Мълчанков, Стоян – 62, 79,
107, 108, 196, 236, 253, 256, 258
Мърваков, Стоимен – 21, 79,
82

Н

Найденев, Миладин – 163
Найденев, Мирче
(**Свакярчето**) – 41, 198, 312
Наков, Станиш – 95
Налбанчето, Петко – 36
Настев, Христо – 52, 87, 353
Наумов, Анастас – 64
Наумов, Гюрчин (Плякот) –
121
Наумова, Стойна – 271
Неврокопски, Иларион – 259
Неделчев, Кольо К. – 74
Недков, Йордан – 316
Ненов, Добри Ст. – 350
Ненов, Максим – 286
Ненчев, Костадин – 340
Нешич, Перо – 246, 247
Николов, Васил – 344
Николов, Димо – 384, 385
Николов, Еротей – 344
Николов, Илия – 232
Николов, Костада – 243
Николов, Таню – 57, 201, 232,
312, 384
Николов, Христо – 75, 76
Нисторов, Гоце – 118
Новоселски, Кръсто – 294
Нунков, Коста – 237

О

Овчаров, Петър – 90
Оклев, Христо – 190, 191, 198
Олчев, Спиро – 60, 61
Органджиев, Вангел Д. – 276
Опилски, Мите – 217

П

Павлев, Методи Г. – 130
Павлев, Милан – 319
Павлов, Ахилес М. – 276
Павлов, Георги Ст. – 352
Павлов, Мито – 276
Павлов, Петър (Оптичарец) –
295
Пайтонджиев, Иван Н. – 355
Паликрушев, Димитър – 372
Паликрушев, Пане – 344
Панайотов, Александър – 384
Пандов, Костадин – 322
Панев (майор) – 174
Панев, Никола – 211
Паница, Тодор – 81, 93, 94, 201
Панов, К. – 302
Пардев, Силян – 377
Патчев, Методи – 198
Пашов, Дамян Анг. – 195
Пеев, Вангел Д. – 276
Пеев, Пею Д. – 83
Пеев, Христо Л. – 276, 277
Пекянец, Коста – 57
Пенанов, Христо Д. – 276
Пендев, Никола – 230
Переликов, Георги Хр. – 291
Петканчин, Герасим Огн. –
264
Петков, Вълко – 243
Петков, Костадин Г. – 292
Петков, Петко Андр. – 292
Петков, Петко Юрд. – 69
Петков, Спиро – 255
Петков, Трайче – 39
Петкова, Дена – 341
Петров, Гьорче – 20, 192
Петров, Йосиф – 368
Петров, Крум Д. – 84
Петров, Наум (Буфчето) – 115,
125
Петров, Пане – 356
Петров, Райко – 79, 261

Петров, Стоян – 172, 221, 360
 Петрова, Злата – 59
 Пеев, Петър Ил. – 94
 Пешков, Софроний – 366
 Пилчелиев, Тако Ат. – 93
 Пинзов, Ставро – 361
 Пиперката, Йордан – 112, 113, 117, 118, 121, 123, 124, 125, 139, 159, 169, 332, 333, 378, 380, 381, 382
 Пирилет, Юргаки – 341
 Плачков, Вангел Апостолов – 39
 Плевнелиев, Георги Ив. – 93
 Пожарлиев, Тома – 22, 318
 Полски, Евтим Т. – 32, 33, 233, 283, 338
 Попадийски, Велко Апостолов (Попадинец) – 43, 44, 198
 Попдимитров, Иван – 94
 Попкойчев, Анастас – 214
 Попконстантинов, Симеон – 33, 34, 229
 Поплазов, Атанас – 158
 Попов, Даме (Попиванов) – 53
 Попов, Иван – 87, 192, 322, 323
 Попов, Михаил Ив. – 88
 Попов, Яни – 49, 226
 Поппавлов, Глигор – 162, 321
 Поптеофилов, Георги Н. – 167
 Поптрайков, Лазар – 192, 310, 322
 Попхристов, Георги – 52, 121, 327, 353, 359
 Попянчев, Лазар Ант. – 361
 Прешленков, Яне Хр. – 310
 Прокопов, Крум Сп. – 239
 Протогеров, Александър – 174, 302, 316, 330, 370
 Пушкарлов, Никола – 237
 Пърличев, Кирил Гр. – 235

Р

Радев, Владимир – 356
 Радев, Петър (Пашата) – 228, 229
 Радовишки, Стамен Т. – 231, 252
 Радойков, Георги – 167
 Раев (поручик) – 174
 Развигоров, Мише – 56, 57
 Рилски, Паисий – 300
 Ристев, Сотир – 113, 114, 139, 379, 380
 Ристова, Гина – 241
 Рогле, Йован (Лисолаец) – 143, 208, 209
 Розов, Манол – 322
 Розов, Михаил Н. – 322
 Ролев, Стефан Ат. – 312
 Руев, Йордан К. – 349
 Руев, Ради, К. – 349
 Рунтев, Иван – 296
 Рунтева, Катерина – 296
 Русев, Спиро Д. – 322

С

Савев, Стоян Ив. – 367
 Савев, Трифон – 283
 Саев, Тодор – 32, 231, 237, 372, 373, 376
 Салих паша – 106
 Самарджиев, Пешо – 121
 Самоковлията, Киро Узунов – 23, 130
 Сандански, Яне – 65, 94, 95, 230
 Сапунджиев, Коста Стоянов – 23, 342
 Саракинов, Христо – 383
 Сарафов, Борис – 19, 20, 112, 123, 127, 136, 144, 169, 190, 191, 195, 207, 245, 255, 264, 310, 327, 378, 382

Сарафов, Никола – 337
 Сейменски, Гаврил (Гаво Гугин) – 85
 Секулов, Ангеле – 159
 Серегенлиев, Петко Г. – 251
 Сиин, Симеон Костов – 86
 Силянов, Арсо Й. (Локвички) – 378
 Силянов, Христо – 145
 Симеонов, Христо – 242
 Синев, Христо – 63
 Сираков, Продан П. – 235
 Сирокостов (поручик) – 176
 Славейков, Никола – 239
 Славов, Георги – 155
 Славов, Продан – 154
 Славов, Руси – 96
 Смоларски, Иван Т. (Аджи Иван) – 47, 207, 294
 Совичанов, Кирил Хр. – 189
 Соколов, Георги П. – 384
 Спирков, Гьоре (Ленищанец) – 312
 Спиров, Христо – 346
 Спространов, Димитър – 189
 Станев, Стоян К. – 356
 Станков, Мина – 150
 Станчев, Панче – 72
 Станчев, Янаки – 265
 Стерьовски, Стерьо – 292
 Стефанов, Алексо (Радовалията) – 65, 66, 124, 129, 332, 382
 Стефанов, Димитър Г. – 259
 Стефанов, Илия – 255
 Стоев, Ангел – 232
 Стоев, Дечо – 106
 Стоев, Киро П. – 69, 76, 83
 Стоенчев, Любомир – 108
 Стойков, Атанас Т. – 235
 Стойков, Димитър – 378
 Стойков, Христо (Капетан Ристе) – 159
 Стойнинчев, Петър Хр. – 327

Стойчев, Боби – 193, 237, 299
 Стойчев, Дзоле – 327, 353
 Стойчев, Методи – 121
 Стойчев, Тане (Горничевски) – 78, 137
 Стойчев, Трайчо Д. – 73
 Стоун, Елън – 106, 167, 230
 Стоянов, Вълчан – 261
 Стоянов, Диме (Берберчето) – 56
 Стоянов, Иван – 51
 Стоянов, Кольо Д. – 74
 Стоянов, Стоян К. – 75
 Стоянов, Юрдан – 375, 376
 Стоянов, Янко – 224
 Странджата, Иван (Гого) – 372
 Страцински, Максим – 217
 Сугарев, Георги – 41, 53, 110, 115, 116, 120, 125, 127, 135, 136, 140, 161, 169, 204, 208, 209, 228, 229, 294, 295, 382
 Сугарев, Христо – 120
 Сяров, Георги – 360

Т

Табаков, Костадин – 239
 Такев, Илия – 217
 Танчев, Милош – 335
 Тапанарски, Насъф – 134
 Ташев, Лазар – 346
 Ташков, Михал – 311
 Ташов, Георги – 230
 Тенев, Георги – 260
 Тенишев, Коста – 226, 262, 297, 320, 321
 Тенишев, Тодор – 320
 Тенков, Васил Ив. – 368
 Терзиев, Апостол Петков – 101, 118, 119, 146, 172, 301, 328, 357
 Терзиев, Димитър Анг. – 94
 Тешовски, Атанас – 21, 196

Тиков, Борис – 38
 Тодев, Мингьо – 167, 230
 Тодев, Радон – 34
 Тодоров, Георги К. – 172
 Тодоров, Лазар (Фертико) – 316
 Тодоров, Митко – 344
 Тодоров, Петко – 155
 Тодоров, Тодор Ст. – 350, 351
 Тодоров, Яни К. – 291
 Томов, Лазар – 230
 Томсън, Робърт – 106
 Тонев, Тодор Ян. – 260
 Топалов, Лазар Г. – 167
 Тотев, Григор Ив. – 42, 95
 Тотин, Велю Ив. – 108
 Тошов, Тошо Г. – 246
 Трайков, Васил Ал. – 246
 Трайчев, Герасим Ат. – 73
 Траснев, Петър К. – 89
 Трифоновски, Илия Ив. – 356
 Трифунов, Ефрем – 268
 Тричков, Серги С. – 167
 Тръпков, Симеон Ив. – 269, 305
 Трътков, Димитър Г. – 358
 Тумбев, Илия – 163
 Тунев, Андон Ст. – 234
 Тунев, Христо Ст. – 234
 Турунджев, Александър – 326, 353

У

Угренов, Наум – 271
 Узунов, Димитър – 357
 Узунов, Дражо К. – 79, 80
 Узунов, Христо – 359
 Урумов, Христо Ст. – 153

Ф

Филев, Спиро – 365

Х

Хаджиатанасов, Христо – 240
 Хаджиев, Андон Т. – 276
 Хадживасилев, Асен – 106
 Хаджилиев, Христо – 260
 Хаджикостов, Стефан – 371
 Хаджиманов, Кочо – 207
 Хаджипопович, Спасое – 126
 Хаджисюлейманов, Юмер – 163
 Хаджитодоров, Георги Н. – 65
 Халачев, Димитър Т. – 138, 297, 352
 Христов, Блаже (Илинчето) – 112, 123, 333
 Христов, Димитър – 29, 224
 Христов, Домил – 346
 Христов, Дончо – 372
 Христов, Павел – 359
 Христов, Тасе – 271
 Христова, Яна – 90
 Хубчев, Костадин Ст. – 234

Ц

Царчев, Димитър – 302
 Цветков, Димитър Ефр. – 371
 Цветков, Парашкев – 141, 208
 Цеков, Дане – 268
 Циклев, Глигор – 217
 Цилка, Катерина – 106
 Цинцаров, Йоно К. – 209
 Ципушев, Константин – 322
 Цонков, Кочо Хр. – 327
 Цончев, Иван – 229, 230, 238, 300
 Църномаров, Вангел Хр. – 358, 359

Ч

Чаилски, Али – 217
 Чакалов, Стамо – 97

Чаков, Михаил – 256
Чакъров, Никола Ив. – 362, 363
Чапкънов, Петър – 67, 68
Чапоровоз, Райчо – 81
Чаулев, Петър – 229
Чекаларов, Васил – 145, 245, 292, 301, 310, 311, 322, 323, 361
Чеков, Андон – 198
Чеков, Михаил – 52, 87
Чепишев, Коце Ив. – 269
Чепов, Георги Ст. – 368
Черноземски, Владо – 33
Чернопеев, Христо – 42, 43, 119, 121, 181, 207, 232, 235, 238, 244, 250, 251, 263, 289, 294
Чехларов, Глигор – 63
Чешмеджийски, Иван Н. – 65
Чипуров, Велян Ил. (Пенчо) – 169, 321
Читаков, Яни – 239, 240
Чонтев, Иван – 239
Чопката, Атанас (Градоборлията) – 95
Чукчуков, Георги К. – 269
Чукчуков, Мите Ал. – 371
Чучков, Ефрем – 241
Чучков, Христо – 63

Ш

Шанев, Никола М. – 158
Шапарданов, Атанас – 106
Шапкалиски, Милан Ив. – 305
Шаренков, Иван В. – 369
Шатев, Георги П. – 355
Шатев, Спиро Анд. – 355

Шахиров – 233
Шекерджиев, Кръстю – 301
Шиваров, Пеню – 59, 139, 141, 142, 157, 171, 205, 261, 319, 351
Шивачев, Георги Костадинов – 243
Шикалев, Тодор – 327
Шипков, Антон – 238
Шишков, Пандил (Марко) – 51, 237
Шишманов, Пею – 107
Шишманов, Тодор – 260
Шопов, Стоилко – 364
Шопова, Ката – 364
Шутин, Благо П. – 109, 143

Ю

Юруков, Петър – 121, 316

Я

Явер паша – 232
Яворов, Пею – 167
Язаджиев, Георги Гр. – 352
Янгелов, Въчко – 86
Янгелова, Гена – 86
Янгелов, Иван Н. – 375
Янгъзов, Анастас П. – 352
Янев, Григор – 153
Янев, Наки – 287, 334
Янков, Анастас – 32, 64, 65, 167, 197, 229, 230, 238, 320
Янков, Димо – 79
Янков, Леонид – 119
Янули от Битоля – 326, 327
Янчев, Велчо – 59, 261
Янчев, Илия – 336

ГЕОГРАФСКИ ПОКАЗАЛЕЦ

А

Австро-Унгария – 194, 319
Айгидик (Рила пл.) – 62, 236, 256, 258
Адана, Турция – 47, 135
Айдън, Турция – 121, 317
Айдън чофа (Добруджа) – 68
Айнарджик – 59, 183, 214, 306, 327
Айтос, Бургаско – 226, 235, 290
Азот (област) – 297, 312
Аке кале (Акра) – 35, 153
Аксаково, Варненско – 220, 221, 342, 343
Албания – 86, 110, 345
Александрия, Добричко – 73, 84, 350
Али ботуш пл. – 94, 95, 259
Алинци, Прилепско – 191
Алистрат, Зъхненско – 273
Америка (САЩ) – 120, 126, 127, 136, 140, 189, 210, 327, 354, 361, 385
Ангиста – 32, 108, 273
Андрос, Гърция – 311
Апоскеп, Костурско – 20, 292, 311, 361
Арад, Румъния – 194
Арами бунар (Пирин пл.) – 62, 108, 144, 251, 256
Арбасанци, Светиниколско – 298
Арджанско езеро,
Ениджевардарско – 210, 315
Армутлий (Добруджа) – 71
Арнауткьой, Одринско – 215
Асеновград – 145, 151, 153, 181, 200, 201

Ахлатлий (Гол. Крушево),
Малкотърновско – 226, 227, 262, 291
Ахъркьой, Кешанско – 97, 98
Атина – 61, 311

Б

Бабино, Демирхисарско – 117, 118, 124, 125
Бабуна пл. – 192
Бабчор, Костурско – 323
Базерник, Битолско – 117, 118, 124, 125, 157, 161, 332, 380
Байково, Струмичко – 367, 368
Балабан, Драмско – 340
Балдево, Неврокопско – 21, 196, 250, 251, 252, 339
Баничан, Неврокопско – 21, 30, 62, 236
Баница, Леринско – 77, 122
Баница, Дебърско – 287
Банско – 163, 167, 230, 250, 251, 340
Баня, Кочанско – 212
Баня, Разложко – 229, 230, 251
Баровица, Ениджевардарско – 314
Бата, Поморийско – 168, 359
Батуми, Грузия – 115
Бачево, Разложко – 32, 65, 230, 238
Беласица пл. – 159, 275, 304, 315, 373
Белеврен, Бургаско – 226, 227
Белград – 200
Белица, Разложко – 27, 64, 65, 134, 135, 167, 168, 229, 230, 300, 320, 375, 376

Беловодица, Прилепско – 122, 156, 191, 195
 Белоградец, Варненско – 50, 171, 290, 291, 358
 Белче, Демирхисарско – 65
 Берат, Албания – 110
 Берово – 38, 40, 255
 Беш бунар, Мегленско – 210, 335
 Бездз Куле, Солун (затвор) – 317
 Биволаре, Молдова – 347
 Бидикли, Софлийско – 24, 26, 184, 218, 268
 Бигла, Кочанско – 80, 231
 Бигла пл. – 111, 112, 311, 327, 353
 Биглища, Албания – 19, 20, 292, 323, 361
 Биолари, Румъния – 67
 Бистрица, Велешко – 302, 303
 Бистрица, Горноджумайско – 237
 Битоля (Битолско) – 53, 65, 66, 87, 88, 95, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 124, 125, 128, 129, 131, 135, 136, 141, 148, 160, 161, 179, 189, 194, 195, 197, 199, 204, 229, 245, 294, 295, 311, 312, 326, 332, 334, 354, 358, 359, 382
 Битуше, Режанско – 276, 286
 Блатец, Кочанско – 73
 Блаца, Лозенградско – 171, 243
 Близнаци, Варненско – 37, 226, 259, 291, 292, 374
 Богданци – 150, 152, 153
 Боище, Битолско – 110, 115, 123, 127, 135, 136, 144, 159, 161, 380
 Болно, Ресенско – 183, 274, 384
 Болярци, Варненско – 306
 Бомбоки, Костурско – 273, 365
 Борово, Неврокопско – 21

Босна (местн.), Странджа – 130
 Брегалница р. – 177, 367
 Брезница, Неврокопско – 250, 251
 Брезово, Демирхисарско – 113, 139, 169, 333, 377, 378, 379, 380
 Брест, Никополско – 53
 Брест, Щипско – 267
 Бръшлян, Малкотърновско – 130
 Брягово, Пловдивско – 174
 Будинарци, Малешевско – 263, 264
 Бугариево, Солунско – 95
 Бук (гара), Драмско, 340
 Буковик, Преспанско – 312
 Булаир – 306
 Булгаркьой, Кешанско – 102
 Бунар Хисар – 221, 259, 260
 Бургас – 22, 45, 52, 53, 66, 164, 176, 183, 215, 219, 221, 224, 225, 285, 296, 297, 306, 307, 314, 320
 Бурсук, Серско – 293
 Буфкол (област), Леринско – 204, 207, 208
 Българи, Малкотърновско – 348
 Българска блага, Костурско – 323
 Бърлад, Румъния – 84
 Бяла, Варненско – 26
 Бяла Слатина – 49, 50, 102, 248
 Бяла Черкова, Търновско – 285

В

Валандово – 90, 101, 277
 Варна – 24, 29, 30, 32, 51, 56, 59, 77, 79, 116, 146, 170, 183, 184, 202, 213, 214, 218, 221, 236, 237, 245, 263, 264, 265, 273, 281,

292, 294, 303, 306, 310, 322, 323,
330, 341, 354, 361, 364, 365
Варовище, Паланечко – 283
Ваташа, Тиквешко – 90, 316,
377
Велгощи, Охридско – 87, 304
Велес (Велешко) – 20, 43, 44,
54, 56, 58, 88, 177, 211, 228, 229,
297, 312, 383
Велмевци, Демирхисарско –
378
Велмей, Охридско – 158
Венелин, Варненско – 35, 36
Веселчани, Прилепско – 156
Ветуница, Паланечко – 266
Видраре, Софийско – 145, 146
Виево, Смолянско – 106
Виница, Македония – 116, 193,
198, 263, 282, 344
Вирово, Демирхисарско – 112,
123
Витолище, Прилепско – 53,
110, 156, 191, 192, 195
Вич пл. – 323
Вишени, Костурско – 249, 323
Владая, Софийско – 165, 182
Владиловци, Велешко – 312
Владимирово, Малешевско –
38
Владиславо, Варна – 40, 234,
235, 265, 289, 290
Воден – 118, 158
Войници, Велешко – 40, 319
Войшанци, Тиквешко – 304
Волак, Неврокопско – 81
Волос, Гърция – 61
Врабчинско езеро – 87
Вракуповица, Петричко – 363,
364
Вранещица, Кичевско – 346
Враца – 304
Вруток, Гостиварско – 313
Връбник, Костурско – 27
Въглен, Варненско – 221

Въмбел, Костурско – 57, 281
Върбица пл., Костурско – 323,
353
Вършец – 188

Г

Габрово, Горноджумайско –
255, 370, 377
Галата, Варненско – 49
Галац, Румъния – 75
Галичник, Реканско – 222,
287, 334
Галища, Тиквешко – 299
Гандач пл., Ениджевардарско
– 155, 210, 335, 357
Ганос (Газикьой) – 104, 133
Ганчево, Провадийско – 228
Гари, Реканско – 190, 275
Гевгелия – 119, 299, 301, 302,
315
Гелеменово, Варненско – 31
Генерал Инзово, Ямболско –
231
Герамидницата (местн.),
Церско – 113, 379, 381, 382
Герман, Преспанско – 204,
207, 208
Гермян, Битолско – 136
Глухово, Скопско – 19
Говедарник (врѣх) – 24, 151,
170, 184, 211, 218, 278, 306, 338
Годиве, Дебърца – 271
Годлево, Разложко – 33,
Голак пл. – 231, 263, 286, 372
Голем Цалин, Мелнишко –
175
Големо Илино,
Демирхисарско – 113, 149, 158,
186, 199, 274, 333
Голямо Буково, Бургаско – 77
Гопеш, Битолско – 129

Горна Джумая
(Горноджумайско) – 32, 49,
 304, 375, 376
Горни Стубол, Кратовско –
 268, 269
Горна Студена, Свищовско –
 285
Горни Балван, Щипско – 298
Горно Броди, Серско – 325
Горно Елевци, Дебърско – 309
Горно Койнаре, Кумановско –
 279
Горно Круше, Ресенско – 274
Готен пл. – 32, 85, 180, 190, 373
Град (остров), Ресенско – 61
Градево, Горноджумайско –
 376
Градец, Валандовско – 150,
 196
Градешница,
Горноджумайско – 377
Градище, Кумановско – 178
Градобор, Солунско – 95
Градошорци, Струмица – 47,
 200, 202
Грамадна, Кукушко – 155, 315
Граматиново,
Малкотърновско – 59, 138,
 139, 141, 142, 156, 157, 205, 261,
 351, 352
Гьоктепе (Звездец),
Малкотърновско – 23, 130, 251
Гърков дол, Радовишко – 90
Гърмен, Неврокопско – 78, 79,
 82, 107
Гърчище, Валандовско – 119
Гърция – 87, 97, 98, 197, 235,
 323, 365
Гюмюрджина – 22, 26, 59, 98,
 104, 106, 133, 153, 154, 170, 183,
 211, 214, 268, 304, 318, 327
Гюреджик, Драмско – 81
Гяваткол (обл.), Битолско –
 115

Гявато, Битолско – 39, 109,
 110, 115, 117, 125, 126, 127, 133,
 136, 140, 161, 194, 204, 209
Гявато, Гевгелийско – 61

Д

Дабиле, Струмичко – 368
Дебрец, Кайлярско – 87, 307
Дебър – 189
Девня, Провадийско – 183
Дедеагач – 24, 29, 59, 96, 97, 98,
 106, 133, 170, 172, 180, 183, 184,
 211, 214, 218, 268, 277, 305, 306,
 327
Дедино, Радовишко – 96, 98,
 173, 180, 242, 256
Делчево, Неврокопско – 279
Демир Капия (Беласица) – 315
Демир Хисар (Валовища) и
Демирхисарско – 26, 104, 133,
 170, 184, 211, 214, 268, 277, 304,
 306, 327
Демир Хисар (Мургашево) и
Демирхисарско, Битолско –
 112, 123, 144, 159, 189, 333
Дерекьой, Лозенградско – 168,
 202, 203
Диарбекир – 145
Димотика – 26, 133, 170, 183,
 184, 211, 214, 285, 306, 384
Добрево, Кратовско – 269
Добринище, Разложко – 171,
 251
Добрич – 67, 68, 116
Добротино, Неврокопско – 252
Добруджа – 67, 70, 73, 75, 84,
 116, 170, 349, 350, 351, 354, 356
Довезенци, Кумановско – 238
Довища, Серско – 328
Доганхисар, Дедеагачко – 96,
 98
Дойран – 28, 206, 273, 277, 301,
 315, 362, 363

Дойранско езеро – 304
 Доленци, Демирхисарско – 125, 126, 127, 136
 Долна Баня – 64, 65
 Долни Воден, Пловдивско – 317
 Долна Врашица – 89, 90
 Долни Порой, Серско – 272
 Долно Трогерци, Шипско – 324
 Драгобраща, Кочанско – 72, 198, 231, 284, 288, 365
 Драгоево, Шипско – 316
 Драгожани, Битолско – 209
 Драгомирци, Кукуш – 42
 Дражево, Струмичко – 366
 Драма (Драмско) – 81, 151, 231, 259, 273
 Драмче, Царевоселско – 72, 73, 89, 306, 372
 Дреновени, Костурско – 53, 131, 182
 Дулица, Царевоселско – 32, 150, 181, 328
 Дупени, Преспанско – 384
 Дупница – 273, 339
 Дупница, Лозенградско – 203
 Душегубица, Кичевско – 189, 334
 Дълбока река, Битолско – 41, 44
 Дъмбени, Костурско – 292, 310, 311
 Дърмени, Ресенско – 60, 61

Е

Евла, Преспанско – 60, 61, 383, 384
 Евренозово, Малкотърновско – 223, 224
 Еди Куле, Солун (затвор) – 47, 81, 90, 91, 93, 94, 134, 147, 155, 156, 207, 258, 259, 311, 312, 316

Едига, Лозенградско – 35, 36, 154, 202, 203, 342
 Едрениково, Струмичко – 47
 Еласона, Гърция – 322
 Елкенджи, Софлийско – 170
 Елшани, Охридско – 32
 Емборе, Кайларско – 87
 Емирица, Кратовско – 24, 184, 211, 304
 Енидже Вардар (Ениджевардарско) – 101, 118, 172
 Ениджия, Лозенградско – 30, 227, 265
 Ериклери, Лозенградско – 262

З

Загреб, Хърватска – 310
 Загоричани, Костурско – 322, 323
 Загорци, Радовишко – 242
 Занога (врѣх) – 273
 Зашле, Демирхисарско – 113, 114
 Зидович Камен, Сърбия – 85
 Златари, Ресенско – 149, 381
 Златица – 89
 Злетово – 247, 275
 Зърнево, Неврокопско – 94
 Зърновци, Кочанско – 344

Ж

Жван, Битолско – 65, 66, 159
 Желево, Костурско – 19, 20, 310
 Железница, Горноджумайско – 32
 Жервени, Костурско – 20, 245, 292
 Живак (местн.), Странджа – 130
 Живойно, Битолско – 345

Жиганци, Кочанско – 212, 213, 283, 284

Житен, Добричко – 350

Жупанища, Костурско – 24, 330

И

Иванчища, Кичевско – 334

Ижища, Кичевско – 128

Избища, Ресенско – 169, 274, 321

Извор, Кичевско – 189, 334

Илиница, Демирхисарско – 111, 112

Илинска църква (местност) – 112, 123, 334, 380

Иловица, Струмичко – 261

Инджекьой, Бунархисарско – 221, 361

Инеада, Лозенградско – 138, 352

Инево, Радовишко – 92

Ипсала, Одринско – 59, 170, 183, 214, 306, 327

Искър, Варненско – 254

Исьорен (Брещене),

Ксантийско – 233

Итака, Гърция – 312

К

Кавадарци – 46, 181, 316

Кавакли, Серско – 175

Кавала – 86, 231, 273

Кадин мост (местн.) – 101, 133

Кадрафаково, Светиниколско – 212

Каймакчалан (вр.) – 159, 322

Кайляри – 353

Каламбака, Гърция – 61

Калиманци, Виничко – 328

Каменик, Кюстендилско – 350

Каменица, Царевоселско – 24, 103, 170, 277, 305

Каменичка река – 150

Камилите, Лозенградско – 52, 228, 243, 336

Канада – 174

Канарите, Лозенградско – 290

Капещица, Корчанско – 249, 361

Карадере, Лозенградско – 34, 35, 37, 374

Карадър, Лозенградско – 219

Карайотица,

Ениджевардарско – 328

Каракоч, Лозенградско – 262

Карбинци, Щипско – 57, 367

Карбуница, Кичевско – 113, 334, 378, 381, 382

Карлуково (Славейно),
Смолянско – 105, 106, 107

Картал тепе – 103, 265

Кенали (Кременица),
Битолско – 197

Керациново, Малкотърновско – 52, 243

Кешан – 26, 59, 104, 133, 172, 174, 183, 214, 268, 277, 306, 327

Киречкьой, Солунско – 166, 328

Китен, Бургаско – 227

Китка (връх Осогово) – 24, 235, 263, 277, 278

Китка (рид Странджа) – 260

Кичево – 60, 189, 228, 229, 286, 378

Кладира (Сливарово),
Малкотърновско – 260

Клепач, Прилепско – 114

Клиново, Тиквешко – 299

Клисура, Костурско – 86, 87, 249, 311, 322, 365

Ковачевица, Неврокопско – 196, 253

Ковчас, Лозенградско – 76, 223, 224, 225, 226, 262, 296
Коджамарлийско езеро – 42
Коджатарла, Лозенградско – 290
Коево, Лозенградско – 40, 234, 264, 289, 296, 358
Козлодуйци (Осман факъ) – 68
Кожани, Румъния – 73
Кожух пл. – 43, 46, 159, 301, 335
Колибите, Лозенградско – 23
Конечка пл. – 90
Кономлади, Костурско – 20, 39, 145
Константиново, Варненско – 45, 102
Конун, Кайлярско – 87
Конче, Радовишко – 150
Копанци, Тетовско – 280
Копрец (Странджа) – 260
Коритен, Добричко – 75
Корията, Лозенградско – 202, 203
Корнишор, Ениджевардарско – 118
Корфу колиба, Лозенградско – 138, 352
Косел, Охридско – 178
Косинец, Костурско – 245, 292
Костандово, Пазарджишко – 256
Костенджа (Констанца), Румъния – 133
Костур (Костурско) – 39, 76, 87, 174, 245, 249, 311, 315, 329, 353
Костурино, Струмичко – 302
Котленци, Добричко – 74
Котори, Леринско – 87, 326
Кочани (Кочанско) – 26, 48, 59, 107, 116, 133, 170, 172, 184, 211, 212, 214, 235, 240, 241, 268, 273, 277, 282, 284, 286, 304, 306, 327, 337, 338, 362, 366
Кочериново – 339
Кочище, Дебърско – 100
Кочище, Демирхисарско – 381, 382
Крайници, Велешко – 319
Крайова, Румъния – 377
Краново, Балчишко – 69, 76, 93
Кратово (Кратовско) – 48, 150, 216, 246, 247, 305, 355, 371
Кремен, Неврокопско – 79, 108, 256
Кресна (Кресненско) – 255, 302
Крива, Ениджевардарско – 301, 314
Крива Паланка – 371
Криви дол, Щипско – 324
Криволак, Тиквешко – 46, 202, 304, 316
Крилатица, Кратовско – 282, 343
Крит, Гърция – 312
Крумовград – 22, 318
Крушевец, Бургаско – 224
Крушево – 53, 120, 121, 131, 160, 378
Крушево, Валовишко – 259
Крушево, Лозенградско – 368
Кръкля, Паланечко – 283
Кръстофор (Кърстоар), Битолско – 203, 207
Ксанти (Ксантийско; Скеченско) – 59, 106, 184, 201, 214, 306
Куклиш, Струмичко – 293
Кукурдан, Лозенградско – 77, 226, 227, 262, 296
Кукуречани, Битолско – 143
Кукуш – 25, 42, 43, 101, 103, 104, 118, 119, 155, 187, 191, 210, 293, 315
Кулата, Лозенградско – 359

Кулата, Русенско – 146
 Кулели – 59, 183, 214
 Куманич, Неврокопско – 94, 308
 Куманичево, Костурско – 322
 Куманово – 164, 177, 193, 217, 237
 Курия, Тиквешко – 280
 Куртово Конаре, Пловдивско – 272
 Курудере, Лозенградско – 36, 49, 58, 171, 172, 221
 Куршумли хан, Скопие – 56, 193, 217, 241
 Куршумлия, Сърбия – 57
 Кучичино, Кочанско – 212
 Кушланин, Гюмюрджинско – 231, 232
 Кюстендил – 57, 246, 247, 283, 289
 Кънък, Мала Азия – 19
 Кърджали – 22, 59, 103, 106, 133, 177, 183, 306, 318, 327, 328
 Кърстец, Прилепско – 312

Л

Лавчани, Кичевско – 189, 286, 334
 Лаген, Леринско – 19, 20
 Лазарополе, Реканско – 220, 356
 Лалинци, Вранско – 165
 Лева река, Ресенско – 144, 274
 Лефкада, Гърция – 312
 Лезово, Щипско – 57
 Лелово, Кукушко – 317
 Лемнос, Гърция – 222, 223
 Ленища, Прилепско – 179
 Лепоглава, Хърватска – 252, 355
 Лера, Битолско – 143, 194, 209
 Лерин (Леринско) – 125, 126, 195, 197, 311, 312, 323, 353, 354

Лески, Кочанско – 212
 Лесковец, Леринско – 354
 Лесково, Демирхисарско – 112
 Лесново, Кратовско – 247, 355
 Летевци, Скопско – 363
 Лехово (Елхово), Леринско – 86
 Лешко, Горноджумайско – 32, 167
 Лещен, Неврокопско – 31, 339
 Либахово, Неврокопско – 23
 Липов дол, Щипско – 252
 Лисолай, Битолско – 209
 Лозенград – 29, 34, 35, 155, 203, 224, 239, 260, 291, 303, 304, 320, 341, 360
 Локвата и Виняри (върх.), Костурско – 20, 249, 310, 361
 Локвица, Порече – 378
 Лондон – 106
 Лопатица, Битолско – 194
 Луково, Дебърско – 165
 Лъджакъой (Баня), Лозенградско – 97
 Лъджене (Велинград) – 320
 Лъка, Кайлярско – 87
 Любанци, Скопско – 147
 Любимец (Хебибчево) – 26, 268
 Любойно, Ресенско – 148
 Люботен, Скопско – 324
 Люлебургас – 29, 214
 Лясково, Бургаско – 91, 262

М

Мадара, Шуменско – 39, 311
 Маджура, Лозенградско – 171, 243
 Макелари, Дебърско – 221
 Маково, Мариовско – 124
 Мала Азия – 97, 115, 134, 147, 153, 180, 292, 312, 319

Малгара – 26, 59, 104, 172, 180, 183, 185, 214, 269, 277, 305, 306, 316, 327
Малесия (обл.) – 271
Малешевско (обл.) – 80, 373
Мали Ястребац – 85
Мало Коняри, Прилепско – 275, 312
Малко Търново – 36, 37, 45, 61, 79, 137, 138, 155, 170, 172, 221, 225, 243, 250, 254, 341, 368
Малта – 222, 223
Малък Самоков – 91, 228
Манастир, Гюмюрджинско – 231, 232, 384
Мандрица, Ивайловградско – 174
Марвинци, Валандовско – 119
Мариово (Мориховско) – 120, 322, 327
Марица р. – 97
Мачуково, Гевгелийско – 222
Меджитлия, Битолско – 158
Мегалово, Лозенградско – 52, 228, 243, 251, 336
Междурек, Кукушко – 293, 315
Мелник (Мелнишко) – 32, 340, 376
Мерхамли, Дедеагачко – 26, 133, 184, 218, 265
Места (р.) – 340
Метимер, Битолско – 208
Мечкуевци, Щипско – 252
Мидия – 52
Милос, Гърция – 312
Младо Нагоричане, Кумановско – 176
Могила, Битолско – 117, 204, 208
Моин, Гевгелийско – 301
Мокрен, Карнобатско – 285
Мокрени, Велешко – 304
Мокрени, Костурско – 86, 87, 235, 263

Мокрешево, Лозенградско – 79
Молдова – 69, 74, 76, 84
Момин сбор, Великотърновско – 102
Момина вода – 105
Момчиловци, Смолянско – 21, 22, 318, 340
Моноспитово, Струмичко – 169
Моравско – 283
Морарци, Кукушко – 315
Мощица, Кочанско – 289
Мраморно море – 26, 268, 277, 284, 325
Мренога, Демирхисарско – 186, 331, 332
Мудрос, Гърция – 222, 223
Мусакъой, Одринско (гран. пост) – 260, 296
Мустафа паша (Свиленград) – 26, 66, 99, 170, 211, 268, 304, 329
Мушена – 81
Мъклен, Серско – 200
Мъглен, Айтоско – 35
Мързен Ораовец, Тиквешко – 90
Мързенци, Гевгелийско – 153

Н

Небояни, Кочанско – 232
Невеска, Леринско – 52, 249, 311, 322, 323, 327, 353, 365
Неврокоп (Гоце Делчев) – 93, 94, 250, 258, 259, 278
Негован, Леринско – 327, 353
Негован, Солунско – 258
Неготино, Тиквеш – 56
Негрево, Малешевско – 295, 296
Нежилово, Велешко – 297, 303
Неред, Леринско – 61, 311, 327

Нестрам, Костурско – 86, 164, 343
Нивичани, Струмичко – 237
Нигрита, Солунско – 81, 273
Никодин, Прилепско – 43, 44, 312
Нисия, Воденско – 248
Нова Загора – 101
Ново паничарево, Бургаско – 59, 243, 260, 261
Ново село, Демирхисарско – 113, 114, 139, 379, 380, 381
Ново село, Ениджевардарско – 118
Ново село, Радовишко – 92
Новоселци (Елин Пелин) – 100
Ножот (връх) – 43, 198, 312

О

Обедник, Демирхисарско – 194
Обидим, Неврокопско – 21, 55, 62, 79, 107, 108, 143, 173, 236, 256, 258
Облаково, Битолско – 53, 115, 117, 151, 204, 209
Одрин (Одринско) – 40, 97, 98, 106, 171, 226, 233, 234, 235, 260, 290, 291, 306, 316, 320, 343
Одринци, Ивайловградско – 384
Огражден – 47, 207
Опила, Кратовско – 25
Ораовец или Ореховец, Велешко – 297, 312
Ореше, Велешко – 302
Оризари, Кочанско – 263
Оровник, Преспанско – 312
Осиково, Неврокопско – 24
Осничани, Костурско – 54, 339
Остров, Оряховско – 147
Отошница, Паланечко – 211

Охрид (Охридско) – 85, 87, 103, 131, 132, 133, 177, 178, 199, 229

П

Павлешенци, Светиниколско – 28, 164, 237
Падеш, Горноджумайско – 32
Пазарджик – 258, 325
Палеор, Леринско – 87
Панагюрище – 192
Парадли или Румена бука (връх) – 24, 26, 150, 170, 268
Паралово, Битолско – 122
Партеш, Косово – 356
Паспалово, Лозенградско – 35, 36, 37, 203, 227, 254, 260, 261, 359, 360, 368
Пашаджиково, Кочанско – 268
Паяк пл. – 315, 357
Пекляни, Кочанско – 73
Пелистер пл. – 111, 143, 161
Пенека, Лозенградско – 296
Перник – 146
Песочница, Леринско – 353
Петгас, Ениджевардарско – 357
Петково, Смолянско – 106, 153
Петрино, Ресенско – 384
Петрич (Петричко) – 32, 59, 133, 159, 170, 184, 211, 214, 268, 304, 306, 327
Петрова нива – 45, 80, 130, 171, 260, 342
Петрово, Ениджевардарско – 46
Пехчево – 80, 199, 273, 302
Пешани, Охридско – 87
Пиперово, Щипско – 373
Пирава, Струмичко – 150, 276
Пиргово, Русенско – 182
Пиргопуло, Лозенградско – 243

Пирея, Атина – 61, 323
Пирин пл. – 93, 94, 95, 230, 255, 340, 377
Пирин, Светиврачко – 32, 256
Пирок, Лозенградско – 22, 224, 291, 306, 359
Писодер, Леринско – 353
Пишманкьой, Суфлийско – 184
Плавица пл. – 228, 229, 246
Плачковица пл. – 263
Плевен – 331
Плевня, Драмско – 93, 94, 151
Плетвар (пр.) – 192
Пловдив – 19, 27, 42, 81, 95, 103, 106, 174, 206, 244, 255, 286, 287, 293, 301, 309, 315, 316, 317, 326, 328, 329, 339, 340
Повиен (врѣх) – 26, 170, 268, 304
Подвис, Кичевско – 100
Подрум кале (Бодрум) – 115, 121, 147, 245, 313, 317
Пожаревац, Сърбия – 319
Пожарско, Воденско – 19, 20, 322
Покрован, Ивайловградско – 105
Покървеник, Ресенско – 60, 61
Полаки, Кочанско – 26, 212, 375
Полк. Серафимово (Алами дере), Смолянско – 233, 306
Полог, Битолско – 195
Пониква (местн.), Кочанско – 24, 170, 304
Попадия, Леринско – 354
Попгригорово, Добричко – 69
Пополжани, Леринско – 197
Попчево, Струмичко – 293
Порече (обл.) – 229, 378
Породин, Битолско – 333
Постоларе, Кукушко – 42, 261, 335

Правище – 273
Предел (местн.) – 163
Прекопана, Костурско – 323
Пресека, Кочанско – 199
Преспa (Преспанско) – 312
Прибачево, Кочанско – 30
Прибилци, Демирхисарско – 111, 112, 113, 117, 118, 125, 332, 334, 380
Призрен – 344
Прилеп (Прилепско) – 20, 53, 90, 99, 110, 114, 147, 148, 156, 187, 188, 190, 192, 195, 199, 210, 255, 302, 312, 385
Приселци, Варненско – 248
Провадия – 57, 58, 271, 309
Прокупле, Сърбия – 57, 85
Пролом пл. – 85
Просеник, Бургаско – 296
Просечен, Драмско – 93, 94
Псача, Паланечко – 303
Пчеларово, Добричко – 67, 68, 90, 99, 110, 349, 354, 355
Пчиня, Кумановско – 238
Пърдейци, Гевгелийско – 302
Пърнардаг (Кушница пл.) – 32, 273

Р

Рабетинкол (област), Кичевско – 128
Равна гора, Бургаско – 37
Радибуш, Паланечко – 176
Радкова скала (местн.), Кочанско – 24, 218, 269, 299
Радовиш – 47, 56, 57, 59, 92, 184, 211, 214, 267, 273, 277, 306, 345
Радово, Демирхисарско – 381
Радомир – 273
Радомир, Ениджевардарско – 301
Раздол, Каршияка – 237

Разловци, Малешевско – 161 , 365
Разлог (Разложко) – 32, 50, 69, 79, 116, 162, 163, 167, 168, 229, 230, 238, 256, 258, 259, 299, 300, 319, 375
Райково, Смолянско – 181, 233
Райчани, Кочанско – 110
Ракита, Леринско – 87, 213
Ракитец, Радовишко – 51
Ракла (Цонево), Провадийско – 272
Ракле, Прилепско – 198
Раклиш, Радовишко – 373, 374
Раково, Леринско – 141, 327, 354
Рамна, Битолско – 115, 129
Рангелещи, Румъния – 68, 69, 70, 350, 354, 356
Ратев, Беровско – 372
Ратеш, Кукушко – 335
Редки буки (местн.), Осогово – 218, 305
Резово – 138, 352
Ресен – 60, 61, 65, 170, 194, 199, 339
Рибните езера – 163, 196, 253, 300, 320, 376
Рила пл. – 93, 230, 376
Рилски манастир – 33, 109, 300, 340
Робово, Малешевско – 129, 130
Родопите пл. – 22, 253, 259
Родос, Гърция – 120, 121, 180, 255, 313
Родосто (Текирдаг) – 180, 260, 312
Рожен (Родопи) – 105, 306, 340
Ромънещи, Румъния – 74, 351
Росеново, Бургаско – 262, 296
Ростов, Русия – 115
Рудник, Леринско – 87

Румъния – 70, 71, 74, 84, 132, 208, 350, 356, 378
Русе – 133, 145, 146, 165, 177, 181, 187, 188, 300, 370
Русия – 177
Ръжица, Айтоско – 34, 35

С

Садово, Неврокопско – 23, 54
Сазара, Лозенградско – 155, 203
Сакулево, Леринско – 197
Самоводене, Великотърновско – 190
Самоков – 65, 106, 163, 167, 320, 376
Саранбей (Септември) – 26, 268, 320
Саранли (Оряхово), Хасковско – 26
Сарафово, Бургаско – 265
Сарпач, Лозенградско – 203
Саса, Кочанско – 32, 263, 284, 337
Сачанли – 99
Свети Николе – 217, 298
Свищов – 146, 211
Селечка пл. – 322
Селище, Горноджумайско – 370
Селце, Крушевско – 131, 378
Селце, Реканско – 286, 308
Селце, Щипско – 370
Сеново, Разградско – 49
Сенокос, Горноджумайско – 340
Серес (Сяр; Серско) – 81, 118, 119, 167, 248, 273, 330
Серменин, Гевгелийско – 301
Сив кладенец, Ивайловградско – 384
Синоп кале, Турция – 115

Скопие – 38, 40, 48, 57, 100,
125, 126, 137, 152, 160, 193, 213,
220, 221, 222, 232, 240, 241, 242,
252, 256, 257, 270, 272, 276, 280,
286, 287, 289, 302, 308, 313, 321,
356, 363, 364
Скорица, Моравско – 356
Скочивир, Мариовско – 195,
322
Скребатно, Неврокопско – 21,
62, 236, 256, 258
Славеево, Добричко – 347
Сланско, Порече – 131
Слепче, Битолско – 115, 117,
140, 161, 204
**Сливенци (Юришлер),
Добричко** – 347
Сливница пл. (Беровско) – 85
Сливово, Дебърца – 188
Слоещица, Демирхисарско –
111, 112, 159, 185, 332
Смилево, Битолско – 29, 53,
110, 115, 117, 122, 123, 125, 127,
128, 135, 136, 140, 143, 161, 168,
194, 204, 205, 206, 321
Смиловци, Велешко – 312
Смилян, Смолянско – 306
Смоймирово, Малешевско –
38, 39, 84, 85
Смоквица, Гевгелийско – 302
Смол, Боймичко – 119
Смоларе, Струмичко – 366
Смолян – 22, 106, 107, 201 234,
318
Смърдеш, Костурско – 19, 20,
245, 292, 310, 361
Смърдешник пл., Радовишко
– 47, 180, 256
Смядово – 26
Сович, Битолско – 136
Соколарци, Кочанско – 212,
266
Солун – 42, 47, 50, 81, 86, 90,
91, 93, 94, 95, 106, 108, 118, 134,

147, 153, 155, 156, 174, 191, 197,
207, 222, 223, 245, 248, 252, 255,
258, 259, 277, 293, 311, 312, 315,
316, 317
Сопот, Светиниколско – 193
Сопотница, Демирхисарско –
124
Софилари, Щипско – 57
София – 26, 27, 59, 60, 64, 65,
87, 99, 103, 104, 107, 110, 118,
119, 121, 133, 146, 149, 155, 156,
161, 168, 170, 178, 179, 183, 189,
190, 191, 192, 193, 194, 195, 199,
205, 207, 208, 210, 211, 214, 222,
230, 235, 255, 257, 268, 271, 273,
274, 276, 302, 304, 306, 312, 313,
327, 328, 335, 339, 363, 377, 378,
383
Софлу – 24, 26, 59, 183, 184,
211, 214, 218, 306, 327, 385
Спанчево, Кочанско – 298
Сребрено, Леринско – 51, 52,
323
Сръбци, Битолско – 129
Стара Загора – 166, 285
Стоилово, Малкотърновско –
243, 244, 288, 335, 336, 337, 338
Странджа пл. – 36, 40, 80, 172,
220, 226, 227, 234, 235, 260, 264,
290, 341, 342, 374
Стрежево, Битолско – 294
Струга – 193, 228
Стругово, Битолско – 159
Струмица (Струмичко) – 25,
26, 28, 47, 51, 59, 119, 133, 169,
170, 172, 180, 184, 200, 201, 202,
207, 211, 214, 215, 218, 262, 268,
273, 277, 284, 296, 306, 315, 327,
347, 348
Студеница (врѣх) – 110, 156,
191, 195
Судик, Щип – 298
Султан тепе (врѣх) – 32, 59,
103, 133, 146, 150, 172, 174, 181,

184, 185, 214, 218, 233, 235, 263,
265, 269, 273, 305, 306, 328, 338
Сузович, Леринско – 195
Сушица, Горноджумайско –
376
Сърбиново (Брежани),
Горноджумайско – 383
Сърбия – 148, 249

Т

Талашманце, Кратовско – 355
Танатарци, Щипско – 44, 370
Татарларе, Одринско – 176,
224
Текедже, Софлу – 26
Тепавци, Битолско – 111, 112
Терзели, Валандовско – 196
Терзи дере, Лозенградско –
224
Тетово – 278
Тиза (местн.), Костурско – 361
Тиквеш (обл.) – 155, 317
Тодоровци, Каменичко – 103,
150
Топлица, Прилепско – 312
Тополи, Варненско – 225, 226
Тореси Балкан – 103, 133, 181
Требичино, Струмичко – 215
Тресонче, Реканско – 152, 160,
213, 270, 286
Трикала, Гърция – 61
Трикери, Гърция – 85, 96
Троица, Шуменско – 249
Тройкърсти, Прилепско – 187
Тросково, Горноджумайско –
32
Труле, Визенско – 91, 228, 243,
251
Тумба, Ениджевардарско –
314
Туралево, Кратовско – 216
Турие, Дебърца – 182

Турско Кадиево,
Лозенградско – 224, 262
Търкане, Кочанско – 282
Търговище – 353
Търново, Узункюприско –
285
Търпейца, Охридско – 116
Търсие, Леринско – 39

У

Удово, Гевгелийско – 196, 302
Ужице, Сърбия – 294
Узово, Добричко – 67
Узункюпру – 26, 59, 170, 183,
211, 214, 268, 277, 306
Урумбеглий, Лозенградско –
81, 220, 341
Устово, Ахъчелебийско –
106, 270

Ф

Факия, Бургаско – 239
Фатово, Ахчелебийско – 305
Фере – 24, 59, 97, 104, 170, 183,
184, 211, 214, 218, 306, 327
Филиповци, Кратовско – 305
Франция – 119, 126

Х

Хаджидимово (Горняни,
Долна Сингартия) – 308
Халки (остров) – 71
Хасково – 59, 99, 133, 183, 214,
306
Христос, Серско – 175
Хума, Гевгелийско – 210, 301,
307

Ц

Цапарево, Каршияка – 236,
237, 372, 373
Цапари, Битолско – 111, 141,
157, 161
Царевдвор, Ресенско – 218
Царево – 45, 46, 52, 80, 81, 137,
154, 214, 225, 228, 231, 243, 260,
336, 342, 348
Царево село – 104, 302, 306,
330, 337, 338, 372
Цариград – 45, 46, 52, 80, 81,
128, 141, 218, 234, 290, 384
Цер, Демирхисарско – 144,
377, 378
Цера, Царевоселско – 32
Церовски рид – 111, 112, 117,
118, 124, 125, 332
Цикнихор, Лозенградско – 45,
52, 62, 91, 228, 243, 251, 336
Църквище, Пирдопско – 89

Ч

Чаир чаля (местн.), Одринско
– 273
Чанища, Мариово – 19, 20,
192, 322
Чаязи, Орфански залив – 32,
273
Чеган, Воденско – 158
Челопеч, Пирдопско – 89
Чемерско, Тиквешко – 316
Чепеларе – 22, 105, 318
Чепино (Велинград) – 230, 320
Чепинска котловина – 108
Червенополе, Струмичко – 47,
207, 273
Черешница, Костурско – 323
Черна р. – 68, 195, 299, 322
Чешнегирово, Пловдивско –
54
Чифлик, Кочанско – 47, 283

Чифлик, Пехчевско – 85
Чифлик, Щипско – 40
Чоглаик, Лозенградско – 224
Чугунци, Кукушко – 244
Чурилово, Костурско – 364
Чучур, Смолянско – 306

Ш

Шаркьой – 24, 26, 59, 103, 133,
146, 170, 172, 174, 177, 181, 183,
184, 185, 211, 214, 218, 265, 268,
269, 277, 278, 304, 305, 306, 327,
328
Шипковица, Радовишко – 267
Шумен – 343

Щ

Щернакьой – 26, 277
Щип – 26, 56, 59, 63, 64, 71, 72,
100, 104, 133, 170, 172, 177, 184,
211, 212, 214, 229, 257, 273, 277,
298, 306, 316, 324, 327, 367
Щърково, Преспанско – 141

Ъ

Ърбиново, Дебърца – 309

Ю

Ювалия, Визенско – 260

Я

Якоруда – 230, 238
Ямбол – 275, 368
Ямище, Кратовско – 146
Яна, Лозенградско – 214, 227
Яребична (битка) – 304
Ясна поляна, Бургаско – 59,
91, 227, 228, 261, 297

